

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szobotica, 1927. VASARNAP, október 9.

281. szám

Telefon: Kladóhivatal 8-55 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 370.

Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvosztály, Szobotica

Zmaj Jovln trg. 3. (Minerva palota)

Falusi kulturközpontokat!

A magyarság képviselői bent ülnek már a parlamentben és bizonyára mindent el fognak követni, hogy fajtájuk jogos és törvényes törekvéseit előmozdítsák. Ne adjuk azonban át magunkat csalódásokat termő illúzióknak. A magyar képviselőktől elvárhatjuk, hogy flagrans sérelem esetén intervenáljanak és a parlamenti viták alkalmával felszólalásaikkal érleljék a kisebbségi jogok méltánylását, de három szál ember háromszáztizenkettővel szemben csúdákat nem művelhet. Az tehát, hogy a magyarságnak, ha nem is számarányának megfelelő mértékben, de vannak parlamenti képviselői, nem kevesbiti a vezérkar feladatait, sőt sokkal intenzívebb munkát követel tőle a parlamenti harcosok küzdelmének alátámasztására.

Első teendőjük ezen a téren a magyarság vezéreinek, hogy *felvilágosító agitációval, az áldozatkészség szemléltető példával és főleg kulturális és gazdasági intézmények teremtésével rázzák fel tömegeiket abból a közömbösségből, amelyet éppen a faji együttartozás politikamentes követelményeinek az élen haladók részéről eddig tapasztalt elhanyagolása terpesztett el.* Adjuk meg a politikának, ami az övé, de ne feledkezünk meg a kulturális és gazdasági szempontokról, hiszen az elmúlt évek tanulságai világosan mutatják, hogy *egy nemzeti kisebbség politikai szolidaritása csak a kulturális és gazdasági közösségérzet fejlesztésével kovácsolható össze.*

Nemrég párhuzamot vontunk ehelyütt az ország magyar és német kisebbségének helyzete között és az összehasonlítás alapján arra a konklúzióra jutottunk, hogy a németek szervezkedésének a magyarokénál nagyobb sikerét a kulturális és gazdasági összetartás kiépíttetésére eredményezi. Erre vonatkozó reflexióinknak támadt is visszhangja, de egyelőre csak a publicisztikában, ahol a magyar párt egyik funkcionáriusa a kulturális és gazdasági kérdések prioritását hangsúlyozó fejtegetéseinket magáévá tette. Amde a kisebbségi élet kinőtt már a merő programhirdetés bölcsőkorából és *legfőbb ideje már, hogy a szavakban nyilvánuló készség tettekké transzformálódjék.*

Nem lehet mondani, hogy a városok magyar lakosságának korlátlanul rendelkezésre állnának a kulturális és gazdasági erő kifejlesztésének lehetőségei. A magyarság vezetői úgy a színházügyben, mint sok egyéb a politikával össze nem függő kérdésben adósak maradtak az aktív fellépéssel, amelyek hatása a tömegek ragaszkodása alakjában a politika területén is érvényesülhetne. Mégis a város a maga szociális szerkezeténél és a centrális jellegénél fogva inkább tud magán segíteni, mint a falu, amelynek népe, még ha nem tartozik is nemzetiséghez, el van ütve a kulturális boldogulás kellékeitől. A kisebbségi sors ezt a mostoha állapotot természetesen mélyíti, valamint fokozza azokat a nehézségeket, amelyekkel a mostani gazdasági válságban a földnélküli parasztság és a törpebirtokos-osztály

birkózik. Ezért a magyarság vezetőinek mindenekelőtt a falvak magyar népét, főleg földműves szegényeit kell gondjába vennie.

Agitatórius munkában, de anyagiakban is áldozatokkal jár ez a mérhetetlen fontosságú *misszió*; azok azonban, akik a magyar faj vitalitásának, kulturális, gazdasági és politikai életképességének reprezentálására vállalkoznak, nem térhetnek ki a diszt és felelősséget jelentő szerep semminemű konzekvenciája elől. *A falvak és tanyák magyar népe, amelynek nevében a vezetők tárgyalnak és megállapodásokat kötnek, érezze azt, hogy ő nem pusztá paraszthigura a saktáblán, hanem bástya, amelyet*

a játékos mint a mérkőzés nagyjétékül erősségét téltve őriz. Ezt pedig csak úgy érzi, ha a vezetők a választási kampányon kívül is felkeresik, panaszait meghallgatják, reményt öntenek belé és a hit Vesztaüzét élesztik lelkében.

A legközelebbi cél az legyen, hogy *minden magyarultalan falun és tanyavidéken alakuljon egy akármilyen szerény kulturközpont, ahol a kisebbségi bajokkal súlyosított megélhetés robotosai a pihenés óráiban lehajthassák fejüket a közművelődés puha váncosára.* Egy-egy szoba kell hozzá, könyvtárral, rádióval és a kulturális szórakozás hasonló eszközeivel, amelyeket a modern technika széles

rétegeknek hozzáférhetővé tesz. A *Bácsme gyei Napló tanúságot kíván tenni arról, hogy az eszmét cselekvően is szolgálja s felajánlja egy ilyen falusi kulturközpont saját költségén való felszerelését olyan helyen, ahonnan jelentkezik egy gazda, aki helyiséget ad erre a célra. Reméljük, hogy ez a kezdeményezésünk nem marad pusztában kiáltó szó és várjuk annak a falusi gazdának jelentkezését, aki egy szoba átengedésével ter-
vünk megvalósítását lehetővé teszi.* De bizunk abban is, hogy a magyarság vezetői követni fogják példánkat s megkezdődnek végre a magyar nemzetiségi testvériesülés kulturális erődítési munkálatai.

A királyi család visszaérkezett Beogradba

A hadügyminiszter referált Ófelségének a délszerbiai eseményekről — A miniszterelnök a királynál — A demokrata klub még nem fejezte be tanácskozásait, de kormánykörök szerint a párt többsége a koalíció fenntartását kívánja — Kétégessé vált a két demokrata párt fuziója és a demokrata blokk megalakulása

Közös klubba akar tömörülni a három ellenzéki párt

Beogradból jelentik: Ófelsége *Alekszandar* király, Ófelsége *Mária* királyné és Ófelsége *Petar* trónörökös szombaton visszaérkeztek Beogradba.

A délelőtt folyamán Ófelségénél kihallgatásra jelentkezett *Hadzsics* Szteván tábornok, hadügyminiszter, aki referált *Kovacevics* Mihajló tábornok temetésének előkészületeiről és a stípi merénylettel kapcsolatban a délszerbiai állapotokról.

Délután *Vukicsevics* miniszterelnök jelent meg a királynál és beszámolt Ófelségének a politikai helyzetről.

A belpolitikai érdeklődés középpontjában továbbra is a demokrata klub tanácskozása áll, miután a vita kimenetelétől függ a helyzet további kialakulása. Ezek a tanácskozások, kormánykörök véleménye szerint

a kormányra nézve kedvezően fognak végződni, mivel a vita eddigi lefolyása azt mutatja, hogy a koalíció fenntartásának többsége van a demokrata pártban.

A radikálisok nyugodtan várják a demokraták állásfoglalását és egyelőre semmiféle akciót nem indítanak. Beavatott körök véleménye szerint mihelyt a demokraták befejezik a vitát,

a radikális klubban is sor kerül ilyen vitára

és valószínűleg megtörténik a leszámolás *Vukicsevics* és pártbeli ellenfelei között.

A demokraták egyébként folytatják tanácskozásait a *Pribicsevics*-párttal a fuzió kérdésében. Az ellenzék már számol a lehetőséggel, hogy

sem a fuzió, sem a demokrata blokk nem lesz megvalósítható,

ezért előkészítik az ellenzék közös parlamenti akcióját, amelynek céljaira új szervezet létesítenek és pedig előreláthatólag

a Radics-párt, a Pribicsevics-párt és a földművespárt együttese parlamenti klubját,

amelynek elnöke a földművespárti *Jovanovics* Jován lenne. A Radics-párt helyzetét korántsem tartják kedvezőnek, mert a párt két tűz közé került. Egy előkelő klerikális politikus nyilatkozata szerint Radics önmagának árt a szertelen ellenzékiekedéssel, mert ha mérsékelt ellenzéki álláspontot foglalna el, akkor mint a kormány természetes tartálcereje szerepelhetne.

A demokrata párt folytatóságos vitája a politikai helyzetéről

A demokrata képviselői klub szombat délelőtt folytatta tanácskozásait az általános politikai helyzetről.

Davidovics Ljuba elnök az ülés elején figyelmeztette a képviselőket, hogy a tegnapi ülés határozata értelmében az ülések titkosak és ezért ne adjanak információkat a sajtónak az ülés lefolyásáról. Hasonló értelemben beszélt *Marinkovics* Vója dr. külügyminiszter is, aki rámutatott arra, hogy a reggeli lapoknak az ülésekről közölt tudósításai nem fedik a tényeket és tendenciózusak.

A szombati vitában *Setyero*v Szlávko dr., *Milovics* Milán, *Agatonovics* Rani-szláv, *Kujundzics* Mihajló, *Melmed Spahó* dr. és *Bojadzicsevics* képviselők vettek részt. A pártelnök intelmének megfelelően a képviselők óvakodtak attól, hogy a sajtót informálják. Amyi azonban mégis kiszivárgott, hogy a szónokok főleg a délszerbiai viszonyokról és a stípi gyilkosságról beszéltek, követelve, hogy állítsák helyre a jogrendet Délszerbiában. Ami a kormánykoalíció helyzetét illeti, a szónokok követelték, hogy a demokrata párt befolyásának nagyobb tér nyíljon a kormányban.

A klubülés félegykor ért véget és a legközelebbi klubgyűlést az elnök hétfőn délelőttre tűzte ki.

Az igazoló bizottság ülése

Az igazolóbizottság szombat délelőtt folytatta a meg nem támadott mandátumok igazolását.

Szobotics Nikola dr. elnök az ülés ele-

jén bejelentette, hogy *utólag a likai, zagrebi, sarajevói és dédatmárciai választások ellen érkeztek be panaszok. Rátérnek* ezután a felsőbánáti mandátumok megvizsgálására és *Nincses* Momcsilo dr., *Setyero*v Szlávko dr., *Neuner* Vilmos dr., *Vulics* Dimitrije, *Vdrady* Imre dr., *Szankovics* Milos és *Zarics* Száva mandátumát vita nélkül igazolták. Ugyancsak vita nélkül igazolják *Davidovics* Ljuba és *Makszimovics* dr. beogradi, továbbá *Trumbics* Ante dr. és *Pavlics* Ante dr. mandátumát is.

Ezután a megtámadott mandátumok tárgyalását kezdik meg. Először a beogradi kerület mandátumai kerülnek sorra. Nagyobb vita támad, amelynek keretében *Timotijevics* Koszta demokrata kifejté, hogy a benyújtott panaszok nem nyújtanak elég alapot a mandátumok megsemmisítésére. *Radics* István erőszakosságokat sorol fel és javasolja, hogy *Szavkovics* Sztoján listavezető mandátumát semmisítsék meg. Végül a beogradi kerület mandátumaira került a sor, amelyet rövid idő után igazoltak.

A koszovói mandátumoknál, amelyek között van a miniszterelnök fiának, *Vukicsevics* Milosnak mandátuma is, *Budiszaviljevics* Szrdján független demokrata bejelenti, hogy *Vukicsevics* Milos még nincs harminc éves, tehát nem választható. Javasolja, hogy a mandátum fölött halasszák el a döntést, míg a szükséges iratokat be nem szerzik. A javaslatot elfogadják. *Radics* István arról beszél, hogy a koszovói kerületben, ahol sok albán lakik, a rendőrség csinálja a mandátumokat. Parlamenti ankébizottság kiküldését javasolja a panaszok kivizsgálására. *Tiblics* Vaszilje *Vukicsevics* Milos mandátumán kívül az összes többi mandátumok igazolását javasolja, *Timotijevics* Koszta pedig azt, hogy a mandátumok igazolása mellett a panaszokat utalják át az illetékes bíróságokhoz. A bizottság a mandátumokat, *Vukicsevics* Milosé kivételével, igazolja. A délelőtti ülés ezzel véget ér.

A bizottság legközelebbi ülését hétfőn tartja, amikor sor kerül a többi megpeticionált mandátumra.

Fegyelmet rendeltek el

a szentai városi tanács ellen

A beogradi főispán Zupkovic Pál dr. jogi referenset bízta meg a vizsgálat lefolytatásával

Szentáról jelentik: A beogradi tartományi főispán fegyelmi eljárást indított *Nikolics Gyura* polgármesterhelyettes, ipariügyi tanácsnok, *Vargics Szlavkó* főkapitány, *Branovacska Szevan* gazdasági tanácsnok, *Herczeg Emil* katonaiügyi tanácsnok, dr. *Pecarszki Branislav* városi főügyész ellen. A főispán a fegyelmi vizsgálat lefolytatásával *Zupkovic Pál* volt vármegyei főjegyzőt, a tartományi főispánság jogi referensét bízta meg.

A határozat indokolása szerint a fegyelmet el kellett rendelni, mert a tanácsnokok nem jelentek meg a polgármester hívására a tanácsülésen, a polgármesternek nem engedelmességek a közgyűlésen, miután azt a polgármester bezárta, továbbá nem a tanácsnokok helyén ültek, hanem a községi képviselők között, végül óvásban értesítették a polgármestert, hogy nem vesznek részt vele együtt tanácsülésen.

Halál szüret közben

Véletlenül agyonlőtték egy kovini földművesasszonyt

Belackváról jelentik: A kovini csendőrség telefonon jelentette a belackvai ügyészségnek, hogy Kovinban szüret közben gyilkosság történt. *Nedeljkovic Bosko* királyi ügyész azonnal autón Kovinba utazott a vizsgálat lefolytatása céljából.

A vizsgálat megállapította, hogy a munkások csütörtökön reggel korán kimentek szüretelni és javában folyt a munka, amikor lövés zaját hallották. Abban az irányba mentek, ahonnan a lövést hallották és az egyik szőlőtöke alatt egy vérző fejű női holttestet találtak. Azonnal jelentést tettek az esetről a csendőrségnek, ahol megállapították, hogy a holttest *Filka Mária* napszámosnővel azonos. Nemsokára jelentkezett a csendőrségben *Lokandra Ferenc* munkás, aki jelentette, hogy *Filka Máriát ő lőtte le*. Kiállításakor azzal védekezett, hogy *tegyvere véletlenségből sült el* és a tőle néhány lépésre tartózkodó asszonyt olyan szerencsétlenül találta, hogy az azonnal szörnyethalt.

Lokandra Ferencet letartóztatták és át-kísérték a belackvai törvényszékhez.

Illétekes-e az ügyészség

közvetlen becsületének védelmére?

Érdekes sajtópör a szombori törvényszék előtt

Szomborból jelentik: A szombori törvényszék Vojvodics-tanácsa pénteken tárgyalta dr. *Maglic Cveto* szombori ügyvéd sajtópörét.

Maglic ügyvéd a múlt évi tavaszi árvíz idején »Árvíz és kényszermunka« címen cikket írt a *Szomborszka Revue*-be, amelyben élesen kritizálta a szombori hatóságok intézkedéseit és többek között azt állította, hogy politikai alapon válogatják ki a közmunkára küldött embereket, akiket úgy fogdosnak össze, mint a kutyákat.

Az elnök kérdésére a vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert az igazat írta.

— Kérem a bíróságot — mondotta dr. *Maglic* — hogy mielőtt az érdemleges tárgyalást megkezdéné, formai alapon vegye elbírálás alá az ügyészség vádiratát. A sértettek a városi tanács tagjai és a sajtópört mégis az államügyész indította meg becsületük megvédésére, pedig ezt a tanács tagjai is megtehették volna. A sajtópört a tanácsnak kellett volna megindítani, mert formális joga csak neki van erre.

Maglic hivatkozott a noviszadi tábla egy elvi jelentőségű ítéletére, melyben kimondotta, hogy ha közteendőket végző személyeket sért a sajtó és a pörbe az államügyész beavatkozik, a vádlott formai okokból fölmentendő, mert az ügyészség beavatkozásra semmi joga nincs.

Vojvodics elnök erre fölmutatta a városi tanács egy későbbi keletű bünvádi keresetét. *Maglic* kijelentette, hogy ezt a feljelentést sohasem látta, bár még tavaly augusztusban adták be. Egyébként is az a véleménye, hogy a kereset nem változtat azon a tényen, hogy el-

lene az ügyészség indított eljárást.

A bíróság helyt adott dr. *Maglic* kifogásainak és formai okokból a vád alól fölmentette. Az ítélet ellen az államügyész és a magánvád képviselője: dr. *Abramovic* városi ügyész felebe-

A háboru után épült házak lakbérkérdését is rendezik

A lakásprobléma szabályozására ideiglenes megoldás készül

Beogradból jelentik: A kormány egyik legközelebbi ülésén foglalkozni fog a lakáskérdéssel, miután — mint ismeretes — november elsején megszűnik a jelenlegi lakástörvény. A kormány ideiglenes megoldást készít elő, olyan formában, amely egy a lakosokat, mint a háziurakat ki fogja elégíteni.

A kormány 1928 május 1-ig törvényesen akarja a kérdést szabályozni.

A törvény rendezni fogja a házbérek magasságának kérdését a háboru után épült házakra vonatkozóan is.

A kormányhoz ugyanis számtalan panasz érkezett, hogy az új házak tulajdonosai, akik pedig legnagyobb részt az állami jelzálogintézet kölcsönével építették fel házukat, a legkíméletlenebb módon kihasználják a kényszerhelyzetben levő lakókat.

Gyilkos merénylet egy apáca ellen

A sztaribecseji szegényház egyik lakója leszúrta az ápoló nővért

Sztarakanizsáról jelentik: Véres esemény színhelye volt szombaton délben a sztaribecseji szegényház.

Az egyik szegényházi ápoló késsel rátámadt az ápolónővére és súlyosan megsebesítette.

A merénylő *Csonka Pál* hetvenöt éves szegényházi ápoló, aki már régebbi idő óta lakója a szegényháznak. Szombaton délben *Modesta* nővér, aki mint ápoló működik a szegényházban, felszólította *Csonkát*, hogy menjen le a pincébe társaihoz burgonyát válogatni. *Csonka* azon-

ban gorombán válaszolt:

— Nem megyek!

— Aki nem megy — mondotta az apáca — nem kap húst enni.

Csonka erre kést rántott és

az apáca karjába dőlte.

Az éles kés elvágta a tőret, úgyhogy ha idejében nem érkezik orvos, a szerencsétlen ápolónő elvérzett volna.

A merényletnek szemtanúi voltak, akik orvost hívtak, egyben értesítették a rendőrséget. *Modesta* nővér állapota súlyos. A rendőrség *Csonkát* letartóztatta.

Mi történt nyolcvan éve, amikor Hindenburg született?

Böngészés egy elsárgult ujságban

Berlin, október hó.

A *Vossische Zeitung* szerkesztőségében kikerestem a nyolcvan év előtti lapszámot, amely *Hindenburg Pálnak*, a német köztársaság elnökének születését bejelentette. Az ujságot akkor még *Königlich privilegierte Berlinische Zeitung von Staats- und gelehrten Sachen*-nak hívták. Szerencsére, hogy nyolcvan évtizeddel ezelőtt még nem ismerték a kolportázs-rendszer, mert a rikkancsok mind tüdőtürelést kaptak volna, ha ezt a hosszú címet naponta pár százszor el kell ordítaniok. *Hindenburg* október másodikán látta meg a hosszmevű ujság 238-adik számában. *Hindenburg*, aki maga a megtestesült pontosság, születésének bejelentésével alaposan elkésett...

Mi történt ezen a napon?

A tízenkét oldalas ujság azon a helyen, amit ma a vezércikk szokott elfoglalni, a legírásosabb katonai kitérítéseket közli. Öfelsége, a porosz király nem volt smucig az ordokkal, a Vörös Sasrend első és másodosztályú keresztjeiből (cserfalombbal), a harmadik osztályuból (a szalaggal) és a negyedik osztályuból (minden nélkül) vagy két tucatot osztogatott el tisztjei közt. Nem került neki pénzbe. A Szent János-renddel már jobban takarékoskodott, de azért abból is jutott két ezredesi waffenrockra. A felsőes ut mindamellett nem lehetett valami tulzoztan jókedvében, mert elcsapra Berlin kormányzóját, von *Mülling* tábornokot és kicserélte a hadügyminisztert, von *Bogen* generálisát. Az utóbbi a berlini rokkantmenház igazgatója lett, ami kissé maliciózus »előléptetés« volt mindenestre egy hadügyminiszter számára.

A katonai hírek után — az akkori Poroszországban ez volt az első és a legfontosabb — következik a »Belöld« rovat. A *belöld* természetesen csak Poroszország, a többi német államból beérkezett hírek már a »Küldöld« rovatban foglalnak helyet.

Az első belöldi hír, hogy Öfelsége a király a legkegyelmesebben megengedte von *Bonin* őrnagy szárnysegédnek és

Hiller von *Gärtringen* báró kapitánynak, hogy a Guelph-rend harmadik osztályának lovagkeresztjét, amivel a hannoveri király kitüntette őket, viselhessék. Hosszu tudósítás számol be a városi közgyűlésről, amelyen — mint a lap írja — *Jäköösen fontos* határozatot hoztak, nevezetesen azt, hogy két körzetben hat napon keresztül próbaképpen közüzemben végzik el az uccai tisztogatást. (Ugy látszik, ez a kísérlet bevált, mert ma már minden berlini uccát a városi uccaseprők pucolnak.) A harmadik napi hír törvényszéki tudósítás. A vádlott F. kosárfonótanone hét rendbeli lopást követett el; »a tárgyalásnak nagy pszichológiai érdekességet kölcsönözött, hogy a vádlott valóságos vallomási-dühbe esett és a büncselekmények elkövetésében való szerepét észrevehetően túlozta.« A bíróság a tolvaj inast *harminc évi börtönnel* sújtotta. A törvényszéki hírt a tudósító így fejezi be: »A tárgyalás azzal az alapossággal, amellyel vezették s azzal a nyugalommal és lelkiismeretességgel, amellyel von *Kirchmann* ügyész ur a vádat képviselte, igen öröndetes benyomást keltett. Különösen ki kell emelnünk azonban azt a mesteri ügyességet, amit a bíróság elnöke, Märker bünyűgyi igazgató tanusított az ítélet publikálásánál. A vádlott alapiában véve meglehetősen kétséges lekiállapotát néhány biztos és találó vonással olyan világosan s'került felvázolnia, hogy mindenkinek csatlakoznia kell az ítélethez. Az új bünyűgyi eljárás néhány nap múlva ünneplő életbelépésének első évfordulóját. Valóban büszkének kell lennünk arra a nagy ügyességre és biztonságra, amelyet éppen a mi bíróságunk elnöke ilyen rövid idő után a legnehezebb és legbonyolultabb esetek megoldásánál tanusított. Ez mindenestre nagyon előnyös fényt vet a porosz bíróságokra és jogi iskoláinkra.« Ahogy én a törvényszéki riportereket ismerem, ez az otromba hízegés nem akar gunyolódás lenni és nyolcvan év előtti tisztelt kollégáink csakugyan a zeneialitás csalhatatlan jelét látta abban, hogy Märker törvényszéki elnök ur egy év alatt megtanulta az új büntetőtörvénykönyv használatát. A vizállás-jelentés után rövid beszámoló arról, hogy Öfelsége a király minden evangélikus iskolá-

nak ajándékoz egy bíhliát. »Valóban királyi ajándék!« — jegyzi meg a *Vossische Zeitung* öse.

A kölni levél különböző csödoékről és kényszerregezésékről számol be; ma is ismerős hangok. Düsseldorfban titokzatos módon eltűnt Z. gyalogsági kapitány, akit menyasszonya sehol sem talál, noha kétszer is kereste. (A lap írja így.) Remélhetőleg azóta megkerült! Izgalmas jelentés számol be arról, hogy a bicleföldi helyőrséget előbb áthelyezték, majd közlikvára visszarendelték. Új állomáshelyét a zászlóalj zene és dobszó nélkül hagyta el. »Nyilván, hogy kiméjék az amugy is felizgatott kedélyeket.«

A külföldi hírek rovatában első Németország. Frankfurtból jelentik, hogy a közeli Niederrad község korcsmaiban bevezették az abonálási rendszert az *almaborra*. Nyolc krajcárért bárki anynyi almabort íhat négy óra hosszát, amennyit csak tud. Mainzból jelentik, hogy Vilmos porosz herceg elutazása alkalmából 200 porosz tallért ajándékozott a hatóságok utján a szegényeknek. Karlsruheból jelentik, hogy ugyanez a herceg beiratkozott öccsével, Károlyval együtt a freiburgi egyetemre, míg Friegyes herceg a poroszországi bonni egyetem hallgatói közé lépett. »Ezt kapcsolatba hozzák azzal a hírrel, — mondja a lap — hogy az államtanács foglalkozik a trónöröklés kérdésével.« Az ember nem hinné, hogy egy iskolai beiratkozás milyen országos jelentőségű olykor!

Genfből jelentik, hogy a vasárnapi népgyűlésen, amelynek szónokai háborút sürgették, mindössze csak ezer főnyi hallgatóság jelent meg s azok is a háboru ellen tüntettek. A svájciaknak már akkor is volt eszük. Spanyolország — mint egy madridi táviratból kiderül — politikai zavarokkal küzdött; Izabella királynő kinevezte Narvaez tábornokot miniszterelnöknek és mint a hivatalos sürgöny közli: »Madrid teljesen nyugodt.« Madrid azóta is mindig nyugodt, ahányszor egy tábornok veszi át a kormányt. Párisból azt írják, hogy az orleansi hercegnő megtekintette a *Jardin des plantes* történelmi gyűjteményét, sőt kétszer is végigsétált a látogatók közt, ami nagy feltűnést keltett, mert a rosszakaratu legitimista lapok azt irták, hogy a hercegnő elhatározta, hogy nem mutatkozik a nyilvánosság előtt.

Ujságíróknak lenni már akkor sem tartozott a legnagyobb gyönyörűségek sorába. Egy párisi hiradás arról számol be, hogy a *Reforme* egyik munkatársát, *Leotitre* urat négyhavi börtönrre és 3000 frank pénzbírságra ítélték, mert *Praslin* hercegnő meggyilkolásáról írt tudósításához fűzött kommentárjában azt állította, hogy az új kormányzat alatt napirenden vannak a büncselekmények.

Olaszországból forradalmi tüntetések híre érkezik: Turinban a királyt és az egységes Itáliát éltette a tömeg. Londonból jelentik, hogy a hulli kereskedők küldöttsége arra kérte a királynőt, csapja el a Peel-kabinetet, mert a miniszterek »fészegek, félnékek és a szellemük már fogytán van, ami a kereskedelmet csödbe fogja vinni. A szentpétervári tudósító ismerteti az oroszországi idegenek honosításáról kiadott cári ukázt.

Magyarországot egy hír képviseli: az »Oderzeitung« szerint egy tízenhat éves leány, akit eltemettek, négy nap múlva dörömbölni kezdett a koporsóban és amikor kiásták, magához tért. »Az említett ujság közli a személy és a helviség nevét is.« — teszi hozzá a szabadalmazott királyi *Berlinische Zeitung*.

Az irodalmi és művészeti rovatban rég elfelejtett nagyságok szerepelnek. A törvényszéki rovatban félfoldalas riport számol be arról, hogy Meyer hadnagyot, akit mint háztulajdonost az elsőfokú bírórság egy márka pénzbüntetésre ítelt, mert nem söpörtette el a havat háza előtt, a másodosztályú bíróság felmentette, azzal az indoklással, hogy csak szerdán és szombaton köteles az uccát felsöpörtetni, már pedig a kérdéses napon éppen vasárnap volt. A nagyfontosságú pör tárgyalásán Harassowitz kamarabírósi tanácsos e'nökölt, a vádat Brohm ügyész képviselte, míg a védelmet Stieber referendárius látta el.

A hirdetések közt a tizedik oldalon a következő családi hir falálható:

Elkésve érkezett.

Alulírottak minden külön értesítés helyett van szerencsése a *legalázatosabban* jelenteni, hogy szeretett felesége, született *Schwickart* Lujza ma délután 3 órakor egy élénk és erős fiugyermeknek adott életet.

Beckendorff von *Hindenburg*, hadnagy és adjutáns.

Posen, 1847 október 2.

A boldog apa a »legalázatosabban« (granz ergebenst) jelentette a családi eseményt. Hadnagyi stílus. Alkalmassint haptakban állt, amíg a kommunikét fogalmazta.

A Szand kitünő játékkal döntetlenül végzett Budapesten

Ferencváros-Hungária komb.—Sand 1:1 (1:0) — Üllői-uti pálya

Budapestről jelentik: Nem remélt sikerrel végződött a SzAND budapesti vendégszereplése. A szubotocai bajnokságot a rendkívül nagy játékerőt képviselő profi kombinált ellen

döntetlen eredményt ért el.

A SzAND kitünő játékkal lepte meg a négyezer főnyi közönséget amely a mérkőzés végén lelkesen ünnepelte a fekete-piros legénységet.

A szubotocaiak mindvégig méltó ellenfelek voltak a profikombinátnak, amelynek technikai fölényét a SzAND lelkesedéssel ellensúlyozta.

A szubotocai csapatból különösen Siflis, Beleszlin, Held és Becics tűntek ki, akiknek játéka a budapesti futballkörök figyelmét is magára vonta. A többi játékos szintén tudása legjavát nyújtotta, bár az első félidőben kissé lámpalázzal küzdöttek.

A profi kombináltból a közvetlen védelem, Fuhrmann, Koszta és Fröhlich játéka magaslott ki, de jó volt Schneider és Jeny is.

Klug Frigyes bíró sipjére a csapatok a következőképp állottak fel:

Ferencváros—Hungária komb.: Fehér — Mandl, Kocsis — Fuhrmann, Sándor, Schneider — Koszta, Braun, Pataki, Fröhlich, Jeny.

SzAND: Siflis — Beleszlin, Held — Kopilovics, Weisz, Fischer — Inotai, Horváth, Becics, Kovács, Kikics.

Nappal szemben SzAND kezd és már az első percben veszélyes támadást vezet a budapesti kapu ellen, de Horváth kapu mellé lö. A következő percben a szubotocai kapu előtt van a labda. Braunt azonban Held kornerre szereli. A játék rendkívül izgalmas, az iram fokozódik. A szubotocai csatársor akcióját Fuhrmann rombolja szét. A pestiek lassan átveszik a játék irányítását és a szubotocai védelem csak nehezen állja az ostromot. A 12-ik percben Fröhlich bombáját védi Siflis, majd a 14-ik percben Pataki lövését hártja el. A 15-ik percben szabadul fel a szubotocai kapu. Becics Horváthoz passzol, aki azonban fölé lö. Veszélyes budapesti akció következik, Kopilovics azonban Patakit kornerre szereli. A SzAND-halász szemmel láthatólag respektálja a kombinált csatársorát és sokszor engedí öket lövőhelyezethe. A szubotocai csatársor csak ritkán kap támogatást, de még így is veszélyes támadásokat vezet Fehér kapuja ellen. A 18-ik percben

Becics pompás labdájával Horváth kitér, hatalmas lövését azonban Fehér szenzációsan védi.

A 19-ik percben ismét Siflisnek kell közbelépni, pár pillanatra rá pedig Held ment kornerre. A budapestiek fokozzák az iramot és a 25-ik percben egy veszélyes támadást Weisz csak faullal tud megakasztani.

A husz méteres büntetést Fuhrmann élesen lövi, Siflis elfogja a labdát, de kejtli, mire Braun közbeép és megakadályozza Siflist, hogy a hálóba perdülő labdát kifogja (1:0).

A gól felvillanyozza a budapesteket, a védelem azonban biztosan állja az ostromot. A 33-ik percben Kovácsnak van jó helyzete, de fölé lö. A szubotocai támadások a félidő vége felé megélénkülnek. A 36-ik percben Horváthot Mandl a kapu előtt energikusan szereli. A 37-ik percben

Becics kieszelezi Kocsist, de hatalmas lövése a kapufáról pattan vissza.

Az utolsó percben a kombináltnak kitünő gólhelyzete van, Braun azonban az ötésről magosan fölé vágja a labdát.

A második félidő megkezdése előtt Fodor Henrik és Klement, a Ferencváros vezetője üdvözölték a SzAND-ot és átadták egy ezüst serleget és egy selyem zászlót. A SzAND nevében dr. Piskulics válaszolt és mindegyik klubnak egy-egy selyemzászlót ajándékozott.

A SzAND csapatában változás történt: Held előre megy a halvesorba, Weisz pedig a közvetlen védelembe vonul vissza. A változás sokat segít a csapatban, amennyiben Held szenzációs játékkal nagy élénkséget visz a szubotocai csapat játékába. A kombináltban Fehér helyét Huber foglalja el, Schneider posztját pedig Kittl veszi át. Az első percekben a kombinált van frontban és Jeny éles lövését Siflis csak nehe-

zen parirozza. Az 5-ik percben Kikics lefut, magas centerét Becics szépen fejeli kapura, Huber azonban a helyén van. A 8-ik percben

Koszta veszedelmes lövését Siflis robinzonáddal védi.

A következő perc is a kombinálté és kornert ér el. A SzAND frontba kerül és közel tíz percen át támad. A 14-ik percben Held szöktesi Inotait,

a szubotocai szélső lelutja Mandlt és centeréz. A labdát Becics stoppolja

és a 16-os sarkáról védhetetlen lövéssel egyenlít (1:1).

A gól fellekesíti a SzAND-ot, amely a 20-ik percben kornert ér el. A kornerből veszélyes helyzet keletkezik, de Held közlel fölé lö. A 25-ik percben Kovács kiszökik, éles lövését Huber bravurosan védi. A 27-ik percben Fröhlich kitér, Siflis kifutással ment. A kombinált erősen belefekszik, a szubotocai közvetlen védelem azonban fölényesen állja az ostromot. Az utolsó percekben mindkét félnek alkalma nyílik gólszerzésre, de a csatárok elüvegetlenkedik.

Klug bíró jól vezette a mérkőzést.

Még nem történt diplomáciai lépés Szófiában a stípi gyilkosság és a komitácsi támadás miatt

Beogradban felravatalozták Kovacevics tábornok holttestét — A temetés vasárnap délelőtt kilenc órakor lesz

Militarizálják a déli határokat

Beogradból jelentik: Kovacevics Mihajlo dandártábornok meggyilkolásáról és a Kliszura város ellen elkövetett bombatámadásról változatlanul nagy izgalommal tárgyalnak beogradi politikai körökben. A Szófiában tett diplomáciai lépésekről szóló hírek azonban, amelyek a beogradi Politika nyomán a külföldi lapok is közöltek, nem bizonyultak valósnak. A híradás úgy szólt, hogy Nicsics Ljuba szófiái jogszláv követ követelte a bolgár kormánytól a macedón terroristák bejövételének megakadályozását, sőt azzal is fenyegetőzött, hogyha a bolgár kormány ezt a követelést nem teljesítené, ő miszljóját befejezettnek tekintené és visszatérne Beogradba.

Mértékadó helyen érdeklődtünk ennek a hírnék valódisága felől és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy

eddig Szófiában semmi diplomáciai lépés nem történt.

Mint értesülünk, ilyen diplomáciai lépés nem várható mindaddig, míg a jugoszláv kormány nem lesznek bizonyítékai, lehetőleg írásbeliek, arra nézve, hogy a macedón szervezetek által elkövetett bűntetteket Szófiában készítik elő.

A bolgár követségen is határozottan megcáfolták azt a hírt, mintha Szófiában bármiféle diplomáciai lépés történt volna Kovacevics Mihajlo tábornok meggyilkolása ügyében. Bolgár részről hangsúlyozzák, hogy

a gyilkosságok és merényletek elítélésében nincs különbség Beograd és Szófia között és a bolgár kormány mindent el fog követni, hogy hasonló esetek megismétlődésének elejét vegye, amennyiben ezeket bolgár földön készítenék elő.

Hivatalos bolgár álláspont szerint a bolgár kormánynak semmi köze sincs a jugoszláv területen elkövetett bűncselekményekhez, annál kevésbé, mert ezeket a bűncselekményeket nem bolgár területen, hanem más külföldi centrumokban készítik elő.

Beogradi körökben ezt a védekezést cinikusnak tartják, mert nappal világosabb, hogy

a bolgár-macedon forradalmi komitété nyíltan működik Bulgáriában

és ez a komitété áll valamennyi bűnös akció mögött.

Kovacevics tábornok a ravatalon

Szombaton délelőtt érkezett meg Beogradba a nisi személyvonathoz csatolt külön kocsiiban Kovacevics Mihajlo tábornok holtteste. Az állomáson nagy tömeg várta a koporsót hozó vonatot és a vagonat a meggyilkolt generális adjuvánsa Leovac ezredes nyitotta ki. A vasúti kocsi zsúfolásig megtöltötték a koszorúk és virágok, amelyekkel Sztip, Nis, Kumanovó és Szkoplje polgársága és társadalmi egyesületei borították el a koporsót.

A holttestet a vasúti állomásról a Tiszt-Ötthon nagytermébe szállították, ahol a ravatalra helyezték. Az egész épület fekete drapériával van bevonva és az épület előtt szuronyos díszsereg teljesít szolgálatot. A nagyterem bejáratánál is szuronyos katonák állanak, a koporsó baloldalán két katoná, a jobboldalon két szokolista áll teljes díszben. A koporsó mellett gyászruhás, egyszerű fejkendő asszony ül, a tábornok özvegye.

Már a délelőtti órákban megkezdődött a részvétlátogatók zárandoklása a koporsóhoz. Az első között érkezett a koporsóhoz Hadzsics hadügyminiszter, aki a kormány részvétét tolmácsolta. Azután a katonai és polgári hatóságok egész sora következett, köztük a par-

A meggyilkolt Kovacevics Mihajlo dandár, arancsnok

lament és Beograd város képviselői, majd a Szokol, az Orjuna és a csetnikiek vonultak el a koporsó előtt. Megjelent a ravatalnál a tisztikar küldöttsége és a vezérkar is.

A koporsót délután hat órakor átvitették a székesegyházba és vasárnap délelőtt indul a gyászmenet a Vaszina-utcán, a Teraziján és a Kajmakalanszka-uccán keresztül az új temetőbe. A te-

Militarizálják a déli határvidékeket

Diplomáciai körökben a szombati nap folyamán nagyobb optimizmussal kezdtek megítélni a jugoszláv-bolgár viszony további kialakulását a sztípi merénylet után. Azt hiszik, diplomáciai körökben hogy a bolgár kormány ezuttal végre mégis fog olyan lépéseket tenni, amelyekkel bizonyítékát adja majd annak, hogy

nem óhajt tovább is gyengeséget tanúsítani azokkal az elemekkel szemben, amelyek a két ország békéjét állandóan veszélyeztetik

felelőtlen tetteikkel és le fogja törni a macedón szervezeteiket. Beogradban azt hiszik, hogy Burov külügyminiszter és Lapesev miniszterelnök, akik eddig számos nyilatkozatban jóakaratot tanúsítottak a Jugoszláviához való közeledés kérdésében, végre fel fognak hagyni eddigi passzivitásukkal a macedón szervezettekkel szemben.

Mindezek ellenére a jugoszláv kormány mindenesetre erőlyes diplomáciai akciót fog indítani a cél elérése érdekében.

A határ lezárása csak az első lépés volt,

amely arra szolgál, hogy az egész bolgár közvéleménnyel éreztesék, hogy Jugoszlávia számára lehetetlen továbbra is eltérni a macedón komitété üzenelét és reméli, hogy a bolgár közvélemény támogatni fogja a bolgár kormányt a macedón

metésen résztvesz az udvar, a kormány, a parlament, a diplomáciai kar, a tisztikar, a tartalékos tisztiek, a harcosok, a rokkantak, a Narodna Odbrana és még számos katonai és polgári testület. Azonkívül a temetés alatt egy repülőraj fog cirkálni a város felett.

A ravatalra Beogradból is számtalan virágcsokrot küldtek, a középületekre gyászlobogót tűztek és sok magánháza is tettek ki fekete zászlót.

A Narodna Odbrana gyűlése

A Narodna Odbrana vasárnap délelőttre tiltakozó népgyűlést hívott össze, a rendőrség azonban a gyűlés megtartását nem engedélyezte. A rendőrfőnök kijelentette, hogy, ha a gyűlést mégis megtartanák, azt fegyveres erővel fognák szétoszlatni.

A rendőrfőnök végzése ellen a Narodna Odbrana felebbezett a belügyminiszterhez, aki a rendőrség végzését megsémmitette és a gyűlést engedélyezte.

Angol vélemény a konfliktusról

Londonból jelentik: A bolgár-jugoszláv konfliktus, a Daily Telegraph értesülése szerint a londoni diplomáciai körökben élénken foglalkoztatja és az a felfogás alakult ki, hogy

Jugoszlávia és Bulgária között ennyire még soha sem voltak élére állítva a dolgok.

mégis alapos a remény, hogy a két szomszédos állam békésen meg fog egyezni.

komitété elleni akciójában.

A jugoszláv kormány további lépése előreláthatólag a déli határok biztosítása lesz és ezért valószínűleg el fogják rendelni a déli határvidékek militarizálását úgy Bulgária, mint Görögország és Albánia felé.

A Népszövetséghez semmiesetre sem fog appellálni a jugoszláv kormány hanem közvetlen lépéseket fog tenni Szófiában.

A diplomáciai viszony megszakítására nem gondolnak Beogradban.

ha azonban a bolgár kormány nem adná azonnal látható bizonyítékát jóakarátának, akkor visszahívják a szófiái jugoszláv követet, a jugoszláv ügyvivő azonban tovább is a helyén maradna.

Nesles követ esetleges távozását tehát nem kellene diplomáciai szakításnak tekinteni,

hanem csak a két ország közeledését célzó akció felbeszakításának.

COMBINAISON
mosható selyemtrikó . . . 118 dinár
reformnadrág . . . . . 74 dinár
Klein Jenő üzleteiben
Novis:d Vel.-Beč:erek Senta

Nem létező földeket akarnak felosztani Pancsevón

A kiskertesek parcelláit is el akarja venni az agrárreform

Pancsevóról jelentik: Pancsevó városnak összesen kétezerkétszáz hold földje volt, amelyből 1897 hold szántóföld, négy hold és 470 négyszögöl kert, 86 hold legelő, 211 hold szőlő.

A város földjeiből még mintegy harminc év előtt a város közelében felosztottak fél holdas parcellákra körülbelül hatszáz holdat kertek céljaira. Ezeket a parcellákat azzal a feltétellel osztották ki, hogy a birtokosok kötelesek a város lakosságát zöldségekkel ellátni. Egy-egy ilyen félholdas kert szorgalmas munka és kedvező feltételek mellett *öt-hat tagu család megételését biztosította*. Ezt a parcellázást azonban a kataszterben nem vezették keresztül.

A háboru után Pancsevó földjét is lefoglalta az agrárreform. 1921-ben a vrsaci agrárhivatal 539 katasztrális holdat vett el dobrovoljácok között való kiosztás végett. Azonkívül kétszáz holdat kiosztottak házhelyeknek és ugyanannyit szériuskertek céljaira.

A vrsaci megyei agrárhivatal 1597/925. számú rendeletével újabb kimondotta, hogy a városnak meg kell hagyni 521 hold maximumot, a többit lefoglalták az agrárreform céljaira és abból *ki is osztottak 854 katasztrális holdat dobrovoljácoknak*.

Ezt az elosztást *iroddban* a kataszteri könyvek szerint csinálták *anélkül, hogy a helyszínén meggyőződtek volna, hogy ezek a földek milyen célra szolgálnak és kinek a kezelésében vannak*. Ezekhez a földekhez tartoztak a félholdas kertek is, amelyeknek *elvétele pedig súlyosan érintette volna a város gazdasági, szociális és pénzügyi helyzetét*. Pancsevó város panaszt emelt ez ellen az intézkedés ellen az agrárvezérigazgatóságnál és az agrárminisztériumnál is, de eredménytelenül. A város panaszt minden indoklás nélkül elutasították minden fórumon. Mig végre az agrárminisztérium 1925 november kilencedikén kelt 32.291. számú határozatával *ugy intézkedett, hogy a Pancsevó várostól még tényleg el nem vett földek megagrandók mint supermaximum és azok többet nem vehetők igénybe agrárreform céljaira*. Egyben utasította a minisztérium a vrsaci tartományi agrárhivatalt, hogy a pancsevói földosztást revízió alá vegye. A revíziót úgy a földek, mint azok tulajdonosainak személye tekintetében hajtsa végre.

A vrsaci agrárhivatal az elrendelt revíziót máig sem vezette keresztül, hanem ezzel ellentétben 1927 augusztus tizennyolcadikán kelt 4488. számú rendeletével értesítette Pancsevó várost, hogy még 55 holdat és azután még 202 holdat fog a város földjeiből kiosztani. Ez ellen a város a miniszteri rendeletre való hivatkozással panaszt tett az agrárvezérigazgatóságnál, a vezérigazgatóság a város panaszt 1927 szeptember hó 24-ikén kelt 4278. számú rendeletével elvetette.

A tartományi agrárhivatal szeptember hó 29-ikén bizottságot küldött Pancsevóra, hogy a 202 hold felosztására vonatkozó fenti rendeletet a helyszínén végrehajtsa és a földeket a rendeletben megnevezettek között kiosssa. A bizottság megjelenése Pancsevó város lakosai között nagy riadalmat keltett, mert ez most már közvetlenül a kiskertesek érdekeit érintette, mert más föld nem lévén, *az ő veteményes kertjeik kerültek volna felosztásra. Ebben az esetben mintegy négyszáz családot meg kellett volna fosztani egyedüli megélhetésétől és ezáltal a város is érzékeny kárt szenvedett volna ugy gazdasági, mint pénzügyi és szociális szempontból és a város lakosságának főzélékfével és zöldséggel való ellátása lehetetlenné váltik*.

A vrsaci agrárhivatal kiküldöttét nagy nehezen sikerült rávenni arra hogy a felosztásra vonatkozó határozat végrehajtását ideiglenesen függeszék fel. A bizottság a helyszínen meggyőződött a tényleges helyzetről és visszatért Vrsacra, hogy a felettes hatóságának jelentést tegyen a tényleges helyzetről.

Pancsevó város tanácsa Jovanovic Vlada dr. polgármester és Srdics Jován gazdasági tanácsnok vezetésével monstre deputációt akar küldeni az agrárreform miniszterhez és memorandumban tárja fel a miniszternek a helyzetet és kéri, hogy a miniszter gondoskodjék sa-

ját rendeletének — amelyben Pancsevó város földjeire vonatkozólag az agrárrevíziót elrendelte — végrehajtásáról. A pancsevói kiskertesek remélik, hogy a miniszter márt fog találni arra, hogy ezt a rendkívül káros rendelkezést ne hajtsák végre.

Döntő ütközet Peking közelében

Shang-Zi tartomány kormányzója békét ajánlott Csang-Cso-Lin-nak

Londonból jelentik: A Times pekingi jelentése szerint, Shang Zi tartomány kormányzója táviratot küldött Csang Cso Lin-nak, amelyben békét ajánlott fel, azzal a feltétellel, hogy Csang Co Lin rekonstruálja kormányát és elismeri Szun Yat Szent, Csang Co Lin azzal választott az ajánlatra, hogy elvben nem utasítja vissza a békejavaslatot, azonban **arra semmiesetre sem kötelezheti magát, hogy elismerje a szovjeteket**.

Az északi hadszíntérről beérkezett je-

lentések szerint a Peking—Hankau vasútvonal mellett Tang Csau közelében újabb döntő ütközet fejlődött ki Shang Zi tartomány csapatai és Csang Cso Lin hadserege közt.

Csang Co Lin főhadiszállását Peking közelébe helyezte. Tizenötezer főnyi mongol lovaság utban van Csang Co Lin csapatainak támogatására. Shang-Zi tartomány főkormányzója több hadosztályt küldött a mongol lovasok feltartóztatására, akik hátba akarják támadni a délieket.

A Mikszáth-sorozat második kötete: a „Vén gazember“

Oktober 12-ig lehet előfizetni a „Szent Péter esernyője“-re

Óriási érdeklődés fogadta azt az olcsó könyvkiadást, amely lehetővé akarja tenni, hogy a magyar olvasók teljes Mikszáth-sorozatot kapjanak izléses kiállításban olyan áron, amit a legszegényebb ember is megfizethet. Ugy Jugoszláviából, mint a többi utódállam magyar olvasóitól tömegesen érkeznek a megrendelések a sorozat első kötetére, a »Szent Péter esernyője«-re, amelyet Jugoszlávia részére egész október 12-ig lehet megrendelni. Október folyamán már meg is kezdjük a regény szétküldését és az első kötetet két hetenkint követni fogják a további kötetek.

A Mikszáth-sorozat második kötete, a

»Vén gazember« lesz, amely ugyancsak finom papírra nyomva, díszes keménykötésben fog megjelenni és amelyre már ugyancsak elő lehet fizetni 10 dinár megrendelési összeg beküldésével. Bizonyos, hogy mindazok, akik az első kötetet megrendelték, előfizetnek a másodikra is, mert hiszen a cél az, hogy mindenki megszerezze a tizenkét kötetből álló sorozatot.

A megrendelők vágják ki az alábbi szelvényt és ha az első kötetet már megrendelték, akkor az arra vonatkozó rész törlésével küldjék be a szelvényt a pénzzel együtt a szubotici Minerva-nyomda címére.

Itt levágandó.

Szelvény

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

Alulírott ezennel megrendelem Mikszáth Kálmán válogatott regényei című 12 kötetes művet, kötetenként 10 dinár vételáron. Az első kötet: Szent Péter esernyője című regény és a második kötet, a Vén gazember kötött példányáért 20 dinár vételárat egyidejűleg beküldöm.

név

lakhely

pontos cím

A Balkán főpapjai a világbékéért

A békebarátok egyházi világszövetségének szófiai kongresszusa

A békebarátok egyházi világszövetségének balkáni csoportjai október másodikától ötödikéig Szófiában kongresszust tartottak. A kongresszust eredetileg a balkán nemzetek egyházi vezetői békedemonstrációjának szánták, de mert a görög egyház főpapjai távolmaradtak, a kongresszuson nem volt még az általános balkán kongresszus jellege.

A jugoszláv egyházak közül a görögkeleti egyházat dr. Csirics Irinej noviszadi görögkeleti püspök, a jugoszláviai evangélikus egyházat Schumacher Sámuel nyugalmazott esperes, nemzetgyűlési képviselő képviselte.

Dr. Csirics Irinej püspök csütörtökön érkezett vissza Szófiából és pénteken délelőtt fogadta a Bácsmegyei Napló noviszadi munkatársát és a szófiai kongresszusról a következőképen nyilatkozott:

— A békebarátok egyházi világszövetségének szófiai kongresszusán a *bolgár, a román, a magyar és a jugoszláv* csoportok voltak képviselve. A békebarátok egyházi világszövetségének minden államban külön-külön bizottsága és saját nemzeti tanácsa van. A nemzeti tanácsoknak a saját országbeli főpapok a tagjai és a világszövetség szabályai ér-

telmében a szomszédos államok nemzeti tanácsai gyakrabban kötelesek közös konferenciára összejönni, hogy *ezáltal is közeledést létesítsenek a szomszédos államok nemzeti tanácsai között*.

A kongresszuson résztvett a világszövetség tiszteletbeli titkára Sir Dikinson. Volt angol alsóházbeli képviselő és Anglia ezidőszaki népszövetségi delegátusa. Továbbá Jose-vel francia református lelkész is. A kongresszus napirendjéről minden politikai vonatkozású kérdést eleve kikapcsoltak. A napirenden három fontos tárgy szerepelt, melyek főleg a pravoszláv és a félpravoszláv (polupravoszlávni) egyházat érdekelték.

Az első határozatban figyelmeztette a kongresszus a nemzeti tanácsokat, hogy *kövessenek el minden lehetőt a nemzetközi béke és barátság eszméinek saját nemzetük körében való terjesztésére* mert a békebarátok egyházi világszövetsége ennek az érdekében alakult.

Már az athéni kongresszuson elhatározták, hogy akciót indítanak a balkán népek között létrehozandó legteljesebb barátkozás és érintkezés megteremtése érdekében és e célból az athéni kongresszus felhívást intézett a balkán nemzetek szervezeteihez, hogy vallási, szociális, gazdasági és politikai téren mindent kövessenek el az *igazság, a szabadság és a béke keresztény szellemében való hirdetésére, a tradicionális pravoszláv*

békeszeretet elve alapján és teremtsenek olyan légkört, amely a Balkán-államok mielőbbi közeledését és megértését teszi lehetővé, mert csak ezen az alapon lehet a Balkánon a békét biztosítani. Ezt a határozatot megismétlik most azzal, hogy használják az egyház befolyását a különböző törvényhozásokra, hogy esetleges konfliktusok békés uton intézhesenek el.

A kongresszus követelte az összes pravoszláv egyházak egyetemes kongresszusának egybehívását. A kongresszus kívánta továbbá, hogy egységes pravoszláv folyóirat kerüljön kiadásra, amelyben a pravoszláv egyház különböző országbeli főpapjai működjenek közre. Végül azt kívánta a kongresszus, hogy célunk propagálása érdekében kirándulások rendeztesenek a szomszédos országokban, ez alkalmakkor propaganda-előadások tartassanak.

A harmadik határozat egységes és állandó szervezet létesítését kívánja az összes pravoszláv országok ilyen szervezetei részére.

A bolgárok a legnagyobb szívéllyességgel fogadtak bennünket és mi jugoszláv delegátusok a szent szinódus palotájában voltunk elszállásolva, ahol alkalmam volt sok aktív és nem aktív politikussal beszélni. A beszélgetésből azt a meggyőződést szűrtem le, hogy *a vezető körökben meg van a jó szándék, hogy a két nemzet, az utóbbi napok sajnálatos és elítélendő események ellenére is testvéri békességben éljen egymás mellett*. A legutóbbi merényletsorozat tisztán olyan elemük műve, akik a zavarosban halászni akarnak és akiknek a zavaros helyzet nincs nyíukre.

Jellemző, hogy *több bolgár előkelőség melegen érdeklődött a noviszadi Matice Szrpszka százéves jubileum iránt* és szívesen látnák, ha arra meghívót kapnának.

Fenyeget a téli nyomor

A katasztrófális munkanélküliség s éhínség leküzdésére Szentá komoly akciót kezd

Szentáról jelentik: A szentai bűnügyi kapitányság a rossz termésnek és a rettentő munkanélküliségnek tulajdonítja hogy az idén már az őszi hónapokban ijeszítő mértékben elszaporodtak a magántulajdon ellen elkövetett vétségek és büntettek. Előrelátható, hogy az idén már a tél beállta előtt elfogy azoknak az élelmiszerkészlete is, akiknek sikerült a nyár folyamán valami munkát kapni, a családok százait éhínség fenyegeti. Mint-hogy pedig a nélkülözés, nyomor legjobban termeli a bűnt, Dudás Emil bűnügyi kapitány széleskörű akciót indított a nyomor elhárítására és így a büntetének csökkentésére. A rendőrség utjár hivatalosan megállapítja a családok számát, ahol a családfők kereseti viszonyai nem elégségesek arra, hogy családjaik téli ellátását biztosítsa és összeírta azokat, akik a nyári munkaszünet alatt nem voltak képesek megszerezni a télire valót. A rendőrség háziipari, foglalkoztatási közmunkák, utjavítások után akar gondoskodni a nyomor elé néző lakosságról. A gazdákat felkéri, hogy csak helybeli munkásokat alkalmazzanak. Dudás rendőrkapitány az összes társadalmi, gazdasági és jótékonyági egyletekkel karöltve akarja megvalósítani a nyomor elleni mentőakciót. Legelső sorban összeírta a nyomorgó, munkanélkülieket és elhelyezi őket külső, vagy belső városi munkára.

A bűnügyi kapitány több nagyobb külföldi városban szakszerűen tanulmányozta a tömegsegélyvezést. Ennek alapján akarja Szentán is megoldani ezt a nehéz problémát. Szentának most a nép nyomora a legkomolyabb problémája Szentá, a Vajdaság leggazdagabb városa, amelynek határa hatvanhatezer katasztrális hold. El lehet képzelni, hogy milyen a helyzet másutt s minő sívár, vi-gasztalan lesz a tél, amely az idén korán köszöntött be.

E. Szécsi

„PHILATELIA“

bélyegkereskedés Subotica Cirila Metoda trg 53
(Teréz templommal szembeni sorban).
Nagy választék külföldi bélyegekben. Legújabb kiadású albumok minden nagyságban és katalógusok raktáron. 1417

Ismeretlen okból letartóztattak egy muraközi magyar ügyvédet

Dolnja-Lendván letartóztatták dr. Németh Vilmost, aki éppen át akar költözni Magyarországra

Dolnja-Lendaváról jelentik: Nagy feltűnést keltett Dolnja-Lendván, hogy a csendőrség letartóztatta dr. Németh Vilmos ügyvédet.

A letartóztatás okáról a hatóságok semmit sem közölnek a nyilvánossággal, ami csak fokozza az izgalmat Dolnja-Lendván, ahol dr. Németh Vilmos nagy népszerűségnek és tekintélynek örvendett. Németh Vilmosnak a községben jól menő ügyvédi irodája volt, több uradalomnak volt ügyésze, ügyvédi gyakorlatot azonban már nem folytat, mert elhatározta, hogy Magyarországra költözik át. A butorai csomagolásával volt éppen elfoglalva, amikor megjelent nála a csendőrség, őrizetbe vette és beszállította a dolnja-lendvai járásbíró-ságra. Németh Vilmos a letartóztatás ellen főlegbezt a maribori törvényszék vádtanácsához, a vádtanács azonban még nem döntött.

Németh Vilmos dr. ügyének újabb fejleményeit nagy érdeklődéssel várja egész Muraköz magyarsága.

A bicska és az örökség

A szombori törvényszék másjél évre ítélte egy popováci gazdát, aki az örökség miatt késsel megszúrta fiát

Szomborból jelentik: A szombori büntető törvényszék Vojvodics tanácsa most tárgyalta Bosnyák Jęta hatvankét éves popováci gazdálkodó bünyjét, aki fiának, Bosnyák Nikola negyvenkét éves gazdálkodónak késsel a nyakába szúrta, hogy annak gégejét is divágtá.

Bosnyák Nikola hosszabb ideig a szombori kórházban feküdt ahol sikeres műtéttel sikerült az életnek megmenteni.

A tárgyaláson a vádlott előadta, hogy három fia állandóan kényszeríteni akarta őt arra, hogy huszonhat hold földjét közzétűk ossza fel. 1922. július 19-én legidősebb fia, Nikola újból eljött hozzá és heves vita után őt arculütötte és kuleszáll fejbevágtá, mire ő önvédelemből zsebkésével feléje szúrta és nyakát tárdta el.

Bosnyákot, amikor a szombori ügyészség fogházában ült, mindhárom fia meglátogatta és a fogházban felosztotta földjét közzétűk, miután azok megígérték, hogy nem fognak apjuk ellen vallani. A kihallgatott fiuk azonban azt állították, hogy ők jogosan követelték apjuk örökségét és apjuk anélkül, hogy őt bántalmazták volna, kést ragadott és megszúrta Nikola fiát.

Dr. Krecsarevic Sándor ügyvéd védőbeszéde után a bíróság Bosnyákot szándékos emberölés kísérletében bűnösnek mondta ki és másfél évi börtönrre ítélte. Az ügyész megnyugodott, a védő és vádlott felebheztek az ítélet ellen.

Véres családi dráma Bécsben

Egy kórházi ellenőr agyonlőtte feleségét

Bécsből jelentik: Az ottakrangi kerületben a Thaliastrasse egyik bérkaszárnijában szombat reggel véres családi dráma játszódott le. John Károly harminchat éves kórházi ellenőr több revolverlővéssel megölte feleségét és azután önként jelentkezett a rendőrségen. Ez a hitvesgyilkosság már a bilencedik azóta, amióta Grosavcsunét felmentették.

Johnt szorgalmas, csendes, derék embernek ismerték. Négy évvel ezelőtt egy tudógondozóban ismerkedett meg feleségével, aki ott ápolónő volt. A házasság már az első hónapokban szerencsétlen volt, mert az asszony, aki havi 350-400 shillinget keresett, egész fizetését ruhákra és cícomákra fordította, míg a háztartás gondja a férjre hárult. Ezenkívül John féltékeny is volt feleségére, aki csak délután hat óráig volt a kórházban szolgálatban, de ezután nem ment haza, hanem késő estig kimaradt. Emiatt a házastársak gyakran veszekedtek, az asszony azonban mindenkor így válaszolt férje felelősségrevonására:

— Magam keresem a kenyeremet független vagyok és nem tőnök ellenőrzésti!

John válni akart feleségétől, azonban az asszony erről hallani sem akart, hanem ettől kezdve még szabadabban élt. Péntek este is John hiába várta haza feleségét, mire elment a Rudolf-kórházba, ahol az asszony alkalmazva volt, ott azonban azt mondták neki, hogy felesége már rég elment. John elkeseredve ment haza, majd anyjával moziba ment, ahol Schützler Arthur »Liebetei« című filmjét játszották. Ebben a filmben előfordul egy féltékenységi jelenet, amely párbajjal végződik. A moziból hazamehet John ingerülten mondták anyjának:

— Ez itt könnyű, de kívül verekedjem én, amikor nem ismerem a gazembert?

Amikor tíz óra után John hazért, feleségét már az ágyban találta. Veszekedés kezdődött a házastársak között, amely azonban később elcsendesült. Szombat reggel hét órakor ébredtek Johnék és ekkor újra kitört a veszekedés, majd hirtelen lővés dördült el és John tüstögő revolverrel rohant ki a konyhába és így szólt anyjához:

— Mindennek vége!

Ezután a kerületi rendőrszobára ment és kérte tartóztatásáért, mert megölte a feleségét. Védekezésül azt mondta, hogy idegei felmondták a szolgálatot és felindulásában vette elő revolverét. John letartóztatták.

A szubotocai magyarság ünnepelte dr. Strelitzky Dénes képviselőt

„Ebben az országban büntetlenül nem lehet nem politizálni“

A magyar párt szubotocai szervezete a Horváth-féle vendéglőben szombaton este bankettet rendezett dr. Strelitzky Dénes képviselő tiszteletére. A banketten résztvettek dr. Sántha György országos elnökkel az élén a magyar párt vezetői, a vidéki pártszervezetek kiküldöttjei és számosan azok közül a magyarok közül is, akik más országos pártok keretében helyezkedtek el.

Az üdvözlő beszédekre dr. Strelitzky Dénes képviselő hosszabb beszédet mondott, mely kifejtette, hogy minden magyarnak kötelessége a politikával foglalkozni, mert ahogy ugyszólván mindenütt, nálunk is csak a politikán keresztül lehet eredményeket elérni.

— Ebben az országban — mondotta Strelitzky — büntetlenül nem lehet nem-politizálni: Bűnös könnyelműséget követ el az a magyar, aki akár kényelemszeretből, akár nemtörődömségből, csak passzív szemlélője az eseményeknek. Bár nekünk az a dogmatikus álláspontunk, hogy minden magyarnak a magyar pártban a helye, mégis inkább látjuk szívesen, ha valaki más országos párton keresztül, de foglalkozik politikával, mint a teljes passzivitást.

A képviselő ezután a községi választásokra tért át és kifejtette, hogy a szubotocai Lloyd választási akcióját a magyar pártra nézve károsnak és veszélyesnek tartja, mert a Lloyd a magyar szervezetek elhódítására törekszik, anélkül, hogy a magyarság kisebbségi sorsát a községi politika keretein belül is szíven viselné.

— Bármennyire szimpatikus is nekünk — mondotta — a Lloyd tiszteletreméltó elnöke, kénytelen leszünk ezzel az akcióval szembefordulni és a magyarságot felhívni arra, hogy a magyar pártra adja le szavazatát. Nekünk a községi választásokon kétszeresen fontos a siker: egyrészt biztosítja befolyásunkat a községi politikában, másrészt az eredmény tüntető tanúságtétel lesz amellett, hogy erők vagyunk, olyan erők, hogy állásfoglalásunkkal az országos pártoknak is mindenkor számolni kell.

Strelitzky végül rámutatott arra, hogy milyen nehéz a helyzete a magyar képviselőnek, mely nem csak apró kérdésekben akar eredményt elérni, hanem évi harcot is folytat a magyar kisebbség védelmében.

A képviselő beszédét a banketten résztvevők lelkesen megélték és megtapsolták.

Strelitzky beszédét a banketten résztvevők lelkesen megélték és megtapsolták.

Strelitzky beszédét a banketten résztvevők lelkesen megélték és megtapsolták.

Strelitzky beszédét a banketten résztvevők lelkesen megélték és megtapsolták.

Strelitzky beszédét a banketten résztvevők lelkesen megélték és megtapsolták.

Briand és Chamberlain találkozása

Az angol külügyminiszter nem járul hozzá a tangeri nemzetközi statutuom megváltoztatásához

Párisból jelentik: A sajtó a legkülönbözőbb kombinációkat fűzi Briand és Chamberlain péntek esti találkozásához. Félhivatalosan csak annyit közölnek, hogy

a két külügyminiszter között a napirenden szereplő kérdésekben teljes megegyezés jött létre.

Zalesky lengyel külügyminiszter párisi tartózkodásával kapcsolatban a sajtó egy része arra következtet, hogy Chamberlain ismét meg fogja kísérelni az oroszellenes front kiépítését, az Echo de Paris azonban azt írja, hogy

a Szovjetországgal szemben folytatandó közös angol-francia politika a pénteki tárgyaláson nem került szóba.

Chamberlain péntek este angol és

francia újságírók előtt részletesen nyilatkozott a Primo de Riverával folytatott tanácskozásairól, amelyeknek szerinte semmiféle különösebb fontossága nem szabad tulajdonítani. Az angol külügyminiszter kijelentette, hogy Primo de Riverának csak annyit mondott, hogy Anglia jóakarata kíséri a kormányt a tangeri kérdésben folyó francia-spanyol tárgyalások alkalmával.

Anglia és Franciaország egyaránt hajlandók arra, hogy a lehetőség keretein belül honorálják Spanyolországnak Tangerra irányuló kívánságait.

a tangeri nemzetközi statutuom esetleges megváltoztatását azonban sem Anglia, sem Franciaország nem hagyhatja jóvá.

Több ezren károsodtak a csődbejutott Zemaljska Kreditna Bankánál

A bank azt hirdeti, hogy hétfőn újra megkezdheti működését.

Szomborból jelentik: Bácska már megszokhatta hogy a nemzetiségi alapon meginduló s a hatósági presszióval dolgozó pénzintézetek sorra tönkremennek. Az utolsó három évben három ilyen bankbukás rázkódtatta meg a Vajdaság közigazgatási életét. A szombori Zemaljska Centralna Banka bukása mégis óriási szenzációt keltett. Az utóbbi évek bankbukásaiban

nem volt annyi szegény ember, kis tőkés érdekelve, mint a Kreditna Bankánál,

amelynek vezetői és főintézetjei a bőségesen élvezett hatósági támogatást és azt a kivételes helyzetet amelyben voltak, arra használták fel, hogy a kistőkés betéteit magukhoz vonják.

A szombati nap eseménye különben az, hogy délután a bank szombori főintézetének egyik ablakában piros ceruzával írt kis cédulát helyeztek, amely szerb és magyar nyelven a következőket hirdeti:

A BANK HÉTFŐN REGGEL UJRA MEGKEZDI MŰKÖDÉSÉT

Meg lehet állapítani, hogy ezt a közlést senki sem veszi komolyan. A bank igazgatósága valószínűleg arra számít, hogy a szombori törvényszék az eddigi gyakorlathoz híven előbb csődtárgyalást tart s a beogradi megkeresése foganatosított csődintézkedéseket megsemmisíti. Bírói körökből szerzett információk szerint azonban erre nincs semmi kilátás,

a bank hétfőn nem kezdheti meg

működését, csupán a vagyontárgyakat lefározhatja.

Átlagos számítás szerint a csődbejutott beogradi banknál több mint három-ezer kis ember van érdekelve. Ezek közül igen sokra nézve valóságos tragédia vagyunk elvesztése. A bank betétesei között vannak a Bosznia és Hercegovina inséges vidékeiről Bácskába került árvagyerekok is, akik megtakarított pénzüket a banknál helyezték el. A károsultak körében érthetően nagy az izgalom. Nem egy károsult áll a bank előtt s azal fenyegetőzik, hogy öngyilkos lesz, ha nem kapja vissza a pénzét. Az elkeseredett embereket csak nagyon nehezen lehet megnyugtani. Főleg az hat megnyugtatólag, hogy

hivatalból is, magánfeljelentésre is büntető eljárás indul a csődbe került bank vezetői ellen

s ha a bank bukását bűnös mulasztás, vagy könnyelműség okozta, a bűnösök nem kerülhetik ki az igazságszolgáltatás sújtó kezét.

Vagonfosztogatók ül omásfőnök

Letartóztatták a számos állomás főnökét és egy váltóort, akik rendszeresen fosztogatták a vagonokat

Számosról jelentik: Nagy feltűnést keltett, hogy a csendőrség letartóztatta Tovics Antal számosi vasuti állomásfőnököt és Guciján Steván váltóort, akik már hónapok óta fosztogatták az állomáson kereszttűhaladó vasuti kocsikat.

A bánáti kereskedők már régóta panaszkodtak, hogy a számosi állomáson keresztül irányított áruszállítmányok mindig megdézsmálva jutnak el a rendeltetési helyükre. A csendőrség a panaszok alapján nyomozást indított, de a vasuti fosztogatóknak nem sikerült nyomra akadni. A legutóbb Veszelikov Martin vasuti komeszár vette kezébe a nyomozást, akinek gyanus volt az állomásfőnök és a váltóör viselkedése és figyelni kezdte őket. Tovicsra a gyanú rendkívül költkező életmódja terelte; az állomásfőnök nemrégiben titokzatos eredetű gabonát és egyéb árut adott el a falubelieknek, a befolyó pénzt pedig kiadta kamatára. A komeszár az elmúlt éjszaka lesben állt és elfogta Guciján váltóort, amikor éppen kinyitott egy lezárt vasuti kocsit. A váltóör rögtön bevallotta, hogy már régebbi óta fosztogattja a vagonokat az állomásfőnök parancsára, akivel a lopott árut mindig megosztották. Az állomásfőnököt szintén letartóztatták és házkutatást tartottak nála, melynek során nagymennyiségű lopott holmit foglaltak le.

A letartóztatott állomásfőnököt és váltóort beszállították a pancsevői ügyészségre.

A volt szubotocai ügyész ellen

a vádlanfos megszűntette az eljárást

Noviszadról jelentik: Magarasevics Milán volt szubotocai vezetőügyész, későbbi törvényszéki elnök már-már feledésbe menő afférével foglalkozott szombaton a noviszadi törvényszék vádtanácsa. Magarasevics ellen ugyanis 1920-ban dr. Szekulics Milán akkori képviselő parlamenti beszéde, dr. Milics Ivó hírlapi vádjai alapján a Raties Máró felelviteli tanácselnök által lefolytatott vizsgálat után husz pontból álló vádiratot adott a noviszadi ügyészség.

A vádirat ellen Magarasevics felfolyamodást adott be. A noviszadi törvényszék vádtanácsa Hartman Iván törvényszéki bíró elnökletével tárgyalta a felfolyamodást és annak helyt adva, elutasította a vádiratot. Indokolásában a vádtanács kimondja, hogy a vádak egy csoportja elévült, a többi pontot pedig nem támasztja alá elegendő bizonyíték. Dr. Pavlovics államügyész felebbezett a vádtanács döntése ellen.

Felülmulhatatlan
Eau de Cologne Gh.
Bourjois—Paris 9378

HIREK

— Megkezdődtek a tárgyalások Szubotica város és a magyar kormány delegátusai között. Szombaton délután egy órákor a budapesti személyvonattal megérkeztek Szubotica városra a magyar kormány kiküldöttei: Csátary Béla osztályfőnök és Ernyei Béla miniszteri tanácsos. A magyar delegátusok a Bárány-szállóban szálltak meg és két órákor dr. Vlaskalin Milorád belügyminiszteri inspektorral, valamint a szubotici városi hatóság képviselőivel, Manojlović Dusan főispánnal, dr. Sztipics Károly polgármesterrel és dr. Hoffmann Kálmán gazdasági tanácsnokkal intim banketten vettek részt. Délután előzetes megbeszéléseket folytattak a tárgyalások anyagáról, amely Szubotica város háborúalatti adósságainak felosztására vonatkozik. Meg fogják állapítani, hogy az adósságok mekkora része terheli a határon túl esett városi birtokokat. Az érdemleges tárgyalások hétfőn mennek végbe.

— A közoktatásügyi miniszter fogadó napjai. Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter legújabb rendelete értelmében a jövőben csak hétfőn, szerdán és pénteken délután fél 5 és fél 7 óra közt fogadja a miniszter a kihallgatásra jelentkező feleket.

— Az új kulai főszolgabíró beiktatása. Szomborból jelentik: Livaics József, a bácskai főispánság jogi referense pénteken iktatta be hivatalába Tapavica Brankót, az új kulai főszolgabíró. Az új főbíró Polyák László volt főszolgabíró. Novivrbász község jegyzői állásába vezette be.

— Hogyan kell elkészíteni a jelölő listákat a községi választásokra? A községi választásokra beérkező listák közül a törvényszékek sokat kénytelenek visszautasítani, mert nem felelnek meg a törvény és a szabályrendelet előírásainak. A pártok és azok a csoportok, amelyek listákat akarnak állítani, csak abban az esetben kerülhetik el a visszautasítás veszélyét, ha pontosan állítják ki a jelölő ívet. A sémát, amely szerint a jelöléseket meg kell énteni, pontosan tartalmazza Vlaskalin Milorád belügyminiszteri inspektor könyve. A könyv felöleli a községi választásokról szóló szabályrendelet teljes szövegét, magyarázatokkal és pontos mintákkal. A könyv a Bács megyei Napló könyvostályában kapható husz dinárért, vidéki megrendelésekhez öt dinár portót kell mellékelni.

— Változások Belackva város vezetésében. Belackváról jelentik: A belügyminiszter Matesz Béla nyugalmazott városi tanácsost visszahelyezte állásába és az árvaszék vezetésével bízta meg. Csapics József városi tanácsost, aki eddig az árvaszék élén állott, rendőrfőkapitánynak nevezte ki, Miodragovics Györgye rendőrfőkapitányt pedig rendelkezési állományba helyezte.

— Lokálisgyűlés Temerinben. Temerinből jelentik: Fátih György noviszadi kerületi esperes október 13-ikára Temerinbe gyűlésre hívta össze a kerület római katolikus papságát. Délben a plébánián diszebed lesz a közgyűlésen résztvevők tiszteletére.

— A nyugdíjasok adója. A kerületi pénzügyigazgatóság a nyugdíjas magán és önkormányzati tisztviselők megadóztatása ügyében a következőket közli az érdekeltekkel: A nyugdíjas magán és önkormányzati tisztviselők, akik eddig negyedosztályú kereseti adót fizettek 1927. január 1-ől kezdődően, illetve visszamenőleg a magán és önkormányzati tisztviselők adóját fizetik ugyanolyan módon, mint az aktív tisztviselők. Vagyis a munkaadók, illetve a nyugdíj folyósítója magán vagy hivatalos személy, illetve önkormányzati testület köteles az előírt határidőn belül beadni a bejelentéseket és kimutatásokat és levonni az adót a pótlékokkal együtt ugy az aktív, mint a nyugdíjazott tisztviselők után. A kerületi pénzügyigazgatóság ezt a rendeletet megküldte az illetékes hatóságoknak, társaságoknak és az érdekelte személyeknek.

— Emlékmise a szerencsétlenül járt Petrovics Zsivorád ezredes emlékére. Noviszadról jelentik: Szombaton délelőtt tíz órákor tartották meg a noviszadi püspöki templomban a tragikusan elhunyt Petrovics Zsivorád repülőezredes emlékére a szokásos negyvennapos gyászmisét, amelyen Djokics Gyura tábornok hadseregarancsnok, Simovics Dusan, Zsivkovic Mihajlo tábornokok, Malenics Eugen, Richter és Jankovics ezredes, Hodzsera Sztjevan és Jovanovics Bogoljub, az országos Aero-klub képviselői, Nikolic Voja nisi főispán, továbbá az egész helyőrség tisztikara és számos polgári előkelőség vett részt.

— Sarlachjárvány Novakanizsán. Novakanizsáról jelentik: Néhány nap óta erős sarlachjárvány lépett fel Novakanizsán. A betegség nemcsak a gyermekeket támadta meg, hanem a felnőtteket is. Több halálos áldozata is van már a betegségnek. A hatóságok a legérelmesebb intézkedéseket léptették életbe, hogy a járvány terjedését megakadályozzák. Az elemi iskolai tanulókat, valamint tizenhatéves korukig a többi lakosságot is beoltották védő és gyógyító szérummal és kötelezték a polgárságot, hogy nyomban jelentse a község-háznál, mihelyt valamelyik hozzátartozójuk megbetegedett.

— Jegyzői áthelyezés. Bácska-Palánkáról jelentik: A belügyminiszter Hesz Mikró községi főkönyvelőt Lokra helyezte át aljegyzőnek és helyére Bászta Györgye loki aljegyzőt nevezte ki Palánkára községi főkönyvelővé.

— Agrárrevízió a titeli járásban. Titledről jelentik: Az agrárreformügyi miniszter rendeletére a titeli járásban a napokban kezdte meg az agrárreform bizottság Petrovics Leontije gazdasági szakreferens elnöklété alatt az agrárrevíziót. Ezidőszereint a bizottság Vilovó és Lok községben párhuzamosan működik, majd pedig Titledre száll ki a bizottság. A revízió körülbelül november közepéig fog tartani.

Az utitáska kicsi

le a hozzáértő asszonyi kéz mélyen elhelyezett benne mindent, amire a férjnek rövid utazása alatt szüksége lehet. De a fiatal háziasasszony előre átáramló, tovább megy. Nem elűzi meg azzal, ha csak a férfi materiális kényelméről gondoskodik, hanem azt a férfi, hogy megóvja az utazás fáradságától és épen ezért egy csésze

OVOMALTINE

az, amit még nyújt neki. Ez a tömített diétetikus készítmény oly bőséggel tartalmaz mindennemű tápanyagot, hogy az energiának valódi forrása és állandóan pótolja azt az energiát, amit a testi fáradság felemészt. Kapható minden gyógyszerárban, d. ogerában és jobb csemegék árakában. 100 gr. 18.50 dinár, 250 gr. 36.25 dinár és 500 gram 63.25 dinár. Kérjen ingyenes mintát erre a lapra való 0574. hivatalozással.

Dr. A. WANDER D. D. ZAGREB

— Péter király szobrának leleplezése Bácska-Topolán. Topoláról jelentik: Péter király szobrának leleplezése október 16-ikán fényes ünnepség keretében fog lezajlani Topolán. Az ünnepség zenével kezdődik. Nyolc órákor gyülekezés a Pataky és Polyák-féle vendéglőkben. Kilenc órákor bevonulás a görögkeleti templomba, ahol gyászisten-tisztelet lesz Péter király emlékére. Istentisztelet után gyülekezés a szobor körül, ahol megjelennek Alekszandar király Őfelsége és a kormány kiküldöttei és Irenj bácskai püspök. Fél tizenkettőkor lesz a szobor beszentelése, utána Nenadovics Dusan, a szoborbizottság elnöke ünnepi beszéd kíséretében átadja a szobrot a király képviselőjének. Ezt követi a szobor megkoszorúzása és több ünnepi beszéd. Fél tizenkettőkor bankett, este pedig nagy népmulatság zárja be a szoborleleplezési ünnepségek sorozatát.

— A Népszövetség higiéniai bizottságának tagjai Noviszadon. Noviszadról jelentik: Szombaton délelőtt a kilenc órai gyorsvonattal Noviszadra érkeztek a Népszövetség higiéniai bizottságának tagjai, akik a napokban a zagrebi higiéniai iskola megnyitására vettek részt és jelenleg az országban tanulmánykörúton vannak. A vasútállomáson a noviszadi orvosok nevében dr. Markovics Laza, dr. Hempt Adolf és dr. Jojkics Vladan fogadták a vendégeket, akiket dr. Kun Ivó egészségügyi minisztériumi inspektor kalauzolt. A vendégek sorában volt dr. Reichmann, a Népszövetség higiéniai osztályának igazgatója, dr. Chodsko volt lengyel egészségügyi miniszter, dr. Scholz, az egészségügyi bizottság főnöke (magyar), dr. Pelz prágai orvos, dr. Campbell orvosnő, az angol egészségügyi minisztérium inspektora, dr. Budroch, dr. Olsen és dr. Gál orvosok a Népszövetség titkárai, dr. Souza brazilai kiküldött, dr. Bernard Leon párisi egyetemi tanár és dr. Bazetto, a brazilai higiéniai intézet igazgatója. A vendégek autókban a közközházba mentek, ahol megtekintették a higiéniai intézetet és a kórház épületeit, majd az erdei iskolát nézték meg és a gyermekpoliklinikán is látogatást tettek. Tizenegy órákor az egészségügyi palotában dr. Markovics Laza egészségügyi főnök fogadta a vendégeket és ismertette velük a Vajdaság egészségügyi helyzetét és az egészségügyi főnökség munkálkodását. Délután a vendégek a Venacra rándultak ki, ahol a gyermekszanatóriumot tekintették meg, este pedig tovább folytatták az utjukat Ljubljana-ba, ahonnan Splitbe utaznak.

— Az igazi nagyáruház R. Stermecki céli cég nagyáruháza, ahol cipő, harisnya, fiú- és leányruhácskák, női ruhák, fehérnemű, szövetek, kalapok, sapkák, ágynemű, órák, kések, beretvák, szappan, toalettek, hangszerek, gyermekjátékok, bőröndök és még sok más ezer cikk kapható rendkívül olcsó áron. A nagy árkülönbőség abban leli magyarázatát, hogy a Stermecki cég saját gyártmányait hozza forgalomba, azonkívül közvetlen a gyárakban igen nagy tételekben vásárol és így sokkal olcsóbban adhatja árúját, mint az a cég, amely a közvetítő kereskedelem útján jut áruihoz. Mai lapunk minden példányához mellékeljük a Stermecki cég kivonatos árjegyzékét.

— Előadás a szubotici Szokol-egyesületben. A szubotici Szokol-egyesület vasárnap délután összejövetelt tart a gimnázium épületében levő Szokolonumban. Ez alkalommal délután négy órai kezdettel előadás is lesz.

— Családirto anya. Szarajevóból jelentik: Borzalmos tragédia történt pénteken a Zavidovicsi és Oblo község közötti Bosna-hidon. Tüz Milan cipész, aki már régen vak volt fél szemére, pálinkaízés közben leforrázta az arcát, úgyhogy pár nap múlva elvesztette másik szemévilágát is és teljesen munkaképtelen lett. Ez a csapás annyira elkészerítette a cipész feleségét, hogy az a hidra vitte négy gyermekét: nyolc és négyéves fiát, valamint öt és hároméves leányait és aztán egyiket a másik után levette a hidról, maga is beugrott a megdagadt Bosznába. Mivel a rémtettnek nem voltak szemtanúi mind az öten a folyóba fuladtak.

Dr. OETKER féle
BACKIN
SÜTŐPORRAL SÜT!

A 104 receptet tartalmazó könyvet kivétel nélkül ingyen és bérmentve megküldi:
Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

— A nemzetközi folyamhajózási társaság elnöke Sztaribecsejen. Sztaribecsejről jelentik: A nemzetközi folyamhajózási komité elnöke, Alen Sondeman, aki az angol parlamentnek is tagja, Altman Eus angol képviselő, valamint több jugoszláv szakértő kíséretében pénteken délután az »Alekszander« szalongozósön Sztaribecsejre érkezett. A vendégeket a hajóállomáson Menning József, a Péter király-csatorna igazgatója és Jerkó Ivó, a sztariyecseji révkapitányság vezetője fogadták. A hajó kikötése után az előkelő vendégek autóbá szálltak és a csatorna-zsilipművekhez hajtottak, amelyet megtekintettek, innen azután autón tovább mentek a csatorna mentén Bácskogradistég, majd visszatértek a hajóra és az éjszakát a hajón töltötték. Szombaton reggel az »Alekszander« utasaival Titledre ment, ahonnan az angol szakemberek a Bóga-csatorna megtekintésére utaznak ki.

— Kifosztották egy vrsaci tisztviselő lakását. Vrsacról jelentik: Vakmerő betörés történt csütörtökön este Vrsacon. Dunkl János, a Bánáti Malomipar R. T. főtisztviselője este nyolc órákor feleségével együtt elment Lenau-ucca 34. szám alatti lakásáról és amikor hazatértek, a lakás ajtaját tárva-nyitva találták. Azonnal megállapították, hogy távollétiük idején a lakásban betörők jártak és Dunkl-nak ruháját, fehérneműjét, értéktárgyait mind ellopták. A kár meghaladja a 15.000 dinárt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Életbe lépett az új elemi iskolai tanterv. Beogradból jelentik: Kumanudi közoktatásügyi miniszter jóváhagyta a közoktatásügyi tanács által szerkesztett új elemi iskolai tantervet, amely érvényes az ország összes elemi iskoláira és már ebben a tanévben kötelező. Az új tantervben mind a négy osztályban vannak módosítások, különösen pedig a történelem, földrajz és a természettani tantárgyakban, amelyek az elemi iskola harmadik és negyedik osztályában tanítandók.

— Vasárnap délután játszik »Muzsikus Ferkót« a Nép körben. Az általános óhajnak engedve, a Müpartolók Köre, mivel ezidőszereint este nem áll rendelkezésre üres helyiség, délután adja elő ezt a bájos operettet, melynek főbemutató énekszámait már mindenütt dudolja a közönség. A kiváló operett-együttes, mely a legutolsó előadásán oly sok nyiltszíni tapsban részesült, ezúttal még szebb és jobb előadást fog produkálni. A zenekar elsőrendű. Jegyek Bata fegyverkereskedésben előre válthatók, az előadás napján pedig egész nap a színházi pénztárnál.

— Erdészkongresszus Beogradban. Beogradból jelentik: Az országos erdészegyesület október 16., 17. és 18-án Beogradban tartja idei kongresszusát. A napirenden fontosabb közérdekű erdészeti ügyek szerepelnek, különösen pedig az ország kopár hegyeinek erdősítése.

— **Vajdasági fényképészek egyesülete.** Noviszadról jelentik: A jugoszláv »Fényképészek egyesületek szövetsége« kezdeményezésére a vajdasági fényképészek október 17-ikén Noviszadon a Szloboda termében megalakítják a vajdasági fényképészek egyesületét. Vajda Dezső, Kursedolac Nikola és Guld György noviszadi fényképészek felhívással fordulnak a vajdasági fényképészekhez, amelyben csatlakozásra szólítják fel őket. Jelentkezések legkésőbb október 12-ig. Foto prodaja Barta i drug, Noviszad, Dunavska ul. 9. szám alá intézendő.

— **Megnyílt a noviszadi Kraljica Mária szálloda.** Noviszadról jelentik: Dr. Dungserszki Gedeon nagybirtokos és nagyiparos, amint ismeretes, teljesen átépítette a noviszadi Kraljica Mária-szállodát és azt szombaton este ünnepélyesen megnyitotta. A szálloda bérlelje: a Szloboda r.-t. péntek este sajtóbemutatót rendezett, amelyen a meghívott hírlapírókon kívül a város előkelő társadalmának számos vezető személyisége is megjelent. A sajtóbemutató után a bérlek bankettet rendeztek a sajtó és a vendégek tiszteletére. A Kraljica Mária-szálloda hetvenöt szobája, kávéháza, étterme nyugateurópai kényelemmel van berendezve s a modern, tiszta szálloda Noviszadon régóta tapasztalt hiányt fog pótolni.

Reményi fotóművész színes nagyításai szenzációk!

— **A bécsi esküdtzék felmentett egy rablógyilkossággal vádolt nőt.** Bécsből jelentik: Az esküdtzék péntek délután hét szóval öt ellenében felmentette Gutisch Karolina kiszolgálólányt, akit azzal vádoltak, hogy 1926 december 30-án este meggyilkolta üzletében Lustigné, egy tejcsarnok tulajdonosát. Az asszony fejét egy sörös kancsóval verték szét és kirabolták. Minden jel arra vallott, hogy a gyilkosságot Kutisch Karolina követte el, tárgyi bizonyíték azonban nem volt és a tárgyalás utolsó napján egy sóffőr azt vallotta, hogy december 30-án este Lustigné üzletéből két férfi jött ki, akik az ő autóját vették igénybe. E tanuvallomás alapján az esküdtzék felmentő verdiktet hozott és utasította az ügyészséget új vizsgálat megindítására.

— **Új ügyvéd.** Dr. Mátyás Szevén ügyvéd Noviszadon Karadzscseva 18. szám alatt ügyvédi irodát nyitott.

— **Kinevezések.** Szomborból jelentik: A belügyminiszter Prigl Ferenc telecskai aljegyzőt állásától felmentette és helyébe adóaljegyzőnek Ajman Károly csonopljai aljegyzőt, Csonopljára Sztankovics Jován monostori aljegyzőt és Monostorra Varga Illés ottani irnokot aljegyzővé és Bikicki Milánt adóügyi aljegyzővé nevezte ki.

— **Bíróhíány Belacrkván.** Belacrkváról jelentik: A belacrkvai törvényszék nagy a bíróhiány. Jelenleg mindössze négy bíró van hivatalban, kik a felhalmozódott tárgyalási anyagot lefárgalni képtelenek. Schütz Brankó elnök betegszabadságra távozott és hír szerint nem is tér vissza már a törvényszék élére. Helyettesítésével dr. Varga Dezső törvényszéki bírót bízták meg. Dr. Prudán Iván törvényszéki bírót Noviszadra helyezték át. Dr. Ajzele Ferenc törvényszéki bíró már hetek óta betegesen tejszik Bécsben, ahol a napokban súlyos operációt hajtottak végre rajta.

Nevető járvány. A Városi Mozi hét-főől szerdái egy amerikai vígjátékot vet a műsorára. Címe igen találó: »Amiről az egész város beszél.« Erről a filmről tényleg beszélni fog az egész város, mert jelenetről-jelenetre az egészséges humor sorozata és a néző egyik kacagásból a másikba esik. A főszereplők közül Otis Harlen jó ismerőse a közönségnek, mert a Szoknyás Völgényben neveltette végig Szubotica közönségét, a többiek Dolores Del Rio, Everett Horton, Virginia Lee Corbin is elsőrangúak. A filmet csak három napra kapta a Városi Mozi, oly nagy iránta mindenféle az érdeklődés.

Schwarzmanoff S. Frigyes ur, Őfelsége Alekszandar király által esküvéje alkalmával elismerő oklevéllel kitüntetve, hosszabb távollét után visszafért az itteni Schwarzmanoff zenekarhoz és vasárnap este kompozícióját kibővített zenekarral dirigálja.

— **A noviszadi egyesült szakszervezetek táncmulatsága.** Noviszadról jelentik: A noviszadi egyesült szakszervezetek a munkáskamara szombati közgyűlésének napján a kiküldött tiszteletére a Winkle-féle sörcsarnokban műsoros táncmulatságot rendez. Kezdeté este nyolc órakor.

— **Megkezdtek a vrsaci város háza renoválását.** Vrsacról jelentik: Vrsac város kiszécsített tanácsa elhatározta a város háza renoválását. A munkálatokat most kezdték meg és előreláthatólag ebben az évben be is fejezik.

Párisi stílyszobákat

a verbászi
Gayer Jakab és Fiai butorgyára
mutat be a verbászi kiállításán 7232

Dr. Herman Károly hazaérkezett külföldi utjáról és rendeléseit újból megkezdte.

Dentist Reményi Frigyes külföldi utjáról hazaérkezett s fogászati rendeléseit megkezdte.

— **Egy osztrák grófnő öngyilkossága Dubrovnikban.** Dubrovnikból jelentik: Csütörtök este egy előkelő dubrovnikai szállóban megmérgezte magát Seitz Elfrida grófnő, aki néhány nap előtt érkezett Bécsből. Három levelet hagyott hátra: egyiket Bécsben élő anyjának címezte, a másikat az osztrák Nemzeti Banknak, melyben kéri, küldjenek pénzt temetési költségeinek fedezésére, a harmadikat pedig a dubrovnikai rendőrséghez, melyben kéri, ne honcolják fel, mert teljes öntudattal öngyilkosságot követ el. Azt hiszik, hogy a feltűnő szépségű fiatal grófnő öngyilkosságának oka szerelmi bánat.

Schmidt-féle táncintézet megnyílik folyó hó 9-ikén vasárnap a Nemzetiben. Bővebb felvilágosítás ugyanott az irodában.

Szabadhalk kedvenc találkozó-helye!

Budapest legjobb családi szállója
ARLON-SZÁLLÓ
Budapest, VI., Paulay Ede- u. 52. sz., az Andrássy-ut. és Octogon-tér tövén, tien közelében — Telefon 14-08.
Központi fűtés, fürdőszobák, hideg-meleg víz
Mérésüket árak! 7442

— **Életfogytiglani feyház a családfő meggyilkolásáért.** Rimaszombatból jelentik: A rimaszombati törvényszék esküdtbírósa most tárgyalta Tirala Jánosné rimakoszovai asszony és fia büntnyét. A vádlottak bestiális módon meggyilkolták Tirala Jánost, a családfőt, hogy a vagyont megszerezzék, azután a holttestet elásák. A bíróság a vádlottakat életfogytiglani feyházra ítélte.

Új uri és női divatárkereskedés nyílik meg folyó hó 15-ikén az Alekszandrova utcán Braća Stipančević néven.

— **Javítják a belacrkvai uccákat.** Belacrkváról jelentik: A minisztertanács Sztankovics Szvetozár földművelésügyi miniszter közbenjárására a belacrkvai uccák javítására 360.000 dinár hitelt engedélyezett. Ennek a hitelnek a terhére a jövő héten megkezdik a Beogradi-uccának az aszfaltozását és az uttestet egészen a pályaudvarig kijavítják. A munkálatokat egy hónap alatt befejezik.

Szülők! Gyermeküket iskolakönyvekkért és iskolaszerekkért a Jedinstvo könyvkereskedésbe küldjék, mert az iskolakellékekben ott van a legnagyobb választék.

Dr. Kreuter Vilmos szemorvos specialista rendeléseit Velika-Kikindán az Adamovics-féle házban megkezdte.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódlásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral 1 pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a **Ferenc József** viz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

SPORT

Bácska—Szoko

Az SzMTC Szentán játsza le bajnoki mérkőzését a SzAK-al

A vasárnapi bajnoki mérkőzések közül Szubotícán csak egy mérkőzés kerül előtérre: a Bácska—Soko, melyet a Bácska-pályán játszanak le. A mérkőzés favoritja a szuboticei csapat, mely bár az elmúlt vasárnap nem elégitett ki, a saját pálya előnyével 1—2 góllal megszerezheti a győzelmet.

Az SzMTC—SzAK mérkőzést közös megegyezéssel **Szentán játszik le.** A vasasoknak nehéz feladat lesz a SzAK legyőzése, mely hazai környezetben minden csapatra nézve igen veszélyes ellenfél. A mérkőzés Szentára való áthelyezését csak helyeselni lehet, mert így a szuboticei és a szentai mérkőzésnek is lesz közönsége.

Szomborban a Szombori Sport—Szombori ZsAK mérkőzés a főesemény. A nagyobb rutinnal rendelkező Sport előreláthatólag megszerzi a két bajnoki pontot.

Vrbászban a Szuboticei Sport ütközik meg a VSC csapatával. A kék-fehérek az utóbbi időben olyan bizonytalan formát mutattak, hogy a győztest nehéz megjósolni.

Szubotícán a Villanytelep—Pincérek, Ferrum—Postások másodosztályu mérkőzéseket játszik le.

Vasárnapi sportprogram Noviszadon. Vasárnap a noviszadi Makkabi és NAK bajnoki mérkőzést játszanak.

A Fruska Gora turistaegylet kirándulásai. Noviszadról jelentik: A noviszadi Fruska Gora turistaegylet vasárnap három csoportban kirándulást rendez.

Új sportkapitány a noviszadi kerületben. Noviszadról jelentik: Simovics József kerületi sportkapitány lemondása folytán a labdarugó kerület pénteki ülésén sportkapitánnyá Rossier Antal választotta meg.

TŐZSDE

Zürich, okt. 8. (Zárlat.) Beograd 9.13, Páris 20.36, London 25.24 és hétnyolcad, Newyork 518.628, Brüsszel 72.25, Milánó 28.34, Amszterdam 208, Berlin 123.675, Bécs 73.175, Szófia 3.75, Prága 15.37, Budapest 90.75, Bukarest 3.24.

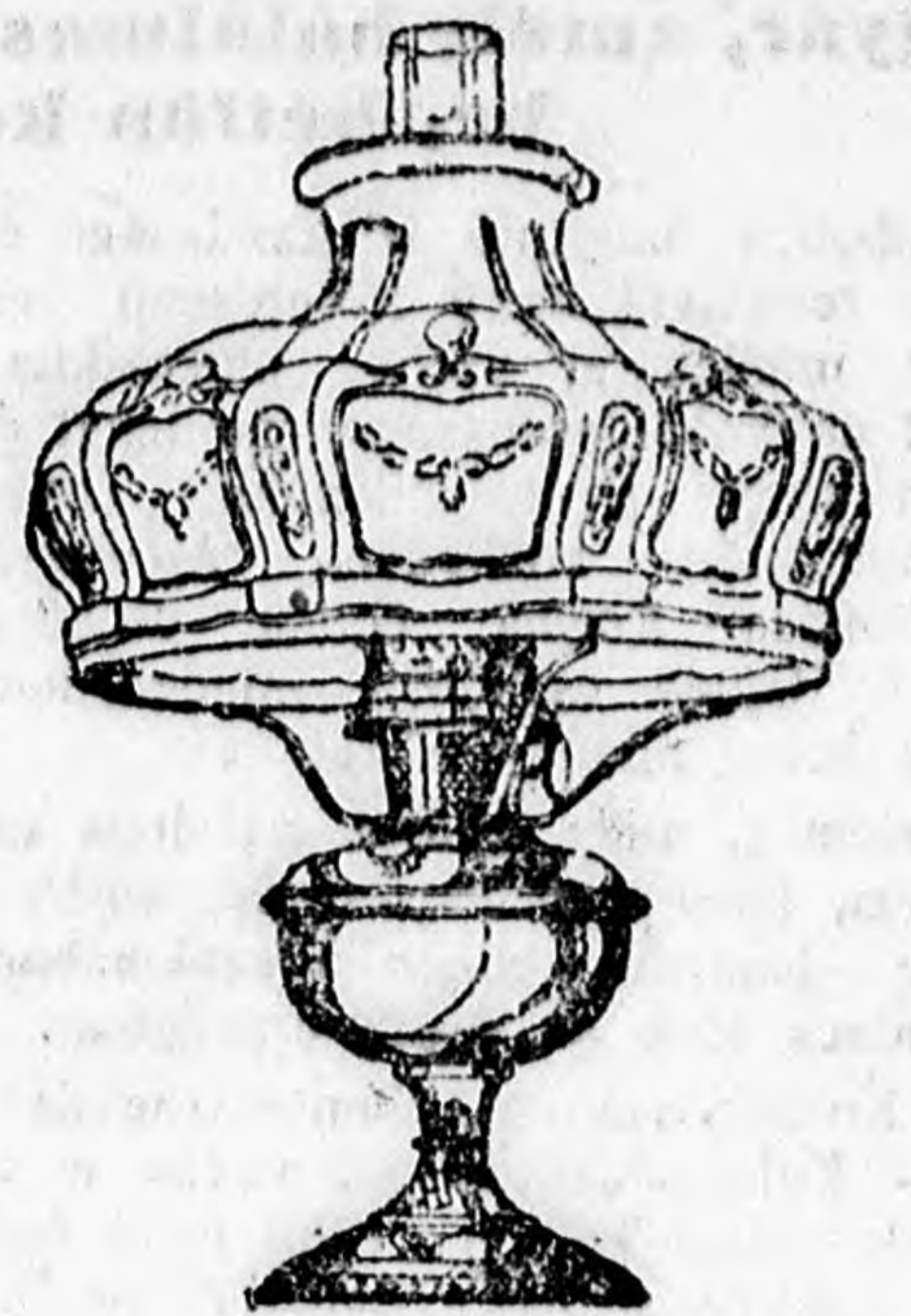
Szentai gabonaárak, okt. 8. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 290 dinár, ótengeri morzsolt 220 dinár, új tengeri decemberi és januári szállításra 160 dinár, csöves 122.50—125 dinár, takarmányárpa 222.50—225 dinár, sörárpa 250 dinár, zab 180 dinár, rozs 280 dinár, heremag 2000 dinár, bab 280 dinár, örlemények: 0-ás liszt 2 g 465 dinár, 0-ás g 465 dinár, kettes főzöliszt 445 dinár, ötös kenyérliszt 425 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 220 dinár, daraliszt 195 dinár. Irányzat: lanya. Kinnlát: csekély. Kereslet: minimális.

Szombori terménytőzsde, okt. 8. Buza bácskai vasut 290—295.50, zab bácskai vasut 202.50—205, rozs bácskai vasut 71—72 kg. 280—285, árpa takarmány 61—62 kg. 220—225, takarmány 63—64 kg. 230—235, tavaszi 65—66 kg. 260—265, tengeri bácskai vasut 202.50—205, száritott tengeri szerémi 190—192.50, bab fehér nem válogatott 290—300, válogatott 320—325, lisztek: 0gg 415—435, 0g 415—435, kettes 395—415, ötös 365—385, hatos 315—335, hetes 255—265, nyolcas 190—200, finom korpa 170—175. Irányzat: csöndesebb.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 8. Buza bácskai 78—79 kilós 2 százalékos 295—297.50 dinár, bánati 78—79 kilós 2 százalékos 290—295 dinár, rozs bácskai 72 kilós 2 százalékos 280—290 dinár,

Napfényt varázsol otthonába

az **ALADDIN**
csodalámpa

Az Aladdin lámpa 91% levegővel és 6% petróleummal, nyolcvan gyertyacérségű, hófehér egyenletes izzólényt áraszt. Nem ug. levegőt présel (pu-nal), sem robbanóanyagot (spiritust, benzint) előnelgít. Zártan, szagtalan, nem kormoz. Könnyen kezelhető, gyermekekre is nyugodtan rábízható. Minden alkattal egyszerű, könnyen cserélhető. Kiállítás szép és elegáns. Tűz- és robbanásmentes, és ő állapotban is veszély nélkül hordozható. Anyaghasználatát minimális, a bezerzési árat rövid használat után amortizálja. A lámpák kifogástalan működését 5 évi gyári szavatosság vállalunk.
Jugoszláviai vezérképvislet:

„BARZEL” D. D. SUBOTICA

Kérjen árjegyzéket!

10182

árpa bácskai 65—66 kilós 255—260 dinár, zab bácskai 202.50—205 dinár, kukorica bácskai 202.50—205 dinár, bácskai új december-januári 185—190 dinár, bánati 197.50—200 dinár, bab fehér bácskai új 2 százalékos 320—325 dinár. Lisztek: 0g bácskai 425—437.50, kettes 407.50—415, ötös 380—390, hatos 327.50—337.50, hetes 270—280, nyolcas 205—210, jutazsákokban 170—175 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom: 18 vagon kukorica, 11 vagon buza, 1 vagon rozs. Komló elsőrendű 5000 dinár, közepes jó 4000—4500 dinár. Irányzat: változatlan.

Budapesti értéktőzsde, okt. 8. Magyar Hítel 90, Osztrák Hítel 56.24, Kereskedelmi Bank 128, Magyar Cukor 235.5, Georgia 18.9, Rimamurányi 126.4, Salgó 77, Kőszén 729, Bródi Vagon 3, Beocsini Cement 251, Nasici 178, Ganz Danubius 194, Ganz Villamos 180.5, Athenium 28, Nova 42, Levante 25, Pestü Hazai 236. Irányzat: lanya.

Budapesti gabonátőzsde okt. 8. A gabonátőzsde irányzata tartott, a rozs és tengeri szilárd. A rozs a készárupiacon 15, a határidőpiacon 14—20 fillérral emelkedett, a tengeri emelkedése 25 filléres. Hivatalos árfolyamok pengő értékben a határidőpiacon: Buza októberre 30.36—30.44, zárlat 30.30—30.36, márciusra 32.44—32.56, zárlat 32.50—32.52, májusra 32.76—32.86, zárlat 32.82—32.84, rozs októberre 29.04—29.30, zárlat 29.28—29.30, márciusra 30.06—30.28, zárlat 30.28—30.30, tengeri májusra 24.92—25, zárlat 25.66—25.10. A készárupiacon: Buza 30.10—31.05, rozs 28.45—28.65, árpa 24.75—25.75, sörárpa 26—31, köles 23—24, tengeri 24.50—24.75, zab 22—23, repce 43—44, korpa 17.50—17.75.

Vizárlás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 464 (—13), Apatin 560 (—2), Bogojevo 535 (—9), Vukovár 448 (—2), Palánka 440 (—4), Noviszad 431 (+1), Pancsevó 300 (+8), Szmederevo 380 (+10), Orsova 290 (+10), Dráva: Oszijek 272 (—12). Száva: Mitrovica 180 (—35). Tisza: Szentá 220 (+20), Becsej 216 (+12), Titel 388 (+8).

KÖZGAZDASÁG

Modern hentesárugyárat létesített Korhec Gyula Szuboticán

A gyár, amely hatalmas exportüzemre rendezkedik be, hétfőn kezd meg üzemét

Szubotica hanyatló közgazdasági életében rendkívül nagy jelentőségű esemény minden új üzem megalakítása, annál nagyobb fontossága van tehát egy olyan nagy gyáralapításnak, amelyet a Szuboticán közkedvelt Korhec-cég tulajdonosa *Korhec Gyula* eszközölt. Korhec Gyula csendben, minden hangzatos beharangozás nélkül egy

hatalmas, nagy gyárat létesített és olyan üzemre rendezett be, amelyhez hasonló ebben a szakmában nincs több az egész országban.

A Korhec-féle új hentesárugyár a Paja-Kulmcsicsseva-ucca végén a volt Pollák-malom helyén épült és a hatalmas épület négy nagy házhelyet foglal el.

A gyár hétfőn, október hó 10-ikén kezd meg működését

és hétfőtől kezdve a Korhec-üzemek Jugovicsseva-uccai telepe megszünteti működését és a Korhec-féle hentesárugyár már az új gyárban készülnek.

A gyár berendezése a lehető legmodernebb és leghigiénikusabb. Az új gyárban többek közt saját viztorony, vízvezeték van és csatornázás, azonkívül

az alkalmazottak számára szép és egészséges lakások,

amivel a gyár tulajdonosa nemcsak kiváló szociális érzékről tett tanúságot, hanem megmutatta a többi szubotici vállalkozásoknak a lakásinség leküzdéséhez vezető utat.

Ha az új gyártelep hatalmas kapubejárattal állépünk, balra a portásfülké mellett elhaladva, először a füstölőket találjuk. Ez három nagy helyiség: a szalámi füstölő, a gyorsfűstölő és végül egy emeletes füstölő a sonkák és a húsok számára. Valamennyi füstölőhelyiség a legmodernebbben van berendezve és keramittal kirakva. A füstölők mellett van a hatalmas húsfeldolgozó terem, amelyet

köröskörül két méter magasságban fayasanz borít.

Ebben a helyiségben modern zuzógép, daráló, töltőgép és szalámigép van, mintegy tizenöt méter hosszú feldolgozó asztal és húsfeldolgozó zománcelemence. Meg kell jegyezni, hogy a gépek

óránként kétszázötven-háromszáz kilogramm húst tudnak különböző hentesárugá feldolgozni.

A következő helyiség a husraktár amelyben több száz métermázsas húst lehet elhelyezni, majd a hűtők következnek. Három helyiség ez és pedig: az előhűtő, ahol a húst párologtatják, a hűtő, ahol a tulajdonképeni hűtést végzik és végül a hatalmas fagyasztó, amelyben általában —10 Celsius hőmérséklet van és amelyben akár fél évig is el lehet bármilyen feldolgozatlan vagy feldolgozott húst raktározni. Külön helyiség a szalámi raktár és mindez

a legújszerűbb és leghigiénikusabb betonból épült fayasanzírozott falakkal, keramit padlóval és minden helyiség

vízvezetékkel és csatornahálózattal ellátva, amelyek a gyár főcsatornáján keresztül a városi főkanálisba vezetik a szennyvizet.

A feldolgozó, füstölő és hűtő helyiségek mellett a gépház emelkedik, amely maga külön látványosság hatalmas, modern géppel. Mellette van a gyár saját viztornya, amely a vízvezetékkel ellátja vizet.

A kapubejárattól jobbra az irodák következnek, fölötté pedig az emeleten tisztviselőlakások. Az iroda mellett egy külön épület a szappanfőző, amelyben két hatalmas kazánban tüzelnek állandóan. A főzőhelyiség mellett találjuk a hőmérleget, amelynek az az előnye, hogy a gyár nem kénytelen igénybe venni a városi mérleget, amely messze van és nem elég higiénikus. A mérleg mellett egy hatalmas, de még berendezetlen helyiség van, amelyben, ha az üzem már bekapcsolódott az exportkereskedelemben, saját vágóhidat építenek.

Általában minden egyes helyiség felépítésénél és berendezésénél az a cél vezette a tulajdonost, hogy

a helyi és belső szükségleten kívül exportra is termelhesen

és minden kilátása meg van, hogy **márkája rövidesen az egész Balkánon és Középeurópában közkedvelt lesz.**

Ebből a célból az új gyárüzembe Budapestről hozott a tulajdonos művezetőt, Szűcs István, a Háztartás Szövetkezet volt üzemvezetője személyében.

A vágóhid részére fentartott hely mellett a garázsok következnek, amelyek a személyautókon kívül négy nagy teherautó befogadására alkalmasak. Végül az istállók és sertésólak egészítik ki az üzem és a hatalmas istállóban általában legalább harminc marha van. A telep közepén külön épület áll, amelyben a tulajdonosnak és több tisztviselőnek van lakása.

Az új gyár különösen nagy jelentőségű azért, mert a kommersz hentesárugyárakon kívül a legújabb különlegességi árukat is gyártja, felvágottakat, téli szalámit és prágai sonkát és ezzel

megszűnik az abuzus, hogy a nyers-húst innen szállítják ki Prágába és onnan magas vámmal kerül vissza a jugoszláviai fogyasztóhoz.

A gyár felállításával egyidejűleg Korhec Gyula a legmodernebbül átalakított szuboticiai főüzletét és fiókjait is és különösen a főtéri üzlet kelt kellemes hatást fayasanzozott falaival, tiszta fehér, higiénikus berendezésével.

A Korhec-üzemek épen most ünneplik fennállásuk tizenötödik évfordulóját

és a jubileumra Korhec Gyula, a cég fiatal tulajdonosa, aki teljesen a maga erejéből állította fel ezt a hatalmas üzemet, egy nagy modern új gyárral gazdagította Szubotica és az egész ország közgazdasági életét.

A Phönix biztosító mérlege

Bécsből közlik velünk a Phönix Életbiztosító Társaság legutóbb tartott 44. évi rendes közgyűlése által elfogadott zárószámadások főbb adatait, amelyek a következőkben foglalhatók össze: 1926 folyamán a társaságnál 436.851.056 shilling összegű új életbiztosítást kötöttek. Az állomány az üzletév végével összesen 1.079.703.694 shillinget tett ki, ami 1927 június 30-ig körülbelül 1300 millió shillingre emelkedett. A társaság az elmúlt év folyamán is több életbiztosító intézet üzletállományát vette át. 1926-ban, illetőleg 1927 folyamán a lon-

doni Consolidated Assurance Company kontinentális életbiztosítási állományának az illetékes felszámoló bíróság jóváhagyásával történt átvétele kapcsán működését a Phönix az egész Német-birodalomra, Olaszországra és Spanyolországra is kiterjesztette, illetőleg Egyiptomban, Törökországban és Görögországban fennállott fiókjait kibővítette. Az 1926. évi díjbevétel 49.481.726 S-t, a biztosítottaknak kifizetett összegek 7.468.000 shillinget tettek ki. A díjtartalék és díjtétel 126.607.000 shillingre emelkedett, az összes biztonsági alapok 149.308.416 shillinget tesznek ki. A társaság részvényeseinek 6 1/2 % osztalékot juttat, tartalékát pedig 100.000 shillinggel gyarapítja.

Vizsgálva a fenti adatokat, azt látjuk, hogy a vagyontárgyak közül a legnagyobb hányadot az értékpapíralomány teszi. Az értékpapírok a mérlegben a folyókamatokkal együtt 125.188.363 shillinggel szerepelnek, ami az előző évvel szemben 65,5 % emelkedésnek felel meg. A lombard teher az előző évi 41,6 %-kal szemben 31,8 %-ra csökkent. A Phönix ezzel az értékpapírpolitikájával elérte azt, hogy díjtartaléka a számításszerű 4 % helyett 6,3 %-kal kamatozott és a jelentős az értékpapíralomány 1927-ben várható kamatozását 6 3/4—7 százalékra teszi.

A díjtartalék ezen magas kamatozása és a halálzási arány kedvező alakulása két oly faktor, mely megmagyarázza a társaság olcsó díjtételeit és páratlan versenyképességét, míg népszerűségének magyarázatát abban találjuk, hogy miként a jelentős kiemelt, károkra 7.468.000 S összeget fizetett ki, 2112 félnek anélkül, hogy egyetlenegy esetben is perre került volna a sor.

A társaság vagyonának egy része ingatlanokban fekszik (33 ház Bécsben, Prágában, Salzburgban, Münchenben, Triesztben, Budapesten, Ljubljanában, Teschenben stb., stb.), míg az országrész értékpapíroknak van elhelyezve, melyek közt nagymennyiségben szerepelnek a háborúelőtti államadóságok, aranyjárdék, népszövetségi kölcsön, magyar, lengyel, román, bolgár, jugoszláv, olasz, francia, spanyol, görög, török és palesztinai kölcsönkötvények stb., stb.

Ez a nagyarányú fejlődés ma már a legelső helyet biztosítja a Phönixnek a kontinensen.

KINTORNA

— Nagyon jó volt a gomba. De te miért nem ettél belőle?

— Tudod, a feleségem nem tudja a mérges gombát megkülönböztetni, azért csak a vendégeknek adunk belőle.

*

Rosenberg amerikai párbajt vívott a Grünfelddel. Amilyen pechje világéletében volt, most is ő húzta a fekete golyót és így október 8-án öngyilkosnak kellett lennie.

Október 9-én megy az uccán és találkozik ellenfelével, aki meglepődve látja, hogy még él.

— Mi az? Lehetséges ez? — kiabál az rá — neked tegnap agyon kellett volna löni magadat.

— Löttem is — mondja Rosenberg — de mit csinálnak, ha nem találtam ..

*

Valaki beállt a kiadóhivatalba és megkérdi:

— Mibe kerülne, kérem egy gyászjelentés, a feleségem halt meg.

— Milliméterenként egy dinár — mondták neki.

— Na, akkor tessék csak hamar kiszámítani, 1 méter 60 centi magas volt szegény.

*

Kohn Jakab eljegyez egy leányt Kisbürgözdől. Egyik ismerőse le akarja beszélni a házasságról és így szól:

— A legjobb forrásból tudom, hogy Kisbürgözdön egy fiatal ember sincs, aki menyasszonyoddal nem csokolódott volna.

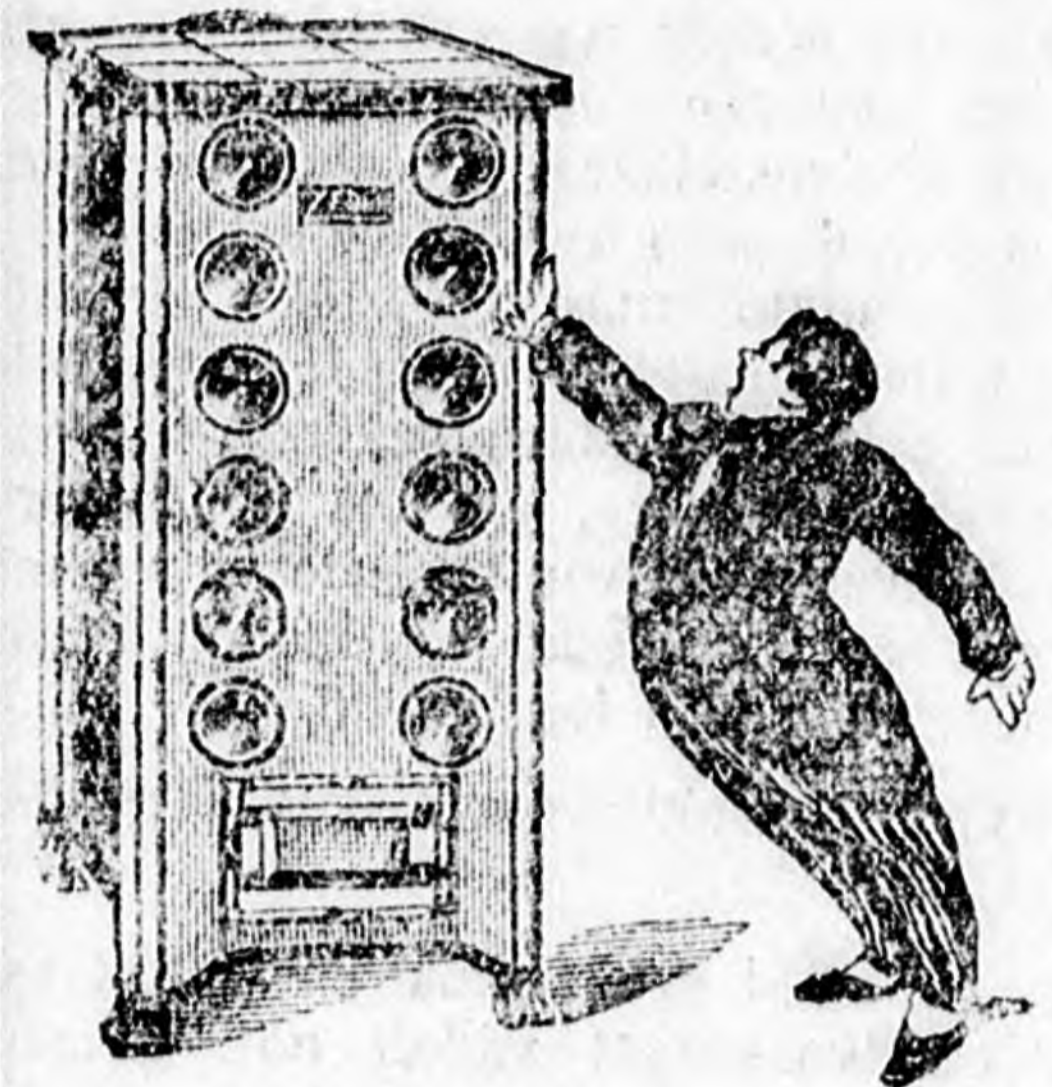
— Na — mondja Kohn — milyen nagy az az egész Kisbürgözd?

Beállt a hideg,

de

„ZEPHIR“-kályhával

lakása 10 kg fával 24 órán át meleg lesz

Gyártja:

ZEPHIR-kályhagyár Subotica

Kérjen árjegyzéket!

Kapható Beogradban, Nisben, Zagrebben, Skopljeban, Sarajevóban, Ljubljanában, Splitben, Mariborban, Ogulinban és az ország minden városában, községében, valamint a következő árusítóknál:

- Bajmok:** Fischer Zsigmond
Duga és Kulesevic
- Sombor:** Vukisević S. és Társa
- Apatin:** Csepregi és Riesz
- Čonoplja:** Letscher József
- Kula:** Knefely Nándor
- Stara-Kanjiža:** Bata Károly
- Bačka Topola:** Mihálovits Béla
- Crvenka:** Krumesz János
- Stari Svac:** Hunsinger Kristóf
Hedrich János
Grujić Vasa
- Čantavir:** Fogyasztási szövetkezet
Krausz Mór
- Senta:** Polacsek Jakab
Stössel és Spiró
- Vel. Kikinda:** Karl Béla
- Bać-Petrovošelo:** Adler József
- Stari Bečej:** Góbell Béláné
Kekić Slavko
- Novi Vrbas:** Seidl Nándor és Fia
- Zahalj:** Bernhart Lipót
- Novisad:** Nisević Sava
- Bać Petrovac:** Godra József
- Bačka Palanka:** Haag Mihály
- Ilok:** Kaff Jakab és Fiai
- Bečej Sv. Gjuragj:** Wester János
- Feketič:** Schaffer János
Butscher Jakab
- Čanjič:** Schlemmer János
- Sokolac:** Ebesz Fülöp
- Vel. Bečerek:** Boleszny Antal
Ambrózy József
- Titel:** Nonnenmacher A. és Fia
- Indjija:** Pfeiffer György
- Novi Bečej:** Richter Hugó
- Čava Kanjiža:** Zarić K. Sava
- Osijek:** Goldstein Adolf utóda
Rottenbacher Sándor
- Mali džoš:** Halász Ferenc
- Kovačica:** Bobos András
- Sara Moravica:** Bordás Károly
- Vršac:** Milanović Milan
- Balačava:** Schönborn Rudolf
- Ruma:** Vasas Matyás Fia

RADIÓ-MŰSOR

(A város mellett szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap, október 9

Budapest (555.6) 9: Hírek és kozmetika. 10: Ref. istentisztelet. 12: Időjelzés, utána kamarazene. 15.30: Oszkár bácsi mesél. 16.30: Cigányzene és sporteredmények kihirdetése. 18.15: Humoros est. 20: Legújabb slágerek. 21.30: Időjelzés, sporteredmények, utána jazz-band.

Berlin (483.9) 11.30: Szórakoztató zene. 20.30: Angol est, hangverseny.

Lipsee (365.8) 21: Hegedű, furulya és zongorahangverseny.

Prága (348.9) 16: Katonazene. 19: Koncert. 20: Énekkoncert.

Róma (450) 17: Táncczene. 20.40: »Carmen«, Bizet operája.

Bécs (517.2) 10.30: Orgonahangverseny. 11: Szimfonikus koncert. 16: Zene. 20.25: Ének zenekari kísérettel.

Zagreb (310) 17: Táncczene. 20.30: Koncert. 22: Hangverseny.

Hétfő, október 10

Budapest (555.6) 9.30, 12.15: Hírek, időjelzés, időjárás. 17.35: Cigányzene.

Berlin (483.9) 16.30: Novellák. 17: Zene. 20.30: Mozart-est.

Lipsee (365.8) 16.30: Hangverseny. 21.15: Táncczene.

Prága (348.9) 16.30: A házi zenekar hangversenye. 19: Katonazenekari hangverseny. 20.10: Vidám est. 21.30: Szimfoniadás. 22.20: Hangverseny.

Róma (450) 17.15: Táncczene. 20.40: Hangverseny Grieg E. műveiből, a szerző halálának 20. évfordulója alkalmából.

Wien (517.2, 577) — Graz (357.1) — Innsbruck (294.1) — Klagenfurt (272.7) 11: Délutáni hangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 20.05: Opera, Puccini »Pillangó kisasszony«.

Zagreb (310) 17: Délutáni hangverseny. 20.30 és 22.15: Hangverseny.

Zürich (588) 20: Házizenekar hangversenye. 20.15: Istentisztelet. 21.30: A Carmen mandolin zenekar hangversenye.

Schicht Labud
Sapunske pahuljice

Wijdonság!

Gyapjűneműek,
selyem- és
csipkeneműek,
selyemharisnyák
és keztyűk mosására.

Hattyu -
Szappan - Forgács

való mindenhez, amit magunk mosunk és senki másra nem bízunk

A 7-es SZAMU CELLA!

(24)

REGENY

A világosság kigyúlt! Nem kételkedhetett többé, a hulla Tourdeauxé volt, a három utas egyike, akik Lucenay Klotild meggyilkolása napján a Rennes ügyi fogadóban laktak!

IX.

HÁZASSÁG MIATT ZÁRVA.

Buvar Amadé uralkodott önmagán és a postabélyeget eltüntette zsebében. Midőn Buvard távozott a Morgueból, a Szajna partjáról sűrű köd emelkedett és a rakpartokat majdnem átláthatatlan fátyollal borította be. Buvard nagyon izgatott volt.

Amit fölfedezett s mely a feledett múltba vetette vissza, a kutatásoknak egészen új terét nyitotta meg előtte.

Tehát csakugyan a charleroi-i Tourdeauxt látta. És emlékébe idézve az elmúlt öt év eseményeit, gondolata a rejtélyes egyén felé fordult, akit Bouquillard idegennek nevezett.

A szent Marie fogadóba vitette magát, hol Lionel remélt megtalálni, mivel közölni akarta a történeteket... De Lionel nem volt ott.

Ekkor a legközelebbi vendéglőbe ment és néhány órát ott töltött.

— Ha Bouquillard nem ostoba — mormogta magában — ebben a pillanatban az idegenről éppen annyit tudhat, mint Balafrée. Ezzel kocsiba ült és a Halottak kávéházába ment. Buvard meg volt elégedve napjával.

Kitűnő ebédet evett, pompás londrest szitt és néhány meglehetősen és büszkén pillantott a belga postabélyegre, melyet a Morgueban vett föl.

— Még egy utolsó szerencsés véletlen és öt évi munkám és fáradságom meg van fizetve.

Éként beszélgetve önmagában, kocsija a Notre-Dame-de-Lorette megaslakra ment föl. Végre elért a kölső körutakhoz és nem sokára megállt a Halottak kávéházánál.

De midőn az ajtóhoz ért, ámulatlan hökkent vissza. Az ajtóra fehér papírszelet volt ragasztva a következő felirással:

Házasság miatt zárva.

Lássuk tehát, mi történt reggel óta a Balafrée csapzékében: Miután a volt börtönőr az uccáig kísért Buvardot, kissé aggódva a kapott megbizástól, ismét visszament az ivóba. Miként mondta is Balafrée nem szívesen fecsegett, ezért módot kell találnia, mellyel megoldja nyelvét, már pedig ez nem volt könnyű dolog.

Bouquillard nem ismert hibát Balafréeban. Kivételképen józan volt, soha nem ivott bort és ámbár a csapzék vendégei közt számtalan szerelmet talált, mostanig olyan szeméremet tanusított, mely merőben ellenkezett a helyiség szokásával.

Bouquillard tehát nagyon meg volt akadva és több óra hosszágig izgatottan járkált a tereben.

Balafrée szintén izgatott volt.

Kedvesének utolsó szavai még mindig fülében csengtek és görcsösen szorította az ívegét, melyet neki adott. Végre öt óra tájban, Balafrée két tányért és poharat tett az asztalra, aztán kenyeret és bort hozott, végre pedig egy tálat, melyben fokhagymával spékelt sült házinyul párolgott. Bouquillard félszemenel kísérté az előkészületeket.

— Nos — szólt hozzá Balafrée — hát nem akarsz ma ebédelni?

— És miért ne ebédelnék? — felelte jókedvű hangon.

Bouquillard az asztalhoz közeledett, leült, Balafrée pedig vele szemben foglalt helyet. Bouquillard mohón evett és ivott és Balafrée úgy ahogy követte példáját.

— Meg kell vallani — mondta pillanatnyi szünet után — hogy mindketten különös életet folytatunk itt.

— A mi engemet illet — tiltakozott Bouquillard — én szívesen óhajtanék más életet. Mily kellemes lenne ha mindent megmondanánk egymásnak, ha mit se rejtenénk egymás előtt.

— Ez véleményed?

— Becsületemre — felelte Bouquillard és alig bírta palástolni örömet. Nagy pohár bort hajtott föl.

— Aztán van valami, folytatva, ami bosszant, azok a rejtélyes tanácskozások, melyeket a pavilonban tartanak és melyekbe nem avatnak be.

— Még ma este megmondom neked, hogy mi történik ott.

— Igazán? — mondta Bouquillard, az örömtől csillogó tekintettel.

— Igérem! csak hogy kölcsönös bizalmat várok és te meg fogod mondani, kik azon nemes idegenek, kiket ma fogadtál.

Bouquillard a pálinka után nyult, hogy csészéjébe töltse, de Balafrée megfogta karját.

— Piha — mondta megvetően. Miután mindketten jó hangulatban vagyunk, le fogsz menni a pincébe és felhozol egy palaec valódi cognacot, hogy koccintva peccételhessük meg a szövetséget, melyet kötöttünk!

A férfi sietett a pincébe. Hogy mi történt távolléte alatt, azt soha se tudta meg. Midőn visszajött, Balafrée ismét sápadtan és komoran ült.

X.

BOUQUILLART VÉGE.

Két kis poharat hozott a konyhából, udvariasan megtörölte, mielőtt az asztalra tette volna és aztán színgig töltötte.

— Egészségedre! — mondta emelt hangon — most csupán tőled függ, hogy úgy éljünk itt, mint a gerlepár.

Bouquillard homlokát ráncolta és egy pohár cognacot hajtott föl. A hajdani börtönőr dühösen nézett körül a tereben.

— Figyeli, mondá halkabban, ez titok, de miután megesküdöttél, tehát nem fogunk titkolózni egymás előtt.

— És újra esküszöm, ha úgy akarod, mondta Balafrée, kezét fölemelve.

— Jól van! azt az embert, aki miatt állásomat a Mazasban elvesztettem, Salviat Honornak nevezik, a Mazasba volt zárva, a 7. számú cellába, melynek őrzését reám bízták és egy éjjel sikerült megszöknie. Midőn másnap észrevették, azt hitték, hogy én segítettém elő e szökést és bezártak.

— Értem és azért haragszol reá?

— Talán nincs okom? Ez volt a én titkom, mondta Bouquillard, most rajtad a sor...

Balafrée helybenhagyólag inteit.

Bouquillard folyvást szemmel tartotta, de néhány pillanat óta valami rendkívüli történt vele. Homlokát minden pillanatban veríték borította el és ujjai görcsösen megvonaglottak.

— Ördögös cognac! — hebegte, úgy van az — ha az ember nincs hozzá szokva a jó italhoz.

Mi bajod? — rebegette Balafrée.

— Semmi — kissé szédülök... gyomrom éget... szomjazom!

(Folyt. köv.)

KÖNYVEK

Kosztolányi Dezső: *Tintaleves papirgaluskával.*

Érett bölcsesség enyhén fanyar ez és Kosztolányi írásai után az a zamat marad meg, ami a kesernyész gyümölcsök édes utóíze. Kosztolányi elérkezett a legnemesebb, legtisztább szemlélet, a tökéletességig leszűrt formák biztonságos magasságába s ő ma a magyar lírának az az értéke, akit érdemes újból felfedezni, mint zajos pincében a csendes, kincsés öbört. Husz év előtt — Ó, kisdiák, ki andalogva ballag S nyakkenője egy vékony sárga szallag — az új magyar poézis hangos hőskorában megtalálta már Kosztolányi a képek és lelkék, színek és mérgek csodás zsuborgásu alchimiját s azóta legujabb könyvéig, a nyelv remek művésze, prózán és versen át, egyenes ívben szárnyalt fel a csucsig.

A »Tintaleves, papirgaluskával« a Magyar Könyvtár sorozatában jelent meg, ára öt dinár.

Quasimodo: *Drága kicsi lány.*

Van valami kedves merészség abban a gesztusban, amellyel egy ifju ember felbátorodik a nyilvánosság elé friss szerelmének költészetével. Szerelmes verseket ad Quasimodo, egyszerűen csak szerelmes verseket s a nyomdafesték napfényére az jogosítja fel ezeket a szerelemről s csupán a szerelem kedvéért született írásokat, hogy szeliden muzsikáló csendeshangu líra fellengzésnélküli megszólalásai, a recitatív egyszerű tisztaságu formájában, amely néha még idegen szuggeszióval koloncós, de ritkán siklik túlzásokba. A desperáltság kártekonny megnyilvánulásait őszintén adja és kertelés nélkül leplezi le azt az önzőmagát, aki fittyet hány a holnap világának és Sapho sugalmazására hallgatva él a mában. L'amour pour l'amour: ennek a fiatalságnak a szerelem sem ad hevülést és lendületet magasabb célok felé. Élt itt egyszer Quasimodo, aki a toll csatáit vívta tehetséggel és talán jogos a várakozás: mire fogja még költeni az utód az örökséget. A könyv ízléses, címlapját Herzi Rózi iparművészno tervezte.

Upton Sinclair: *»Az Egyesült Államok Elnöke.«*

Az Universum berlini könyvkiadó vállalat kiadásában a napokban jelent meg Upton Sinclairnak, a hírneves amerikai szocialista írónak legujabb regénye, mely metsző gunnyal tárgyalja a washingtoni Fehér Ház belső kulissza titkait Tözsgyökeres amerikai szokás, hogy az Egyesült Államok elnöke az aktuális politikai eseményekről nyilatkozatok és interjúk formájában adja meg a maga véleményét. Sinclair »elnöke« ezeket a ki nyilatkozatokat akként formálja, hogy titkárai és ezeknek alkalmazottai révén készen, szájába rágya kapja meg azokat a regényben. Végso fokon egy egyszerű kis manikürös leány az, ki mint a »nép gyermeke« a közvéleménynek maga is alkotója, sugálja a mindenható titkárnak és a Fehér Ház urának a maga véleményét. A »hatalmas« elnök — végso eredményben az amerikai trösztök és kartellok engedelmes bábja — éppen azzal biztosítja a maga pozícióját, hogy soha sem tesz mást és soha sem nyilatkozik másként, mint ahogy a tulajdonképeni urak és parancsolók akarják. Upton Sinclair ennek az ellentmondásokon felépült világnak minden visszásságát művészi biztonsággal igyekszik pellengére állítani. Anélkül, hogy sekélyes agitációs érvekhez, vagy közhelyekhez nyúlna, bemutatja az olvasónak a dollárok világát olyan mesteri erővel, hogy teljesen beleéljük magunkat a nekünk idegen világba. A magyar olvasónak még külön pikantériával szolgál a könyv, mert részletesen ismerteti a gróf Károlyi Mihály amerikai beutazásának és az e körül felmerült bonyodalmaknak összes kulisszait. A könyv utóhangjaként Gerhard Pohl írt érdekes életrajzot a most ötven éves Upton Sinclair küzdelmes és sikeresen gazdag működéséről.

Korunk új száma.

Erdély legelőkelőbb szemléjének a »Korunk«-nak új száma most jelent meg a szokott nívós és gazdag tartal-

lommal. Földessy Gyula »Az új és a régi« címmel írt a két ellentétes fogalmat érdekesen megvilágító cikket, Guillermino Argote »Muzsika« címmel közöl érdekes, ujszerű írást, Forgó Pál az új építészeti problémáiról és eredményeiről értekezik. A lap közli Nádass József »Rokoni látogatás« című elbeszélését és Leonhard Frank »A polgár« című regényének második folytatását, valamint Turnovsky Sándor »A logokrácia« című cskkét, amely az antivizmust tárgyalja, végül Ludwig von Bertalanffy »A fejlődés ma állása« címmel értekezik a fejlődés elméletéről. A Kulturkrönika rovatban Gömöri Jenő »Korunk szellemi vására« címen írt cikket, ezenkívül érdekes filozófiai, szociológiai és irodalmi cikkek váltakoznak egy ebben a rovatban, mint a gazdag Szemle-rovatban, a Könyvszemlében és a Hozzászólásokban. A Korunk negyedévi előfizetési ára 60 dinár.

A legjobb német képes revü.

A mai olvasók ízlésének a legjobban a változatos tartalmu mindennel foglal-

kozó ugynevezett revü-lapok felelnek meg, amelyekben érdekes képek, cikkek, novellák, riportok és szingazdag rovatok váltakoznak. A tömeg-ízlést az utóbbi időben erősen megszapordított ilyen revük szolgálják, azonban kevés ezek között a lapok között a valóban ötletesen szerkesztett, nívós folyóirat.

A revük és magazinok tömegéből feltűnően kiemelkedik egy berlini folyóirat, a »Scherls Magazin«, amely a legjobb ilyen lapok egyike. Egy-egy száma valószínűleg a legmélynyomásu, művészi fényképekkel, amelyek részben az aktuális eseményekről számolnak be, részben csak gyönyörködtetni akarnak. A »Scherls Magazin« irodalmi része a legnívósabb, a modern irodalom legnevesebb képviselőitől közöl minden szám novellákat és hosszabb elbeszéléseket, ezenkívül a tanító és szórakoztató cikkek és az érdekes rovatok teszik mindenki számára érdekessé a lapot.

Az ötletesen szerkesztett német revü Jugoszláviában is kapható.

a folytonos szájrágásról, ettől eltekintve azonban éppugy nem tud játszani mint azelőtt.

Nagy és megérdemelt sikere van a kaméliás hölgy-nek, amit, ugylátszik Suboticán hamarabb mutattak be, mint Berlinben. Norma Talmadge, amellyel hogy bankigazgatói teendői erősen le foglalják, tud időt szakítani magánál arra, hogy elmélyedjen egy-egy filmbe. Fred Niblo jó rendező, kár, hogy nem merete emancipálni magát a divathóból, alól és modernizálta Dumas drámáját. A kaméliás hölgy igen hatásos szíszé, de a problémája ma már elavult és ezt a modern miliő erősen aláhuzza. Az idejét multa konfliktust meg kell hagyni abban a korban, amelyben természetes volt, máskülönbön anakronizmusként hat.

Ne beszéljünk az új Harry Liedtke-darabról, »Der rollende Kugel« a címe. Propaganda-darab Montecarlo-nak. Liedtke sose volt valami nagy színész, de már a kedvessége is kezd elkopni. És öregszik, öregszik.

A »Schöne, blaue Donau« folytatásán megcsinálta a Defu a »Der tanzende Wien«-t Lya Mara-val a főszerepben. Tipikus filmoperett, Ferenc József a mennyországban, amerikai milliomos, akit a valcer visszavonz szülővárosába Bécsbe, egy kis Romeo és Julia megheurigésítve, Grinzling, Práter, kupléénekes fiaker-dallal, — mein Liebchen, was willst Du noch mer? A film decemberben fog kijönni, nagy sikere lesz: a férfi főszereplő, Ben Lyon igen-jóképü fiu. A német filmnek nincs egyetlen rendes szerelmes-színésze. Hollywoodból hozatták Lyont, de már vissza is ment.

Sebaj, itt maradt — Bruno Kastner...

(—)

BLAZSEK FERENC:

VALLOMÁS

Testem fáradt gép, mely reggel elindul, Hog yestig kiszabott robotját róla, Testem gép, melynek Te vagy a rugója

Lelkem bus, reszkető csillag az éjben, Körülled kering s fényét tőled kapja, Lelkem csillag, melynek Te vagy a Napja

Szivem templom, vágyam benne a tömjén

Mely hozzád száll, mint szent, esdeklő [szoldtr Szivem templom, melyben Te vagy az Ióldr

E három együtt: egy szomorú élet, Melynek célját és értelmét Te adtd S mely összeomlik nélküled, miattud...

FILM

A „Trilby“ filmen

Tragédia happy end-del — Pacifista dráma, amit a gyár utólag meghamisított — Berlin a főszereplője egy filmnek, amiben nem játszanak színészek

Berlin, október hó.

A szezon teljes gözzel megindult és a nagy moziban egymásután jönnek ki az ugynevezett téli slágerek. Ezek a téli slágerek abban különböznek a nyári filmektől, hogy nem nyáron, hanem ősszel kerülnek a publikum elé, de kevés kivétellel éppoly rosszak, mintha julius elseje lenne.

A legnagyobb csalódás Karl Grunének »Am raude der Welt« című filmje. Grune rendezte annakidején a Caligari-t és a »Scherben« című igen kitűnő filmet, éppen ezért sokat vártak új darabjától, aminek maga írta a manuscript-ját is. A darab azonban egy egész bárgyúság. Hogy a felelősség ezért mennyire terheli Grunet, az egyelőre még tisztázatlan, a rendező ugyanis nyílt levelet tett közzé a lapokban, amelyben tiltakozik a film előadása ellen azon a címen, hogy az Ufa vezetősége a kész filmet kihagyásokkal úgy megváltoztatta, hogy a »megvágás« után rá sem lehet ismerni az eredetire. A film ugyanis — Grune állítása szerint — pacifista tendenciájú volt és minthogy az Ufa legutóbb egy jobboldali sajtóterdekeltég kezébe került, politikai okokból meghamisították a kész filmet. A rendező kártérítésért bepörölte az Ufa-t.

A Caligari írója, Carl May is kihozott egy új filmet, a »Berlin«-t. A film alcíme: A nagyváros színtónidja. A másfélórás darabban nem játszanak színészek és nincs meséje, az egész nem más, mint fotográfiasorozat a nagyváros életének egy napjáról, kora hajnaltól késő éjszakáig. A kísérlet természetes, éppoly elszigetelt jelenség marad, mint a Caligari, de nagyon érdekes. Kár, hogy sok minden kimaradt a nagyváros életéből — például a nagyáruházak — és tulzott helyet foglal el az éjjeli élet. A filmet Walter Ruttmann rendezte, aki két évvel ezelőtt csunyán megbukott egy experimentumával: csinált egy dadaista filmet, amiben vonalak, pontok, síkok mozgásával próbált dinamikai hatásokat kihozni — egy órán keresztül. Most nagy sikere van,

Roppantul megbukott egy amerikai nagyfilm, a »Vándorcirkusz«: a premieren kifutóulték. Pedig: tucatprodukciónak, de még mindig jobb, mint a német filmek héttizede. A berlini közönség azonban sovíniszta, és egészségtelenül pártolja a hazai ipart. A »Vándorcirkusz« tulajdonképen rossz cím, mert a darabban egy városligeti mutatványosbóderól van szó, még pedig a pesü lizsé egyik látványosságáról. Ez a filmből nem derül ki, csak a díszletek magyar felirataiból: »Kimenet«, »Bemenet«, »Itt látható a nötesztü pök« és »Itt mérnek bort literbe, de nem mérnek hitelbe.« Furesán hat egy amerikai filmben...

A Terra megfilmesítette a »Trilby«-t, Du Maurier és Potter híres, regényből írt szindarabját. A francia írók nevét elcsúszesztették, régi jó kalóz-szokás szerint a filmgyár igazgatója, Max Glass szerepel mint szerző a színlapon. Erre fel a darab címét is megváltoztatták »Svengáli«-ra. A címszerepét Paul Wegener játssza, sok rutinnal és diabolikus erővel. Anita Dorris, a női főszereplő nem fog olyan karriert csinálni a vásznon, mint a színpadon csinált Varsányi Irén, aki »Trilby« szerepében lünt fel annakidején.

Megfilmesítették Richard Von híres limonádé-regényét, a »Alpentragédie«-t is Lucy Doraine-nal a főszerepben. Már láttam egy pár vigjátékot, ami szomoruan végződött — a filmgyárra nézve. Ez azonban az első tragédia, amely »happy end«-del fejeződik be. Lubitsch azért rendez Amerikában csak vigjátékokat, mert nem hajlandó a drámát az obligát jó végződéssel befejezni, ami pedig ott kötelező. Erre — noha a német közönség egyáltalán nem követeli meg a happy endet — a német filmgyárak vadul utánozzák az amerikaiakat és a világ minden kincséért sem mernének egy drámát drámaian befejezni. Ez még hagyján. De annyi intelligencia nincs bennük, hogy legalább a címben ne neveznék tragédiának a darabot, ami házassággal végződik. (Vagy, hogy ez a tragédia?) Lucy Doraine végre leszokott

ŐSZI DIVAT

Miután a hazánkban duló demokratikus szellemmel ellenkezik az, hogy csak a nagyságos asszonyok őszi divatjáról történjék beszámolás, elindultam, hogy néhány elvtársnóm otthonában közvetlen tapasztalatot szerezzek az idei őszi divatról.

Mosoné asszony. Nagy gözben fogadott és a kezei erősen raffoltak voltak. Az arca szintén dusan redőzött, a szemek szegleteinél egészen önálló apró plínékkal. A homloka keresztbe volt hől-faltnizva.

Amikor beléptem, épen a gyerekeit szedte ráncba. A gyerekek ugyanis új divatot akartak behonosítani mosóasszonyéknál. Az oszonna kérést. Mosoné asszony azonban egy energikusnó és kijelentette, hogy abból ugyan nem esznek és egy — nyaklevessel egyszers-mindenkorra letiltotta ezt a »flancolást.«

Tanitoné asszony épen egy káposztáról fejtegette le a penészsűrke köpönyeget, amikor leviziteltém nála, hogy mustrát vegyek az őszi divatjáról.

Krumpli, káposzta, sárgarépa elegáns fonyadt árnyalatokban a rothadás modern színében pompázott tanitoné asszony ölében, mint egy kubista csendélet. Lágy finom háttér volt a tanitoné öltözéke ehhez a csendélethez.

— Eredeti a ruhája tanitoné asszony — mondtam — és elindultam megkeresni rajta az alapszíneket.

— A színek? Már kimentek — mondta.

— A divatból? — kérdeztem ijedten.

— Nem, a ruhából — mondta tanitoné asszony, mire én is kimentem...

Hadiözvegy: profszionátus foltzó, vagyis fehérneműjavító intézet nagyban és kicsinyben. A foltok nagyban, a jövedelem kicsiben.

Hadiözvegy-stil ruhát visel. A folytonossági hiányok művészi kreációja ez a ruha, mert amíg az anyagban megszünek a folytonossági hiányok az alatt a minta foltról-foltra ugrándozik, mint a jó a sakktablán. Egy fejletlen Tutankhamen ugy bele vesz egy széles vörös csikba, mint hajdani őse a Vörös tengerbe. A színek vígan lobognak a foltokon, mint a nemzeti zászlók és hirdetik az anyag, szín és forma kisantantját a hadiözvegy szoknyájának területén.

Hadiözvegy viselet. Nemzeti viselet. És minden nemzet megtalálja a maga foltját. És hadiözvegyeit.

P. Gergey Boriska

SZINHÁZI KISTÜKÖR

Az angol szinpad nagy humoristája A két barát

A nemrég elhunyt *Jerome Klapka Jerome*, aki nevében a magyar szabadsághős nevet viselte, ama finom, egyszerű, nyugodt humoristák közé tartozott, akik irodalmi munkásságukban semmiféle erkölcsi, vagy társadalmi, vagy széptani célt nem tűztek maguk elé. A kis dolgokat figyelte látó szemmel. Semmi finor, semmi kegyetlen kacaj, vagy maró guny nincsen vidámságában. Ő nem szatirikus, mint *Swift*, hanem igazi angol humorista, mint *Dickens*, vagy *Theckeray*.

Derűsen, mosolygó jószággal tükrözött vissza az egész világot. Ami nem volt könnyű feladat. Különösen az ő számára. Buck-ba született, London mellett, 1859. májusában. Már gyermekkorában sok szükségét látott. Apja, miután elvesztette minden vagyonát, a két keze munkájával kereste kenyerét. Fiának ismeretlen volt a gyermekkor nyájassága, öröme.

Lehet, hogy ép az ellentét erejénél fogva kereste a felhőtlen jókedvet az írásában. Tizennégy esztendőskorában árván maradt, kénytelen volt valami foglalkozás után látni. Az eustoni vasúti társasághoz írónak állt be. De ez a foglalkozás, mely évente husz sterlinget hozott neki, nem felelt meg vérmérsékletének, hamar otthagya a hivatalnok életet s ösztönének engedve, fölcserélt színházi színésznek. Mint vándorszínész bejárta Angliát, gyakran éhezett, de cigányos hányattatásában megannyi becses megfigyelést gyűjtött, melyet később irodalmi munkáiban fölhasznált.

Életrajzírói azt állítják, hogy *Hamlet* minden egyes szerepét eljátszotta, kivéve *Oteliát*. Egy este olykor két szerepet is kellett vállalnia. Később Londonban telepedett meg. Bekerült egy újsághoz, mint riportert, humoros károcolatokat írt, aztán tanító lett, aztán megint írt, aztán ügyvédbojtárkodott, míg végre 1885-ben a *Blay* című folyóiratban megjelent első színházi munkája: *A szin mögött* címmel. Ezt követte *Három ember egy csónakban*, mely már általános figyelmet keltett iránta, különösen Amerikában. Ebben az időben azonban nem lévén még szerzői jog, semmiféle tiszteletdíjat nem kapott érte. *A Barbara* című darabját 1880-ban mutatta be egy társaság a londoni Globe-színházban. Legérettebbek a háború utáni művei: *Minden ut a kálváridőhöz vezet* és *Butthony John*.

A háboruban, anélkül, hogy megtárgadta volna Németország iránt érzett rokonszenvét, a francia vöröskeresztesek szolgálatába állott. Majd nőül vette egy spanyol tiszt leányát.

Jerome Klapka Jeromeval a régi Anglia egyik legjellegzetesebb és legbájosabb írója tűnt el.

Alfred Savoir-nak, a nálunk is ismert drámaírónak most mutatták be új darabját az *Oeuvre*-ben „Két barát” címen.

Egyik szereplője Mazel, valami bal-körmű üzletember, aki fiát, Fred-et, a háborúból visszatért repülőbiztosítási aviatikussá akarja kiképeztetni. Ez a Fred bármennyire hősien viselkedett a harc-térben, voltaképp olyan hisztérius, mit sem tudó, mint egy gyermek. Nem tudja, hogy édesanyja, aki elvált Mazeltől, híres, gazdag moziszinész lett, Fanny Pearl néven.

A fiu Cannes-be repül, ahol a anyja lakik. Fanny, aki még nem értesült, hogy fia repülő lett, oda rohan hozzá, megkéri, hogy ne szálljon föl. Félti az életét. Fred nem akar hajlani anyja szavára.

Az anyja azt is megtiltja, hogy fia megátogassa őt. Mióta Mazeltől elvált, Pierre Fronsac-kal, a szeretőjével él. Fred lezuhan a repülőgéppel ép Fanny

villájának kertjébe esik s Pierre-ben harctéri társát, meghitt barátját ismeri föl. A két barát közt izgalmas párbeszéd folyik: Pierre hajlandó otthagyni a villát, átadni barátjának az édesanyját, Fred pedig boldog, hogy szülei újra összeházasodhatnak. Mazel azonban, aki a moziszinésztől állandóan zsarolja, nem örül ennek a megoldásnak, vonakodik az új házasságtól. A fiu megérti, hogy szülei nem élhetnek együtt, visszahívhatja áldozatkész barátját, Pierret, csomagol, ott hagyja még fiatal anyját, hogy legyen boldog s szomoruan eltávozik atyjával.

A romantizmus százados évfordulója alkalmából *Berlioznak* egy igazán regényes szerelmét emlegetik, aki 1827-ben halálosan beleszeretett egy ír színésznőbe, *Henriette Smitsonba*. Smitson Hamlet-ben *Otília* szerepét játszotta az Odeon színházban.

A fiatal zeneszerző, aki már írt több misét és szimfóniát, ebben a nőben lelta meg az ösztönzést ahhoz, hogy megkomponálja *Fantasztikus szimfóniáját*, melyben a boldogtalan szerelem gyöt-

relmét festette megrázó módon.

A színésznőt egyáltalán nem hatotta meg a zeneszerző vonzalma. De mikor 1832-ben visszatért Párisba egy társulat élén, melynek nem valami nagy sikere volt és Berlioz megnyerte a római díjat *Sardanapallával*, örömmel ment el egy hangversenyre, melyre a mester meghívta.

Ezen a hangversenyen a mester a *Fantasztikus szimfóniát* adta elő, melyet épen a színésznő iránti boldogtalan szerelme hozott létre. Smitson annyira megindult a gyönyörű szimfóniától és Berlioz sikerétől, hogy nyomban jegygyűrűt váltott vele.

Willy-től darabot vár a szinigazgató. De az író panaszkodik:

— Nem vagyok képes írni egy sort se, ha nem szivarozok. De a havannák olyan drágák lettek, hogy korlátoznom kellett...

— A szivarjainak a számát? — kérdezi a szinigazgató.

— Nem — feleli Willy — a munkaidőmet.

Multkor este hangversenyen volt Willy. Valami torzonböz vadzeni már több mint háromnegyed órája nyuzta a zongorát.

— Nem csoda — szólta oda Willynek egy barátja — ez a szerencsétlen olyan süket, mint az ágyu. Nem hallja.

— Akkor — mondta Willy — legalább figyelmeztessétek, hogy befejezte...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Pilota. Adja be kérvényét Novisadra a Repülőparancsnoksághoz. Egész biztosan felveszik, még ha nem is tud jól szerbül. Legrosszabb esetben előzőleg pilótavizsgát kell letennie. Ha nem diplomált pilóta, akkor természetesen a tanfolyamra is be kell iratkoznia. Két hónapi szolgálat után már visszakaphatja a régi rangfokozatát.

Gs. Gyula. Az ön nyugdíjára nincs fedezet. Az állami számvéviszéknél azt mondták, hogy a jövő esztendői költségvetésbe majd felveszik.

D. M. Senta. Sajnos nem áll módunkban egy speciálisan a vasmágnással foglalkozó magyarnyelvű szakkönyv címét megadni.

Régi előfizető Vel-Becserek. Tengerészeti ügyekben nem áll módunkban érdemleges felvilágosítással foglalkodni. Sziveskedjék a Jadranska Plovidba D. D. Susak, fordulni.

P. L.-né Senta. Ahhoz, hogy a nyugdíját külföldön fizessék ki, a minisztertanács engedélyre kell, amit, nem valószínű, hogy megkap. Ellenben hogyha testvére Magyarországról jönne át ide, valószínű, hogy a magyar kormány itt kifizetné az ő nyugdíját.

K. Gy. Beli Manantir. Mi a kérdézt sorsjegyek húzásáról lisztát nem kaptunk. Sziveskedjék a kibocsátóhoz fordulni.

R. V. Becserek. A kérdézt sorsjegyek húzása még nem történt meg.

S. M. Feketics. Olyan könyv nincsen, a mely az összes európai gyárak címét tartalmazza. Megjelenik minden országban az ugynevezett „Kompassz”, mely az illető ország cégeit tartalmazza. Ez a könyv azonban nagyon drága.

T. P. Apatin. Rockefeller címét nem tudjuk, de nem is szükséges, mert minden közlekedési címzés nélkül megtalálják. Irjon Mr. John Davison Rockefeller, New-York, Broadway, USA címre.

H. O. Sombor. A lakástörvény szerint a lakásügyi hivatal négyenél több szobából álló lakásokat nem ítéltel senkinek oda. Ez azonban nem érinti a lakáshivatalnak azt a jogát, hogy az ilyen lakásokból is állami tisztviselők, katonatisztek részére nélkülözhető szobákat rekviráljon.

G. E. Apatin. Jugoszláviából a következő összeget lehet külföldre kivinni: Magyarországra és Romániára 2000 effektív dinárt és 8000 dinárnak megfelelő valutát, egyéb külföldi országokba: 2000 effektív dinárt és 12000 dinár külföldi valutában. Az állami tisztviselők 50%-os menetiáldozatára szól a Déli Vasút vonalaira is.

K. A. Temerin. Átdatuk a naptár szerkesztőségének.

G. L. Subotica. Néhány nap múlva adunk önnek levélben részletes választ.

J. H. Parabuć. 1. A pótdók magasságára vonatkozólag a törvény úgy szól, hogy 200 C-nál magasabb pótdók csak akkor vehető ki törvényesen, ha ehhez a pénzügyminisztérium illetve az általa delegált pénzügyigazgatóság, az Ön esetében a noviszadi pénzügyigazgatóság, hozzájárul. Tehát a pótdók magasságának direkt korlátozásáról nincs szó.

2. Az ipartörvény 80. szakasza értelmében, az oly községekben, ahol legalább 50 iparostanonc van és a tanoncok részére külön iskola nincsen, tartozik a község tanfolyamot létesíteni.

Sz. G. Stara Kanjiša. Október 2-i számunkban 731-F alatt megüzentünk mindent, ami erre a kérdésre vonatkozik.

B. N. Olyan gép nincsen, amely hajtóról nélkül mozog vagy munkát végez.

A. A. Bezdán. Magyarországon az árvászéki letételekre nézve van bizonyos valorizáció, mi azonban ezt a valorizációs törvényt nem ismerjük. Legajánlatosabb, ha ebben az ügyben valamelyik magyarországi ügyvédhez fordul.

Sz. G. Szubotica. Romániából nem lehet posta útján pénzt Jugoszláviába küldeni, hanem csak bankátutalással.

A. G. Velika Kikinda. A Detroitból visszakérdezett levél ügyében forduljon valamelyik amerikai magyar laphoz.

Tizenhétéves bakfis. Rendelőrák alatt bátran bemehet a fogorvoshoz, még pedig, ha minden félreértést, hamis látszatot el akar kerülni, menjen anyja, vagy felnőtt bátyja kíséretében. Verset majd azután írjon, ha minden fogát megjavította.

J. B. Novi Gradac. Nyugdíjügyében a következőket sikerült megtudnunk: Az ügy 6014/1717/20/6 sz. alatt az állami számvéviszésként a közoktatásügyi minisztériumba lett átvéve véleményezés végett. Innen körülbelül 2 hét múlva visszaérkezik az állami számvéviszésekhez és Ön a nyugdíjat minden valószínűség szerint megkapja.

F. I. Stari Bečej. Ön a magy. kir. postatakaréknál elhelyezett magyar koronajáradékának ellenértékét csak akkor kaphatja vissza, ha Ön ezt a követelést annak idején itt a pénzügyigazgatóság útján vagy más uton a pénzügyminisztériumnál bejelentette, valamint a magy. kir. postatakarék az illetékes hatóságnál. Ha a bejelentést akár itt, akár pedig Magyarországon nem eszközölte, akkor esetleg utólagosan kellene bejelenteni érvényesítés végett, ami azonban igen nehezen menne. Ami az átszámítást illeti, nem valószínű, hogy egy magyar koronáért egy jugokoronánál többet adnának.

G. M. Csönopljia. A vajdasági községi választásokról szóló szabályrendelet egyik pontja sem mondja ki, hogy ugyanaz a polgár nem lehet két vagy több listán is jelölt. A rendelet teljes szövege egyébként megkapható akár szerb, akár magyarnyelven néhány dinárért a Minerva r. t. könyvosztályában.

Előfizető. Winterry grafológusnak nincs programjában, hogy hamarosan Szubotica-ra jöjjon. Ezidőszelint Szomborban, azután Pancsevón működik. Ha figyelemmel kíséri a lapot, annakidején bizonyára talál közleményt ideérkezéséről.

M. J. Cs. Gyenge.

S. J. Kraljevbreg. Naptárarúsításhoz nem kell igazolvány, csak a községi előjáróságtól kell igazolvány, hogy Ön rokkant. Ami nyugdíjgyűjtést illeti, csodálkozunk, hogy Ön már előbb nem fordult hozzánk. Mi mindenesetre utánanéztünk Beogradban, hogy hol akadt meg az Ön ügye és az eredményről értesíteni fogjuk.

Névtelen jogász. Fiatalosan lobogó érzeményeit nem öltöztette általános hatású irodalmi formába.

B. P. L. Első próbálkozása nem sikerült. Vigyázat, sok bogáncs, koró is kerülhet ki a keze alól annak, aki az irodalom büvös virágoskertjében kertészkedik.

Dilettáns. Türelem, majd sorra kerül. Legyen nyugodt, tiszteljük a szerzői hűságot.

J. K. Szanak. Az utazási igazolványok birtokosai egy osztállyal magasabb kocsiosztályt használhatnak, mint amilyenről a menéljegy szól: A magya rvizumot Budapesten minden ráfizetés nélkül utólag váltathatják meg.

Előfizető, Temerin. Abban igaza van, amint írja, hogy a nedves kéz jelenléte, amelyet — kérdésére felelve — a verejtékmirigyek túlprodukcója idéz elő — igen kellemetlen jelenség, mivel nagyon kínos érzést kelt abban, aki megfogja. Néha magától is megszűnik ugyan, de a legtöbb esetben orvosi beavatkozást igényel. Eredményesek néha a forró kézfürdők, amelyeket legjobban este végezni. A legjobb eljárás a naponkénti villanyozás, ha azonban ez megfelelő eredményre nem vezetne, úgy a röntgen besugárzás, de amely-nél nagyon óvatosnak kell lenni, mert esetleg kárt is lehet vele a kézben tenni.

H. Gy. Parabuć. 1. A pótdók magasságára vonatkozólag a törvény úgy szól, hogy 200%-nál magasabb pótdók csak akkor vehető ki törvényesen, ha ehhez a pénzügyminisztérium, illetve az általa delegált pénzügyigazgatóság, az Ön esetében a noviszadi pénzügyigazgatóság hozzájárul. Tehát a pótdók magasságának direkt korlátozásáról nincs szó.

2. Az ipartörvény 80. szakasza értelmében, az oly községekben, ahol legalább 50 iparostanonc van és a tanoncok részére külön iskola nincsen, tartozik a község tanfolyamot létesíteni.

P. I. Bácska-Topola. 1. Két nem jugoszláv állampolgár köthet itt Jugoszláviában házasságot, azonban az itt kötött házasság érvényessége az illetők hazája törvényei szerint bírálendő el, azaz hogy az illető állam érvényesnek ismerje el az itt kötött házasságot. Erre nézve az egyes államokban különféle a jogfeltelegás.

S. L. Novakanjizsa. Önnek, mint „védtett személynek” a háztulajdonos magánlevélben érvényesen nem mondhat fel, hanem csak a lakásbírósa útján.

K. M. Debeljacsca. A nyugdíj megkapásához Önöknek a nyugdíjkérvényhez a következő okmányokat kell mellékelni: keresztlevelet, kinevezési- és előléptetési bizonyítványt, hivatali eskü-levélet, honossági bizonyítványt (domovnicát) két példányban, illetőségi bizonyítványt, melynek láttamozva kell lenni a B. B. B. osztály által, a családi állományról szóló bizonyítványt, (házassági kivonat, adatok a gyermekekről). Ha nyugdíjkérvényeket a fenti mellékletekkel beadták, tudassák velünk, hogy hol és milyen szám alatt nyújtották be.

E. J. Doroslevo. Ön annak idején csak szabadságvesztésre lett ítélve, de polgári jogait nem veszítette el és így a nyugdíját továbbra is megkapja.

F. M. Látszik, hogy lelkes olvasó, egyéni kifejezésrődjia azonban csak kevés helyen tökéletes.

D. O. Brod. Adjon be új kérvényt Subotica igazságügyi miniszterhez.

BOR-pumpák, gummitömítők minden méretben kaphatók
KEMÉNY GYULA cégnél Subotica, Jelašiceva ulica. Telefon 29.

Sorsdöntő pillanat

írta J. H. ROSNY

Az a pillanat, amikor azt hisszük, hogy már minden végképp elveszett, olykor legnagyobb boldogságunk be-köszöntő pillanata... Hadd mondjam el, mi történt Clitonnal, a földkerekség egyik legszegényebb, legreménytelenebb fickójával.

Thébében élt, száraz gyökerekből és olajbogyókból táplálkozott. Am fiatal volt és merész, annyira, hogy szemét a szépséges Achrylisre merete vetni, aki a dúsgazdag Charidas leánya volt s akinek földjein százával legeltek a kövér ökrök és háromszáz rabszolga korlátlan ura volt.

Mikor a szerencsétlen arra vete-medett, hogy szerelmét szavakba öntse, Achrylis, aki szép volt, mint egy nimfa, kegyetlenül kinevette és végigkorbácsoltatta rabszolgáival.

Rövid idő múltán macedóniai Nagy Sándor elfoglalta Thébe városát. Katonái halomra gyilkolták a város lakosságát, a házakat sorra felgyújtották s az életben hagyottakat a rabszolgavásáron áruba bocsátották.

E szerencsétlenek csoportjában szorongott Cliton, csakugy, mint a szépséges Achrylis és apja, a potrohos Charidas egész családjával és háznépével együtt.

Ott szorongtak egy csoportban, mint a karámba hajtott juhok, Cliton keserű elégtétellel szemlélte a vele egysorsra került Achrylist s ádáz féltékenységgel gondolt eljövendő gazdjára, aki majd a szép leányt megvásárolja.

A vásárlók körülöttük ödöngtek, megtapogatták a kiszemeltek izmait. Achrylis körül különösen sokan tömörültek. Sokaknak vásott a foguk a bájos rableányra.

Megkezdődött a vásár. A tolongás közepette hirtelen lovaskatonák vágattak elő. Mindenkit félresepertek az útból.

A nagy győztes, Macedóniai Sándor maga közeledett telivérjén. Szép arcán fenség honolt, büszkén, fenségesen ült paripáján. Csak néhány lépésnyire haladt el Cliton mellett... Mikor egészen a közelébe ért, Cliton homlokával a földet érintette és harsány hangon kiáltotta:

— Emberi lény lehet-e a nagy király? Arca földre szállt isten szépségét sugározza...

Nagy Sándor megállította lovát s intett a beszélőnek, aki kétrét görnyedve kuszott elébe.

— Szabad vagy fiu... Beszélj bátran, volna-e valami kívánságod?

— Minden embernek ura, Isten hasznlója... kívánhatok-e még egyebet ezek után, hogy megadatott fényes ábrázatodban gyönyörködhetni? — morogta Cliton.

— Beszélj, mit kívánsz. — mosolygott kegyesen Nagy Sándor.

— Ha mindenáron parancsolod, világ legyőzője... Charidas leányát, Achrylist szeretem... Amott vannak mindketten a rabszolgák között...

— Neked adományozom mindketőtöjüket, összes javaikkal egyetemben, — kiáltotta nagylelkűen a győztes.

És katonáihoz fordulva, szigorú arccal hozzáfűzte:

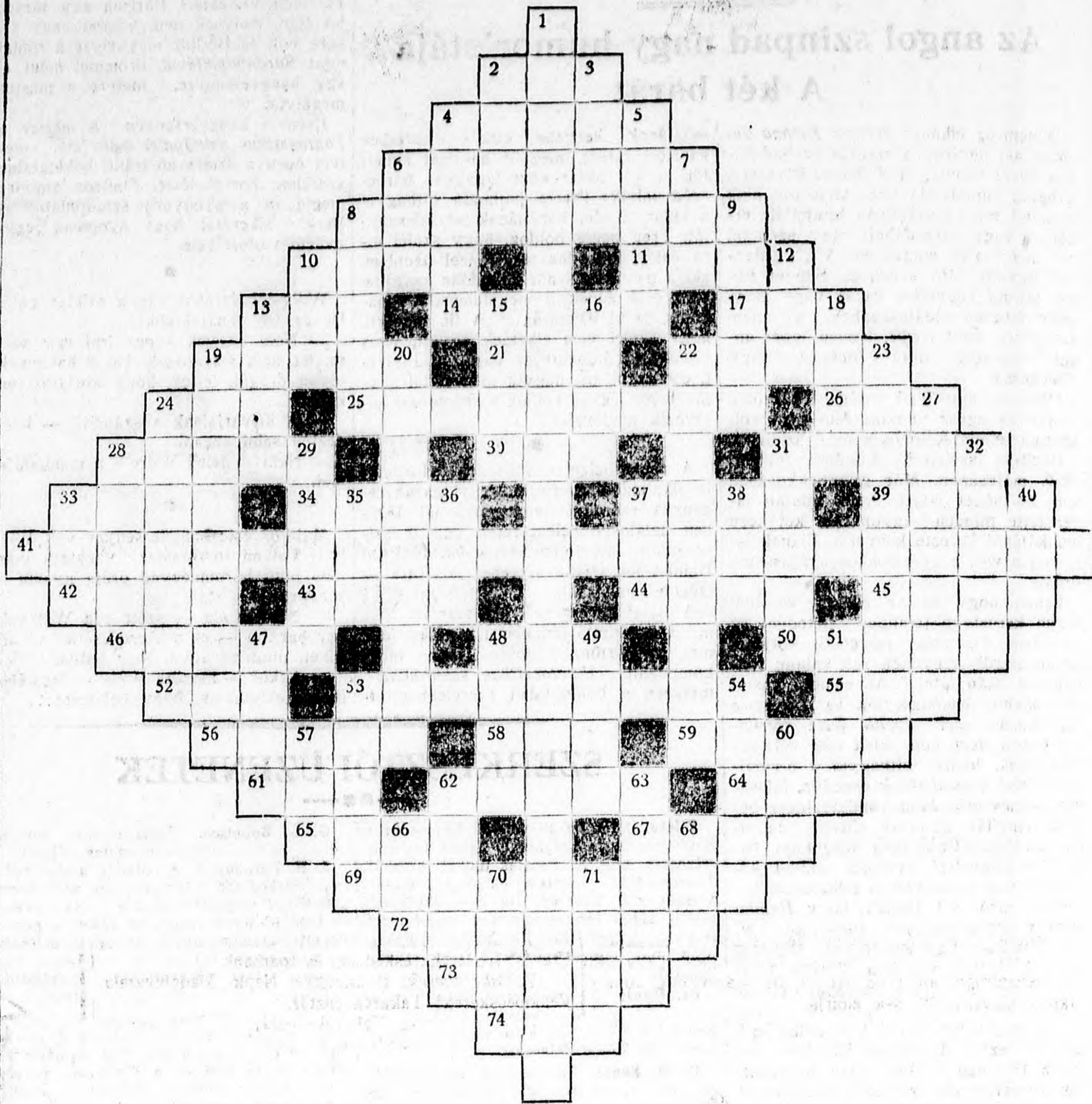
— E rendeletem tiszteletben tartásatok!

A földhözragadt szegény Cliton, így vált egy csapásra a szép Achrylis, Charidas, valamennyi családtagjuk, rabszolgájuk korlátlan urává. Jó gazdjuk volt, nem volt keménykezű, mint a szegénysorból hirtelen meggazdagodottak nagyobbára.

Achrylissal olyan gyöngéden bánt, mintha a felesége s nem rabnője volna. Charidast és fiait sem szorította terhes munkára.

Mert hát amit egyik pillanat szétrombol, a rákövetkező újraépítheti.

Keresztsorosrejtvény

Vízszintes sorok:

- 2. Kőműves csinálja
- 4. A »darab« szóval ikerszót alkot
- 6. Papi diszruha
- 8. Katolikus egyházi bíróság
- 10. Derék tenyeres-talpas nőszemély
- 11. Oroszországi város
- 13. Növény
- 14. Nyul teszi
- 17. Fontos táplálék
- 19. »Adni fogsz« latinul
- 21. Idegen kötőszó
- 22. Ezt szívja a jassz
- 24. A fogadás összege
- 25. Az egyenlítőől 23 fokkal délre levő szélességi kör
- 26. Ige, ékezzettel állat
- 28. Igen helyén való felhívás a — fehér asztalnál
- 30. Módhatározó
- 31. Az 1848. előtti időkben a politikai jogokkal bíró osztály egyik csoportja
- 33. A kis bárányt becézik a szóval
- 34. Mohamedánus pap
- 37. Duplája Meilhec és Halévy híres drámája
- 39. Szomorú az ilyen gyerek sorsa
- 41. Talleyrand híres mondása I. Napoleonnól, amidőn 1804-ben Eugén herceget kivégeztette
- 42. Időhatározó
- 43. Kérdés
- 44. Híres francia illatszergyáros
- 45. »Fog« — idegen nyelven
- 46. A gabona egykori mértékegysége
- 48. Katolikus imádság első szava
- 50. Ilyen szalonna is van
- 52. Amit papírra is vetünk

- 53. Mennezet
- 55. Lásd 30-ik vízszintest
- 56. Az 1870—71-es háború egyik nagy német győzelmének színhelye
- 58. Férfinév
- 59. Ezt is feledé többek között — Csokonai Vitéz Mihály
- 61. Magóg királya
- 62. Tánc
- 64. Időhatározó népies kiejtéssel
- 65. Valamikor híres ébredő egyesület
- 67. Spanyolországi hadikikötő
- 72. Jónévű magyar futballista
- 73. Megharagszom, a mérge...
- 74. Római »551«

Függőleges sorok:

- 1. Bacon — idézet
- 2. Nemzet
- 3. Egy szó a hálókocsik aranybetűs felírásából
- 4. Álom — angolul
- 5. A forrás vizéről mondjuk
- 6. Kártyaműszó (egy betű pótlásával)
- 7. Fordítottja a ház, hasadék színó-nimája
- 8. Így szólítják az európai Indiában a bennszülöttek
- 9. Számnév
- 10. Hangszer
- 12. Női név

- 13. Sakkműszó
- 15. Közlekedési eszköz
- 16. Családnév
- 18. Nyugateurópai hegység
- 19. Ilyen az ég nyáron a pusztaságon
- 20. Így jó a káposzta
- 22. Anyi mint: szilárdalaku változhatatlan
- 23. Ilyen a gondterhes homlok
- 24. Sajátságos ülőhelyzet jelzője
- 27. Az éjszaka a nappal
- 28. Amit gyakran a veréb is csiripel
- 29. A hízogó teszi, sőt a jólszabott ruha is
- 31. Négylábú
- 32. Kártyabemondás (alsósban, pikében sb.)
- 33. Erdélyi fejedelem nevének kezdőbetűi
- 35. Időhatározó
- 36. Magyar sportegylet
- 37. Nálunk is járt futballcsapat
- 38. Helyhatározó
- 40. Magyarul — apát
- 47. Kormeghatározás
- 48. Ér — németül
- 49. Savanyu
- 51. Kakaógyár
- 53. Falu az Isten háta mögött
- 54. Belga tartomány és város
- 57. Székesegyház
- 60. Férfinév
- 62. Altatószócska
- 63. Amit az ittas ember valahol a pohár fenekén hagyott
- 66. Fém
- 8. Rag
- 70. Hozzávar
- 71. Mutatószócska

Elegáns **Női kalapok**
Licht-nél, SOMBORBAN

Kozmetikai intézet
állandó orvosi vezetés és felügyelet alatt
Subotica, Círil-Method trg
5
Villany- és fénykezelés ** Bőr- és szépségápolás

NYILT-TÉR

Iparosok!

Felkéretnek, hogy **hétfőn, 10-ikén d. u. 5 órakor** az Ipartestületben az iskolai beiratási díj (Din. 100.—) ügyében feltétlenül megjelenni sziveskedjenek.

Subotica, 1927 okt. 8.

Az Elnökség

Hirdetmény

Alulírott zárgondnok közhírré teszem, hogy a kishorgosi 877 és 939 számú tkvi betétekben felvett, a kraljevregi vasuti állomás közelében fekvő 11 hold 99 □ öl területű ingatlanok (5 hold beültetett és jó karban levő szőlő, szántó és legelő) a rajta levő lakházzal és gazdasági épületekkel együtt az 1927—28 gazdasági évre, 1927. évi október hó 16-án d. e. 9 órakor dr. Vojnics Tunics István szubotica-i ügyvédi irodájában haszonbérbe fognak adni. Közelebbi felvilágosítás ugyanott nyerhető.

Tumbász Ferenc zárgondnok.

10153

Köszönetnyilvánítás

Ezuton is hálás köszönetet mondok a „Sreća” kihazasító egyesületnek, hogy esedékes segélydíjamat teljes összegben kifizette.

Özv. Horváth FABIÁNNÉ,
VIII. Lisinszkiyeva ul. 38.

3961

Hirdetmény

Az apatin-szontai ármentesítő társulat töltésmagasbitási és erősítési munkálatait (kb. 1,100.000 m³) ki fogja adni írásbeli zárt ajánlatok vagy nyilvános szóbeli árverés útján.

Vállalkozók reflektálhatnak az egész munkára, vagy pedig kisebb parcellákra.

Az írásbeli zárt ajánlatok 1927. évi október hó 19. déli 12 óráig nyújtandók be. Az ajánlatok zárt, lepecsételt borítékban a társulati építőbizottsághoz intézendők, ezenkívül letétbe helyezendő a megajánlott összeg 10%-a kaucióként készpénzben, vagy áll. értékpapírban, ahogyan azt az áll. számvitelre vonatkozó törvény 88. §-a előírja.

Ha az ajánlat nem az egész munkára vonatkozik, akkor pontosan körülírandó a munka helye, a melyre az ajánlat vonatkozik a védtöltésen elhelyezett kilométeroszlopok figyelembe vételével.

Folyó évi október hó 20. 21 és 22-én a helyszínen (védtöltésen) nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Ezen szóbeli, valamint az írásbeli ajánlatok eredménye az építőbizottság október hó 23-án d. e. 8 órakor tartandó gyűlésén fogja tárgyalni. Az építőbizottság erre vonatkozó előterjesztését az ugyanaz nap d. e. 10 órakor tartandó választmányi gyűlés fogja tárgyalni és határozni.

Elkésett, vagy sürgőnyi ajánlatok, avagy oly ajánlatok, melyek ezen feltételeknek nem felelnek meg, figyelembe nem vétetnek.

Részletes feltételek és tervek minden nap d. e. 10—12 óráig a társulati irodahelyiségben Apatinban megtekinthetők.

Ajánlattevők kötelesek az ajánlatukban kijelenteni, hogy úgy a részletes feltételeket, valamint a terveket ismerik és azoknak alávetik magukat.

Ajánlattevőre az ajánlat érvényes azonnal, a társulatra nézve pedig csak akkor, ha a Földművelésügyi Miniszter Ur a társulat erre vonatkozó határozatát tudomásul veszi, illetve jóváhagyja.

Apatin, 1927. szeptember 19-én.

Broj 590/1927.

Az apatin-szontai ármentesítő társulat elnöke.
9986

Csödtömegeladás

Nagy Sándor doroslovi kereskedő csődügyében a szombori törvényszék St. 1503/7—1927 határozata alapján közhírré teszem, hogy a csődleltár 1—347. tétele alatt 92466.35 dinár beszerzési és 42914 dinár becsárban leltározott rőfös és vegyesáruk nyilvános bírói árverésen eladatnak. Az árverés f. évi október hó 15-én d. u. 2 órakor fog a helyszínen Doroslovon. Nagy Sándor üzlethelyiségében megtartatni.

Vevő köteles a vételárát készpénzben azonnal kifizetni és az árut nyomban átvenni és elszállítani. Köteles továbbá a vételi illetéket viselni. Az áru szükség esetén a kikiáltási áron alul is el fog adatni. Az áru mennyisége és minőségeért tömeggondnok szavatosságot nem vállal.

A raktár f. évi október 10., 11., 12. és 14-én 15 és 16 óra között megtekinthető.

Dr. Schnepf Ferenc ügyvéd, tömeggondnok.

10076

Akik megrendelték a Magyar Zsidóság Almanachja

(Numerus Klauzus)

kötetét, sziveskedjenek címeiket leadni a **Minerva-nyomda könyvosztályánál**, hogy a kiadó a könyveket leszállíthassa.

10085

Értesítés

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy fodrász-üzletemben a hölgyfodrászatot is bevezettem. Ondolálás 8 dinár, fejmosás 8 dinár, hajvágás 8 dinár, manikűr 8 dinár, bérlet 10 szám 60 dinár. Elsőrendű kiszolgálás.

Kérem a mélyen tisztelt hölgyközönség szives pártfogását.

Veszek kihullott haját.

Huszák Pál

uri és női fodrász, Aleksandrova ulica 15. Prokesch palota, vasuttól 2 perc.

Magyar vizum nem szükséges!!

Kedvezményes vasuti utazás Budapestre és vissza 1927. szept. 21-től október 22-ig.

Fenti időn belül a magyar határ vizum nélkül léphető át és a vizum Budapesten 50%-os kedvezményrel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosít. Fenti 30 nap alatt a Budapestre és vissza való utazásra, nemkülönben a Budapestben keresztül eszközendő átutazásra lényeges vasuti díjmérséklések, továbbá szállodai és vendéglői kedvezmények adatnak.

A vizum nélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére jogosító igazolványok (40 dinár és portó beküldése ellenében).

Szubotica: Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Közgazdasági Bank, Kereskedelmi és Iparbank.

Noviszad: Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, Putnik Utazási Iroda, Kereskedelmi és Iparbank.

Velikibecskerek: Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, Velikibecskereki Takarékpénztár.

Velikibecskerek: Takarékpénztár — Schenker & Co. Filiale (Alekszandrova ul. 13.)

Velikakikinda: Centralna Stedionica, Központi Takarékpénztár.

Szombor: Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete.

Novivrbas: Országos Hitelbank R.-T.

Pancevo: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete Népbank R.-T.

Beograd: Putnik Utazási Iroda, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.), Utlevélhivatal és Magyar Kereskedelmi Megbizott (Beograd, Palata Akademie, tel. 20—23) szeptember 21-ig.

LE

kötéssel és nyissák ki az egyszer szemüket, ne vásároljanak oly üzletben ahol silány árut drága pénzért ajánlanak, hanem vegyen még ma 50 paráért ábrás képes árjegyzékért R. Sternecki nagyáruházába Celje, 27 szám Slovenija, ahol csodálatos olcsó áron talál rubaneműt, cipőket, kalapokat, ingeket, harmonikát, gramofonokat, borotvákat, toalett, divat és sok más diszműtárgyat. 500 dináron felüli rendelések bérmentve. Ha az áru nem felel meg, kicserélem vagy a pénzt visszaküldöm.

Barátaim figyelmébe!!

Értesitem barátaimat és ismerőseimet, hogy a Braća Cvetković-céggel társul am és az ország-hírű „Kolarac” sörcsarnokba és étterembe beléptem, amely hat hónapig tartó újjáalakítás után teljesen új, modern és izléses helyiséggé alakítottát. A ház régi jó hírneve és ismert kitűnő konyhája, gazdagon felszerelt pincéje, valamint eddigi elsőrendű munkája és előzékenysége a legjobb garancia arra, hogy Beogradban itt van a legjobb kiszolgálás és ellátás. — Tisztelettel:

Stojan Veličković

a „Hotel Srpski Kralj” volt tulajdonosa, Novisad

10125

BÉL most kapható a legolcsóbb napi áron:

- I. száraz torokból . . . . . 1— dinártól kezdve
- I. sózott szalámiból, keskeny 1— dinár métere
- I. „ ” közép . . . . . 2.50 ” ”
- I. sózott lóbbé, keskeny . . . . . 2.50 ” ”
- I. „ ” közép . . . . . 3— ” ”
- I. „ ” széles . . . . . 4— ” ”
- I. „ ” extraszéles . . . . . 5.50 ” ”
- I. száraz marhavakból . . . . . 6— dinár darabja
- Sózott juhsatling 20 méteres kötegekben . . . . . 4— dinártól kezdve

a Bélipar R.-T.-nál (D. D. za Izradu Creva) Subotica, Petrogradska ul. 46 : Tel. 229

Bogojević udvari gyógyszeriar, Skoplje. A nekem szállított gyógyszert megkaptam, az eredmény kitűnő. Küldjön azonnal további 10 dobozzal. Jovo Miletić, Temesvár

Bogojević udvari gyógyszeriar, Skoplje. A gyógyszert köszönettel megkaptam. Legyen szives további 1 doboz gyógyszert küldeni a régi címre. Mihaloki Dimopolus, Jedrenje

Bogojević udvari gyógyszeriar, Skoplje. A gyógyszert köszönettel megkaptam és a gyógyszerrel legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve. Küldjön még 10 dobozzal utánvét mellett. Ribarac Zagubica

Bogojević gyógyszeriar, urnak Skoplje. A küldeményt megkaptam és a gyógyszerrel legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve. Küldjön még 10 dobozzal utánvét mellett. Ribarac Zagubica

Reuma

akár akut, akár krónikus, csusz, isiás, nyilalás, csontfájdalmak, fej- és állcsontfájdalmak a legsikeresebben gyógyíthatók a RUSKI MELEM nevű szerrel, amit legjobban bizonyítanak az eddigi köszönetlevelek. Az eredeti doboz ára használati utasítással 25 dinár. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Postán szállítja:

BOGOJEVIĆ udvari gyógyszeriar, SKOPLJE

Maimek, gyárosok, kereskedők figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok részére acélfémplombák bármily kívánt dombornyomású felirattal

Weitzfeld és Társa cégnél Subotica

Modern autogarázs

Speciális javítóműhely

Altalános gépjavítóműhely

Continental-gumi gyári lerakata

Külön osztály gumi vulkanizálására

KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek

Pupinova (Árpád) ul. 15. 689) Telefon 156

SZENTI ÉS VIRÁG

épület-műbutorasztalosáru ipartelep Subotica. Telefon: 3—83.

Készítenek: műbutort, épület, portál, parkett, üzletberendezést stb.

Nyári kerti és tonett székek, valamint parkett állanodon raktáron és olcsón kaphatók.

Árjajlatot díjmentesen küldünk bárhová.

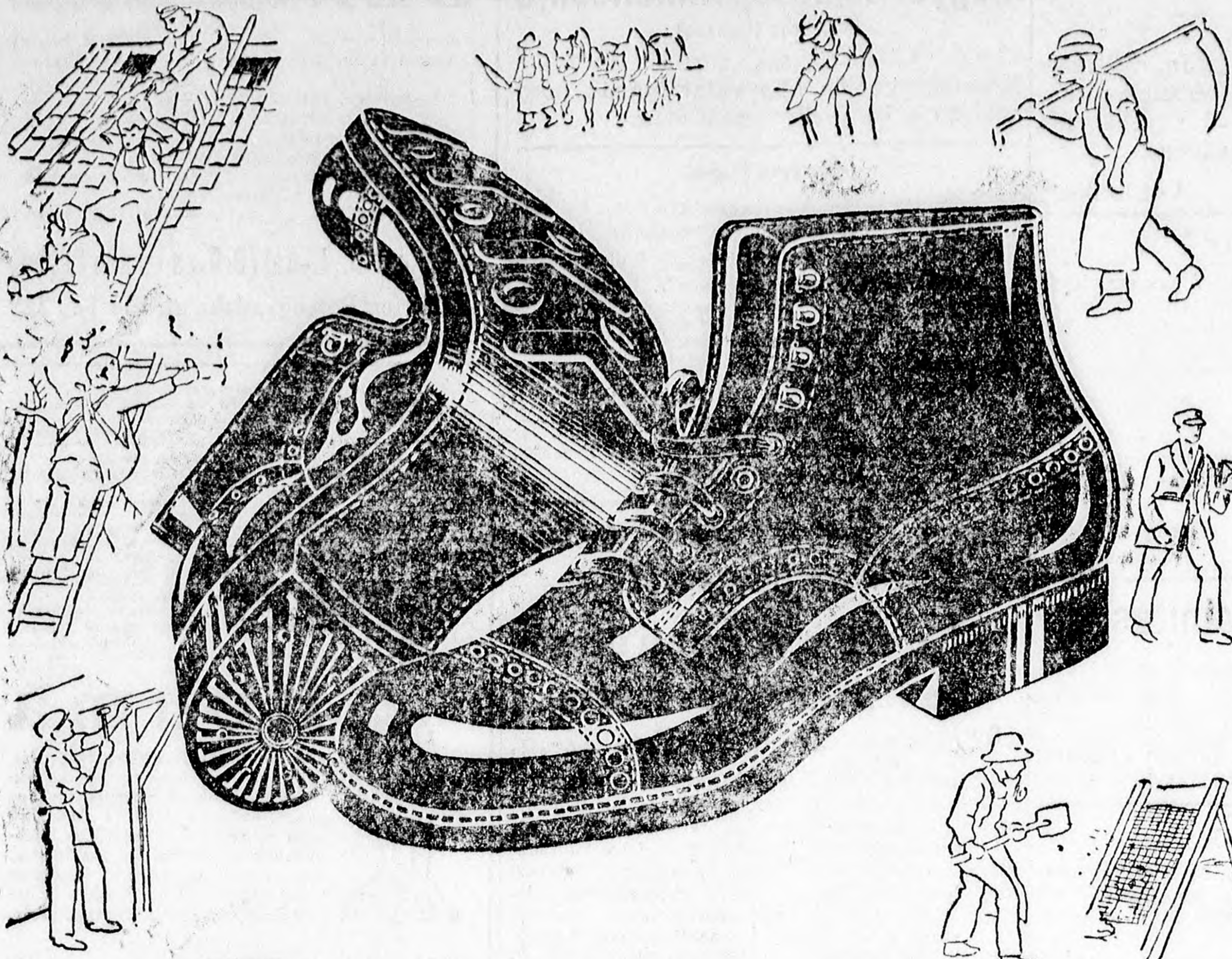
„Alexa” nyakkendőgyár

értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy az őszi nyakkendő újdonságok megérkeztek és

10.000 darab

kerül mátol kezdve eladásra darabszámra és nagyban is Vojnovićeva ulica 5. B ograd szálloda mögött.

Jöjjön el üzletünkbe és kérjen „ELASTIK“-talpu cipőt!

A MUNKA EMBEREINEK!

A munkacipőt a talp tartóssága szerint kell értékelni.

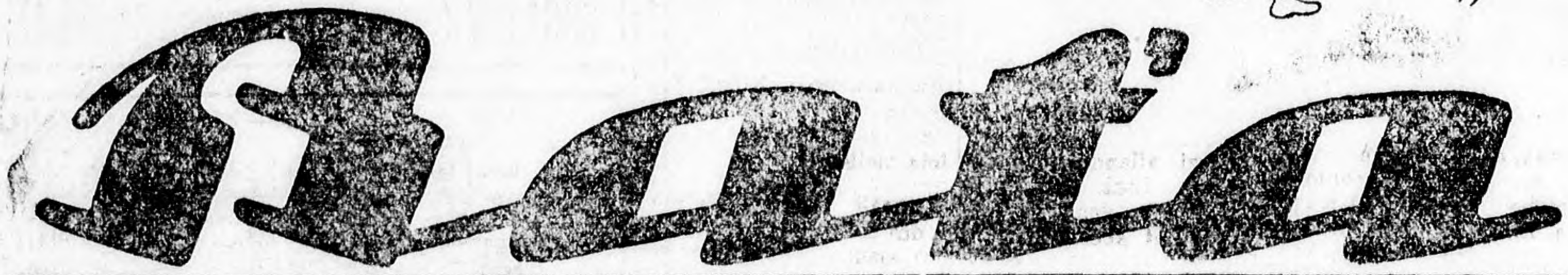
Minden igyekezetünket arra irányítottuk, hogy a talp értékét és tartósságát megsokszorozzuk.

Ez sikerült is!

Ebben az évadban az új 3967. számú cipőnket hozzuk forgalomba a vízhatlan és elszakíthatatlan „ELASTIK“-talppal. Jobb cipőt és jobb talpat nem adhatnánk akkor se, ha az ötszörös árat fizetné.

Ezt a cipőt a kiváló minősége mellett mindössze

269 — dinárért árusítjuk.

Rizling MUST
Din. 8.—-ért kapható
Spitzer vendéglőben
Pašičeva ul.

RECORD fotoszalón
(a Nemzetivel szemben)
Elsőrangú művészies levele ólapok 6 drb. Din. 40.—
Menyasszonyi felvételeknél egy nagy kép és 6 drb. levelezőlap Din. 60.—
10111

Főmolnárt
bácskai malom részére **azonnali belépésre keresünk.** Írásbeli ajánlatok fizetési igény megjelölésével Schmolka hirdetőirodába Novisad, Jevrej-ska ul. 7, küldendők
10183

Eladó
Bánát legszebb városi kastélya 7 hold parkkal és Bácskai legjobb, legszebb 600 holdas urasági birtoka gazdag felszereléssel egyben vagy megosztva érteken álló alku szerinti olcsó áron.
„Bömeches“
Igyútkécsge, Bácska Topola

Butorokat
ebédlő, háló, ari szobabereendezéseket,
portálokat
legelőnyösebben szerelhetők be
Domján Valentin
butorüzemében
Subotica, Zrinjski trg 11

1 dinár
literje a hordónak
a **KEMÉNY-féle** ecetgyáiban, I., Vojna vičava u. 5
Vizesuborka és savanyított paprika már kapható

Legegészségesebb szájvíz
PERINUM
fenyő-ósborszesz néhány cseppje egy pohár vízben

Különleges modellek EREDETI PÁRISI KALAPOK
érkeztek
POGÁNY kalapszalón
trg Fra J 50 15. I. em. (Ljubí írató ház)

Villás reggeli 1 pohár sörre 6 dinár
a **Spitzer-féle** étterem- és sörcsarnokban. Pašičeva ul. 11.
7681

Eladó
Közép-Bácskában nagy, gazdag német közegben jól menő, új berendezéssel és modern építől álló
MOZI
L. veletek „Mozi“ jeligére a kiadóba kér
10108

Használt, de jó állapotban levő
40-50HP LOKOMOBILT
keresek megvételre. Ajánlatokat részletes leírással „Lokomobil“ jelige alatt a kiadó továbbít.
10121

Hölgyek figyelmébe!
A legújabb modellkalapjaim megérkeztek
PARIS
Szendi Jován, Subotica
Pašičeva u/10a 9

Keresünk mérnököket
akinek földmunkákban gyakorlata van
Apatin-sontai Ármentesítő Társulat,
Apatin
10191

Legszebb, legolcsóbb szobafestő-és mázoló-munkát készít
Spitzer J.
I., Strossmajerova ul. 8 (husplac)
851

Építet-, butor-és postál-
asztalos
Palmotičeva ul. 20.
Tanonc felvétetik.

ABLAKÜVEG
minden méretben legolcsóbban kapható
Drag. Obradović
üvegyári lerakat
Beograd, Knez Milana ul/10a 31.
Uloževa Pivnica

Ha kevés a pénze és fázik
menjen a gyümölcs piacra **Lejko Béla** rőfősüzletébe, mert ott már kaphat **74 d'náré** 140 cm. széles tiszta gyapju **télkabát** kelmét
318

Elő- és mű-sirkoszorúkat
műveleteket, virágokat és szobadíszeket legolcsóbb árak mellett — a legdíszesebb kivitelben — ajánl:
„HORTENZIA“
művirágüzem SZUBOTICA, Dunav altr Puka u. 2 (Santia szanatóriummal szemben)

ELŐNYOMDA
MODERNŰ FELSZERELT LEGOLCSÓBBAN SZÁLL
Leopold Sámuel
előnyomda berendezési gyára
Senta
4852

HA
kárptos munkára van szüksége forduljon bizalommal **FARKAS** kárptoshoz
Subotica Zrnj Javin trg (Minerva palota mellett)
Ahol már heti részletfizetésre kaphat sezlont, madracot.

KÖTŐGÉPEK
minden nagyságban, ugyszintén kötőptük és kellékek jutányos árban kaphatók — részletfizetésre is
Forgács Benő cégnél **Novisad**
Pašičeva ulica 22
1660

Ia köszénkátrányt
vagonitételekben, valamint kisebb mennyiségben legolcsóbban szállít
10185 **KEWIKOLOR**
Beograd, Karadjordjeva 85, Telefon 3813

LEVELEZÉS

Dithe levele van a kiadóba Partner 21. 10114

Richmond. Elmondatlan sokvágyas szavak muzsikája gomolyog érzéseink légkörében. Megfeszített idegek és kattogó eszméletlenségek jégfagyos játéka ez. És mégis: »Kacagi Bajazzol...« 10129

Budapesti fiatal jó modu kereskedő 2 hetenként 2-3 napot Szubotican vagyok keressék fess, fiatal szép urinót, akivel ittletemkor jól elszórakozna. Leveleket Tolner Kári Budapest, Aradi uca 64. I. 17. címre kérek. Levélre 3 dináros bélyeg kell. 10000

Gyöző, hétfő 1-2 között intézkedjél. M. 10169

HÁZASSÁG

Jómegejelenségű és komoly gondolkozású 22 éves gesztenyebarna férfi vagyok. Ismerettség hiányában ily módon keresek hozzám illő fekete leányt. Fényképes levelekre válaszolok diszkrecció mellett. Hozomány megkívántatik. Leveleket »Megértő lélek« jeligére a noviszadi kiadóba kérek. 10133

Jólszituált, csinos, mindenben kifogástalan rokonon szeretném férjhez adni korékt (45-60-ig) biztos egzisztenciájú (magasabbrangú tisztviselő is lehet) izr uriemberhez. Vagyon nem feltétel. Csakis teljes ószinta bizalommal megírt ajánlatokra reflektálok. »Kellemes otthon« jeligére a kiadóban 10089

Házasságot urikörökben úgy bel, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkreccióval. Marie Fejes, Vel.-Kikinda, Cara Lazara uca br. 1625. 6645

Sok vagyonos nő vagyontalan urakhoz is férjhez menni óhajt. Megbizást elfogad »Amor« házasságközvetítő iroda, Temesvár. 4 Str Berteloth 21 1622

Házasságot legjobb családknál diszkreccióval elintézek. Megbizást elfogad szülők hölgyek és uraktól. Doktorné Subotica, Pašićeva 3. I. 10175

FOGLALKOZÁS

Vincellér (budár) 20 kapa szőlőhöz november 1-től egy évre keresetkér. Cim: Mukits Aladár, Paje Kujundzić ul. 20. 10127

Mindenes szakácsnő, egészen, esetleg bejárónak azonnalra felvétetik. Jelentkezni 8-9-ig Kralja Petra Park 6. 10131

Doc. iuris járásbíró, 28 éves, aki magyar, szerb francia és német nyelvet bír, keres ügyvédnél ügyvédtől állást. Cim a kiadóhivatalban. 10140

Állandó, könnyű munkára fiatal kéményseprősegédet keresek. Fizetés megegyezés szerint. Seffer József kéményseprőmester, Pačir (Bačka). 10145

Szabóság, nagymunkás, állást keres. Cim: Molnár könyvkereskedés, Senta. 10146

Szöőr, vizsga nélkül, józan, szorgalmas fiatalember, állást keres. Cim: H., Paje Kujundzićeva 61. 10154

Gyakorlott fiatal diplomás tanítónő eredményes francia és angol nyelvőrákat ad kedvező feltételek mellett Szives megkereséseket M. K. Sombor, Mite Popovića ul. 7. címen. 10079

Perfekt éttermi és kávéházi szakácsnő keresek. Ajánlatok Hotel Casino Bačka Topola címre küldendők. 10106

Főmolnár több évi nagy malmi gyakorlattal és elméleti tudással, megfelelő állást keres. Esetleg bérbevesz malmot vagy jobb hájómalmot legalább 2 köv. Ajánlatokat 10090. sz. alatt a kiadóhivatalba kér. 10090

Molnársegéd állást keres. Cim »Molnár« jelige alatt a kiadóban. 10091

Ártézi kulfurót keresek. — Ajánlatok Varju János, Nadrjan Töltéssor (Bačka) küldendők. 10044

Fiatal jobb leány házimunkára felvétetik. Dr. Wilhelm, Paje Kujundzić ul. 13 10119

Gazdaságba megbízottnak ajánlkozok megbízható középkoru, józan, magányos ember. Cim: Molnár könyvkereskedés, Senta. 10147

Önálló autómekanikus munkások felvétetek. Vulkan Garage, Sombor. 9936

Fiatal fűszerkereskedőség ki irodai munkában is jártas, felvétetik. Töszegi utócai, Bačka-Topola. 10179

Szakácsnőt keresek. Jelentkezés d. u. 5-7-ig. Trumbićeva 14. 10167

Keresek gyermektelen feles konyhakertészt. Tállasy kert Szegedi ut. 10170

Munkások és tanulóéányok felvétetek Januskó női divattermében, Sokolska ulica 7. 9780

Filé munkásnőket keresünk Gylyás nővérek, Vilsonova ul. 10174

Intelligens urileány társalkodónak, házi kisasszonynak, avagy házyezetőnőnek ajánlkozok. Hasonló minőségben volt már alkalmazva. Bizonyítványai Kötőnők. Sütni, főzni jól tud a háztartás minden ágához ért. Cime: G. J. Strossmayrova ul. 6. 10171

Ügynököket esetleg nőket is keres vajdasági vezérképviselőt állami értékpapirok terjesztéséhez. Bővebbet Todorovics, »Amerika« főposta mellett. 10164

Keresek több szép házat a beltéren megvételre »Amerika« főposta mellett. 10175

Elhelyező irodamba keresek és ajánlok szállodai, kávéházi személyzetet u. m. főpincért, éthordót, szobaasszonyt, kaszírőt, portást, főzőnőt házyezetőnőt, nevelőnőt. — Megbizást elfogadok egész Jugoszláviából. Lang Agentura Subotica, Pašićeva 3. I. em. 10176

Szállításvozóirodai hivatalnok, több évi gyakorlattal, jártas mindenféle kereskedelmi és szállítási ügyekben, beszél szerbül horvátul, németül és meg lehetősön bírja a magyar nyelvet, megfelelő állást keres. Cim a kiadóban. 10112

Festészetben jártas urileányok alkalmazást nyerhetnek iparművészeti vállalatnál. »Állandó« jeligére a kiadóba. 10162

Festészetben jártas perfekt rajzoló azonnalra kerestetik. »Magas fizetés« jeligére a kiadóba. 10163

Jó állást kaphat a fővárosban oly egvén, ki középszabon lehet 25-30.000 dinárt. Közelebbit: Nemzetközi Iroda, Subotica Aleksandra 9. 7628

Gyógyszerész, okleveles, szerb-magyar és német nyelvismerettel állást keres. Cim a kiadóban. 9999

APRÓHIRDETÉSEK

A. rőhirdetés egy szé 1 dinár, vastagbetűs és címszó kíséretében számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívásig jogás leveleket továbbítunk. Kérőszövegeket nem továbbítjuk.

Gépkészleti állást keres géplakatos, volt mozdonyvezető, malomban gőzgépet fatűzelésű szivógázmotort kezel. Szives megkeresést »Szorgalmas« jeligére kiadóba kér. 10058

Droguista szakember, sok éves praxszissal, e szak összes ágában jártas, beszél szerb-horvátul, németül és magyarul, állást keres mint droguistasegéd, vagy utazó. Ajánlatokat »Szakember« jeligére a kiadóba kér. 9876

Kemenceépítőmester kerestetik, ügyes, ki a dupla kemencék építésében is jártas. Levélbeni ajánlatok Reinholz-malom, Senta küldendők. 10025

Fűszer- és csemegeszakmában állást keres szerbül magyarul és németül beszélő, 24 éves koru segéd — Szives megkeresések Györkös Lajos Vel.-Beckerek címen kéretnek. 9938

Nevelőnői vagy társalkodónői állást keres 21 éves keresetű urileány, aki a háztartásban is segédkezne és zongoraoktatást is adna. Magyar és szerb nyelvben perfekt, németül gyengében tud. Cim a kiadóban. 10077

Jól számoló gyakornok, jó kézírással, kerestetik. Ajánlatok »Igyekvő« jeligére a kiadóba küldendők. 10078

Kocsifényezőmester aki a nyergesmunkát is tökéletesen végzi, állandó munkára felvétetik. Csak elsőrangú munkakerék jelentkezzenek Erdei Bálint kocsigyártónál Subotica. 9637

Elsőrendű író, számoló címző és sokszorosító gépeket és azok kellekeit a legelőnyösebben vásárolhatja csak Paul cégnél, Noviszad Wilson-tér 7. 9583

Ügyes varrőleány, tanulóéány és mindenféle kézimunkához munkásnő felvétetik Fehérműszalonban, Carra Lazara ul. 6. 9815

Német-horvát nyelvet beszélő kisasszonyt keresek 4 és 2 éves fiam mellé. Fényképes ajánlatok Bácsmegeyi Napló fiókiadóhivatala Subotica, postafiók 48 küldendők. 9950

Szomborban nyelvőnarű francia nyelvőből órákat ad Diákokat garanciával előkészít francia nyelvőből. — Szombor, Radišić utca 3. 10093

Főmolnár, józan, szorgalmas, megbízható szakember, állást keres. Próbára is elmegy. Bém Tamás főmolnár Mol (Bácska). 10095

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnök. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantiálunk. Soffőrisokola (keres és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. Vállal gumi vulkanizálást. 8678

Jóházból való fiu hentes tanoncnek felvétetik. Cim a kiadóban. 10103

Esztergályos munkát legolcsóbban és legjobbban Blantz Ferenc esztergályosnál Kulán szerezhets be. 9747

VÉTEL-ELADÁS

Mozigépek. Egy A. E. G. kompletten, más vállalkozás miatt olcsón eladó, azonkívül egy német gyártmányu strapa gép. Bővebb felvilágosítást ad: F. Kniesel operátor, Stara-Moravica. 10157

Eladó: Takaréktűzhely, vaskályha, löszőrmatracok, kézimunka ágytakaró, rézagy és éjjeli szekrény. Cim a kiadóban. 10156

Birtok 122 holdas, aracs határban (Bánát) műút mellett, állomástól 4 kilométer, épületekkel együtt családi okokból eladó, holdanként 6000 dinárt. Átvehető 150000 dinárral a többi bekebelezve. Sziveskedjék személyesen, lehetőleg sürgősen felkeresni megtekintés végett. Bodor Lajos közvetítő V.-Beckerek, Begejski red 8. 10178

Eladók Subotica kertváros részében házhelyek. Ugyanott üres telek (Szegedi utra néző) bérbe kiadó. Tállasykert, Szegedi ut. 10169

Hulladékolmot és rezet vesz Szabó szerelő, Subotica Zmaj Jovin trg, Minerva palota mellett. 10173

Használt ajtó, ablakok és 1 drb cserőpkályha jutányosan eladó. Zagrebácska uca 17. 10166

Jókarban levő billiárdasztalt keresek megvételre. D. Tonković 13. Novembra ul. 51. 10159

Favágó körfűrész hasagatóval kocsira szerelve teljesen új, olcsón eladó. Nils Jánosnál Debeljačán. 10160

Eladó férfi télikabátok, leányka-télikabát, ebédődivány, vaságy. Nagy Ferenc telep III. I/11. 10158

Vohanka-féle 32 colos daráló felszerelés, 2½ tonna Fiat teherautó, egy Fordautó és két álló kazán eladó. Bálint Károly, Staramoravica. 10062

Szomborban 1 négyesőves »Reinatz« systemű rádiókészülék, 1 drb nagy, hangosan szóló 3 pár fűlkagyó teljes felszereléssel, vadonát uj, 3500 dinárt eladó. — Cim: Velisavljević-féle cukorkaüzlet, Sombor. 10117

Alkalmi vétel! Szép ipartelep Jugoszláviában, malom és fűrészt teljes üzemben villamos és vízierő, állandó nagy vevőkörrel, családi okok miatt azonnal eladó, esetleg társat keres nagyobb betéttel. Felvilágosítással szolgál »Industrie« jelige alatt Kovačić Annoncenexp Maribor. 9923

Eladó Fordson-tractor 2 éves MÁV-csöplővel. Zorád Károly, Staribečej. 9960

Pálínkafőzők! Kazánt csakis rzművesnél vásárolj! A legrégibb ré:műves cég

Bartek i supr. Rehm

(Alapított: 1887-ben) Subotica, Vilsonova ulica 47 A legolcsóbb beszerzési forrás! — Szakszerű javítások jőtállás mellett!

Vegyeskereskedés, jóforgalmu, elköltözés miatt novemberre eladó. Bega-hirdető Vel. Beckerek. Válaszbélyeg melléklendő. 10130

Hangversenycimbalom, zongorahangu, alig használt eladó. Várkonyi József, Vel Beckerek. 10131

Műfogat, fogplombákat részletfizetésre készítek vidékieknek is. Ingyenes rendelést csak a déli órákban tartok. Dr. Blum, Subotica, a gimnáziummal szemben. 10136

Fogorvosi teljes berendezést vagy egyes darabokat megvételre keresek. Ugyanitt különböző butor, villanyluster eladó. Dr. Blum Subotica, a gimnáziummal szemben. 10135

Eladó motor, 5 HP, 380 Volt és egy dinamó, 3 HP 65 Volt, 2 Gaumont kalapácsos gépeje. Bővebbet Apolló-mozgó Pačir. 10144

Eladó új gyermekléggömb készítő gép 1000 dinárt. Subotica, Bogovičeva 3, Zalejski. 9745

168 holdas garantált 15%-ot jövedelmező elsőrendű birtok szép szállással, holt felszereléssel 650.000 dinárt eladó. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10152

Sentán, a vasutállomással szemben új ház mellékkellyiségekkel eladó. Bergel Jakab, Senta. 10148

Generaljavított elsőrendű autók Fiat, Steyer és Daimler mélyen leszállított áron eladó. »Automobilia« Fiatgarázs, Subotica, Skadarska 7. 10121

Sarokház eladó, Majsai uton sertészizaló, gyár céljára alkalmas, nagy telekkel gazdasági épülettel, azonnal beköltözhető lakással. Cim a kiadóban. 10110

Veszek libazsirt, kacszsirt állandóan. Roth, Palmotičeva ulica 79. Subotica. 10105

Jókarban levő női télikabát, szilekin gallér mandzsétával, 39. számu nőcipők férfi öltönyök és egy szolon olcsón eladó. Sudarevičeva ulica 1, földszint. 10124

Eladó komplett ebédőberendezés, nagy három részes garderozszerény, amerikai íróasztal és egy üvegszerény. Érdeklődni dr. Piskulicnál, Aleksandrova ul. 6. I. emelet. 10116

Szabóműhely berendezéssel együtt eladó. Subotica, I. Skotus Viatora ul. 29. 10124

Tiz kapa szőlő két nagy 8 öles épülettel azonnal eladó. Gubányi Jánosnál, Buckai szőlő. 10069

Zobnaticán Topolatól négy km.-re a Törley és Gabrics tanyák szomszédságában 100 láncc föld, ebből 50 láncc idei vetésű buza, tanya, istálló, 30 öl hosszú göré teljes felszereléssel egészben vagy több részre felosztva eladó és azonnal átvehető. Érdeklődni a tulajdonosnál Sokšić Vince Zobnatica. 10087

Suboticán két üzlethelyiség és két szoba a főtéren új palotában, örök áron eladó. Bővebbet I. Strossmajerova ul. 24. 9859

Használt boros-hordók olcsón eladók. Cim: Frankopanska ul. 17. 10065

Megvételre keresek egy 12-16 HP Diesel rendszerű nyersolajmotort vagy 1 szivógázmotort, kor. gyártmány és ármegjelöléssel. Pfeiffer Pál Bajmok, Zrinjska ulica. 10097

Ford, keveset használt, kifogástalan személyautó, jutányosan eladó. Autogarage Weigand & Co., Subotica. Telefon: 4-47. 9709

Nemes gyümölcsfák őszi szállításra megrendelhetők Bednárz-féle faiskolában, Starakanjiza (Bačka). Kérjen árjegyzéket. 9705

Spiáter- és cinkplé-hulladékok, valamint nikkelt és vörösszet veszünk állandóan a legmagasabb napi áron. »Herkules« fémáru-gyár, Kula (Bačka). 10096

Eladó jókarban levő átala-kitott 16 HP Kann és Heller-féle szivógázmotor 36 colos darálóval. Özv. Kóhut Ferencné Bajmok. 10098

Jókarban levő billiárdasztalt, komplett felszereléssel megvételre keresek. Wolf Antal vendéglős, Bajmok. 10099

Halló! Műfogat veszek. Levélhívásra házhoz jövök. Kr a mer, Poste restante, Subotica. 3307

Hová? Rohanok Eisler Izsohoz! Tel Csudaszép női feltöltőket kapott, csupa »Modellek« és bámulatos milyen olcsón árusítja. Mi ott vásárlunk férfimuhákat is, mert Eislernál legszebbet kapjuk és legolcsóbban csak Eisler Izsonál vásárolhatunk. Barátok temploma során. 9419

Szlavonbródban a város földén jölmönő vegyeskereskedés betegség miatt olcsón átadó. Biztos existencia garantálva. Hitelképes és garanciátnyújtó vevőnek nagyon előnyös fizetési feltételek. Szükséges tőke 25-30.000 dinár. Aleksander Friedmann Brod na Savi. 10040

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaáruházában. Gyümölcs piac vásárolja. Férfi öltöny 500, Raglan 700, bőrkabát 850, gummiköpeny 225, gyermekruhák 225, fiu vagy leányköpeny 350, Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utánvétellel, meg nem felelés esetén kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Teszék meggyőződni, figyeljen a cégre! 8424

Olcsón eladó: Egy négyes Wertheim kassza, aranyórák, láncok, ezüsttört és óra, aranygyűrűk, briliáns és gyémántgyűrűk, aranytőrök, családi Singer varrógép, horvát és szerb írógépek. VI., Trumbićeva ul. 11. (Csirkepiac) Kis. 9459

Nyersolajmotor, kompresszor nélküli, 6 lóerős Deutz-féle, egy éve üzemben, eladó. Megtekinthető Tűkőrgyár, Starakanjiza. Ugyanott igen olcsón eladó egy 50 cm-es papírvágógép. 9805

Irodafal, pénztárazstalt és üzlethberendezés eladó. Ullreich Testvérek vaskereskedésében. 9954

Eladó ház koresmával és berendezéssel együtt. Vel. Kikinda, Vasuti sor, Oslobodjenja ul. 2542. 9995

Gőz és motoros csöplőgarnitúra, magányos csöplő locomobilok, kisebb-nagyobb motorok, motoros morzsolók, daralók jutányosan eladók. — Kulfurásokat vízvezeték felszerelésekkel vállal: Vadóc Károly, Bačka Topola. 8744

1 dinár literje a hordónak a Kemény-féle ecetgyárban. I., Vojnovičeva ulica 5. Vizes uborka és savanyított paprika már kapható. 9992

KORZO MOZI

Csütörtöktől vasárnapig:
RIN-TIN-TIN
az emberi értelemre emelkedett szanitéc-kutyának szívhez szóló újdonsága
Vadon szava
Jack London regényének stílusa-ban készült alaszka történet
Arno szerepében
RIN-TIN-TIN
Előadások kezdete naponta mindkét moziban 4, 6 és fél 9 órakor

LIFKA-MOZI

Vasárnapig naponta a nagysikerű újdonság:
Sivatag árvái
Szerelem éjszakája
BÁNKY VILMA és RONALD KOLMAN újdonsága
Előadások kezdete naponta mindkét moziban 4, 6 és fél 9 órakor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó köztesre számított. Legkevesebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbontott leveleket továbbítunk. Kérdésekben válaszolunk megelégedéssel.

TEKSTIL

Részletfizetésre

adunk mindenfajta szövetet és vászonárakat

Manufaktúrnó skladište
Kézműárkereskedés
Subotica, Pašičeva (Gőzfürdő) ul. 7

Jókarban levő ház eladó. Cim: Nagy András, Mucsi-telep 70/1. 10066

Schunda-féle cimbalom eladó. II., Losinska ul. 5. szám, ajtó 3. 10068

Könyvnyomdát, kisebbet, keresek megvételre. Feró Pál, Bácska Topola, Becsei ut 2138. 10028

Fakereskedésem részére keresek detailszakmában teljesen jártas tisztviselőt. A szerb, magyar és német nyelv tudása szóban és írásban megkívánatik. — Írásbeli ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével kérek. Beer Vilmosné, Velika Kikinda. 9961

Háztartási és konyhafelzerelési cikkek legolcsóbban beszerezhetők: Edények, sziták, kosáraruk, alpacca evőeszközök, kefeárak, lábtörők nagy választékban. **Ehrenfreund Géza** üzletében, Subotica, Rudic ul. 1. (Gyümölcs-piac). 9256

Jókarban levő, komplett, fehér hálószoba, amely 12 darabból áll, jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 9996

Eladó teljesen új parasztkocsi. V., Miška Prčić ul. 20. 10024

Eladó ház 22.000 dinárért 2 szoba, 2 konyha, kamra Rajnic-falu 21. Horvátski Géza vendéglője mellett. 10038

Megvételre és bérbe keresek kisebb-nagyobb birtokokat. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 9937

Eladó »Opel« kisautó, kitűnő karban, villamosvilágítással, »Massey-Harris« 4½ HP álló gőzkazán cca 4—5 qum fűtőfelülettel, stabil fekvő gőzgép, két cilinderes, cca 6—8 HP, álló gőzmotor cca 3 HP, Gaumann strapamozigép. A gépek üzemszerű állapotban vannak és olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett is eladók. A. Kovač, Sombor, Kralja Petra 2. 9984

Prima burgonyát, káposztát és hagymát azonnalra és későbbi időre vagontelepekben szállítok. Vladimir Jakov, Stapar. 8952

Eladó 30—40 drb meszesbordó, darabja 60 dinár, 2 drb 600 literes borshordó Rózsa mézkereskedőnél. Sentán. 10026

Hordók, 50, 100, 200 és 500 literesek olcsón eladók. Cim Weisz Jakab, Szegedi szálló. Villanyteleppel szemben lévő ucca 9975

Kosárlőgépet és tanoncot keresek. Bika Bálint Staramoravica 1266. hsz. 10092

Brillánst, arany- és ezüstékszert, tört aranyat, régi aranyat, ezüstpénzt, zálogcédlákat legmagasabb áron vesz Josef Kaltnecker, Osi-je I. Zupanijska ul. 22 9531

Ház, kis fűszerüzlettel, azonnal eladó. Cim: Subotica, Česka ul. 63. 10101

Őszi-téli kabátok, kosztümök, utcai és alkalmi ruhák legjobb szabással, legizesebb kivitelben készülnek Faludi Anna divatszalonjában, Aleksandrova (Kossuth utca) 9, Halbrohr-házban. 9667

KÜLÖNFÉLE

Készíték elegáns kabátot 100 dinárért, ruhát 50 dinárért és házhoz napi 40 dinárért jövök. Cim: Sremska ul. 3. 1165

Három lakás, 3 szoba mellékhelyiségekkel és több üres lakás azonnal kiadó »Amerika« főposta mellett.

Uccai butorozott szoba gyermektelen házaspárnak kiadó. II., Skotus Viator 77. 10111

Butorozott szép utcai szoba két férfi részére azonnal kiadó. Ugyanott teljes ellátást kaphat jó házból való leány vagy fiú. Cim: Fischerné Kutna Cecil, VI., Petrogradska ul. 6, a kapu alatt jobbra. 10115

Gyermektelen házaspár keres egy- vagy kétszobás lakást. Cim: Osztrogonac és Kenedics szabó, Városi bérpalota. 10128

Csinosan butorozott szoba kiadó. Jelačićeva 8. I. emelet. 10150

Utlevélek konzulátusi látmozását a legolcsóbban leggyorsabban végzi. Beküldés posta útján. »Bömches« ügynöksége Bačka-Topola. 5363

Háromszobás széplakás beltéren, üzlet, nagyobb száraz suterén, beltéren üzlet kislakások kiadók. Butorok és szekrények, kredenc, tükörágyak, székek stb eladók. Lang Agentura Pašičeva ul. 3. I. 10177

Két szobakonyhás beltéri lakás butorral (ebédlő és háló) átadó. Cim megtudható: Sreča kiházásitóban, Vilsonova ul.

Traži se stan veći, najmanje 4 sobe, kuhinja i ostale pri-nadležnosti u centru varoši plaća se kirija godišnje unapred. Poblize: Nemzetközi Iroda Aleksandrova 9. 7628

Pékség a beltéren azonnal kiadó. Bővebbet »Amerika« főposta mellett.

A-E-G MOZIGÉPEK

Összes mozcikketek és **FILMEKET** legjobb minőségben szállít vezérképviselet:
Orient-Film D. D.
Subotica

képkerepező és aranyozó

A Vajdaság legnagyobb és legmodernebbül berendezett műintéze
F. BACHINGER
Subotica, Aleksandrova ul. 13. Műhely Sudarevičeva ul. 34 9933

Perzsaszőnyeget

olcsó áron prima minőségben részletfizetésre is vehet!
Balog Lina cég
Iparművészeti újdonságok!!!
Naponta friss vágott és cserepes virág

Garantált vegytiszta **80% Ecetsav** és mindennemű fűszer- és csemege a legolcsóbban **Kovács és Gelányinál** 2838 kapható. Rudic-kitérő. Telefon 8-45

„AIDA“ Albina ulica 1. (buszpalota)
Damburrozás
hímzések
fehérnemű
filett
gollin
plüss készítés.
589

Baján
40 éve fenálló
Arany Kacs
vendéglő eladó
Felvilágosítást
Wagner Gyula tulajdonosnál
Baja 9570

Ha szépet,

szellemeset és vidámat
akar olvasni,
rendelje meg az alábbi négy könyvet **40 dinárért**

Casote: Szerelmes ördög
Firenzuola: Szerelmi néphistóriák
Scachs: Farsangi komédiák
Tersanszky Jenő: Havasi selyemfia
Kapható a **Bácsmegeyi Napló könyvosztályában**

Vese, húgyzervi bántalmaknál, köszvény, reuma és cukor ajánl a lithium és bórsavas natrium tartalmu **Salvator-forrás** 6745
a legelsőbbrendű gyógytényezőnek bizonyult
Teljesen bakterium- és vasmentes, könnyen emészthető üdítő-ital
Kapható mindenütt!
Vezérképviselet: Vojvodina és Szerem részére **Brača Cellković, Novisad**

VÁROSI MOZI
Szerdától—vasárnapig
J'ACCUSE
Vádolok
A legnagyobb francia film, melynek rendezője a híres **ABEL GANCE**
A főszerepekben a Comedie Francois és a nagy opera tagjai: **Severin Mars, Romuald Ioube, Desjardins Marise, Dauvray Mancini, Angele Gny.**
Előadások kezdete délután 4, 6 és este 1/2 9 órakor

Bérbeadó 212 holdas elsőrendű birtok szép lakó és gazdasági épületekkel Nova-Gradiška határában, vasúthoz közel. Évi bér 150.000 dinár. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10155

Oltványok és rózsák, tala-junkhoz és éghajlatunkhoz elismerten legmegfelelőbb fajliszta fákát ajánl Kiss Béla kertész, Subotica, Rajnic Selo. 10003

Csantaviren jólmenő bor-bélyüzet bérbeadó. Özv. Vig Ferencné, Csantavir. 10107

Beltéren raktárnak vagy műhelynek alkalmas helyiség olcsón kiadó. Ugyanott perfect német nyelvet bíró diák lakásra ingyen felvétetik. Cim a kiadóban. 10109

akkor lukad ki az edénye amikor legsürgősebben kell Vegyen edényfoltot 1 dinárért rögtön megajánlhatja. Medjanski vaskereskedés, Subotica. 8808

Speciális szépítőszerek, elismert egjobb készítmények: szeplo-cremek, pat-tanás és zsiros arcból elle-ni gyógyító vizek, nappali és éjjeli krémek száraz arc-bőrhöz — tégelvenként 50 din., üvegenként 60 din. — Utánvétellel küldi »Lea kozmetika« Beograd. Palata Luxor 7097

Több üzlethelyiség az Aleksandrova ulica 6. számú házban kiadó. Érdeklődni lehet Jelačićeva 9. 9958

Borprés, szőlőprés és szü-retelőhordók kölcsönjdi mellett kaphatók. Frank Sándor, Halpiac. 10020

Szépen butorozott különbe-járatu utcai szoba október 15-re kiadó. Zmaj Jovina 4 10017

A dél- és északamerikai államok jegyzékét (beleértve Kanadát is), valamint tájékoztatót arra nézve, hogy miként lehet azokba az államokba utazni, küld a Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. A könyvnek ára 35 dinár, mely előre fizetendő lehet beküldeni posta- vagy okmánybélyegeken is. — Kérjük a megrendeléssel sietni, mivel csak korlátolt számban nyomattuk a könyvet. 7628

SLAVEKS-PAKRÁCI BÜKKHASÁB 9646
TESLIĆI GŐZFÜRÉSZ TESLIĆI REFORTA FASZÉN
UDVIG HUBERT I SIN
NOVISAD, POSTAFIÓK 25.

APOLLO, NOVISAD
Okt. 6, 7, 8, 9,
A szezon nagy eseménye
Csáráskirálynő
Kálmán Imre világhírű operettje 6 felvonásban
Főze eplők:
LIANE HAID
és
OSZTÁR MARON

Ujencok! Szakavatott egyének pontos felvilágosításokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 7628

Közvetítünk a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékímérés stb.) Nemzetközi Iroda Subotica, Aleksandrova ul. 9. 7628

Ujencok. Ha azt hiszik hogy ujencoztatásuk téves alapon történt, forduljanak pontos és szakzerű tanácsért a »Nemzetközi Iroda«-hoz, Subotica, Aleksandrova 9. 7628

Gumi- és combiné-fűzők fehér és szines, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné, VIII., Ostojičeva ul. 29. 9164

Kiadó egy szoba, konyha október 15-re, két szoba november 1-re, szabad rendelkezésre III., Banatska ul. 10. 10084

Közel a beltérhez parkettás lakás kiadó november 1-re. Cim a kiadóban. 9854

Nizza »Danube« Családi Otthon. Butorozott szobák Minden kényelemmel fényűzően berendezett szobák 15—50 frankig. Felölt leányok hosszabb időn át teljes ellátásban részesülnek (Pension). Cim: Direction de la Maison de Famille »Danube«, Jovanovitch, 20 Avenue de la Victoire, Nice, France. 9776

CENTRALNA BANKA ZÁLOGINTÉZETE
Subotica, Aleksandrova 4. Nyitva 8—12, 3—5-ig. 7052

Már 20 éve ismert Larucin-capszulák legjobban beváltak húgycsőbántalmaknál, folyásnál, nők fehérfolyásánál. — Kapható gyógyszerárakban 20 D. Jobozonként. Főlerakat: Blum gyógyszerár Szubotica 95

Bicsérdy, Halál legyőzése című művet 80 dinár beküldése ellenében megküldi Garamszeghy Dezső Novivrbas. 10007

— Mit parancsolsz? — kiáltott a rém.
— Világot akarok látni, végy tüstént hátadra, vgy mhmket a korallhegy tetejére!
A szellem felkapott s villámként hasította a levegőt, végre letett minket és így szólt:
— Uram, látod ezt a hegyet? Mögötte a Gazella-völgybe jutsz; azon túl pedig Numan király birodalma fekszik virágzó szigetek között.
— Ugy, hát vigyél minket a Gazella-völgybe! — szólám.
Ura felkapott s egy szempillantás alatt a völgybe ereszkedtünk.
Gyönyörű volt a táj, a völgy közepén egy tenger nagy díófa terelvényes ágai terpeszkedtek; akkora árnyékot vetettek, hogy ivem fü nött partján, lilom, narcisz és jázminbokrok virultak illatos illatekben; a völgy közepén egy tenger nagy díófa te- akár száz lovas megpihenhetett volna alatta.
— Masszátok csak a fára — szóló Sandja — onnan meg- látjátok Numan király országát, szebbnél-szebb vidékek virulnak arra, sose láttatok ahhoz hasonló!
Felkapaszkodtunk a fára, amde alig néztünk szét a gyönyörű tájon, midőn a tengerből vörös hal bukkant elő, akkora volt, mint egy teve, odaszórt a parthoz; ott egyszerűbe gyönyörűség volt, de olyan szép leány, hogy a szivem hangosan kezdett dobogni, mikor rá néztem. Alig lépett a partra, így kiáltott:
— Napsugárka!
Hát abban a pillanatban egy zöld hal bukkant ki a tengerből, de alig ért partot, az is leányá változott, szépséges leány; éjszinti hala vállára gondorodott, szemé, mint a bábilioni drágakő sugárzott hosszú pillái alatt, karcos deréka, gyöngéd lilomszálaként hajladozott. Alig eité le a halból tap- solni kezdett örömben és ő is felkiáltott:
— Gyönyörűke!
Erre aztán egy narancssárga hal vetette fel fejét, partra uszott, leányta magát a halból s olyan szép leányá vál- tozott, hogy a másik kettőt is elhomályosította. Összetöröz- tak, könnyű lábakkal táncoltak a selvem pázsiton. Végre kör- be álltak és így kiáltottak:
— Hahahaha! Szászorszép! Eszike! Holdsugár! Jertek! Szessetek ide, ide, gyorsan, ide hozzánk!

Djandar története

Azonban akkor rémült csak meg igazán. A kókuszdiót a tűz- zel nem találta szokott helyén.

Azonnal elsielt a törzsfőnökhöz és elmondta neki a dolgot. Azonban a főnöknek se volt sejtelve róla, hogy a tűz hová lett. Végigjártak minden sátrat. Azt hitték ugyan is, hogy a támadáskor valamely pápua a tüzet magához vette, hogy azt élessze. Azonban hiába volt minden keresés. A tüzet csak nem találták meg.

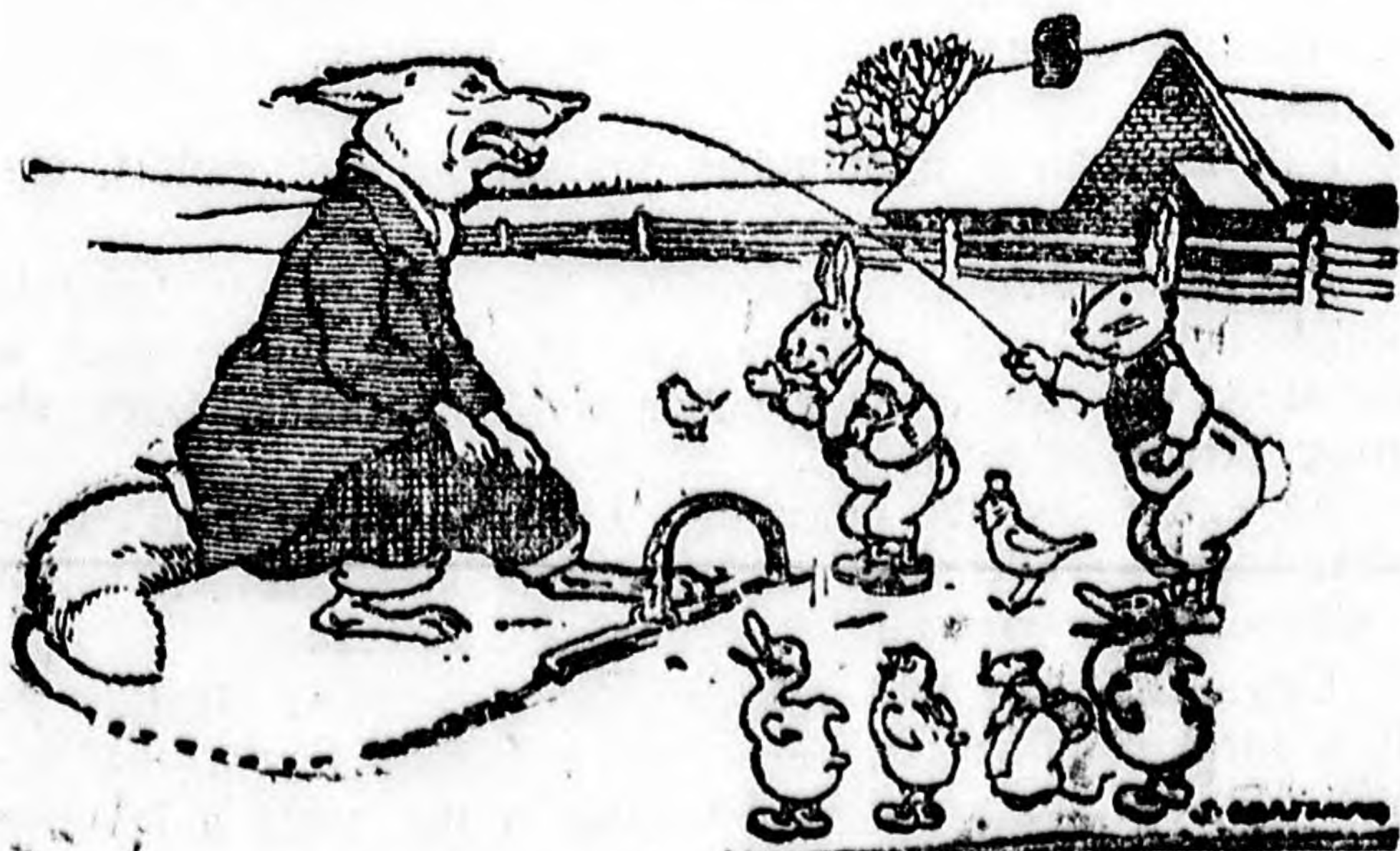
— Ellopták! — állapította meg szomorúan Pali.

Ugy is volt.

Mikor a támadáskor Kilics Pali a fáklyát a tűznél meggyújtotta, a sátor előtt egy ellenséges harcos leleskedett, aki mindent látott. Mikor aztán Pali a fáklyával elment, hogy az emberevőket elkergesse, az ellenséges harcos be- lopózott az üresen maradt sátorba. Sokáig merően bámulta a kókuszdió héjában levő tüzet. Aztán maga is megpróbálta hogy a tűznél meggyújtson egy fadarabot, ami sikerült is neki. Az égő fadarabot aztán odatette a héjban levő parázsra.

(Folyt. köv.)

Róka koma a csapdában

Nézzétek csak mi történt. A tavasz Róka koma csap- Pá ba került. Irjátok meg tiz soros versben, mi itt a tanulság?

— Hát akkor igazuk volt és neked nincs okod haragudni.
— Nem.
— Hát talán többet tudsz? — mennydörgötte a tanító ur.
— Csúfoltak — bögött Töhötömke — nőtát énekeltek ró- lam, hogy nem tudok többet, csak az lát?
— Most pedig mond meg, hogy miért dobta a palatábat? a verést és megkérdedzte:
zsig tudtam számolni. Mikor a tanító ur belefáradt, abbahagyta hányat kapott a lágyabb részre, mert én akkor még csak ti- puli. Nem tudtam megmondani, hogy a Tallérosi Töhötömke padból, előre nyújtott térdére fektette és kezdődött a csühi- val benyult a padba, gallyon ragadta Tallérost, kiemelte a felnyult a tetőre és levette onnan a palcáját. Aztán mancsá- A tanító ur nem szólt semmit. Odament a szekrényhez.
— Tallérosi Töhötömke!
— Az egész osztály egyhangúan rámondta.
— Ki dobta a palatábat?
csak ennyit kérdezett:
mögni. Aztán megszólalt a tanító bácsi. Vesztfőslő hangon lőgy zűmmögését is meg lehetett volna hallani. Azonban a ta- Hirtelen olyan csend támadt az osztályban, hogy még a menten leest a pápaszeme.
nyugabban a pillanatban úgy orron taláta a tanító urat, hogy rajta Zenebona Zebulon tanítóbácsi. A repülő palatábla pedig éppen akkor nyit ki hirtelen a tanterem ajtaja és belépett mar a pad alá bukkott.
— Tablár és Barlangos Balamberka feléhez hajította. Barlan- zot Balamberka azonban észrevette a repülő palatáblát és ha- mmar a pad alá bukkott.

mindaddig a napig, míg apám, Morgó Mackó nemzetes ur el- határozta, hogy beirat az iskolába.

A dolog úgy történt, hogy mikor éppen odakint ténfereg- tem az erdőben, egyszerre csak hallom ám, hogy apám az er- dei kastélyunk udvaráról torkaszaakdtáblól kiáltozza a neve- met:

— Muncurkó, halló, Muncurkó! Muncurkó!

— Itt vagyok! — ordítottam vissza.

— Gyere ide, Muncurkó — hívott a papám.

Gyanakodva indultam feléje és óvatosságból nem mentem egészen közel. Ugyanis akkor délelőtt alaposan helybenhagy- tam Diótörő Dolfit, amiért a játék közben a föle elnyert gli- kereket visszakövetelte.

— Csaltál — jajgatott Diótörő Dolfi — és igaztalanul el- nyerted a glikkereimet. Add vissza.

Dühös voltam Diótörő Dolfira, mert rám fogta, hogy csaltam. Pedig nem csináltam egyebet, csak hogy mikor a jobb arasszal mértem a földre dobott üveggolyók távolságát egy- mástól, az egyik golyót a bal kezem mutató ujjával mindig meglöktem egy kicsit, hogy a golyókat át tudjam fogni ara- szonmal, mert ez a nyerés. Hát csalás ez? Ez csak segítés. De mert Dolfi rámfogta, hogy csaltam, hát a földhöz vágtam és meggyomroztam.

Attól tartottam, hogy Diótörő Delfi felkereste a papámat és beárult neki és nekem most lesz nemulass a ptyergő Dió- törő Dolfi miatt. Azért nem mentem egészen közel, hanem előbb meg akartam győződni, hogy a papa mit tud erről a do- logról. Jó messziről kérdeztem ravaszul:

— Papa, kérem, nem volt itt a Diótörő Dolfi? Ugy beszél- tük meg, hogy eljön értem és együtt megyünk épreszni.

— Nem láttam a színét sem a Dolfinak — felelte a papa — de valószínűleg nem is fog eljönni, mert azt hiszem, őt is odaviszi ma a papája, ahova én téged. Mordizomadt!

Először örültem, hogy a papa valami olyan helyre akar vinni, ahol jól lehet majd mulatni, de mikor káromkodott, akkor mindjárt elmúlt az örömm. Jól ismerem én a papámat. Mikor azt mondja mérgező mély hangján, hogy mordizomadt, akkor mindjárt tudom, hogy igen komoly dologról van szó és olyan- kor vége minden tréfának.

(Folyt. köv.)

(Folyt. köv.)

— Hát egész sereg hal bukkan ki a vízből, lehányták hal-
bőrüket, mindannyian leányokká változtak, egyik szebb, gyö-
nyörűbb volt, mint a másik, majd elveszett a szemünk világa
a nagy bányától. Tízemégyen voltak együtt, táncoltak, járt-
szadoztak, majd felvettek a szízet csendű örömlükben.
En pedig magamhoz hívtam Sandiát s így szóltam hozzá:
— Sandi! Ugy hallottam ezer szellem engedelmességük
neked! Ha ekkora a hatalmad, ugy kapd fel ezeket a leányo-
kat és vidd őket hazamba, Tunis városába, mert én bizony
nem tudok megválni tőlük!
— Megiesz! — felelt Sandiát és eltűnt. Amde néhány pillan-
at mulva sápadtan tért vissza, ugy remegett, mint valami
nadszál:
— Ó uram, hibába minden. E lányokhoz nem nyúlhatok.
Allig közledekem hozzájuk szelenszorgalmammal, midőn egy-
szerte négy sugároszlop tört elő s allig menekülhettünk tüzük
elő. Nem teljesíthetem kívánságodat, mert e leányokat hatal-
masabb szellemek őrzi, mint mi vagyunk!
Sandiát elűnt, mi pedig szorongva lestük őket, míg egy-
szerte csak ujra magunkra kaptak halbőrüket, vízbe buktak és
eltűntek szemünk elől.
Lemáztunk a fától s előszóltottam Sandiát, hogy vigyen
haza miniket. Amde ő kérve-kért, hogy legyek még türelm-
mel, mert ugy kimerült a nehéz kalandban, hogy erőt kell
gyűjtenie a nagy útra.
Igy aztán lefeküdtünk a fa tövébe s elszenderedtünk. Allig
nyomott el az álom, két bátyám felkelt s előszóltva két szel-
lemet, megparancsolták, hogy vegyék el könyvem s vigyék
azt oda nekik. A szellemek leakasztották nyakamról az arany-
színt s a bívós könyvet vörös selyem tokjával együtt elvet-
ték tőlem; amde nem adták oda testvéreimnek, hanem hátuk-
ra kapták mindkettőt s Tunisba röpítették, aztán pedig a
könyvvel együtt eltűntek. Testvéreim remülten kálítottak:
— Jaj nekünk! Alnokaságunknak ez a büntetése. A könyv-
vet elvesztettük, testvéreinket pedig oltalom nélkül hagytuk
a messze szigeten!
En azalatt mélyen aludtam, mikor nagysokára felébred-
tem és egyedül találtam magam, hát tudtam, hogy két bátyám
rabolt ki. Kétségbeesetten törtém a fejem, mikép szabaduljak
a szigetről.

Több se kellett a Tallérosi Töhötömnek. Felkapta a pala-

egy számarának ez elég.
csak az írt tudom még,
a betűt nem szörötöm,
En vagyok a Töhötöm,

Tallérosi Töhötömke fülbé:

egész iskola kívülül tudta. Egy szép reggelen, mikor az egész
osztály együtt volt, mellelt a tanító ur bejött, ötven torok futta
engede, hogy azt magának leírja. Így aztán hamarosan az
Mikor kész volt a vers, Füzfási Fridolin mindenkinnek meg-

egy számarának ez elég.
csak az írt tudom még,
a betűt nem szörötöm,
En vagyok a Töhötöm,

ezt a tréfas rigmust:

szöve verset. Ez a Füzfási Fridolin készítetté Töhötömkeről
kor a tanító úrnak a névnapja volt, mindig ő csinálta a felkő-
hitták, hogy Füzfási Fridolin. Ez tudott verseket csinálni. Mi-
senki nem tördött. Volt a hatodik osztályban egy boc, ugy
dés is volt a kunyolás miatt. De Tallérosi Adhötömke dühével
Tallérosi Töhötömkeezért igen haragudott és sok vereke-

— Já, já, já!

tömt:

a bocslányok csak ugy csufolták Tallérosi Töhö-
Ettől fogva az iskolában és még inkább az iskolán kívül
No, szamar is maradsz teljes életeden.

csak az írt tudad megtanulni, ami pedig a szamar tudomány.
— Látod, látod — mondta a tanító ur — hat esztendő alatt

— Já — silabizálta Tallérosi Töhötömke.
— És most mondad ki a két betűt gyorsan egymásután.

— Ez az a.
— Hát ez ugyan mitájtá betű?

dezte Tallérosi Töhötömket:
csak éppen a lobogó hiányzott róla. A tanító bácsi megint kér-

ki hátul. A fele fölött pedig egy kis zászlórúd nyult a magasba,
ugy nézett ki, mint a sün, csak éppen a farkincája kukucskált
huzta kezét-lábát, mint mikor valaki nagyon fázik és azért

A tanító ur azután rámutatott egy másik betűre. Ez össze-
— Ez az í.

Tallérosi Töhötömke nyugott egyet, mint aki igen meg-
erölteti az emlékezőtehetségét és nehezen rámondta:

— Micsoda betű ez, Töhötömke? — kérdezte.

A falánk gunár

Gigá, gigá, jön a rétről

A fehér libasereg.

Gigá, gigá, valamennyi

Sovány kosztján kesereg.

Mindig csak íi, egy-egy bogár,

Otthon kukorica-szem.

Ettől ugyan meg nem hizunk,

Meg nem hizunk sohasem!

Gigá, gágá legbusabban

A gunár, a vén falánk.

Bánatosan visszhangozza

A bozót és a palánk.

De hogy nyakát nyujtogatja

S pislog ide-oda is,

Egyszerre földerül arca

S megörül a vén hamis.

A palánkon, szék pókháló

Ezüstös nagy sátorán,

Ott trónol egy nagy kövér pók,

Jó-talank sem sovány.

Ez volna jó vacsorára,

Pecsenye, vagy csemege.

Ít van épp az orra előtt,

Csak az kell, hogy — megegye!

Gigá, gigá, a sok liba

Az uton csöndben haladt,

De a gunár, a vén gunár

A többtől elmaradt.

Hosszu, ezüst pókhálósádl

Csüng ott nem is magasan:

— Hej, hogyha csak egy arasszal

Lenne hosszabb a nyakam!

Nyujtja nyakát, majd megszakad,

Ott áll az egész éjszakán.

Jóllakottan alszik otthon

A sok liba, valahány.

De ő csak ott strázsál egyre,

Moccania sem szabad

És magasba nyujtogatva,

A nyaka majd megszakad!

— Ennek a fele se tréfa, — gondolta magában Pali és
gondolkodni kezdett, hogyan lehetne a közelgő ellenséget,
visszaüzni.

Hirtelen aztán pompás ötlet villant meg az agyában.

— Mond csak, — kérdezte a mellette álló törzsfőnök-
től, — van a szomszédos sziget emberevőinek tüzük?

— Nincs nekik. Náluk még nem akadt ember, aki le-
tudta volna nekik hozni az égi villámot. Az embereket is
nyersen és véresen eszik, vagy pedig a napon szárítják a
hust.

— Ha azok nem ismerik a tüzet, — szöjt Pali megköny-
nyebbülten, — akkor meg vagyunk mentve.

Bement a sátorba, ott előszedett néhány fenőpálcát, me-
lyet arra a célra készített, hogy majd fáklyának használja
sötét esteiken. Az egyiket meggyújtotta a tüznél, melyet a
kunyhója sarkában egy nagy kokuszdió héjában őrzött és
éjjel-nappal száraz falevével és mohával táplált, hogy ki ne
aludjon.

Az égő fáklyával megindult a közelgő ellenség irányában,
Mikor szembe ért a támadókkal, a lobogó fáklyát először a
feje fölé emelte, majd széles köröket irt le vele a levegőben.

A lárma erre még nagyobb lett. Csakhogy ez most már
nem a támadás lármaja volt többé, hanem az ijedelemé és a
rémületé

A vad támadók, akik azt hitték, hogy valami tulvilági
embernek tüze legyen — hirtelen megfordultak és futásnak
szedtek.

Pali azonban a nyomukban szaladt és akit utolért, an-
nak a hátára csapott az égő fáklyával.

Az emberevők a tengerpartig loholtak és ott hanyat-
homlok beleugrártak csolnakjaikba. Pár perc mulva csak a
csolnakok nyomán huzódó hullámsávok mutatták, hogy el-
lenség járt a szigeten.

Az egész szigeten nagy volt a diadalmámor annak örö-
mére, hogy az ellenséget győzelmesen elkergették. Azonban
a lelkesedés hamarosan lehangoltsággá változott.

Ugyanis, mikor Pali a harc után visszament sátorába és
ott a sarokba pillantott, nem látta a parázs megszokott fé-
nyét. Megijedt és azt gondolta, hogy a tűz, mely a kokusz-
dió héjában volt, elaludt, mert a támadás miatt nem volt
ideje friss falevelet tenni rá.

Odaszaladt a sarokba, lehajolt és kezeivel tapogatózott.

P 0000 1/2 e

Kiss József. Mihelyt bekopogattál hozzánk, már nem vagy idegen közöttünk. Verseid majd megnézem és ha jók, szívesen közlöm. *Deutsch Magda*. Rejtvényeid felhasználjuk. *Pinter József*. Dehogy haragszom. Örömmel fogadtunk be téged is a *Habostorta* olvasótáborába. *Mathiesz K. Tessék*, örömmel látunk. Rejtvényeid majd átnezem. *Berky Ily*. Csak tanult szorgalmasan, azért lesz időd átolvasni a *Habostortát* is. *Lederer László*. Verseid majd megnézem. Ha jók, persze, hogy közöljük. *Vághy Lilly*. Remélem már meggyógyultál és most már majd sürtübben írsz Balázs bácsinak.

ÜZENETEK:

A jutalmat *Waleth Bea* (Szombor, Balajt-ut) nyerte meg. *Magda*, *Arnold Laci*, *Ujvári Manó*, *Waleth Bea*, *Ily*, *Vitsek Mariska*, *Papp Bözsi*, *Nusi*, *Huberth Klári*, *Deutsch zsi*, *Galambos Dezső*, *Nagy Gizella*, *Kasza Mariska*, *Berky Helcsen* megajándékozta: *Beszédes Károly*, *Zonenteid Ródel*, *tél*, *kél*, *nél*, *nyél*, *szél*, *tél*, *vél*.
Rejtvényeink helyes megfejtése: 1. *Makaróni*. 2. *Bél*, *cél*.

ját nézték, melyet hazuról magával hozott. Nekik ez nagy dolog volt ám, mert csak éles kövekkel tudták a fát hasítani.

Máskor eszébe jutott Palinak, hogy a pápuákat megtanítja írni-olvasni. Talált ugyanis a szigeten palakövet. Ebből hegyes griffit faragott, amely szép feketén fogott a fehérre szárított pálmalevélen.

Összehívta a törzs férfiai és megmagyarázta nekik, hogyan lehet betűket írni, a betűkből pedig szavakat formálni. A törzsfőnök megkérdezte:

— Mire jó ez nekünk?

— Hát arra, — felelte *Kilics Pali* — hogy ha van neked a sziget másik végén barátod és valami fontosat akarsz a tudomására hozni, akkor azt leírod, elküldöd neki és ő az üzenetedet elolvassa.

A törzsfőnök hangosan kacagott.

— Csakhogy az én barátom nem tud olvasni és nem is fogja megtanulni soha. És ha én valamit közölni akarok vele, akkor magam elballagok hozzá és megmondom neki. Ninek nekünk az írás?

Pali aztán le is mondott róla, hogy a vad pápuákat megtanítsa az írás és olvasás mesterségére.

HATODIK FEJEZET.

Ellenséges támadás. — Jönnek az emberevők — A tűz mint megmentő. — Ellopják a tüzet. — Aggodalmas napok. — Újabb támadás. — Segít az égről lehozott nap! — teljes győzelem. — Pali a sziget elhagyására gondol.

Telt-múlt az idő.

Néhány hét múlva azonban veszélyes esemény zavarta meg a sziget nyugalalmát.

Éjjel történt, hogy *Pali* hirtelen óriási lármára ébredt. Azonban midjárt megállapította, hogy nem az ő pápuái ordítottak. A láрма a sziget partja felől hangzott.

Mikor *Pali* kilépett a sátorból, már ott találta összegyűlvén a sziget lakóit, akik kétségbeesve fogadták. Valamennyien úgy reszkettek, mint a kocsonya.

No, mi a baj? — kérdezte *Pali*.

— Jaj, jaj, jaj, nemsokára nem lesz semmi baj, mert már nem fogjuk érezni. A szomszéd sziget lakosai, akik emberevők, megtámadtak minket és most mindnyájunkat fölfalnak.

— Nézzetek, bocskok, ezt a *Tallérost* *Töhötömket*, aki már hatodik esztendője ill itt az első osztályban. Mint kis bocsk került ide és azóta nagy kifejlődött, hogy alig fér már be a padba és majd szétnyomja annak deszkáit. De nem azért tartom ám itten, mert nagyon szeretem, hanem azért, mert itt ragadt a butaságtól. *Tudjátok*, a butaság olyan, mint a szurok, a rossz tanult odaragaszta a padhoz és nem is enged el. *Lászlók*, *Tallérost* *Töhötömke* már hat éve van itt és még mindig csak két betűt tud.

Ezzel a tanító ur odalépett a *Tallérbábihoz*, amelyen a betűk voltak ábrázolva. *Pálcajával* rámutatott egy *Karcus* betűre, a mely kacskásan kerek sapkát hordott a feje búbján.

No, de most már régen tul vagytok minden verésen és örülök, hogy ismerem az abécé minden betűjét. Bizony nem úgy végeztem az iskolát, mint a *Tallérost* *Töhötömke*, aki hat éven keresztül illt az első osztályba. Gyakran is mondta róla vágnom az erdőben.

Elhatároztam, hogy megrögzöm könnyembe mindazt, amit velem történt abban az időben, amikor a *Tanító* *Báci*, egy öreg medve, a kinek a neve *Zenebona Zebulon*, a tudományt belém verte. Ezt kérem szépen szó szerinti tessék venni, mert bizony gyakran fordult elő, hogy mikor a tudás a fejemen át nem ment felülről lefelé belém, akkor *Zenebona Zebulon* *Tanító* *Báci* azt testem másik részén alulról felfelé verte belém és pedig jófajta somfából, melyet ráadásul még magamnak kellett kát bocsnak nevezik, hogy meglehessen őket különbözteni az

En vagytok a *Muncurkó*. *Morgó Mackó* nemzetes urnak, az erdő legkiválóbb és legzárkább medvéjének egyetlen fia, azaz a bocsa, mert erre mitfelek az erdőben a medvefiade megstudjuk azt is, hogy *Muncurkót* nagy szomorúság fogja amelyben megismerkedünk *Muncurkóval* és megstudjuk, hogy nem valami *mintabocsk*, mert a *huncutságban* első díjat nyert, el, *melv* *hog* *iskolába* *kell* *men* *nie*.

ELSŐ FEJEZET.

Egy medvebocsnapja
Ita Kóró Pa

Muncurkó diákévei!

*Reggel is lett — megy a rètre
Ismét a libasereg.
De a gunár ekkor is még
A pók előtt kesereg.
Nagy éhesen és fáradtan
Áll ott a palánk alatt,
De a pók az ezüst szdlon
Tán még most is ott maradt! . . .*

A két szomszéd

— Japán mese —

Két szomszéd élt egymás mellett a faluban. Csodálatosképen mindkettőnek hatalmas pupja volt. Egyiké elől, másiké hátul.

A hátul-pupos embert vidámságáért, jókedvéért mindenk szerette. Ha akadt is rossz máju csufolódó, aki a pupját emlegette, ő csak nevetett rajta:

— Hátha még elől is pupos lennék? — tévé hozzá bölcs megnyugvással.

A másikat bizony rossz természettel verte meg a sors! *Haragos*, *civakodó* volt, semmin sem tudott örülni, s ha valaki a pupját juttatta eszébe, a tiz körnével ment neki.

Tavasszal történt, mikor a mandulafákat elborította a jóillatu virág, s a kertekben ezrével nyílt a kék lilium, hogy a jókedvű pupos ember kiment az erdőbe fát vágni. Mikor már a *Taikó-hegy* oldalára ért, zuhogni kezdett az eső, vihar tépdeste a fákat, úgy hogy nem tudott tovább menni s egyik nagy fa alatt keresett menedéket. Várt, várt, de a vihar csak nem szűnt. Elhatározta, hogy az erdőben tölti az éjszakát. Egyik nagy fa odvában talált is kényelmes helyet magának, ahol védve volt szél és eső ellen.

Éjszaka különös lármára ébredt. Óvatosan kidugta a fejét, hát látja, hogy furesza szellemek, manók táncolnak a fa alatt körben. Volt köztük egészen piros színű, másoknak fél szeme hiányzott, némelyiknek parányi szarv ékeskedett a fején. A főmanónak meg orra helyett csőre volt. Ez ott ült a közepén, egy hatalmas boroshordón.

A vidám emberke is kedvet kapott a mulatozásra. Gyorsan lekuszott a fáról s meghajolva a főmanó előtt, táncba

Sebestyén Matyas

Ellenségt most add meg magad, Ki is tréla nem sokára,
 Ne halljam a gyáva szavad, Mert ha elkezdem a csatát,
 Majd rászól a jó lovra, Rádvisszem a kvszos halált,
 A dombtető meg van védve, Hogy a harcnak vége,
 De azért mégis vadallja, Fele törött megtörtallja,
 O azonban ezt nem érzí, Felugrat egy domb oldalán,
 Hol a legibb, csak azt nézi, A farkadlati elkapja,
 Es táradt már gvenge karja, Ott várja őt már a család,
 Most a jóska teltre készen, Ezi susoglak most a szelék,
 Belerugtat nagy merészen, Madarak is azt esticsereglik,
 A család magdi nem hagyja, Nem jó hama ez reggelig,
 Jóska kezét szurta, marja, Csak ugy néz a nap után,
 Am a család nagy vilézen, Papiruska nagyot csattan,
 Meg se reiten a beszédem, Jóska gyerek lóra pattan,
 Ganyvoldva halladozik, Jó lovra, a palcra,
 Lány skellőben ringatózik, Csak ugy néz a nap után.

A hős gyerekek

MABOSTORTA
 JO GYERMEKNEK
 Subotica, 1927. október 9.
 A BACSMEGYEI NAPLÓ VASÁRNAI INGYENMELLÉKLETE
 41

J. GRAFFMAN

Az őserdők királya

kezde. Ugrándozott, emelgette görbe lábait, s nevette ő arcot vágott. A manóknak ez annyira megtetszett, hogy abbahagyták a táncot s kacagva nézték a kis pupos ugrálását. Végre az emberke lihegve megállt.

— Régen nevettem ilyen jóízűen! — törölgette a nevetéstől kicsordult könnyeit az egyik.

— Miért nem találkoztunk veled eddig soha? — kérdezte a másik.

— Ezentul mindig el kell jönnöd! — parancsolta a főnök.

— Szívesen eljövök, akkor még többet is táncolok nektek, — ígérte a kis ember.

— Igen ám, de hagyj itt valamit zálogba, hogy igazán eljőjj!

— Akármit itt hagyok, csak a pupomat nem! — tréfálkozott az ember.

— Ha az a legkedvesebb neked, azt vesszük el, legalább biztosan érte jössz!

Azzal leszedték a hátáról a nagy pupót. Boldogan ugrándozott hazafelé s otthon elmesélte a feleségének, hogy mi történt vele.

Hallja ezt a szomszéd s gondolja, neki is jó volna megszabadulni a felesleges tehertől. A szomszéd szívesen adott utbaigazítást neki.

— Este kiment az erdőbe, felült a fára és várt. Alighogy felkelt a hold, jött is a manó-sereg ugrálva, nevetve.

— Hol a fura öreg? — kiabálták.

A pupos ember lemászott a fáról és táncba kezdett. De sehogysem tudott. Rosszkedvű arca meg elvette a manók kedvét a nevetéstől.

— Ugy látom, tegnap óta elfeledtél táncolni, — mondta a főnök. — Adjátok vissza a pupját, hogy megint el ne jöjjön ide.

Azzal hátára csapták a pupot. Az ember rugott, kapálódzott, de nem használt a haragja, egész életében a kettős pupot kellett viselnie.

Egy bácskai fiu

viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre

7

És erre a többiek is ráhagyták:

— Igaza van neki!

Pali külön sátort kapott, melyben magának egész kis műhelyt rendezett be. Oda hordta az elpusztult repülőgéproncseit is. Az acéldarabokból vésőket, reszelőket, kalapácsot készített magának nagy fáradtsággal és bámulatos kitartással. Aztán mindenféle dolgot fabrikált, amiből gondolta, hogy hasznos lesz.

Megtanította a vad pápuákat mindenféle hasznos dolgokra. Azok érdeklődtek a kultura iránt, azonban annak egyik-másik vívmánya nem érdekelte őket. Így voltak például az órával is.

Pali ugyanis egy napon elhatározta, hogy napórát csinál. Egy csonka fatörzsre ráerősített egy kerek deszkalapot, melynek közepébe faéket vert. A hová az ék hegyének az árnyéka esett, mikor a nap az égen a legmagasabban állott, bicskájával a deszkába belekarcolt egy tizenkettést. A többi óraszámot félkörben jobbra és balra a tizenkettéstől már könnyű volt a deszkalapon megjelölni.

A pápuák az egész idő alatt kíváncsian nézték Pali farigcsálódását. Mikor aztán a napóra teljesen elkészült, Pali elmagyarázta annak rendeltetését a törzsfőnöknek és a körülötte állóknak.

— Ez arra való, — mondotta nekik az ő egyszerű értelműkhöz alkalmazkodva, — hogy megtudjuk, mikor van reggel, mikor van dél és mikor van este.

A főnök mosolyogva szólt:

— No, ehhez nem kell nekünk óra, mert ezt mi anélkül is tudjuk. Reggel akkor van, mikor felkelünk, dél van, mikor ebédelünk és este van, ha elálmosodunk a sötétben és lefekszünk.

— Hát akkor miért néztetek olyan kíváncsian, mikor az órát csináltam?

— Azt a fényeset néztük a markodban, mellyel olyan szépen vágni tudtad a fát, — mondta az egyik öreg pápu.

Pali így megtudta, hogy a vadak az ő csillagos bicskájával

Csak gazdag emberből lehet nagy német író

Berlin, október hó 1.

Németországnak nincs Knut Hamsunja, Jack Londonja és Gorkija. Koldus, csavargó, proletár — vagy, hogy kedvenc pesti nyelvemen fejezzem ki magam: nimolista — nem arrivált még soha a német irodalomban. »Goethe azért lett a legnagyobb német író, mert ő volt a leggazdagabb» — mondta a kávéházban Egon Ervin Kisch. Tulzás. De mint minden tulzás: markáns megszüvegezőse az igazságnak.

2.

Kik jelentik ma a német irodalmat? Csupa gazdag ember — pesti szóval tutista.

Gerhard Hauptmann. Gondtalan ifjúságban nőtt fel. Jómódu polgári családból származik, apja vagyonos vendéglős volt Thüringiában.

Gazdag kereskedőcsaládból való Thomas Mann. Soha anyagi gondjal nem voltak, nem kellett az irodalmon kívül mással foglalkoznia, hogy kenyeret keressen.

A goethei tisztaságu modern versek poétája, Franz Werfel szintén nagyvagyony ember, apja beltagja a híres Werfel und Böhm prágai kezyügyárnak.

Emil Ludwig, a regényíró és essayista unokaöccse a berlini Friedländer-nek. (A cég a Pariser Platzon van, Friedländer & Fult.) Amikor Friedländer meghalt, úgy végrendekezett, hogy valamennyi unokaöccsének, köztük Ludwignak is, a mindenkorl miniszteri fizetésnek megfelelő apanaszt tartoznak adni örökösei. Az író ezt kora ifjúságától kezdve a mai napig rendesen huzza, kivéve az inflációt, amikor a valorizálattal alapfizetést kapta, a pótlékok nélkül, úgyhogy be kellett az örökösöket perelnie.

Stephan Zweig, a finom novellista, Hermann Zweig textilgyárosnak a fia. Duszgazdag ember.

A bécsi neológ hitközség egykori elnökének, Albert Hoffmannsthal bankárnak a fia Hugo von Hoffmannsthal. A költő joggal viseli a von-t, a papa nemességét is vett magának anno ducumal. Pénz van a háznál bőven.

A legnagyobb élő német stilművész, Karl Krauss, a »Fackel« kiadója, gazdag bécsi polgári családból származik, nagy vagyont örökölt hugával együtt.

Carl Vollmoeller, a drámairó, fia a harisnyakirály Vollmoellernek.

Igen gazdag ember Rudolf Borchard; örökölte a vagyonát.

Vagyonos prágai kereskedőcsaládba született bele Max Brod, a regényíró.

Leo Perutznak, a nagyon olvasott és nagyon tehetséges bécsi regényírónak gazdag bözliáner volt az apja.

Volt mindig mit aprítani a tejbe Jacob Wassermannnak is, akit a legnagyobb német regényírónak tartanak. Apja békebeli milliomos.

3.

A tehetséget Németországban sem a pénz szüli. Ezek a tutista írók tehetségesnek születtek volna akkor is, ha véletlenül egy sötét szenespincében »látják meg a napvilágot.« De nem vitték volna ennyire. És megáldott az ég tehetséggel egy csomó nimolistát is, akik azért maradtak le, vagy talán kallódtak el egészen, — az utóbbiakról nem lehet segerszemlét készíteni — mert nem születtek milliomosoknak.

4.

Igaz, az íráshoz nem kell több. Elég egy rizsma kéziratpapír, toll, tollszár, asztal, szék.

Meg: nyugalom.

És: koncentráció.

De ezt honnan vegye a nimolista?

Aki reggel nyolctól este hatig pénz-tárkonyba körmöl, másként szentelheti neki magát egy regényciklusnak, mint az, akinek ez az egyetlen tevékenysége.

A nimolista kénytelen prostituálni a tehetségét. Kellermannu sose írta volna meg »Az alagút«-at, ha gazdag ember-

nek születik és nincs szüksége pénzre. Pedig ez a könyvsiker örökre kizárta a német irodalom reprezentánsai közül.

S hányan gürcölnek a szerkesztőségekben, akikből lehetett volna valami. A redakciós robot nagy rutint kölcsönöz a tolinak: kitünő mesterembereket nevel, a művészt lesaktolja.

5.

Ez azonban másutt is így van. A szegénység minden pályán hendi-kep. Az írásban is. Az igazi tehetség azonban átvágja magát az akadályokon. Lásd Gorkijt. Vesd össze: Knut Hamsun. Itt van például Jack London.

De: Seholy a világon nem kívánnak meg az írótól annyi tárgyl tudást, képzettséget, műveltséget, tájékozottságot, mint Németországban. A német olvasó smokk. Nem lehet egyszerű zsenialitással fejbe-vágni. A költészetnek itt szolid bázison kell nyugodni, kulturhistóriai ismer-

reteken, pszichoanalitikai tanulmányokon, szociológián, geográfián, filozófián. A vad-zseni németek közt nem érvényesülhet. Ady Endre holtáig keseregte a turáni átkot, de ha véletlenül németül ír — s nem több készütséggel, mint magyarul — soha tudomásul sem veszik. A félmjelzett külföldi zsenit, ha nem is »tanulmányos író«, elfogadják a német s még kultuszt csinál neki, de ez már sznobizmus, nem szívból jön. A német írótl elsősorban műveltséget követel.

A német szindarabokban több nyelvet beszélnek a szereplők.

A német regényhősök tiszta jeles eredménnyel végeznek el a művelt közép-osztályt.

Itt nem lehet hasból írni korrajzot. Eötvös Károly elképzeltetlen figura Németországban.

Halandszáznál, abba nem megy bele a német olvasó.

A német publikum megköveteli az írótl a jó gyerekzsokást. Ezt pedig nem adják ingyen. Tutistának kell születni hozzá.

6.

Csak tutista lehet nagy német író. t. y.

Levelesládából

Írta: Baedeker

— Sipulusz Szabadkán —

Egy város kulturfiokát nemcsak lakóinak a műveltsége, de az az érdeklődés is emeli, amellyel az országos közvélemény feléje irányul.

A régi Szabadka mindig erősen foglalkoztatta a politikusokat, akik igen alaposan ismerték a helyi vezérférfiakat s jól be voltak avatva a küzdelmekbe, amelyeket azok a városháza birtokáért és a képviselőházi mandátumokért folytak. A Vojnitsok, Mukicsok és Mamuzsicsok dögával nem kevésbé foglalkoztak a politikai körök Budapesten mint a beogradiak mostan a mai politikusok itteni háboruságával. S talán még fokozottabban vonzotta-izgatta e város az írókat és művészeket, — különösen a toll mesterei szívesen rándultak »le« ide részint, hogy etnografiai tanulmányokat végezzenek és pregacsákat vásároljanak a helyszínen, részint, hogy mulassanak velünk, amihez a régi jó időkben seholy se értettek jobban mint nálunk, amikor a két főhotelnek (a »Pest«-nek és »Bárány«-nak) szinte történelmi volt a híre a bennük lezajlott, tükörbelövésekkel és egyéb attrakciókkal tarkított murikról.

Rákosi Viktort is, akit Sipulusz néven ismertek országszerte, vonzotta e város s már mielőtt megfordult benne, gyakran gondolt rája. Olvasott róla néhány közgyűlési tudósítást, s ezeknek alapján ő ruházott föl bennünket az összes taksák elengedésével a szállószóvá lett *epitheton ornans*-szal: botváros. (Ak-koriban történt, hogy a mostani Beograd-szálló nagytermében, ahol a városi közgyűléseket tartották, heves vita közben Mamuzsich Ágó ellenzéki pártvezér botot emelt Mamuzsich Lázó polgármesterre, aki válaszul revolvert rántott elő a zsebéből. Persze a bot csak a levegőben hadonászott s a forgópisztoly nem volt töltve.) Egy tárcájában a jókedvű humorista az ily jelenetek hatása alatt odanyilatkozott egyszer hogy ha valamikor összekülönbözik Jenő bátyjával s elveszti kenyerét a Budapesti Hirlapnál, leköltözik Szabadkára s itt botkereskedést nyit. Meg is kért engem, hogy nézzek ki neki valahol egy forgalmas utcában erre alkalmas helyiséget. Én szívesen láttam volna, ha Sipulusz megtelepedik itten, mert egy kis egészséges humor erre a városra már akkor is ráfért, de ő közben igen előnyös és hosszú időre terjedő szerződést kötött a kiadójával s a lapja tulajdonosával, azonkívül képviselőnek is megválasztották, s így a tervezett kereskedelmi vállal-

kozás nagy sajnálkozásomra nem jöhetett létre.

Párszor, amikor keleti utazást tett, meglátta a várost a pályaház távlatából s élénken vágódott utána, de mindig csak annyi ideje volt, hogy a vasuti vendéglőben két vonat között egy-két borjupörköltet fogyaszthatott el. Ő ezt a kitünő éltelt szabadkai specialitásnak reklámozta ki az ujságjában, s kijelentette, hogy ilyen jót még sose evett seholy, pedig már sokfelé kószált szerte a világban. Ez a magasztalás a nyilvánosság előtt nemcsak a vendéglőnek vált hasznára (attól az időtl fogva mindenki borjupörköltet kívánt enni a vasuti restaurációban), de a Budapesti Hirlapot is föllendítette, mert az akkori vendéglős (ő Lichtnekkert Károly) a lap kérdéses számából nem kevesebb mint tíz példányt szerzett be. Ami nem is sok, hiszen a zenevirtuóz, bokszbajnok vagy színész, akit így kiszervekstenek, nem is tíz, hanem istentudja kiszámítani hány példányt vásárol meg a nagyszerű ujságból, a mely a tehetségét elismerte.

Hogy e város *lelke* iránt érdeklődött s hogy kíváncsi volt, mily eszményeik vannak a szabadkaiaknak, mily tervek foglalkoztatják őket és minő a jellemük, bizonyítja egy levél, amelyet 1892-ben intézett hozzám s amit ennek a bizonyosságul itt közlök.

Igen tisztelt uram!

El nem képzeli, tudom, hogy e sorok kitől jönnek és mire vonatkoznak. Az előbbire felel az aláírás, az utóbbit elmondom. Én, uram, se többet se kevesebbet nem kérnék öntől, mint egy tárcát Szabadkáról, könnyű modorban, mulatságosan tartva, *plein air* mint a piktorok mondják. Figurák, típusok, érdekes viszonyok, uralkodó családok alakjai legyenek benne: nem bántva, legföljebb csipkedve, dicsérve is, ha úgy tetszik. Akár névvel írja, akár névtelenül, az nekünk teljesen mindegy, diszkreciónkra föltétlenül számíthat. Nekem, mint a tárcarovat szerkesztőjének, igen nagy örömmre szolgálna, ha valamelyik napon egy ilyen főntebb ecsetelt szabadkai tárcát közölhetnék Öntől — kezdetnek, s utána talán más tárcákra is lehetne kilátásunk. Igaz hive és tisztelője

Rákosi Viktor.

Bpest, 11/8. 1892.

Nem tudom most már harmincöt esztendő után pontosan, hogy mit válaszoltam a felszólításra, de a levélből, amelyet az enyémre válaszul kaptam, elég világosan kitünik, hogy

a kívánt cikket nem írtam meg, s az ok is, hogy ezt mért nem tettem.

Kedves uram!

Levelének van egy passzusa, amelybe én viharos lelkesedéssel belekapaszodom, s ez a következő: »A vidéki ember a saját földjeiről két dolgot nem szeret olvasni, dicséretet és leszólást.« — Uram! Hisz én ebből a mottóból kiindulva fényes tárcát írhatna Szabadkáról! Abból a játszi tónusból, melyen levelét írta. Hisz ezért nem haragudhatik meg senki. No ugy-e megteszi és kimondja a boldogító igen-t?

Öleli igaz hive és barátja

Rákosi Viktor.

(Dátum nélkül.)

Erre a biztatásra, úgy látszik, csakugyan kimondtam ezt az igen-t és megküldtem a kívánt cikket, mert R. Viktor legközelebbi levele már köszönetet mond a közleményért.

Kedves barátom!

Beteg vagyok. Ez a levél is beteg és számár. Mihelyt a toll okosat és egészségeset fog a kezemben, írok neked kedves levelet. Addig is engedj meg, hogy megköszönjem a cikket és örüljek azon, hogy a régi szeretőddel újra viszonyt szőttél. (Célzás arra, hogy egy ideig hallgattam.) S amint látszik: a muzsa nem neheztes rád a szakításért. Ölel szeretettel

Silány Sipulusz.

(Dátum nélkül.)

Eddigél a humorista érdeklődése városunk iránt a platonikus érzelmek keretei között mozgott. Még nem látott bennünket színről-szinre, még nem pillantotta meg azokat a nevezetességeket, amelyeknek kedvéért belföldiek és külföldi honosok rajokban lepik el Szabadkát. (Megtörtént biz' abban az időben, hogy némely napon két idegen is megfordult a városban.) Nemsokára alkalmas volt a kitünő írónak, hogy közelebbről is megismerkedhessen velünk s meggyőződjön arról, hogy nemcsak az Isten nem ver bottal, de nálunk se ez a rendes hozzá- és velejárája a barátságos társalgásnak.

Az 1893-ik év telén az akkori Nebzeti Kaszinó (most Gradjanska Kasina) választmányja elhatározta, hogy kiváló írók közreműködésével néhány fölolvásó estélyt rendez. Az első ily előadásra az akkor nagydivatban levő Sipuluszt óhajtották megnyerni, s engem kértek meg, hogy e tárgyban írjak neki. Tapogatózásokra a következő levél jött.

Budapest, 1893 febr. 26.

Kedves Barátom,

tán két hét előtt azt a magánértesítést kaptam, hogy egy szabadkai nőegyesület Herczeget és engem fel akar kérni, hogy odalent felolvasást tartssunk. Ez csak puhatólózás volt, de utána nem következett semmi. Egyelőre megvárom, hogy ebből a semmiből valami legyen: ha ez nem következik be, a TIETEK vagyok. Csak hogy a nyulak szerelmének hónapja, ez a fene március, úgy meg van már spékelve mindenféle dologgal (irodalmi estélyek, reggélyek, ebédelyek, szóval ivályok és evélyek, azonkívül három felolvasást tartok, stb. stb.), hogy nagyon nehéz lesz alkalmas időpontot találni március 20-ka előtt. De 20-ka és 30-ka közt igen, ezt megbeszélhetjük. Hanem: 1. Maximum 2 napra megyek le. 2. Végy pártfogásodba, mert én nem iszom. Nem iszom pedig azért mert nem tudok berugni, hanem rosszul leszek s utána három napig obuta vagyok mint egy tekenősbéka. Különben ez nem baj: Miért ne legyen egyszer a tekenősbékának annyi esze mint nekem?

Szóval, kedves barátom: elvben elfogadom a meghívást, s a többit majd megbeszéljük.

1. Helyi erők is résztvegyenek a hangversenyen.

2. Utána legyen egy kis táncvigalom, nehogy a hölgyek szétozzoljanak.

3. Most jut eszembe, hogy március-

ban Pécsen, Temesváron és itt helyben olvasok föl. Ketőt pedig visszautasítottam. Ez öt.

Isten veled. Szívből köszöntelek és szeretlek.

Sipulusz.

E levelet fölolvastam a Kaszinó legközelebbi vál. ülésén, s ez természetesen bizottságot küldött ki a nagyszerűnek ígérkező szerzői est rendezésére, amely a bizottság minden mesterkedése ellenére kitünően sikerült.

Még néhány levélváltás, s aztán megjött Sipulusz, akit a vasutnál Farkass Zsiga, a kaszinó akkori elnöke és én fogadtunk.

Mingyárt az első üdvözlő szavak után ezzel a kérdéssel fordult hozzám a vendégünk:

— Hát a fehérruhás lányok?

— Nem mertek kijönni, — feleltem, — ebben a hűvös időben. A felolvasáson majd ott lesznek.

— Ez nagyon kellemetlen, — tréfálkozott Sipulusz. — Herczeg Ferit a múlt héten, pedig akkor még hidegebb volt, Székesfehérváron fehérruhás leányzók fogadták. Helyzetem a redakcióban nagyon prekárius lesz, — Herczeg majd azt hiszi, hogy kettőnk között ő a népszerűbb.

— Hány fehérruhás szüz fogadta Herceget?

✓ — Mint ő állítja, tizenkettő.

— Rendben van, — nyugtattam meg a humoristát. Állítsd majd, hogy elejébe huszonnégyen jöttek ki, s mi nem fogunk dezavualni.

Hálásan tekintett rám s ezzel az ügy a lovagiasság és a szigorú igazságtétel szabályai szerint el volt intézve.

Vendégünk kitünően érezte magát nálunk. Az előadás terme zsúfolásig telt meg közönséggel (Istennem, mily kevesen élnek azok közül, akik ott voltak!), amely nem győzött kacagni a pompás humoreszkek, amelyeket az illusztris szerző remekül olvasott föl. Különösen a Kazánkovács sikerült nagyon. A közönség szünni nem akaró kacagása miatt a kis humoreszk felolvasása félóránál tovább tartott.

Nem emlékszem, hogy szerepeltek-e a fölolvastó által kívánt helyi közreműködők is, de a publikum Sipulusz óhajta szerint együtt maradt, s a nagyteremben a tánc a kicsiben az ivás kora reggelig, vagy ahogy akkor szoktuk volt mondani: késő hajnalig tartott. A humorista nem csipett be, de mondhatom: tiz berugott ember nem tud annyit viccelni boldog mámorában mint a színjózan jeles író a tréfás kedvében. A táncot nagy passzióval nézte s látva a szép növésű szabadkai urikasszonyokat (csupa karcu termet és merő grácia) kétségbeesetten kiáltott föl:

— Oh, kárhozat! Mért nincsenek Pesten is ilyen szép leányok?!

Ebben a fölözökösben természetesen nem volt több hazugság (de több igazság se), mint abban, amelyet másnap hallottam tőle, amikor megtekintette már akkor is tekintélyes könyvtáramat.

— Oh, — sóhajtott föl a kincsim láttára, — mért nincsenek Pesten is ilyen könyvtárak?!

Betartotta a fenyegetését, s csak két napig maradt nálunk. Jól érezte magát a vendégszerelmes városban, s mikor kedvező benyomásokkal távozott tőlünk, azt ígérte, hogy más- kor is ellátogat hozzánk. De hát a népszerű író annyifelé hívták, hogy a mi számunkra nem volt többé napja és estéje.

A kedves emlékei azonban megmaradtak, s valahányszor találkoztam vele Budapesten, mindig szeretettel emlegette Szabadkát s idővel — mert nemcsak humora, de fantáziája is volt — városunk valóságos történetírójává és speciálistájává nőtte ki magát. S ha szó volt rólunk, mindig komolykodó arccal szólt hozzám a kérdéshez oly ember módjára, aki mélyen belelátott ez érdekes város lelkébe s úgy ismeri ott az embereket, mintha tiz esztendeig a polgármesterük lett volna.

Egyszer a bácskai kulturkérdezőről volt szó, amelyet a lelkes és fáradhatatlan Zichy Jenő gróf tartott egyideig napirenden, s e témával kapcsolatban persze Szabadkát is emlegették mint a nagy vármegye kulturközpontját. Valami részletkérdés-

ben Sipulusz nem értett velem együtt, s városunk nagy ismerője legfőbb argumentum gyanánt azzal torkolt le fölényesen:

— Ugyan hagyd el. Nincs igazad. Nem ismered ott a helyi viszonyokat.

IFJUSÁG

*Almdám eltűntek:
igazam elvesztém...
Mind: akit szerettem —
sírok, sírok vesztém...*

A kis ferencendi templomban ölelt, csókolta ennek a mély, meleg fájdalmu éneknek minden rezdülése.

A pap a nagy, sulyos ígéret mondta az oltárnál az Ige teste fölött... és az Ige testté lón... és napsugarak villantak a szók mélyén és a templom megtellett a legcsodálatosabb titok forró, szent melegével: Élettel!

Ez az élet: ez a tiszta ihlet, amely olyan könnyű, mint a mosoly édessége — ez csillogott ott a templomban a diákok: lányok és fiúk szemében... az élet mosolya: az ifjuság!

Ó, templom — Isten háza — élet tiszta kelyhe: kis ferencendi templom, milyen nagy csodák történtek benned!

Szép volt a szöke Ilonka a kis város uccáin is a könyveivel, de milyen szép volt ott a templomban, amikor Harsányi — a diákkantor a preparandiából — énekelte a fenti éneket.

Sokan tudták, hogy az a meleg, bársonyos bariton azt a szöke felet becézgeti, cirógatja — csókolja az Isten színe előtt mély fájásokkal... és tudták: hiába.

Mert Ilonka a gazdag szállodatulajdonos leánya volt.

És ki volt Harsányi — illetőleg Códik — mert hiszen a diákok nem a rendes nevéken szólítják egymást. Akit a rendes polgári nevén szólítottak — az nem volt diák! Az egy valaki volt, valami rettenetes, élettelen szörny — akiben az élet, az ifjuság színe nem élt. Az ur volt. Például így: Kiss ur kérem! Természetes, hogy ebben a megszólításban az északi sark minden jege ott fázott, szíszeggett és az ilyentől futott az igazi diák. Tehát Harsányi — illetőleg Códik — az diák volt. És hozzá még milyen diák! A diákok diákja volt. Mikor itt a történetünkben negyedéves preparandista volt — akkor ő már nagy multra nézhetett vissza. Nemcsak, hogy már háromszor volt igazi, fizetéses kántor — ami azt jelenti, hogy háromszor hagyta abba a tanulást, vagyis háromszor küldték el az iskolából megjavulni, meg komolyodni: életet tanulni — hanem volt ő ennél több is. Ó, ezerszer nagyobb, diáktársai szemében utólérhetetlen ideál: színész is volt!

Nagy ember volt ő: Códik volt!

Az internátusban az összes kenyérmaradék az övé lett, mert igen nagy étvágya volt és mert mint színésznek: emlék volt a kenyérmaradék. Ragaszkodott hozzá. Ez volt a jussa: színészkorából.

Az első éves diákok szigorúan összeszedték az ebédlő asztalain a maradékot és a dolgozószoba Códik asztalára becsületesen letették a nemzet, illetőleg az internátus ajándékát.

És Códik megette, hűségesen, maradék nélkül.

Ilyenkor közel lehetett férni a szívéhez. Kérésre, sőt kérés nélkül is elmesélte élete nagy eseményét, amiért, mint mondta: érdemes volt megszületni.

És a diákság hallgatta, hallgatta csillogó szemmel, álmódó lélekkel és követte őt a csodák országába, a kulisszák világába — ahol királyi várakban és kis kunyhókban csodaszép az élet: játék! — szépséges mese — ahol az ifjú királylányok várják, hogy a szívüket rájuk bízzák — hogy megjutalmazzák őket nemességükért, hősiességükért!

Hallgatták a mesét — az ifjuság szent szédületét... nagy várások döbbenetes tüzeiben égtek: életük indulását várták.

És ő, nem vették észre, hogy Códik egy kicsit már mesterségből mesél — hogy a csudaszépség pillanatokban: eszik, egész egyszerűen táplálkozik. Ó, ő már akkor tudta: hogy enni is kell! Igen: volt szíve a véresen drámai pillanatban,

amikor anyja — a szegény özvegy tanítóné a messzi városban, ahol a fiát kereste és meg is találta a színpadon éppen akkor, amikor a »Rab Mátyás című szindarabban mint a király szertartásmestere énekelte: így kinlódik, így kinlódik reggel-este Códik!... mondom, volt szíve a mese e pillanatában is egy nagyot nyelni. De a diákok csak a mesére figyeltek — hogy mi lett aztán?

Aztán pedig az lett, hogy az anya az előadás kellős közepén beleszólt a dalba: fiam, szegény fiam! Ó: hogy kizoknok téged! És sirt, sirt az anya... sirt a fiáért, aki a színpadon úgy szenvedett... szegény asszony nem tudta, hogy a fiát éppen ez a szenvedés köti a kulisszákhöz. Mert mi ez a szenvedés?... ez egy édes-bus fájás, ami mindennél több, mert ez ad mindennek tartalmat: ez a kenyér jó-sága — a szépség! Aki egyszer érezte — az hü is marad hozzá.

Códik amikor anyja hangját meghallotta, elfelejtette az amugyis rosszul megtanult szerepet, mert tanulni soha sem szeretett és ijedtében a királyné: a primadonna szoknyája alá akart bujni — aki természetesen erélyesen tiltakozott.

És aztán a meséből gonosz valóság lett... a király szertartásmesterét egy közönséges rendőr elhurcolta, kíméletlen, szentségtelen marokkal.

Ó, hogy lángolt a diákok szeme a felháborodástól. Ó, a szentségtörő! — és azóta minden rendőrben Códik karrierjének a gyilkosát látták.

Códik az utolsó maradékot is lenyelte, a diákok meg könnyes szemmel néztek rá... Ó, hogy fájlhatott szegénynek ez a brutalitás — és könnyeikben hozták eléje szívük legszebb ajándékát — szeretetük gyöngyeit.

Igy lett Códikból újra diák — tanárok áldozata.

Hát ez volt a kódik.

Ilonka apja meg a világ legkegyetlenebb szívé apja volt — egy szállodás, aki mosolyát és hódolatát mindennap másnak adta el: hitvány pénzért. Ó, hogy haragudott rá az egész intézet. Ez az ember, amikor észrevette, hogy Códik az iskola után mindig ott settenkedik a szálloda körül, rögtön tudta, hogy itt nem egy kiadandó szobáról, hanem Ilonkáról van szó és egy szállodáshoz illő kegyetlenséggel felhívta az intézet igazgatójának figyelmét Códik sétéra.

Códik eltűnt a sétáktól, viszont a diákok rémesen megharagudtak a szállodásra — aki Ilonkának kerek egy milliót, békebelit, rakott be a takarékbába: hozományul. És igen, ez volt a baj: a pénz — a millió! — akinek nem szerzem kell, mert nem ez a párja, hanem a másik millió.

Az egész intézet gyászborult a millió miatt.

Na, de itt vagyunk most a templomban és Códik énekel... énekel azon a szép, bársonyos meleg hangján, amelynél szebb nem volt a világon... és lassan lassan az egész templom népe sirt... hiszen mindenki tudja, hogy miért olyan szép ma az ének!

A negyedik évfolyam nem jön többet ide vissza: a vizsgáknak vége — Códik ma bucsuzik: reménytelenül — Ilonkától.

Ni, hogy sir a König Ella is, ez a porcellánbaba, aki alig volt nagyobb, mint egy tizenkétéves leányka, de aki miatt a helybeli lovastisztek már számtalan párbajt vívtak. Meg az a gyönyörű, szépséges barna asszony, aki alig husz éves — a vén járásbíró felesége — akibe annyi diák volt titokban halálosan szerelmes. Ó, hogy is tudott ahhoz a vén, kopasz emberhez feleségül menni — mikor ennyi dus haju fiatal ember szerette. És sirtak a többi asszonyok és lányok is, titkoló szerelmek édes, ezer fájásban csoda szépre

fölérrett, elérhetetlen Madonnái! — akik a dalban tán megéreztek ezeket az elvesztett, drága, forró szerelmeket.

És Ilonka?

Ő ült mozdulatlanul, csak két nagy kék szeme könyörgött valamiért a Szűz Anyához. Ezt a kék szempárt leste százhusz diák a preparandiából és amikor ez a szempár könnyezni kezdett, akkor százhusz fiatal szív érezte ugyanazt a fájást: a reménytelen szerelem édes-bus fájását, amiben fiatalságuk érintetlen, tiszta meleg jósága könyörgött, küzdött valami végtelen odaadással nem magukért, hanem ifjuságuk társáért...

Igen: ez az ifjuság! — szépet akarni önzetlenül — másnak.

Vannak, akikben ez az ifjuság tovább él... ezek azok, akik elvesztik: a pénzt... a pénz csatáját — a pénz nem szereti őket.

Lám: Ilonka apjának volt sok pénze — de annál kisebb szíve. A mise végén ott várta már a templom ajtóban Ilonkát, hogy még egy bucsupillantást se válthasson Códikkal, akit pedig igazán szeretett szöke haja hamvaságával, kék szeme égi tisztaságával.

De — szállodás tervez, diák végez!

Egy szempillantás alatt készen volt a haditerv: a diákok kettős sora a templom ajtóban mint egy ék kettévált és az éke bekerült Ilonka, épen a kórusról lejövvő Códik mellé, míg a szállodást a szétnyíló ék messze elsodorta, akinek minden kétségbeesett törekvése hiába- való volt — nem tudott Ilonka mellé kerülni.

Ilyen menetet még nem látott a kis város!

Ez volt benne mindenesetre a legszebb nászmenet: százhusz fiatalember, egy sem több tizenkilenc évesnél, szemében a fiatalság minden szépségének fátyláját vitte tavaszos, illatos, könnyű, boldog szeretettel, mintha mindegyik nászra ment volna és ő, csodák-csudája: mind odaadta a szeretetét-szerelmét annak a két embernek, akik a nászmenet közepén mentek: Ilonkának és Códiknak.

A levegőben annyi csend, elbámulás, annyi önfeledt reszketés zengett, mintha ez a menet nem is itt a földön, hanem valahol a mesék csillagban járt volna.

És ott is járt.

Vagy mindennapi-e az a százhusz ifju, viruló szép test, tele vágygal, remény-nyel, érintetlen tiszta hittel-kedvvel: élettel! — akikben még május fagya soha sem járt!

És az a pár a menet közepén — akik nem szólnak egymáshoz, csak a tekintetük, ő, a tekintetük az ég, biztat, remél, ígér! Ó, milyen csodásat ígér — titkok-titkát: csókot — amiben az életük feloldódik és szent remegésekben összelelkeznek... a fiatal, szép, harmatos ajkuk egymásnak ígéri magát: örökre...

És a menethez csatlakozott a kis város ünnepelő tömege a főuccán. Ők is — mint egy csuda hatása alatt — megfiatalodva, kacagó, boldog, önfeledt jóssággal: szeretettel kísérték a diáksereget. Hiszen a tavaszunk örökké él — fagyok alatt is, ha nagy-nagy romok alatt is, ha véres nagy sebek égő fájdalmai között is — de él: örökké!

A menet a szálloda elé ért.

És ő, amikor el kellett volna jönni a beteljesülésnek — a csodának, amit a diákok vártak, újra jelentkezett Códik végzete, aki élete nagy pillanataiban a végtet szerepét játszotta: a rendőr!

És a király: az ifjuság szertartásmesterét rendőr ragadta el Ilonka mellől és attól — ami százhusz ifju szívében örökké fájó, vérző seb maradt: az első, az elsőzőr megkivánt csók édes, szent melegétől.

A szállodás pedig megragadta Ilonka kezét: az elragadott zsákmányt — és gunyosan, fölényesen kacagott... ez a kacaj a diákok lelkében, mint május fagy borzongott haldokló remények között... az első, a legfájdalmas családós tüskéje most ültetődött be a szívbe és a halott, jeges csendben, mint gyászdal zúgott fel százhusz ifju ajkán:

*Almdám eltűntek:
igazam elvesztém...
Mind: akit szerettem —
sírok, sírok vesztém...*

A budai ház kitárul

Mindig felfedezés, újságos a helyon-gás a Vár tájékán. A piteorszk szerpen-tinek, melyek bandukoltatják az embert a magaslatok felé, a lépcsőző közök kicsiny uccák, melyek úgy bukkannak elő, hogy megrendítik a barangolást, szunyókás és hallatlanul frissen ható szépség, pihenő esőnd a harsogó város fölött, igézetes furcsaság, mely vetek-szik az öreg metropolisok leghíresebb ódonágaival. Az ilyen sétifikálásnak ki-sérője a várakozás, hogy valamelyik cimerez kapu megnyikordul és a szen-dergő udvarokból a varázslat ránkfor-dul, örökös, osdi függönyök meglíbben-nek és a halk szobákból kipillant felénk a különösség. Mi találkoztunk az egző-tikummal.

A lapuló Donász-ucca lejtőjén men-degültünk, a házacskák amint fölfelé kapaszkodtak, mindinkább elbujtak a föld alá, ablakok elé értünk, melyek már majdnem az egész házat mérik, kitá-rultak, függöny nem vigyáz és mégis az első pillanatban tarkálló, szövevé-nyes sűrűség állja el tekintetünket. Nyi-tott szárnyu madarak rajban, mered-ten, az ablakok előtt, fölött, mögött, négy-öt szobára való, különös kalitkák dermedt paradicsom madarakkal, kese-lyükkel, sasokkal és a madárszárnyak közül kidugja az arcát egy szives ifju, Invitál. Bekertültünk a gyűjteményes kü-lönösségek színhelyére.

Hiszen az sem mindennapi, hogy amint benyitunk az első szobába, egy nagy fehér ló ágaskodik velünk szembe. Vá-logatott szép paripa, a hó nem fehé-rebb, a feje kényes, hatalmas, nemes, amilyeneket pompás asszonyi állatok köré festett Rubens, a bokái bizony for-mozottabbak, mint a párisi attrakciós démoné, Backer asszonyé. A ló meg-emeli egyik lábát olyan kecsességgel, hogy mindjárt tánc lesz belőle, de a paripa gögös nekiindulása veszleg ma-rad, egyszerű vonalai nem mozdulnak, a csipke-rózsika-fuvallat érintette meg talán? ha nem tudnám, hogy kitömött állat a felséges példány. Azonban így is érdekes találkozás. A fehér paripa, IV. Károly király koronázási lova, ame-lyen fölvtágotott a dombra és megbil-lent a koronája. Megbillent a koroná-ja... az iramlás megdermedt, a meny-nyezetig fölértó fehér monstrum, így döb-bent ránk a tragédiával, a históriás ló nem régiben elpusztult és a Hadimu-zeum kitömötte ugyanolyan teshordozással, mint ahogyan a koronázási dombon finákkolt és lefotografálák.

A misztikum világosodik, de a hely ahová bepottyantunk, így is mutogatja elég homályos ábráit. Tudományos in-tézet, mely elhullott állatok preparálá-sával foglalkozik, egyetlen Budapesten, sőt az országban. Laboratórium, foly-ton változó muzeum, mely egyszerűségi emberi groteszkusokat is mutogat. Pé-dául a föl nem mérhető gyász humoros fintorát is itt pillantjuk meg. A folyton zokogó gyász alanya, egy háznyul. El-pusztult a tapsifüles és főúri gazdája megbízta a tudós preparátorokat, hogy teremtsek vissza a háznyul alakját, úgy, ahogy ő megszokta. A tudás ösz-szes fortélyával a megbízatást precí-zen elvégezték és a főúr vigasztalhatatlanul látogatja kitömött kedvencét. Igen ám az ilyen megrendült szomorúság alig is tudja megtalálni a gyászolás for-mát. A preparátor jelentette, hogy a háznyulnak bele, belső hozzátartozói is vannak és mit csináljon velük. A főúr rendelkezett és az elhunyt nyulaeska összes belsőseit is konzerválta a tu-dományos intézet. Úvegben spiriteszben ételenkedik a belső nyul a külső nyul mellett és elűtik, a lesújtott visszama-rudott, aki évek óta fizet és fájdalma nem csillapodik.

Tragédia! Olyan színezetű, mint ama hölgyé, aki elpusztult ölebet küldi ide örök restaurálásra. Az urnó husz-har-mine kiskutyával társalkodik a budoár-jában és az ilyen seregleiben fölbukkan a törvényzettség, hogy egy-egy drá-ga jószág elunja az ugatást és meghal. A preparátor, a sajátos budai házban már várja halzsámaival a tetemet, évek óta idekerülnek az urnó elvakkant kis-kutyái és mert a létezés a budoárban soha nem eszkenhetik szüntelen a te-

metés kiskutyáktól kiskutyáig.

Tizenkét mopszi, pinsi és egyéb tör-pesség áll, ügyel, hunyászik, fordul és apportiroz a preparátor polcain, holtan, kitömöten is élnek az urnó elevebb kutyáival együtt, a hölgy rendszeresen látogatja felejtethetleneit, tizenkétze-res fájdalom, szinte némultan is vonít a halhatatlan felsorakozás — mennyi bá-nat tud elnehezdeni egy érzékeny női lélekben...

A jegesmedve bozontos irhája, a zsi-rái csillogó bőre, mely átnyulik a szo-bákon, kevély vadásztrofeumok és ér-

Flesch Ilonka:

Anyám, ha tudnád!

Ha tudnád, anyám ha tudnád, az éjsza-lkámát
Amint utat keresek az örök sötétben

Óh, ha tudnád, miként építem lelkemben
Oszlopsorait az Isten templomának

Ha felém ömlenek tárt titkaik az éjnek
Tépett felhős sirva morajló szárnyán

teszlünk, megérkeztek Azslából, Afrika-ból marcona grófjaink, hercegeink. Vol-na még itt báméskodni való az üvegek mögött, madárfalkák között, de a leg-különbözőbb mégis annak a csimpánznak a csontváza, melyet úgy üdvözöltünk, hogy végre embert is megőriznek a háznyul, kutya, vagy lótulajdonosok.

Hát csimpánz ez az ember! Érdekes tévedés, mert most már hisszük, lehet teremtés koronája a majomból. Ennyire lehántva, csigolyákkal, koponyával élénk csupaszodva nem hinnénk, hogy akár a legválogatottabb emberpéldány is kü-lönbözzék a csimpánztól. Voronoffnak igaza lesz. Ő is ilyen lesz.

Révész Béla

Ha tudnád, anyám, mily közel a halál
Ha végtelen csókért remeg a vérem

Ha tudnád anyám, mily messzi, messzi
Hogy az élet tölem, mily messzi, messzi

Ha tudnád, anyám, mi az élet nekem

Ha tudnád anyám, merre van szin, sugár
Ha tudnád anyám, ne mondd el nekem

Szellemkéz világít a pezsgőspohár fölött

Beszélgésem Cazzamalli és Schrenk-Notzing tanárokkal a metapszihikai világkongresszuson

Prof. Charles Richet, egyetemi tanár, membre de l'Institut, kinek szikár szer-zetesi alakja, himnlöhelyes aszkétafeje oly idegen, szinte döbbenetes a pikkely-ruhában csillogó estélyi hölgyek és par-fümös urak között, a villanyfényben káprázó büffé előtt, most magasra emeli pezsgőspoharát... »Midőn szívből üd-vözlöm a Harmadik Nemzetközi Meta-pszihikai Kongresszus minden résztve-vőjét ez estélyen, amit oly kiváló ven-dégszeretettel rendezett meg számunkra Prof. Osty barátunk, párisi metapszihikai intézetünk vezére, engedjék meg, hogy külön hangsúlyozzam a kongress-zusunknak egy külön fontosságát is: a Sorbonne vendégei vagyunk mi itten, ama Sorbonneé, mely Jeanne d'Arcot égette meg valaha és mint az ortodox tudomány rideg öre, kegyetlenül üldözött mindég minden hereziát. A Londoni Tu-dóstársaság hivatalos elismertetése után is, még mindig jól esik látnunk, hogy a Sorbonne mily fenntartás nélkül nyitotta meg kapuit a metapszihika, az új tudomá-ny előtt, mely most már külsőleg is mint egyenrangú fél foglal helyet a sok-százados ortodox tudományok között.»

Amint végignézek e minden ország-ból, egybesereglett tudósok gyülekezetén, azt kell, hogy gondoljam: miért volt en-nek a tudomáynak valójában oly nehéz a »hivatalos tudományágak« sorába be-vonulhatni? Ez a ragyogó és mégis in-tim tudóstársaság a diófalval burkolt go-úzó terepben, a hölgykoszoru odaát a fehér szalen empire mennyezete alatt, miben sem különbözik tudósok és párisi bunte-volée más megszokott estélyeitől: Simuló frakkok, csillogó ezüsfátylak márványos hölgykarok, az urak mel-lél a hecsültrend vörös rózsája, a hölgyekén pedig a most divatos ezüstös, aranyos müvirág, mely mintha japán me-sékből költözött volna Páris szalonjaiba és oly csodásan harmonizál az arany-bronzosra fűrtözött hajjal. Nyugodt, ko-moly tudósejek töltik be a szobát és Leichtenberg herceg Henry Quatre-sza-kállal, nyulcsontu arisztokratikus lénye e környezetben csaknem oly szép, mint unokahuga, a csodás kékszemű, ifju her-cegnő, ki mozgékony kifejező arcoská-jával a simuló, fekete toge alatt, egy Pi-errette, — baronesszek mesekönyvében illusztráció.

Hanem a nagy fénylő képek a terem falán, mire ez a tündérnő bámulva sze-gedi imbolgó tengerszemeit, azok sem elből a világból valók. Álmainkból is-merjük talán a világítóarcu, napszemű egyiptomias nőket, kiknek sugaras ke-zén az ujjak mint a lótuusz széthajló szír-

mai, a pagodás fehér falakat, miket misz-tikus lángok emésztének a nyugvó fő-papot, kinek fején a világító turbán szimbolikus jelentőséget sejtet a gonosz szellem duzzadt négerajkait és a kez-dődő reinkarnációk ködfátyolos egy-másba olvadó sorozatát; szintegy a káprázató arabeszkeket is, melyek va-lami régi elfelejtett nyelven látszanak hozzánk szólni, hogy akaratlanul is se-besebben dobban tőlük a szív. Mintha mélyben az öntudat alatt kelne válasz bennünk ismeretlen igékre, mik szó és nyelv elkerülésével közvetlenül szólnak lelkünkhez. Csak apránként válik ben-nem tudatossá,

hogy Tornville tanár médiumai trance-ban festették tele e vászna-kat

és mikor a képek hatása alatt nézel, vég-gig a terméken, mintha a sablonos estély maga is új, szimbolikus jelentőséget nyerne hirtelen. A szökefűrtös zenész, Florizal Reuter, kinek művészi hegedű-játékát oly lelkesen tapsolják e percben, ma délelőtt a Sorbonne körtermében szellemfotografiákkal aratott ugyanily tapsot, mikor képeket vetített, melyeken távol idegen országban élő emberek ma-terializálódtak meg.

De ez a kongresszus és ez az estély nem spiritiszták együttese, hanem ko-moly tudósoké! Itt mellettem a bárso-nny pamlagen is a nagy német tudó-sok egy példányképe ül: Kemény töp-rengő arcából messzire néznek a nyu-godt kék szemek és csak a krétaszin nyugodt szakáll árulja el korát. Schrenk-Notzing tanár.

Csak unszolásomra beszél a maga csodás új eredményeiről, melyekről e kongresszuson számolt be. — »Har-mincöt levitációs kísérletről adhattam számot, mondja.

Repülő-fenomének ily nagy szám-ban soha eddig nem álltak rendelkezésre kísérleti anyagul. De va-lóban új dolog az, hogy te'ekinetikus fonoméneim nem a médium trance-állapothan születtek.

Már nem altatom el a médiumot. A fe-nomének nem öletszerűen produkáló-dnak, mint eddig, a médium hangulata szerint. Tudatos akarat idézi őket e'ő. A Yoghik ősi tanát vontam be mun-kámba segítségül és felélesztettem ma-gamban az alkotó akaratot: Ébren és akaratom hatása alatt törnek meg az anyag törvényei. Az ember felemelke-dik a földről, a tárgy megmozdul a kon-centrált akarat kisugárzása nyomán. Az

emberi agynak eddig nem ismert ké-pességei kezdenek megnyilvánulni. Vég-telen lehetőségek nyílnak...»

— És a cél? A metapszihika célja?

»Erre nem lehet válaszolni. A tudomá-ny mint az élet maga, célt és határt nem ismer. Amin mi dolgozunk, az nem filozófia, hanem praktikus kísérlete, még nem ismert agyműködések felfede-zésére és meghatározására. A magyará-zattal nem foglalkozom... Viszont az én kísérletcímim lelki, szellemi kísérletek, nem fizikai laboratóriumi eredmények, Cazzamalli tanáré. E kettő egymáshoz nem hasonlítható...»

Aki a gondolatokat fényképezi

Én azonban a nagyevü müncheni professzorral ellentétben egy látom, hogy Cazzamalli csodálatos eredményei, más uton bár, de hasonló eredményeket mutatnak. A fiatal comoi tudós felfedeze-se a kongresszus igaz világszenzációja. Ez aránylag fiatal olasz tanár készülé-kei kétségbevonhatatlanul látszanak bizo-nyítani, hogy az emberi agy bizonyos körülmények között elektromagnétikus sugarakat bocsát ki. Cazzamalli mana-métere pontosan megállapítja, megraj-zolja, megméri e sugarat és kimutatja, hogy egy méteres apró rádió-hullámo-kat termel, továbbit és vesz fel az agy.

»Ötödik éve, hogy elkezdtem e kísér-leteket, feleli kérdéseimre a nagyon tem-peramentumos fekete olasz tanár. Akko-riban a római intézetben az emberi test emanációit tanulmányoztam és nagy megdöbbenésemre oly emanációkra is leltem, (habár igen kis mértékben), mik-nek nem forrása a test s miket nem magyaráz a tudomány. Ma már tudom és bizonyíthatom, hogy e rövidvonalu rejtélyes rádióhullámokat az agy bocsát-ja ki nagyon erős inger pillanataiban. A médium például a trance tetőpontján a mediális megnyilatkozást megelőző pü-lanatokban, vagy a Peyotl nevű bódító-szer élvezése után, mely egyébként jel-legzetes fényhallucinációkat okoz. Sőt ma már nem csak felveszi szerkezetem e hullámok rajzát, de meg is tudom kü-lönböztetni a Peyotl-bódulatban fejlő-dött hullámot a mediálistól és

szerkezetem az agyhullámok egész sorát jegyzi fel, mik különb-kül-lönb típusú mutatnak.»

A telepátia magyarázata

Lelényképezett és elolvasott gondol-tok...! »Nevezheti így, mosolyog a tu-dós. Hiszen látta szerkezetemet, a rop-pant izolált fémskatulyát, melybe beül-tetem a médiumot és a nézőt, látta a finom drótot, mellyel a médium agyát közelítem meg, az új, általam feltalált, amptifikátort, mely az apró rezgést ész-lelhetővé teszi és a magam feltalálta jel-zőkészüléket, mely asszillációsairól megrajzolja a gondolathullám erejét és alak-ját. Most azon dolgozom, hogy a kine-matografikus felvevőt kapcsoljam szer-kezetembe, hogy jobban sikerüljön meg-állapítanom az egyes agyhullámok kö-zötti eltéréseket...»

— Hogy elolvassa a gondolatot — mondom megdöbbenéssel. Hisz az ön kísérletei nem csak beigazolják, de meg is magyarázzák eszerint a telepátikus tümenényeket!

»Azt mindenesetre minden kétséget kizáróan sikerült beigazolnom, hogy az emberi agy különös rádióhullámokat tud felvenni és leadni. Szupponálható tehát, hogy például a halálveszélyben forgó ember agya e roppant feszültségben, ha ily hullámot lead, azt (bármily távolságra) a kongeniális agy felveheti: és ez egyszeriben megmagyarázna minden távolbaldást és telepáthiát...»

A tudós, ki óvatosan megmarad az elért pozitív eredményeknél, nem szive-sen követett a szuppozíciók és alkalmazások terére. De én előttem mintha egy új világ nyílt volna meg e pillanatban, az igazi gondolat szabadság és teltetlen őszinteség világa, melyben a felszabadított emberi agy letörve tér és idő bilin-escit, szavak hazug tolmácsolása nélkül, rádióhullámokon nyilatkoztatja ki a ma-ga győzelmes igazat!

...Csak attól tartok, hogy ebben az őszinteség eszményi és titokmentes vilá-gában sem házasság nem fog létezni, sem törvénykezés és rendőri nyomozás — de legkevésbé pártpolitikai agitáció!

Beneuk Károly

Magyar kivándorlókkal Délamerika felé

III.

„Jugoszláv-magyarok“, „csehszlovák-magyarok“, „román-magyarok“ és „magyar-magyarok“ egy kalap alatt

— A Bácsmezei Napló kiküldött munkatársától —

Buenos Ayres, 1297. szeptember

A bécs—drezda—hamburgi gyorsvonat mozdonytánja eszeveszetten furja bele magát az éjszakába, a »Waggon Resturant«-ban ebédre gyülekeznek a jól táplált első-másodosztályiak, a »Waggon Lits«-ben pedig most bontják meg a párnakényelem és paplanpázsit luxus-fülkét, a kényelemhez szokott utasok számára. A vonat végére akasztott nyurga harmadosztályu kocsiiban a boldogtalanság lohol az előtte viháncoló Pullmann-kocsik kényelmébe bugyolált boldogok és megelégedettek után. Ez a saroglydra akasztott nyomoruság: a délamerikai kivándorlók transzportja. Öket nem invitálja ebédre az étkező kocsi pincére, a fekvőhelyükről nem gonodoskodnak a libériás hálókosci-ellenőrök, — nekik fejedelmi lakoma a tarisznyából előkötött fekete kenyér is, a Bécsben vásárolt ló-szalámmal és jó, ha az apróságoknak sikerül vacskot teremteni a padlések sarkaiban az áporodottságu kacabájokból. A fonnyadtképű szomorú asszonyok szemében a bizonytalanságtól való félelem és a kicsinyeikért való aggodalom virraszt szüntelen, az emberek letompított hangon hányják-vetik a sorsot és hirtelen megakad a szó, ha a kupé sarkaiban felsír valahol egy gyerek.

— Bizonyos rosszat álmódott, — találgtják az okosabbak — és levegőzik a hamut a szortyogós makrapipákról.

A délamerikai kivándorlók bécsi nagy káderében megint felszaporodott a jugoszláviai magyarok transzportja. Itt csatlakoztak a csehszlovákiaiak, a románialak, ausztraliak és a magyarországiak is. Utóbbiak bár kevesen: de magyarok. Nagyon magyarok, mert debreceniek. A románialak valamivel többen, de azok is magyarok. Leginkább: földjükön elűzött lugoskörtényéki telepesek, akik fölött már három év óta disputál a szószaporító Népszövetség s míg a mangalicamódra hízó lomha akták tanulmányozás, illetékesség, véleményezés, javaslatétel, felülvizsgálat és beszozás végett cammognak a Népszövetség alosztályain, bizottságain, referenseken és egyéb utvesztőkön keresztül az elévülés felé, az »érdekelt telek« egymás után indulnak neki Délamerikának, hogy szétgázolt rëndes kis életüket valahogyan újra össze eskábálhassák ott.

A csehszlovákiaiak is tulnyomó részben magyarok. Gömörmezei földmunkások, pozsonymegyei zsellérek, nyitrai megyei törpebirtokosok — és zólyom-megyei tótok. Gyetvánok, ahogyan megkülönböztetik magukat Hlinka többi hiveitől. De ezek is leginkább magyarul beszélnek, már csak a többi kedvéért is, ha törik is a magyar szót.

Hogy teljes legyen a volt monarchia szintézise, vannak itt most már osztrák-magyarok is, Burgenlandból.

A legragikusabb új körképet rajzolhatná meg néhai való jó Fesztv Árpád ebben a vasuti kocsiiban a »Magyarok kimentele« cimen és bátran odatehetné a jellegzetes városi bódé homlokzatára az új reklámtáblát: »Itt ldtható a magyarok bejövetele fehér lovon — és a magyarok kimentele »gyorsvonaton!«

Jugoszláv-magyarok, csehszlovák-magyarok, román magyarok, osztrák-magyarok és magyar-magyarok, így találunk megint egymásra.

Nincs itt személyválogatás, nem lehet ebből tökélet kovácsolni egyik utódállam kisebbségi politikájá ellen sem, hiszen a magyarországi magyarok is itt vannak most már és ahogyan elhanyagol a panasz a nagy világtáj felől összesodort négyféle magyarok ajakáról, Borcsik Pál debreceni törpebirtokos, hat élő gyermek apja, a kálvinista magyarok liemes-szavú értelmességével teszi le a garast az éccakai tereferébe:

— Higgyük el kigyelmetek, hogy nálunk, odahaza se' különb a földi nép sora. Rettentő adóval huzzák a szegínyt és nincs irgalom, sem kegyelem mert a töméntelen sok menekült hivatalnok meg csöndnépség előtt nem igen állhat mög az embör. A hozzánk szoktatott, magunk közzül valósi vezetőembereket igen csak elhajtották nyugdíjba mög könyértelenségbe, osztán az ujak meg, akik jöttek, kurtánfurcsán bánnak a földi néppel... Igaz lelkemre mondom, hogy nálunk is nagy a nyomoruság! Ami kis pizt összekapirgatott az asszonyom mig in a frontot jártam, háromszor is lebilvegeztük, mi sem maradt belül. Akkor osztán ránk huzzák a vagyonváltást is, meg százféle adót is, hat gyerekemnek minden nap több kenyér kellett, senki sem kérdezte, hogy mi-höl adok nekik!... Nem hogy gyarapíthattam volna a kis földeskimet, de még eladogatni kellett, oszt munka meg nincs, messzi határba is hijjába kajtat az embör, mindenfeli csak a töméntelen munkanélküli ember jajgat... Rá köllött adni magamat a vándorlásra. Maguk is tudhatik, hogy mikor mán egy embör deresedő fejjel, hat apró gyerekkel mög az asszony-nyal elindul egy ilyen szörnyüsiges utra, nem a jól-

lakottság haltja, hanem a nyomoruság!... Osztán nagy istentelenség ám a mi urainktól, hogy még csak az uti pakszust sem adják meg a mieinknek. Magyarországnban nem adnak kivándorlási levelet senki emberfiának Délamerikába, mert azt mondják, hogy ott elpusztul minden magyar... De arról nem beszélnek, legy otthon is csak elpusztulunk, mert senki se ad kenyeret nekünk... Igen csak ugy vélekszöm, mert ha lehetne, mind otthagyná az országot és akkor hunnan lenne az ócsó napszámos a nagy gazdáknak, meg a gróf uraknak?...

— Látják kigyelmetek, minden nyomoruság tetejibe nekem még szöknöm is köllött hazulról! Nem adták ki az utilevelemöt, pediglen a jedző urnak is szolgálattára vótam minden köccsiggel. Kitszer is visszahajintották az írást a megyvirül, hogy mijirt akarok én külfödre menni az családommal együtt is vigleg is csak Bicsig szóló levelet adtak ki, de mán a katonasor alá való fiannak még oda sem adták. Ugy köllött titokban eladogatni mindönt, még a szomszidoknak sem szólhattunk semmi felől, csak iccakanak ivadján huzódtunk ki hazuru, mintha csak lopni mennink... Ugy irtünk fel Bicsig, ahon már vártak bennünket a komámék is Vámospiresrül, meg a sógoromik Hajdunánásrül, mert hogy ük is velünk gyünnek Brazílija országnba... Bicsben osztán a társaság igazította el az írásainkat és mostan így visznek bennünket állami köccsigen, — ugy mondik, hogy kávétermelishön... Tudja a jó isten, hogy mire megyünk oda, de a' mán bizonyos, hogy odahaza sem volt maradhatásunk a nyomoruság miatt!

Igy beszel Borcsik Pál, 40 esztendő debreceni magyar, aki Boesky szabad hajduinak drágálatos fekete földjéről, a nagy Hortobágy végtelen síkjáról szakadt el a többi magyarok közé, akik mind elkese-reghetnék Adyval, hogy: »elűzött a földem« — mert mennek végtelen sorokban, szakadatlan, az új haza felé, ahol szájhösködő frázisok nélkül is, egytestegyverbe gyuródik össze négy világtáj négyféle magyarja Hajduország törzökös magyar-magyarjával... Mert: »igaz az atok, mit már sokan sejtünk, óh mind igaz: mióta a Duna zugva kivágott, boldog népet itt sohse látott.«

»A Duna-táj bus villámhárító,
Fél-emberek, fél-nemzetecskék.
Számára készült szegény-kalóda.
Ahol a szárnyakat lenyesették
S ahol halottasak az esték.«

(Ady.)

*

A reggel már német földön virrad a gyorsvonat utasaira. Drezda. Átszállás a hamburgi gyorsvonatba. Kapkodás, cipekedés, elfojtott káromkodások — végtére is együtt van a transzport megint, a hajós társaság által fenntartott külön kocsiiban, ami a Hamburg felé induló gyorsvonatra van akasztva. A bagázsiaik keserves elrendezése után még van annyi idő az indulásig, hogy a vagon ablakai alá gör-dülő kétkerekű kávémérésből feienként 5 pfennigért megreggelizhetnek a gyerekek és az asszonynepek. Kivándorlóknak való jó konzervoldat. Hig és olcsó. De meleg!... Aztán már lohol is a vasparipa tovább, az utolsó európai stáció felé, ahol fekete hajók feneketlen gyomra várja. Az üzött, hajsolt embersereget, hogy mint óriási cethal nyelje el az új szerencsétlen Jónásokat és átuszván velük a félelmetes tengert, kiokádja őket az »új horizontok elébe, ahol minden percben új és félelmetes az Élet...«

Remekbe munkált óriási földtáblák asztalsimára boronált síkjai, gözekével és traktorral urakodó poros parasztok, kinos tisztaságban kényeskedő majorok, szelmotoros kutak, fekete-tarka tehéncsordák, karámokba szorított csikóménések, évszázados parkokban gögösködő főuri kastélyok és füstökádó gyár- városkák szaladnak el a gyorsvonat ablakai alatt. A porosz junkerek birodalma, amiből a magyar kivándorlók csak a nagyszerűen megmunkált földeket értik és érzik földimádó pogány fanatizmussal és el-elmondogatják egymásnak, százsor is: »Hajuramisten, de finom jó földek ezek!... Minő szép vetések!... De jó vóna itt dógozni!...« A termésre turkált földek szerelmesei ezek mind és a termelő munka kárhözottjai, akiknek nincs más hitük ezen a szédült, összeroppanni készülő, kuvasz világban, mint a föld és nincs más kívánságuk, mint dolgozni, földet turni és a biztos kis kenyéren békességben élni.

...Szegény elátkozottak, nekik még ez sem adott meg a hazában, ahol születtek és amit a maguké- nak akartak vallani mindéiglen...

Délután két óraker berobog a gyorsvonat a hamburgi főpályaudvar rettentő üvegcsarnokába, ahol valóság-gal elveszni érzi magát a parányi ember a szé- dületes magasságban boltozódó üvegfalak és a jókiál-

tásnyi messzeségre szétolt oszlopok alatt. El is vesznének a mi embereink is az egymás hegyén-hátán tolongó népek száznyelvü bábeli zavarában, ami sokszorosán, süketítő zugásban verődik vissza az eget kieresztő üvegboltozatról, ha a hajóstársaság szem- füles emberei ki nem picéznek őket az embersűrüből és kézről-kézre adva le nem vezényelnék őket az üveg- csarnok alatt szétterpeszkedő földalatti pályaudvarra, ahonnan a kikötői vonatok indulnak. Minden tíz percben indul egy vicinális vonat a »Veddel« nevü kikötői városrészbe, ahol a »Hapag« és a »H. S. D. G.« hajós- társaságok berendezték a kivándorlók kaszárnyáját. Baraktáborhoz hasonló, köröskörül zárt telep ez, ahol a hajó indulásáig minden kivándorló szállást és kosztot kap, orvosi viziteken, rendőri ellenőrzéseken, fertőtlenítési eljárásokon megy keresztül, európai föld- ről megírja az utolsó üdvözlöketek otthon hagyott övéinek, ismerőseinek, izelítöt kap a kivándorló hajók ételmezéséből. a lakóföldelzetek »nyugalmi és ké- nyelmi berendezéseiből« — és hozzászoktatják ahhoz, hogy ő csak egy pasasér, egy szám: Bett No. 39. vagy 1540, aki korlátolt önrendelkezési joggal bír. Szigo- ruan meg van szabva, hogy hol járkaíhat, hol étkez- het, hol teheti le a fejét — és hol bánhatja meg összes európai büneit, ha gyönni, vagy imádkozni akar.

A barakktábor uccai frontjára — a kirakatba — épített díszes társalgók, felvételi irodák, étkezőter- mek, orvosi rendelők és egyéb hivatalos helyiségek árka-dos homlokzatán »Überseeheim« felírás arany- betüi ékeskednek. »Tengerentuli otthon.« Az elnevezés egy kicsit furcsán hat, mert ez az »otthon« még na- gyon innen van a tengeren, ha a partjára építették is, nem is szólva az »otthon« fogalmát megcsufoló por- szos kaszárnya rendjéről, ami a tengeren tulra ké- szülődő emberek életrendjébe igen mélyen nyul bele.

Az imponálóra kipofázott uccai front zárt vonala mögött, az uccáról láthatatlanul, glédába sorakoznak a német rendszerü, favázás, Rabitz-falás barakkok, amelyekbe a kivándorlókat a hajó indulásáig beka- szárnyazzák. A német alaposság uccajelző táblákkal is ellátta a barakk-sorokat elválasztó térközöket. A nemzetekről, országokról és német államférfiakról el- nevezett uccák között megtalálhatjuk az »Ungarn- Gasse«-t is, a Hindenburg-Gasse és a Wiener-Gasse kereszteződésénél. Az Ungarn Gassében is pontosan tíz hosszú barakk van, mint a többiben, jobbról is öt, balról is öt, de megérkezésünk idejében már mind a tíz »besetzt.«

De be kell ismernünk, hogy a társaság a ham- burgi főpályaudvartól kezdve mindentől gondoskodik. Ök váltanak jegyet az Überseeheim veddeli állomásig, ök kezelik a podgyászokat, ök segítik fel az aszso- nyokat és gyerekeket a kupékba, ök rakják fel a cso- magokat a podgyászokocsira — és terített asztallal várják a friss utasokat az Überseeheimben. De vi- szont, attól a pillanattól kezdve, hogy az ember átlé- pi az Überseeheim nagy halljának ajtaját, minden utasnak le kell mondania az önrendelkezési jogáról. Mielőtt a terített asztalhoz tessékelnék az emberfiát, legelőbb is elszedik az összes személyi okmányait a hajójegyével együtt és lezárik azokat egy boríték- ba, amire ráírják az utas nevéét és ágyszámát. Ezt a lezárt borítékot csak az óceán tulsó partján, a hajó- ról való kiszállás előtt látja viszont a kuncsaft. Az- tán elszedik a nehezebb podgyászait is, csak az ut- ravaló kézi podgyászt hagyják nála. Minden pod- gyászdarabra címcédulát akasztanak, ugyancsak az utas nevével és ágyszámával — és ezek, ugyancsak a tengerentuli viszontlátásig, bekerülnek az Über- seeheim magazinjába, ahonnan hamarosan kiszállít- ják a »szabad kikötő«-ben készülődő óceánjáróhoz és beraktározzák a hajófenékbe. Az írárok és csoma- gok átvétele után a II. osztályu utasokat átkalauzol- ják az Überseeheim hoteljébe, ahol nagyon tiszta és kényelmes garzon és családi szobák várják az utast. A harmadik osztályu utasokat pedig nemek szerint külön választják, — családapák elszakadnak a csa- ládanyáktól, — a 10 éven aluli fiugyermekeket is meghagyván az asszonyi népek között és az így, ne- mek szerint, szétválasztott emebtrömeget beterelek a barakkok közös hálósobáiba, ahol a pokróccal leta- kart, löszörpárnás vaságy az egyetlen butoradarab, amit ki-ki a magáénak vallhat arra az időre, mig az Überseeheimet lakja. A barakkok hálótermeihez kü- lön mosdósobák tartoznak még. Itt kell lemosdania az ut porát mindenkinek, mielőtt asztalhoz íltetik. De előbb még ellenőrzik is a testi tisztaságát. Apo- lók — a nőknél, természetesen, ápolónók eszközlik ezt, — veszik szemügyre minden élő lélek fejét és egyéb testrészeit s ha netalán tán elősködök is mu- tatkoznának az élő lényeken, könyörtelenül alkal- mazzák a lekoppasztási műveletet, amit petroleumos fejmosás is követ.

(Folyt. köv.)

P. Z.

Az angora-macska

Irta: Récsi Andor (Kula)

1.

Nehéz, sulyosodó nyáreste. A nyomasztó meleg tapad. Érett virágok jól-éssé, mámorító illatot lehelnek.

Higson Erik mérnök vacsora után fiatal feleségével villájának kerti lugásában ül. Az asszony beszél. A férfi odahallgat és gondolkodva nézi. Az idő hatását figyelni ezen az érzékeny szerkezeten, amely mindenre eredeti és mégis kiszámíthatatlan módon reagál. Az asszony és a levegő közt egy feszültség van. Karjait kifeszíti és finom ivben hátrahajlik. A mérnök nyugodt modorában egy megjegyzést tesz. Keskeny arca kontúrjai élesen rajzolódnak a sötét fényben. Világos szeme és fehér fogai világítanak napbarnított arcából. Felesége szerelmesen nézi és csodálja uralkodó, magasabb nyugalmát. Az asszony sötét szeme, mint két gyémánt villog. Férfjét hirtelen átöleli és hosszan csókolja. Azután újból és mindig vadabban. A kezét szorongatja és finom hegyes körmeit bőrébe mélyeszti.

2.

A mérnök barátjával, az állatorvossal egy kávéház terrasán ül. Az állatorvos maga a jószág. Bár, állandóan elhatározza, hogy az emberek ügyével nem fog törődni, mégsem tud mássá lenni

»Erik, mi karmolt meg?»
»Hol, a kezemen gondold? Az semmi.«
»De mintha karmok lettek volna. Macska [volt?]

»Igen, az angora-macskánk»

3.

Az állatorvosnak nincs nyugalma. Állandóan barátja kezére gondol. Meglátogatja. A szalonban ülnek. Frici, az angora-macska játszik és vidáman ugrál. Gyönyörű szép példány. Hosszu szőre puha, selymes és hófehér. Az állatorvos nagyon figyelmesen nézi. Ez a macska — gondolja — azelőtt nem volt ilyen élénk. Ez már izgalom és a szemének különös törött tekintete van. Ez az állapot rendkívül gyanús.

— Valami kellemetlen dolgot kell tudományokra hoznom. Ez a macska nem egészséges. Azonnal el kell különíteni. Holnap a hivatali állatorvossal eljövök és meg fogjuk vizsgálni.

A mérnök mosolyog.

4.

»Mi a macskát fogjuk megnézni. A mérnök ur itthon van?»

»Csak a nagyságos asszony.«

A macska egy kamrába van zárva. Az állatorvosok óvatosan kinyitják az ajtót és benéznek. Frici egy sarokban ül, a másik oldalra szalad és félénken néz az idegenekre... Az állatorvosok rövid távolságon megállapítják, hogy a macska lyssa-gyanús, ezért le kell löni és megvizsgálni.

»Nem! Nem! Én nem engedem a Fricit megölni! Hiszen semmi baja sincs!«
»Nagyságos asszonyom, nagyon szomorú, de ennek okvetlenül meg kell történni. A macska a veszetség jeleit mutatja és Eriket megkarmolta. Ha meg nem vizsgálják, könnyen valami rettenetes dolog történhetik.«

»De én semmit sem tudok róla. Hol és mikor karmolta meg Eriket?»

»A seb a kezén van. Én tegnap vettem észre, valószínűleg tegnapelőtt történt. Azonnal megállapítottam, hogy macska-karmok nyomai.«

»Szent Isten! És ő mit mondott?»

»Hogy a macska volt.«

5.

Higson mérnöknek délben keserűen sirva fogadja a férjét.

»Ah, Erik, agyonlőtték a Fricit. Az állatorvosok itt voltak. Rettenetes volt. Miért nem mondtad inkább, hogy én karmoltalak meg?»

»Mit csinál ez az állatorvos ilyen dolgokat, mielőtt velem beszél? Azt nem mondhattam, hogy te karmoltál meg. Képzeld el, hogy az egész város mit beszélne. Most már semmit se lehet tenni. Ne ne sírjál. Veszek egy szebb macskát, mint a Frici volt.«

6.

Pasteur-intézet. Az angora-macska agyát mikroszkopailag megvizsgálják. Ha a praeparatum a központi idegrendszer

sejtjeiben különös képződményeket mutat, amelyeket feltalálójuk után »Negri-féle testecskéknek« neveznek, ugy ez az infektó jele. A további vizsgálat kilínkailag történik. A veszetség kétségtelen megállapításához a gyanús állapot gerincveljét nyulakba kell áltítani. Ha a nyulak egy bizonyos idő után a veszetség jeleit mutatják, akkor biztos a diagnózis.

Az orvos, aki a vizsgálatot végzi a mikroszkopban gyanús foltokat lát, amelyek a Negri-féle testecskék lehetnek. Ezzel megelégszik és gondolja: Az illető csak jöjjön el és oltassa be magát. Ami biztos, az biztos.

7.

A Pasteur-intézet határozata megérkezett. A macska veszett volt. Higson mérnök a védőoltások alkalmazása végett azonnal jöjjön.

»Az ördög vigye el! Csak nem fogom magam három hétig bezárni hagyni, hogy még közben összeszurkáljanak. Ha ezek ott megállapították, hogy a Frici, akinek soha semmi baja se volt, veszett, addig spriccelnek belém, amíg a végén magam veszett leszek.«

»Nem! Nem! Erik, én nem engedem! Szent Isten, mit is csináltam!»

»A dolgot gyorsan tisztázni kell. Én az építkezést most semmi esetre se hagyhatom itt. Az egyetlen lehetőség, hogy te odautazol, az intézet igazgatójával beszélsz, megmondod, hogy te karmoltál engem meg és nem a szegény Frici. Ha híres körmeidet megmutatod, biztosan elhiszik.«

8.

Másnap délben Higson mérnöknek a Pasteur-intézetben van.

»Tessék helyet foglalni, nagyságos asszonyom. Mivel lehetek szolgálatára?»

»Higson, mérnöknek vagyok. Az én állapították, hogy veszett. Pedig ez nem is igaz.«

»Bocsánat, nagyságos asszonyom, a mit nálunk megállapítanak, az helyes: Az esetről véletlenül értesülve vagyok. Hiszen a macska a mérnök urat karmol-

ta meg, neki kell idejönni, hogy védőoltásokat adhassunk.«

»De igazgató ur, a macska egyáltalán meg se karmolta.«

»Hanem?»

»En. Nézzé csak meg a körmeimet.«

Az igazgató mosolyog és nézi a szép asszony hosszú, hegyes körmeit.

»Ezt, nagyságos asszony, már otthon az állatorvosnak, vagy az illetékes hivatalnak kellett volna megmondania. És ezt miért nem tette, ha szabad tudnom?»

»Otthon ezt nem mondhatom meg. Az egész város csak erről beszélt volna.«

Az igazgató nézi az asszonyt, elragadónak találja és azt gondolja, hogy nem is lehet olyan rossz, ha ez a macska karmol.

»Kérem, kérem, igazgató ur. Miután ezt tudja csak nem fogja az uramat az oltásokra kényszeríteni.«

»Most már sajnos nehéz valamit csinálni. Hanem a következőket megtehetem. Én magam megegyszer megvizsgálom a macskát. Az eredményről már este értesíthetem. Az operában ma a Troubadourt adják külföldi vendégszerzőkkel. Ezt az előadást nem szabad elmulasztania. Nagyon örülnék, nagyságos asszonyom, ha megengedné, hogy az operába elkísérem. Remélem, hogy a vizsgálat kedvező eredményt magammal hozhatom.«

Az asszony hallgat. Egy kissé szokatlan, — gondolja — de ha elutasítom mindent elrontok és Erikért mindent meg kell tennem. Az operába elmehetek vele, hisz abban nincs semmi. Ő is olyan nyugodt, mint Erik és egész csinos ember.

»Nem küldhetné el a bizonyítványt, igazgató ur?»

»Ezt sajnos nem tehetem. Az ügy nagyon kényes és csak személyesen adhatom át.«

»Hát jó. Az operába nagyon szívesen megyek. Jöjjön el értem a szállodába, de ne felejtse el a bizonyítványt.«

9.

Másnap a Pasteur-intézet igazgatója nézi a kezét és gondolja: — Tényleg valódi macskakarmok.

A Bikatorok fölött

Irta: Berényi János

Akkoriban már nem tányáztak rablók a Bikatorokban. Megfogták egy kicsit s akik még éltek, azok gyávák és kényelmek voltak és bízták az életüket az isten akaratára békésen. A Bikatorokból nem üvöltött muzsika éjjelét, szélviháros időben, csupán a hirtelen volt nagyon rossz. Többnyire azok keresték föl, akiket végtelenen rágott belül valamit tükös nyavalya, vagy kívül is, emellett pedig érzékenyek voltak és nem akartak haláluk után átesni egy olyan herce-hurcán, mint a temetés. Mert a Bikatorokban csak a sasok sir-ástak és senki testét ki nem horgászta onnan se rokon, se elüljáró. Boldizsár mester pedig akkor félfejjel már megöszült s a köszvény meg egyéb szebb nyavalyák éjente kelletlen vádakat karmoltak lekére. Ha olykor merengve elcsitultak, mégjobban harapott a csönd. Pedig tavasz volt. De talán épen ezért. Nagy fényességek dagadtak mindenütt és a nap festéket fecskendezett a bóbis vi-rágfejekre. Hiába, mert akármilyen színes a virág, az árnyéka mégis fekete. És Boldizsárt csak az árnyékok cirógaták gunyos szeretettel. Az alkony is, ez a vörösbé bujt égi vesztőhely csupa röhögőket mesélt és a fűző sárgaságban primitív illusztrációk égtek: pirosba öltözött nap, egyik kezén a megszé kutágas, másikon száraz fa, akár a csontváz. Semmi, de mégis elég, hogy az ember mindent el merjen határozni. Boldizsár jól kiszámította az időt, elindult. Estére fölér a Bikatorokra, egy időt elbeszélget a holddal, reggel már csak a sasok keringeléséből következtetnek egyre-másra a közönyös hegyi juhászok.

De a hold nem akart kinyitni. Egy fázós fölő horgonyozott előtte szüntelen. Kicsit bántotta is Boldizsárt. Hogy ez az utolsó éjszaka, és a hold kisasszony se vetkőzik előtte meztelenre. Mérge-gondolatok gubancolódtak a szíve köré. És akkor mégis megszólította valaki, egy sötét ruhás alak, fönt a Bikatorok

legmeredekjén.

— Adj' isten testvér! Ki vagy?

Boldizsár megrezzent. De az ismeretlennek langyos bizalmas hangja volt, felelni kellett rá.

— Boldizsár vagyok. Azt hiszem, nem járok tilosban.

— Boldizsár? — tűnődött az ismeretlen — az első Boldizsár ugye?

— Biz én alig számoltam, testvér. — kedélyeskedett Boldizsár — az első vagy a huszadik, igazán nem gondoltam erre.

— Az első Boldizsár vagy, mert én vagyok a második és pont ebben a percben érkeztem ide én is. Tudod itt mindenki találkozik a legközelebbi pajtásával.

Boldizsár, az első, nem értette egészen a dolgot, de beleegyezett.

— Lehet — mondta — hanem lásd testvérem, nagyon hirtelen toppantál elém, elárlalom: kicsit megijedtem. És talán ettől érzem nyugtózni a köszvényemet. Azért vagy engedj békésen tovább, vagy itt a köpenyem, üljünk le, majd alánk teritem.

Letelepettek egymás mellé. Boldizsár a második, megértően bölintott

— A köszvény. Meg egyéb bajlódások. Hajad is ősz. De az még nem volna baj, hogy az ember vesztí a fogait, ha legalább egy asszony is jönne valahányszor egy fogad kihullik. Csakhogy annak van esze, a nagy nyelegetésekre vissza felel egy furcsa mosolygással. Nem jön. Ugye Boldizsár?

Boldizsár az első, hümmögött.

— Valahogy így van és mégse egészen. Nyavalyák, asszonyelmaradások, persze hogy rossz, de engem nemcsak az kergetett a Bikatorokra. Én család-tam vagy legalább is tévedtem, de nagyon, kedves Boldizsár második. Az elején hibáztam el. Nem annak kellett volna lennem, ami voltam.

— No és mi voltál?

— Semmi. De igazán akartam lenni valami. Először tudós akartam lenni.

Aztán énekelni szerettem volna valami nagy kóruson. Jártam is egy kántorhoz tizenhét éves koromig. Dicsérték a hangomat nagyon, csak az volt a baj, hogy a kántornak volt egy lánya...

— Fekete haju, fehér arcu.

— Az — bölintott első Boldizsár és csodálkozott.

— Nagyon fehér arcu. Este egész szápadtnak látszott és ha szép hangot vagy muzsikát hallott, vértelen lett, mint a lilium bolond fehérsége, még fénylett is. Igaz?

— Fénylett is. Ez volt a különös. De melle, aj, az még fehérebb volt, a térde, husa és az egész teste no. Akár a se-lyem.

Boldizsár a második megrázta fejét.

— Azt nem láttam.

— Jó neked — hagyta rá áldóan Boldizsár az első, pedig az előbb még éhesen faggatni akarta, hogy honnan ismeri a kántor lányát, — jó neked barátom és egész más lett volna minden, ha, én is mondjuk csak az arcát látom fényleni este. Azonban, mivel ezt az esetet ismered, bizonyára hallottál rólam többet is. Így talán tudod, hogy asszonyfalónak tartottak. No hát ez nem volt igaz. Tény, hogy nagyon sok asszony-nak nemcsak az arcát láttam fényleni a sötétben, de én mondom neked, a gar-mada cudarhistóriából csupán őt igazi nőt ismerem a kántor lányán kívül. Mégis a koldusok vagyok.

— Őt, nem több — helyeselt újjain második Boldizsár — kékszemű szöke volt a következő. Asszony.

— Asszony. Mégis megszöktettem.

— Megszöktetted. De ő is megszökött föléd. Sokat kintoztad, nem szeretted eleivel. Akkor bolondultál utána, amikor elhagyott. No de jött a harmadik, igazi Szulamit, szinte gyerek még.

— Az ám. De a tűz is kölcsönözhetett volna tőle meleget!

— És aztán a negyedik, ötödik, hatodik. Közbe sűrűn trombitáltak az apró állomások. Később már csak a pénz-dre gyulladtak föl mosolygósan az ablakok, ha volt. És most a legvégén, idejöttél a Bikatorokra, szegény Boldizsár te első.

Boldizsárnak most jutott eszébe a kérdés.

— De honnan tudod te mindezt?

— Honnan? Mondom, én vagyok Boldizsár második. Én is láttam a kántor lányát, az arcát, de én voltam, aki nem is mentem tovább. Nem akartam vagy nem mertem, mellékes. Én voltam a Boldizsár, aki ehelyett a kórusokon énekel. Mondhatom sokan csodáltak érte, kár hogy később elvesztettem a hangom és meg is süketültem. Azután már csak könyvek, kémszővek mellett szórakoztam a másodikát, a harmadikat, ott voltam, amikor a negyedik nagy szerelme-sed fölkinálkozott. Aztán az ötödik, ezt ugye a vízből húzták ki. Te észrevetted, hogy él és amíg a halász kocsiért futkórozott, fölhasítottad a rubáját. Nos én is láttam ezt, elvégre most is azt mondom, jól tetted. Csakhogy amikor éreztem, hogy a kezéd remeg, ott hagytalak. Sejtett a nézésedből, hogy most sűrű beteglátogatások következnek, én már nem tolokodtam oda. Szóval látod: én vagyok az a második Boldizsár, akinek mindig az jutott a két előtünk való cselekedetből, amit te meghagytál.

Boldizsár az első, szembefordult társával.

— És mégis, te is itt vagy a Bikatoroknál?

— Óhó — nevetett a másik — és ezt még te kérdezed így? Te, aki csak azért vagy itt, mert még mindig hallod annak a hat asszonynak a sikoltozását este. Törpe lélek vagy Boldizsár testvér. Amikor hallod őket és érzed a vérük szagát, hajadat szeretnéd tépni, hogy nem vagy olyan fiatal, mint az emlékeik. Még a köszvény is elfelejtet ilyenkor. Sőt egy este szépen kijössz erre a nagyon komoly helyre, hát gondold, hogy hős vagy?

Büszkén és kárörvendően röhögött, csunya szavakat mondott neki és Boldizsár az első elpirult. Azt se tudta, mit feleljen, száját harapdálva menekült le a Bikatorokról, mint a megszégyenített gyerek. Mondják, az utolsó kenetet is fölvette szegény első Boldizsár és se köszvényre, se egyik nyavalyára nem panaszkodott halála napjáig.

Intimitások Napoleonról

Kiadták Hortense királynénak, Napoleon nevelt leányának emlékiratait

Irta: Seltmann Rezső

Hortense hollandia királynénak, III. Napoleon anyjának, a nagy Napoleon nevelt leányának most megjelent memoárjai nem tartoznak azok közé a feljegyzések közé, amelyeket a politikai történetírás szempontjából fontosnak lehetne nevezni. Nem Paléologue vagy Buchanan diplomáciai élelétása, sem pedig Gentz vagy Mme Stael szellemessége az, ami e késő napvilágot látott memoárokat jellemzi és érdekessé teszi, hanem az anfenregime szülöttjének s az empre-kor magas társaságbeli nagynőjének mindig nőies megfigyelései és sokszor az óvatosság mellett is naiv feljegyzései és visszaemlékezései teszik színessé eme jelentékenyek éppenséggel nem nevezhető memoárokat, melyeket Hortense fia, III. Napoleon átnézett, Eugenie császárné pedig megőrizte, miáltal a száz évvel későbbi emberiség egy darabka romantikának jutott birtokában oly korban s esetleg oly helyen, amikor és ahol a sokat emlegetett »új romantika« önámítás és áligazság.

Hortense királyné írásai hamisítatlan termék a száz év előtti romantikus kornak, amint hogy az ő személyének is egyetlen varázsát a a millió adja meg. Beauharnais Alexandre tábornoknak és Josephinenek, Nagy Napoleon későbbi feleségének leánya volt, mindkét részről oly családból — Beauharnais és Tascher de la Pagarie — amely a lélekben és a valóságban egyaránt a régi royalista, feudális nemesség legelőkelőbbhez tartozott. Atyja, aki Martinique-szigetén teljesített szolgálatot, fiatalon halt meg a guillotine alatt, négy nappal Robespierre bukása előtt. Hortense úgy adja elő ezt az eseményt, mely nem mindenben fedi a valóságot. Szerinte anyja, Josephine is ugyanarra a napra volt kísérelve s csupán ájultságának köszönhető, hogy nem vitték férjébe egy kocsin a veszthelyre. Ez az állítás azonban nem fedi a valóságot, bármily szentimentálisan színezi is ki azt Hortense, aki ekkor csupán tizenegy éves volt. Josephinenek egyáltalában nem is szerepelt a peres a forradalmi törvényszék előtt, Fouquier-Tinville nem is vádolta őt. A valóság az, hogy Josephine, aki alig tizenöt éves korában ment férjhez és két gyermek anyja volt, valóban odaadó feleség is volt. Ez utóbbi tulajdonságát misem bizonyítja jobban, minthogy kierőszakolta azt, hogy férje fogságát egy kastélyban megosztassa. Jóllehet azonban abszolút royalista érzelmei közismertek voltak, mégsem vonták vád alá. Hortense undora a forradalmi jelenségekkel szemben már gyermekkorában jelentkezett és később se nagyon óhajtott ezt megérteni, jóllehet életének legnagyobb része a forradalomra — hisz a Napoleoné egyenes folytatás volt — esett. Saját szerepét sem értette meg soha s ami a politikai történetírás szempontjából egyetlen fontos tény az egész feljegyzés gyűjteményben, az, hogy Napoleon alatt, mint annak kedvence is — úgy látszik — szívbéli royalista tudott maradni, éppen úgy, mint anyja. Szülei fogsága alatt Hortense a személyzettel volt kénytelen együtt élni, amely borzasztó csapást idős korában sem tudta elfelejteni. Meghatóan írja le atyjával való utolsó találkozását.

Egy parkon át vezették hozzá titokban, de a gyermek szüleinek láttára nem tudta magát fékezni és kitörő öröme lett annak oka, hogy az ő nemesek elválasztotta szüleitől, hanem siettetle is atya perének lebonyolítását. Azt sem tudta Hortense elfelejteni, hogy tanítói állandó lelkesedéssel beszéltek Robespierre-ről. Az örökké gyermekies Hortense, mint kortárs, nem látta azt, amit a modern történetírás száz évvel később bebizonyított, hogy Napoleon egyenes folytatója volt Robespierre-nek, akiről mindig a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott s akit mesterének tekintett, amint hogy a modern centralizált Franciaország alapjait mégis csak ez a »tyrannus« vetette meg.

Napoleon jól látta azt, hogy Hortense gyerek s éppen azért szerette, de nem

vitakozott vele, hanem — mint mostoha gyermekét — egyszerűen »ma petit chouan«-nek nevezte naiv royalista érzelmei miatt. Nézzük azonban, hogyan ismerkedett meg Napoleon Josephinével?

Hortense úgy adja elő ezt a Napoleonra nézve valóban nagy eseményt, amelyből annak fontossága nem tűnik ki eléggé, de azért önmagában véve is elég érdekes, főleg, ha azt összevetjük egy másik kitünő megfigyeléssel.

Napoleon jóformán gyerektábornok volt 1796-ban, amikor a direktórium elnöke, Barras, egy alkalommal hivatalos dinert adott, amelyen ő az erős akaró is jelen volt, de még mint teljesen ismeretlen forradalmi tábornok. Beauharnais tábornok özvegyét Tallien és neje viszik magukkal a dinerre, ahol Napoleon nem közvetlenül Josephine, hanem Hortense kísasszony mellé kerül, azonban figyelmét nem a leány, hanem a pompázó Josephine köti le. Hortense észre is veszi, hogy Napoleon nem tudja anyjáról levenni szemelt és állandóan vele akar foglalkozni, amennyire a diner tulságos komolysága azt megengedi. Vacsora után természetesen az empire, kor etikettje szerint vége a mőkának és Napoleon mehetett a dolga után, amíg más alkalom nem kínálkozott számára. Ez hamarosan be is következett. A direktórium t. l. elrendelte a fegyverek beszületését a polgárság részéről, de Josephine fia, a későbbi Eugéne herceg nem tudott megvárni atyja kardjától és kihallgatásra jelentkezett Bonaparte tábornoknál, aki alá Párisnak egy körzete tartozott. Hortense nőies fantáziával színezi ki ezt az ügyet, mondván, hogy a lefoglalt kard véletlenül éppen Napoleon íróasztalán volt, amikor a Beauharnais gyerek kihallgatásra jelentkezett. A valóság az, hogy a kardot — tényleg magával vitte Eugéne és elődeire hivatkozva, kérte annak meghagyását, amely koncesszióba Napoleon ránézve ugyancsak fontos stratégiai okokból örömet belement. Ha a bibliai szövegkritika alaposságával vizsgálunk az itt előadottakat és főleg a Hortensétől elő nem adottakat, akkor aligha nem az tűnnek ki az egészben, hogy a gyereket a mama biztatta eme hőies fellépésre. Itt van azután a helye, hogy való fényt vessünk Napoleon és Josephine kölcsönös szimpátiájára.

Ha emlékezetem nem csal, éppen tizenöt évvel ezelőtt került a kezembe egy kiváló folyóirat, melynek címe: »Zeitschrift für Sexualpsychologie« szerkesztője pedig Magnus Hirschfeld orvostanár volt, akit két évvel ezelőtt a német fajvédők botútekekkel megöltek. Ettől a kitünő és nem freudista pszichiátertől olvastam ott egy értekezést Napoleon vonalmáról s alighanem annak megállapításai fedik legjobban az igazságot. Az eset egészen egyszerű. Adva van egy ugyancsak fejlődésképes, fiatal, energikus, zömök, kistermetű tábornok, aki életében először van társaságban, ahol fejlődési lehetőség kínálkozik. A fiatal ember rendkívüli komolysága mellett is szeretne már egyszer igazi társaságba, hölgytársaságba kerülni. Ott van Josephine, a nagynevű család tagja, tábornok 31 éves özvegye, élete virágában. Meg kell nézni — mondja Hirschfeld tanár — Josephine képét a Louvregan: fejedelmi termet, ugyancsak dus kebel-rendszerrel, szép és valóban érdekes arckifejezéssel s meg kell nézni Napoleont, aki a feljegyzések szerint is alig ért a válláig Josephinenek. Nem a schopenhaueri ellentét-e ez? Napoleonnak, aki ilyen nő közelségéig soha életében még nem jutott el, minden em-

beri vágya teljesebbé ment, ha azt magának nevezheti. Ez a megállapítás egészen plauzibilis s ha a politikai emelkedés lehetőségét is hozzávesszük, akkor semmi kétség annak valódiságában. Az is egészen kétségtelen, hogy Napoleonnak, a kistermetű zömök férfinak tetszettek a nagy nők. Hogy ez mennyire igaz, azt második házasságának körülményei is bizonyítják. Itt is természetesen legelső sorban politikai szempont játszott közre, mint az a történelemből ismeretes, emellett azonban Hortense királyné jóvoltából egyéb szempont érvényesülését is megtudjuk. Napoleonnak utód kellett, törvényt utódot akart hátrahagyni s ezt legelső politikai aktusnak tekintette. Jóllehet a házasságkötés tervét Schönbrunnban időzésekor állapították meg, a neki szánt főhercegnőt sohasem látta. Mikor azután visszatért Párisba és a válás megtörtént, szárnysegédével referáltatott magának Mária Lujza főhercegnőtől. Ezt az igen érdekes és jellemző referálást Hortense szövegszerű szövegében örökíti meg s az mindenben igazolja a pszichiáter nagyon találó megállapítását, hogy Napoleonnak telt, buja, nagy nők tetszettek. A párbeszéd Talleyrand külügyminiszter — aki mindenütt ott volt természetesen — jelenlétében folyt le s ő mondta el Hortensének a következőképpen:

Napoleon: Beszéljen nyíltan, hogyan találta a főhercegnőt?

Szárnysegéd: Nagyon jó, Sire.

Napoleon: Nagyon jó, ez nem mond semmit. Milyen a taille?

Szárnysegéd: Sire, olyasmiféle... (vonakodás után), mint a hollandi királyné. (Hortense szintén magastermetű, molett nő volt, bár korántsem olyan mértékben, mint Josephine, akinek azonban szépségét nem örökölte.)

Napoleon: Ah, nagyon jó. Milyen a haja színe?

Szárnysegéd: Szőke, majdnem olyan, mint a hollandi királyné.

Napoleon: Helyes — és teintje?

Szárnysegéd: Nagyan fehér, füs színű.

Ezektől Napoleon elboacsátja a szárnysegédét, de a ravasz Talleyrand még azt is megjegyezte, hogy mit morgott félig magában Napoleon.

— Látom, hogy harapófogóval sem lehet többet kihuznom és hogy nagyon csuf lehet, mert senki sem meri ráfogni, hogy »jolie«.

Az egészben azonban az érdekes, ami a termetre vonatkozik, mert ebben nyilatkozik meg Napoleon, mint férfi. Hogy a természet mellett a nők egyéb tulajdonságait is tudta értékelni, azt bizonyítja, hogy a kedvességet is szívesen látta volna a főhercegnőnél. Végre is még fennállott viszonya a szép Walewska grófnővel, akit Schönbrunnba is magával vitt, s akitől fia, a második császárság későbbi külügyminisztere született. Ettől és más kisebb kilengéstől eltekintve, Napoleon mégis egészen mintaszerű és feltétlenül jószívű, gondos férj volt. Josephinet még az elválás után is szerette s ennek mindenképpen jelét is adta. A tőle való elbucszást államaktus keretében bonyolította le, mely alkalommal nyilvánosan megölelte és kezét csókolt neki. Hortense a válás értelmi szerzőjének Fouchét tartja, de kétségtelen, hogy Talleyrand is ludas volt ebben is, mint valamennyi intrikában. Egyébként Hortense állítása már azért sem fedi teljesen a valóságot, mert Napoleon éppen nem az az ember volt, aki parancsolgatni hagyott volna magának, amit pedig Fouchet hangoztatott, hogy t. i. a szenátus és Franciaország óhaja a válás, vagyis az utódra számítható ujránváltás, azt Napoleon is elfismerte. Rendkívüli finomságra vall úgy Josephine, mint Hortense részéről az új császárnéval szemben való viselkedésük. Az esküvőkor Josephine Navarrába utazott, Hortense azonban továbbra is az udvarban maradt, mint

Hollandi királyné. Az esküvő előtt Napoleon több sórően vett részt s ezen humorosan elbeszélgetett Hortense-val, akít arra kért, hogy tanítsa meg valamilyen valcerre. »Minden kornak meg kell adni a magát: nagyon öreg vagyok már« — mondta Napoleon, hozzátéve még a következő öszlute szavakat: »Különb, azt hiszem, nem a tánc az, amivel nekem brilliroznom kell.« A házasság után Napoleon kétség kívül boldog volt, kivált, amikor a szabályszerű időpontban apának kezdte magát érezni. Egy alkalommal, nem valami tapintatosan, nejeire mutatva, Hortensének ígéretet tesz, hogy ha az újszülött leány lesz, akkor az ő fiával fogja azonnal eljegyeztetni. Napoleon öröme a »római király« megszületésekor mindenre kiterjed. Maga Josephine is meglátogatja egy alkalommal az újszülöttet, nem sejtve annak tragikus sorsát. Sajnos, a szülők tér nem enged, hogy mindama feljegyzéseket részleteiben ismeressük, amelyeket Hortense királyné megőrizett, azonban a szerzőre vonatkozólag is kötelességünk valamit elmondani.

Hortense Napoleon öccsének, Loisknek, a későbbi hollandi királynak lett felesége. A házasság azonban egyetlen pillanatig sem volt boldog. Hortense sohasem szerette Loist, aki pontos, mogorva és gyanakvó ember volt, minden olyan vonás nélkül, ami egy társaságbeli nő tetszését meg tudta volna nyerni. Hortense nem csinál tulságos titkot abból, hogy férje már vőlegény korában is antipatikus volt neki. Ugy tűnik fel, mintha a memoárokat később csak azért írta volna, hogy igazolja férje iránti ellenszenvét. Annyi bizonyos, ha valami rektifikálásra tényleg szükség volt, főleg Napoleon bukása után. Nyílt titok volt ugyanis már abban az időben, épen úgy, mint III. Napoleon trónrajutásakor, hogy ez utóbbi nem a hollandi király fia. Itt tehát különös tapintattal, anélkül tehát, hogy a lappangó vádat néven nevezné, valami mentséget kellett felhozni a »ragalmak« ellen. Hortense ezt tulságosan óvatosan teszi, mert saját életműdjának és három gyermeke — köztük harmadik volt a későbbi III. Napoleon — születésének elmondása közben mindenütt beszámol ismeretségeiről s az ezek iránt érzett simpatájiáról és antipátiájáról. Ha ismételt a biblia kritika szövegkutató módszereihez folyamodnánk, akkor ezt az észrevételt lehetne tenni önkéntelenül is: Mit keres az a bizonyos De Flahaut de la Billarderie nevű fiatal tábornok állandóan Hortensénál s miért vannak az ő gyakori látogatásai, viszonzott gyengéd érzelmei leírva mindig olyankor, amikor a következő fejezetben egy újabb gyerek születik? Akár hova is megy Hágától a Pyreneusokig Hortense, ez a Flahaut lovag mindig felbukkan. Ő az, akinek a világon mindent szabad tennie, jóllehet Napoleon kiiltja Párisból: ő az, akinek a nők mindent elnéznek és megbocsátanak, nemcsak azért, mert kitünő modoru, kedves és jó táncos, hanem határozottan »szép fiu«; ő az, akinek még azt is elnézik a hollandi és nápolyi királynék, hogy minden szép udvarhölgyvel csinálalkodik. Flahaut két évvel volt fiatalabb Hortensénál és vadászászólóját parancsnokolt, résztvevett az összes napoleoni hadjáratokban, legalább is ott volt mindenütt, Madridtól Varsóig. Jóllehet jó családból való volt, születése körül mégis köztudomásúvá vált, amit sohasem próbáltak cáfolni, hogy Talleyrandnak volt a fia. Ez a körülmény, ami mindent megmagyaráz és érthetővé tesz. Az ilyen embernek aztán valóban mindent szabad. Flahaut alaposan élt is ezzel a jogával és Hortense második és harmadik gyereke valószínűleg atyjukat tisztelhetné benne. Ime ez Flahaut, aki csekély 86 évet élt és mint tiszteletből körülözvezt szenátor 1870-ben halt meg, véletlenül három évezreddel hamarabb születik, akkor egészen bizonyosan valamelyik kiváló pátriarchát tisztelhetünk kitünő személyében. Dicső élete örök tanubizonyosága annak, hogy a jól megválasztott és jól sikerült kalandok nem tesznek kárt az ember egészségében és kevésbé rövidítik meg az ember életét, mint a bánat, amely idő előtt sirba vitté Napoleont, meg Josephinet, meg Hortensét is, akinek ezeket a fenti kuriózumokat köszönhetjük.

Megérkeztek a FIAT autók!

A legújabb 503-as csukott Coupé, az 503-as Torpedo és az 509-es Torpedo commerciale. Keresse fel garázsunka!

Automobilia Fiat főképviselet, Subotica, Heisler-fürdő mellett Nagy fizetési kedvezmények! Redukált árak!

Érdekes véletlenek, melyek gondolkodóba ejtik az embert

Számok és események — A rejtélyes négyes

...Történelmi tényeken alapuló embersorsok. Bizonyos tények és bizonyos dátumok összejárása.

Egy történetíró azt állítja, hogy állandó összefüggés van ugyanegy dinasztia (mint nagy tényező az emberek életében) királyainak neve és az első vagy utolsó dátum számainak összege között: A Merovingek ösziaktól, Choldiontól 427-ben származnak. Tehát származási évük, mint tényező: 427.

Törzsük kihalt II. Childerickkel 670-ben. Ha összeadjuk a 427 számait, a 13-as számot kapjuk. Ha összeadjuk a 670 számait, 6 plus 7 plus 0, akkor is 13-at kapunk. És a Merovingek ágából összesen 13 uralkodó élt Choldiontól II. Childerickig.

De ez lehet egyszerű véletlen is. Sokkal érdekesebb s valóban megdöbbentő a IX. Lajos vagy Szent Lajos és a XVI. Lajos francia királyok alatt történt események közötti csodálatos összefüggés, amely igazolni látszik egy orvosprofesszor újabb megfigyeléseit.

Tehát: IX. vagy Szent Lajos és XVI. Lajos francia királyok születése között 539 év van.

Szent Lajos született 1215-ben
Hozzáadás 539
XVI. Lajos születési éve 1754

I. példa:

Izabella, Szent Lajos nővére, született 1225-ben
Hozzáadás 539
XVI. Lajos nővére, Erzsébetnek születési éve 1764

II. példa:

VIII. Lajos (Szent Lajos atyjának) halála 1226-ban
Hozzáadás 539
Lajos (dauphin), XVI. Lajos atyjának halála 1765

III. példa:

Szent Lajos házassági éve .. 1231
Hozzáadás 539
XVI. Lajos házassági éve .. 1770

IV. példa:

A győzelmes Szent Lajos megkötötte a békét III. Henrikkel 1243-ban
Hozzáadás 539
XVI. Lajos, a győző, III. Györggyel kötött békét 1782-ben

V. példa:

Egy keleti herceg követét utján üzenetet küld Szent Lajosnak, hogy keresztény nyé akar lenni 1249-ben
Hozzáadás 539
Egy keleti herceg ugyanily szándékkal követet küld XVI. Lajoshoz 1788-ban

VI. példa:

Szent Lajos fogságban van .. 1250-ben
Hozzáadás 539
XVI. Lajos kétnapos fogsága 1789

VII. példa:

Szent Lajostól a fogságban hívei elpártolnak 1250-ben
Hozzáadás 539
XVI. Lajostól hívei elpártolnak, az emigráció megkezdődik 1789

VIII. példa:

Szent Lajos alatt az első pastoureauk 1250
Hozzáadás 539
XVI. Lajos alatt az első Jacobinusok 1789

IX. példa:

Szent Lajos fogságából visszatérve a Madeleine meg látogatja Provencében 1254-ben
Hozzáadás 539
XVI. Lajos halála: teteme a Madeleine temetőbe vitetik, a provenceauk által 1793

... Louis Jourdan pedig a következőket meséli memoire-jaiban:

»A l'initée parisienne«-nek nevezett hölgy életében, — akiről Charles Gou-

nod is azt állította, hogy csodálatos nyugalmat és békét áraszt maga körül — Pythagoras szent száma, a 4-es játszsa a főszerepet (tetractos).

Július 4-én született és szeptember 4-én indult végzetes útjára, melyen november 4-én reggel 4-kor halt meg. 400

SOMLYÓ ZOLTÁN:

BE MÁSKÉPP LÁTOM!...

Be másképp látom már az őszet ma:
megkuszált lényét, mézes árját... —
mint egykor, mikor ifju vérem
szűz-erejével, kiprútan
mentem ősszel a temetőbe,
hogy a halál sötét szüretjén
lengessem meg vig életem,
fiatalságom, konok izmom... —
mint győzelmi lobogót,
amelyre harsogó színekkel
pingálta szent kezével Eros:
Őrök élet!... örök vérhullám!...
csók!... mely az egyenlítő hosszát
perzseli át karja hevével...
Ezt írta Eros lobogómra
és azt, hogy én nem halhatok meg!
Hogy én nem mulok semmi ősszel!

frankot kellett fizetni, amiért a halott a szállodában volt egy napig és 400 frankba került a koporsója. Családom sírboltjában az övé a 4-ik koporsó.

Mikor oda elhelyeztük, felőrülten a fájdalomtól a városba mentem, hogy egy sírkövesinálval elutazásom előtt megbeszéljem a márványtábla feliratát. A városban körülbelül 500 sírkövesinálval van s találmra választottam ki egyet közülük. Mikor nevemet meghallotta, meglepődött s kijelentette, hogy nagyatyja volt az, aki anyámnak és atyámnak a sírkövet állította, amikor én még 2-3 éves gyermek lehettem...»

Hogy én leszek az az egyetlen,
akin nem fog ki a halál...

...Be másképp látom már az őszet:
én is csak úgy, mint ama pátrány,
melynek zöldszín karesu karélyét
új életre már nem feszíti
se harmatepp, se nap sonánca...
Csók áll az őszi kert zugában,
szilvák, barackok, almák érett
kődében s még egymás után
lejtgeti barnult, száradt
nyilait a rezgő avarba:
messziről őszi fuvólák
vig hangzavarja zeng feléje
s szülő lednyruhákat
a termőföldbe taposódik...

A lázár földi testvérháború

A családok kialakulása is a történelmi fejlődés törvényei szerint történik. Kezdetben alul van mindenki, egészen egyforma sorban. Akkor jön az erősebb, az ügyesebb, aki előnyöket biztosít magának. Egész bizonyos, hogy a honszerzésnél is voltak Pató Pálok és voltak pompás iju villogószeműek; akiknek a nyilvesszője messzebbre szállt a földosztásnál. Akkor aztán már ráng se egyforma, aminthogy nem is maradhat meg egyformának amíg emberek vannak.

Szolnokon valamikor majdnem mindenki a fakereskedelemből élt, de az előkelőséget aszerint számították, hogy hol luzza valaki a fűrész? Alulról, vagy felülről?

A 18. században Keletről érkezett örmények zsigongó kereskedői hada a legérdekesebb példája, hogyan lehet nem is száz év alatt annyira helyet foglalni egy nemzet testében, hogy ott sokszor vezetőkké váljanak. Nem olyan nép, amelyet tárt karokkal fogadtak volna. Letelepülési feltételei között van sok bántó. Csak két városban szabad élniük, ingatlant nem szerezhetnek. De az örménynek mindig több esze volt, mint amennyit feltételeztek róla, — viszont a kincstár pénze mindig kevesebb a kellenél. Néha éppenséggel semmi, napi kiadásokra sem jutó.

Ilyen helyzetben olyan szépen lafaragják a szabályok és rendelkezések tövi-seit, mintha soha ott se lettek volna a testen. Megy az örmény a két városnál továbbra is, már hogy ne menne. Leginkább Bécsbe a kancelláriához, aztán ott van minden licitáció és megvásárolja azokat a kincstári földeket, amelyeket mindenkorai bölcs előrelátással vagy elkobozott a fiskus, vagy a törökök kiűzetése után a magának jelentett ki. Hajdani tulajdonosok leszármazottjai ám pörösködjének értük, úgy sem mennek semmire.

Mihelyt aztán otthonos lett az örmény Bécsben és megismerte a sikerhez vezető utat, (ami voltaképpen a bugyellárisnak állandó nyitvatartásából állt), tovább csuszott a réséken. A fiát katonának adta, mert az így lesz udvarképes, azonnal megvásárolta a nemességet, de szigoru alkuvál s a gyereket ellátta pénzzel, hogy az a gondviselés szerepét játszassa alkalomadtán a megszorult mágnásiuk életében.

— Kérlek alásan, rendelkezél velem, mennyit parancsolsz?

Nem lehet letagadni, hogy volt bennük érték is, hiszen ennélkül nincs boldogulás. Az üresség csak ideig-óráig tarthatja magát a felszínen. Szívós,

zad utolsó éveiben szerezte meg Lázár Lukács, akinek négy fia volt: János, Ágoston, Mihály és József. A birtokot hitbizományoszerű családi szerződés szabályozta, amiből rengeteg pörösködés támadt. A legidősebb fia, János, meghal, — a szerződés szerint Écska Ágostoné lesz. Ellene aztán a két öccse osztály-pert indít a csanádegyházmegyei szentszéknél. A pert elvesztik, hiába igyekeznek aztán békét teremteni közöttük a vármegye is, — csak jobban elmérgesedik a harc.

Ilyenkor történt, nyáron, amikor hosszú szekérsor szállítja a földekről az écskai magtárba az új gabonát, hogy Mihály és József felfegyverkezett emberei megtámadja a sort s Ujpecs felé igyekeznek terelni a termést.

Lázár Ágoston bérései nem ijednek meg, kifogják hirtelen az ökröket, amiből aztán a támadók — veszett fejseknek a nyele — vagy harminc darabot elhajtanak.

Szörnyű dühre gerjedt Ágoston. Mintha háboruba mennének, úgy kiadusztálta a béréseit.

— Elmentek Ujpecsre az ökrökért, de nélkülük ne merjetek visszatérni.

Biz azok az ökrök nélkül jönnek meg, mert udvariatlanul fogadták őket, még tüzeltek is rájuk.

— »Ágoston ekkor, mondja az ekkori perirat, mozsarakat, szuronyos s szuronytalan puskákat, pisztolyokat s ölmot szerzett. Sok embert felfegyverzett, az uton ökröket állított fel azzal a parancssal, hogy a testvéreit, amint azok az uradalom határát átlélik, lelőjék. Megparancsolta jobbágyainak, hogy ha testvérei az uradalom határát átlélik, a mozsarakat elsüssék, a harangokat félreverjék s ellenük tömegesen kivonuljanak.«

Hogy pedig az embereit még lelkesítse is, ezer forintot tüzött ki a testvérei fejére.

Mihály és József semmit sem gyanítottak ebből a nagy fenekedésből, amely odahaza tombolta ki magát és annál lángolóbb lett, minél jobban előrehaladt a szervezkedés.

— A kigyó nem tud olyan nagyot csipni emberi testen, mint halandó ember saját lelkén, mikor fékezetlen indulattal szítja emaga parazsát — mondja egy azon korabeli író.

Szította Ágoston is a tüzét, pedig a testvérei békülni akartak. Elutaztak Lázár földre s onnan küldtek levelet Ágostonnak, hogy látogassa meg őket, kezdjék meg újból a testvéries egyezkedést.

— Most elintézem őket! — tombolt a dühös örmény. Két legyet egy csapásra.

Öszgyűjtött az északi és a zsigmondfalvai jobbágyai közül nyolcszázat s megígérte nekik mindazt, amit ilyen inzurgens népek ígérni szokás. Hol tartottunk még a paraszt felszabadítását! Ágoston ur azonban előre rukkolt a korban — persze csak igéretekben. Addig is csapra veretett egész sereg boros, meg pálinkás hordót, lévén az ital mindig alkalmas eszköz népek feltüzelésére.

Igy vonult hadseregével Lázár földre, azaz a testvérei ellen. Hogy a reprezentálást se érje sérclem, öbesteri díszruhát huzott magára s a csapat élén lovagolt. A falut három oldalról vette körül, minden kijáratot elzárt, a testvéreire rátörtette az ajtót.

Az ezer forint vérdíjra éhes marta-locok vagdalt ölmogyói halálra is sebeztek Lázár Mihályt. Józsefet gonosztevő módjára megkötöztette a bátyja, úgy vitte magával zsákmányként előbb Écskára, majd a vármegye tömlöcbe, Nagyszentmiklóra.

Sulyos bünyenyítő per lett a dolog vége, meglakolt egyaránt Ágoston és József, — a gyilkosságra pedig immár csak az écskai parkban felállított emlékmű emlékeztet.

Hogy azonban teljesen elült-e a néhai Lázár-birtokon a lelkek háborgatása? — az nem olyan bizonyos. A Tisza ősmédrének mélyén a szelíd Bega hajjai csobognak s az erdő fái suttognak az új madár-generációknak régi és újabb törtékeit, amik romantikusabbak minden kitalált regényénél.

Műveltségi vizsga

Tizenegyedik óra

A múlt órán (október 2.) föl adott kérdésekre a helyes feleletek a következők:

1. Áttérünk az ismétlésre

1. A Népszövetség által elfogadott lengyel javaslatnak az az alapgondolata, hogy a Népszövetség tagállamai nem indíthatnak támadó háborút.
2. A Radics-párt képviselői elhatározták, hogy az egymás közti érintkezésben tegezni fogják egymást.
3. A jugoszláviai nők politikai pártja szavazati jogot követel a nőknek.
4. Szomborban a múlt vasárnap bér-málás volt s ugyanakkor Budanovics Lajos püspök beiktatta a város új plébánosát, Szekenderovics Antalt.
5. Legutóbb a hatvanegyedik osztrák-magyar iur. mérkőzést tartották meg.
6. A közel multban Dél-Kínában volt katasztrófális tájfun.
7. A heiga miniszterelnök Jaspár.
8. Az államok nyolc millió aranyfrankkal tartoznak a Népszövetségnek.
9. Az olaszországi árvíz katasztrófának ötven emberáldozata van.
10. A Népszövetség szeptemberi ülését szeptember 27-én rekesztették be.
11. A jövő évi költségvetést tíz milliárd és 330 millióra tervezik.
12. A Vasas-SzAND mérkőzés eredménye 1:1 volt.

Mind a tizenkét kérdésre megfelelték: Urbán Irén (Novivbasz), Szili Margit (Szubotica), Kollár Szilveszter (Szombor), Mathész Loránd (Deszpotovác), Szöllősy József (Szombor), Vörös István (Beograd), Vörös Erzsébet (Beograd), Kovács Vilma (Temerin), Szaniszló József (Beograd), Lichtneckert Mancsi (Szombor), Kucsera Gizella, Stern József (Dolnja Lendava), Simon Géza (Sztaribecsej), Zsulyevics Tivadar (Szubotica), Szücs Kálmánné és Kenéz Anna (Pacsir).

Hatnál több kérdésre megfelelt: Szöllősy Jenő (Bogyán).
A jutalmat Szaniszló József (Beograd) nyerte el.

2. Ki tudja megmondani?

1. Az általánosan érvényben levő nap-tárt XIII. Gergely pápa állapította meg.
2. Szendrey Juliát nevezte Petőfi feleség feleségének.
3. Nervus verum gerendanum a végrehajtandó dolgok rugója, vagyis a pénz.
4. A Kánai menyegző arról nevezetes, hogy ott Krisztus a vizet borrrá változtatta.
5. A nyugati kultúra bukását Spengler jósolta meg.
6. A klotür a parlamenti szólásszabadság korlátozása.
7. Az élő sejt legfontosabb része a protoplazma.
8. A Comedie Humaine című regénysorozat szerzője Balzac.
9. Az aradi tizenhárom vértanu között Damjanics volt szerb.
10. Sziszifuszt arra ítélték az alvilágban hogy egy nehéz követ hengerítsen föl a hegyre. Sziszifuszi munkának nevezük azt, ami kivihetetlen.
11. Athos, Porthos és Aramis Dumas Három testőr című regényének főhősei.
12. Herosztrateszi tett olyan gondolt-tett, amit vajaki azért hajl végre, hogy hirtelre legyen szert.

Mind a tizenkét kérdésre megfelelték: Szili Margit (Szubotica), Mathész Loránd (Szombor), Börtsák Böske, B. Barba (Szombor).
Hatnál több kérdésre megfelelték: Urbán Irén (Novivbasz), Kovács Vilma, Ficus Carica, Hirsch Margit (Szubotica), Kucsera Gizella, Stern József, Szöllősy Jenő (Bogyán), E. F. D. (Lendava), Szücs Kálmánné és Kenéz Anna (Pacsir).
A jutalmat Mathész Loránt (Szombor) nyerte el.

3. Folytassa kérem

1. Térdem remeg, hajam fehérlik
Orcám redős... öreg vagyok.
Az újévet megértem ismét
Nem vitték el bu, kár, bajok.
Tompá: Új Simeon.
2. Kergettem a labanchordát,
Sirattam a szívem sorsát.
Mégse fordult felém orcád,

- Rossz csillagu Magyarország.
Ady: Bujdosó kuruc rigmusa.
3. Ablak ablakon van három-négy soron
Oly magas falunkban nincsen a to-
rony
A sok ucca tömve, mint a méheraj
Jobbra-balra fényes gyöngy, ezüst,
[arany
Czuczor: A falusi kislány Pesten.
  4. Szederinda gyolcsruháját szakasztja,
Tövis talló piros vérit fakasztja,
Hova jár, mint kőszá lélek,
Ha aluszna már eselédek?
Arany: Tengerihántás.
  5. Ezrivel terem a fán a meggy,
Feleségem van nekem csak egy
Petőfi: Ezrivel terem...
  6. Merre meddig mentek, harcra, hábo-
[ruba?
Hírvirágot szedni gyöngyös koszoru-
[ba?
Mentek-e talárra, mentek-e törökre?
Nekiük jóéjszakát mondani örökre.
Arany: Toldi.
  7. Őszi szelek járnak,
Vetik már az ágyat,
Temessük el, szívem
Az elkésett vágyat!
Kis József: Lepereg az óra.
  8. Sárgul a hold az éj alján
Mind a kettőnk oly halovány
Isten hozzád édes,
Isten hozzád kedves,
Galambocskám.
Petőfi: Hull a levél...
  9. Este jött a parancsolat
Violaszin pecsét alatt,
Egy szép tavaszi éjszakán
Zörgettek Jancsim ablakán.
Csokonai: Szegény Zsuzsi a táborozáskor.
  10. A vak csillag, ez a nyomoru föld
Hadd torogjon keserű levében,
S annyi bán, szenny s ábrándok dü-
[hettől
Tisztuljon meg a vihar hevében.
Vörösmarty: A vén cigány.
  11. Télen nyáron pusztán az én lakódom
A rózsám is csak vasárnap, ha látom
Lakódom van hortobágyi pusztába,
Nem járhatok és az Isten házába.
Tompá: Télen, nyáron...
  12. Fürdik a holdvilág az éj tengerében
Méláz a karamilla erdő közepében...
Petőfi: Fürdik a holdvilág...
Mind a tizenkét verset folytatta: Szili Margit, aki a jutalmat elnyerte.
Hatnál több verset folytattak: Urbán Irén, Kovács Vilma (11 verset folytattott), Ficus Carica (Beeskerek), Lecher Gyuláné (Belisce), Kucsera Gizella (Nemacska Crnja), E. F. D. (Lendava).
- ### 4. Hol a hiba?
1. Zagrebban a jugoszláviai válogatottak győzték le Magyarország válogatott futballcsapatát 5:1-re.
  2. Carmen Sylva néhai Károly román király felesége volt.
  3. A bálna emiós állat.
  4. Lyon Lea Bródy Sándor egyik szindarabjának címe.
  5. Julius Caesar korában Róma köztársaság volt.
  6. Az Árpádház már a XIV. század elején kihalt, a reformáció pedig csak a tizenhatodik században következett be.
  7. Stuart Máriát 1587-ben végeztette ki Erzsébet angol királynő. Az első guillotine-t a francia forradalom idején állították föl.
  8. A kukoricát csak Amerika fölfedezése óta ismerjük.
  9. »A farkas« című szindarabot Molnár Ferenc írta.
  10. Petőfi Sándor huszonhat éves korában halt meg.
  11. Achilles-saroknak az ember érzékeny és könnyen sebezhető oldalát nevezük.
  12. A »Kérők« című vigjátékot Kisfaludy Károly írta.
Mind a tizenkét kérdésre megfelelték: Urbán Irén, Szili Margit (Szubotica), Kovács Vilma, Börtsák Böske (Nis-Grakova), Eugen Urban (Otok), Ficus Carica, Hirsch Margit (Szubotica), Kucsera

Gizella (Nemacska Crnja), Szöllősy Jenő (Bogyán), Szücs Kálmánné és Kenéz Anna (Pacsir).
Hatnál több kérdésre megfelelték: Lecher Gyuláné (11 kérdésre), Lichtneckert Mancsi (Szombor), Stern József, E. F. D. (Lendava), Simon Géza (Sztaribecsej), Polyák D. (Szentá), Zsulyevics Tivadar (Szubotica).
A jutalmat Szücs Kálmánné és Kenéz Anna (Pacsir) nyerték el.

Új kérdéseink

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Mikor és hol nyílik meg a vajdasági jegyzőtanfolyam?
2. Miről tanácskozott Chamberlain és Primo de Rivera?
3. Ki konstruált a Ford-kocsiknál is olcsóbb autómobil?
4. Ki lett a parlament ideiglenes elnöke?
5. Ki lesz Magyarország hercegprímása?
6. Hol telepszik le Mária román királyné?
7. Milyen alapítványból létesült a most megüvült zagrebi egészségügyi iskola?
8. Milyen érdekes és ezen a vidéken szokatlan vizsga volt e napokban Szuboticán?
9. Érvényben marad-e a gimnáziumok számának csökkentéséről szóló miniszeri rendelet?
10. A parlament megnyitása előtti napon milyen nevezetes politikai esemény történt Beogradban?
11. Hol él most Leon Daudet, a francia royalisták vezére?
12. Hol volt legutóbb katasztrófális földesuszamlás?

2. Ki tudja megmondani?

1. Kik a francia regényirodalomban a legnépszerűbb társszerzők?
2. Ki mondta azt, hogy Magyarországot először koldussá, aztán katholicussá teszi?
3. Ki volt a vaskancellár?
4. Ki állapította meg, hogy minden test a vízben annyit veszít súlyából, amennyit az általa kiszorított víz súlya nyom?
5. Hol tették le a fegyvert Rákóczi kurucok?
6. Milyen háboru idején játszódk le Tolstoj »Háboru és béké«-jének eseménye?
7. Ki írta a legjobb angol irodalomtörténetet?
8. Ki a szerzője a »Huság vására« című regénynek?
9. Mi a periszkóp?
10. Mi a különbség vegyület és keverék között?
11. Ki volt az első római császár?
12. Ki volt a marni csata idején a német hadsereg főparancsnoka?

4. Hol a hiba?

1. Ki volt a háboru kitörésekor Szerbia követe Budapesten?
2. Mennyi volt Pompeio idején a római homok átlagos burgonyatermése?
3. Milyen színű drágakő a zeir?
4. Hol gyártják Jugoszláviában a legtöbb petroléumot?
5. A régi lovagi kastélyok melyik lakószobáját nevezték cinteremnek?
6. A bronzbányák levegője miért egészségtelembb, mint a rézbányaké?
7. Mikor találták fel a déli sarkot?
8. Sapphónak, a kiváló görög lírikusnak ki volt a felesége?
9. Milyen ajándékkal kedveskedett a közönség Katona Józsefnek a »Bánk bán« premierjén?
10. Európa melyik országait szelik át a Pacific-vasutak?
11. Az etikának melyik ága a fonetika?
12. Milyen hosszegység a kronométer?

PRIMA SZEREMSEGI
tűzifa
a legolcsóbb árak mellett kapható:
DRVARSKO INDUSTRIJSKO DRUSTVO-
NOVISAD, 19016 TELEF: 22-08

PURGEN
Világhírű hashajtó!

TINTA

Huszadik század

Szájmosóporat vettem ebben a boltban, ahol minden van és azonfelül még sok egyéb. A segéd már csomagolta az árut és szokása szerint megkérdezte, nincs-e másra szükségem. Határozatlanul ráztam a fejem. Ezt észrevette. Azonnal vezetni kezdett az üzlet zsguzgos uccáskáin.

Tétován követtem, hiszen tudommal kis háztartásunk majdnem mindennel rendelkezik, amire föltétlenül szükségünk van. Csakhamar rájöttem, mennyire tévedtem. Pár perc leforgása alatt a hasznos háztartási cikkek özönével ösmerkedtem meg, melyeket egy »jobb család« se nélkülözhet. Láttam tizféle spékéifőtűt, tizenkétféle szabadalmazott konzervnyíót, kétféle amerikai légyesapét, acélsodronnyal, vagy dróthálóval, tojáselválasztót, melynek segítségével majdnem oly könnyen különíthetjük el a sárgáját a fehérjétől, mint kézzel, alma-csutakolót, huslapítót, dorongfánkűtőt, halpikkelyezőt, kaporvágó-gépet, barmotokozót, fűszerszítát, relekszeletelőt, vajforgácsolót, hullámos kenyérvágó gépet, tojás-lefejezőt, mayonnaise-fecskendő, fészeksütőt, morzsaszedőt, szappanspórolót, szőlőollót, cseresznyemagolót, burgonyafurót s a németek által annyira kedvelt hímblökést. Mutatták egy dugót, mely kulccsal csukható és egy kulcsot, mely dugóval dugaszolható. A citromfogó emés, tüvel felszerelt szerkezete megkímél bennünket attól az éviselhetetlen borzalamtól, hogy a citromhoz hozzá is érjünk, a csepp-felfogó teáskanna lecsorranó nedűjét magától fölszedegeli, a szörpkeverővel a nap minden órájában kényelmesen keverhetem a szörpömet, a diótörő-pagodácskában pedig fölláthatom mind a tizenkét diótörömet, úgy hogy a diótörők csinos kis budhista templomot alkotnak. Tetészemet leginkább megnyerte a gyermekfanyér-melegítő, melyben forró víz kering s a perezlény, melyről fogalmam sincs, hogy micsoda.

Nézegettem ezt a gazdagságot, melylyel a gyakorlatias német lángelmék boldogulják a boldogtalan világot s elfarsapodó szívvel gondoltam állati sötétségben vergődő, szegény családomra, mely a keverőt ma is késsel vágja. Kétségbeesésemet véka alá rejtettem. Hidegen intettem a segédnek, hogy ezek a holmik nem érdekelnek. Mást kértem. Először egy macskarepesztőt, mely a háztetön kószáló macskákat éjjel fájdalom nélkül kettérepesztí, másodsor nyakkendőszirt, csafádi adaggal, hogy én valamint hozzátartozóim könnyű szerrel becsirozhaszák nyakkendőiket, végül egy késvágó-kést, mely késeinket arról, egyforma darabokra szeleteli, a mennyeiben ezt föltétlenül szükségesnek érezzük.

Mután ezekkel a cikkekkal legnagyobb sajnálatukra nem szolgálhattak, emelt fövel, sértődötten távoztam.

Kosztoldnyi Dezső.

At elipert dival
POUDRE NON PARFUM
Bourjal-Paris 9397

Női kabátok és ruhák
elsőrangú kivitelben csakis
a Licht-sza ónban készülnek
Elsőrangú férfi és női munkauerők, szolid árak!
Szubotica, Rudičeva ul. 4

„UNA”
a jelenkor legkiválóbb kézi tűzoltó-készüléke
Ára 300-1300 dinár
Képviselőket ke esünk
„UNA“ trgovina kemičkotehničkih materijala
Zagreb, Račkoga ulica 3

Fekete macska

(Babonás embereknek)

A fekete macska átszaladt előttem az úton.

Szegény macska — gondoltam — bizonyára hazafelé sietett és nem volt ideje megvárni míg én elhaladok. Próbáltam vidáman filozofálni. Azt hiszem mosolyogtam is, de ha jól emlékszem nagyon sután mosolyogtam. Nem is sután, egész jól emlékszem, bután, erőltetetten és furcsa kényszerképzet hatása alatt igyekeztem mosolyra huzni a számomat. Azt hittem, mire a sarokra érek, elfelejttem a fekete macskát. Fűtyöréstem és bámultam a holdat. Épp úgy mint máskor és nem gondoltam semmiről.

Én mosolyogtam, de éreztem, hogy minden lépésem után egy-egy puha testű fekete macska ugrik el előttem.

Végeredményben mi van ebben különös? A szerencsétlen macska, ha egy percet késik, akkor az előtt a vasutas előtt ugrott volna el, aki most mögöttem jött, de mert nem késtem — előttem siklenni érte, de nekem, értem...? Legfeljebb erre.

Mért is jöttem én erre, mikor én mindig a másik uccán szoktam hazamenni — jutott hirtelen eszembe.

Elhatároztam, hogy nem gondolok erre?

Egyszerűen ma ezen az uccán megyek a filmre igyekeztem koncentrálni figyel-haza. Azon az estén moziban voltam és memet. Egy ideig sikerült, de hirtelen újból eszembe jutott az a buta macska. Ideges lettem és cigarettára gyújtottam. A gyufa remegett kezemben. Mögöttem kopogtak a vasutas lépései, kövér ember volt és hallatszott a szuszogása. Milyen szerencsés ember ez a vasutas, siet haza és otthon várja a vacsora, a feleség, de lehet, hogy ... de mi? Akármilyen fog és hólnap újból munkába megy.

A fekete macska... Újból eszembe jutott. Összeszorítottam az öklömet és a fogamat. Erős akartam lenni. Lesz, ami lesz. Szegény vasutas, neki bizonyosan családjá van, kár lenne érte, de nekem értem? Legfeljebb nem nyer a sorsjegyem, nyertem. És? Hát nem nyer, ezideig se nyertem ez tán se nyerek. Baj ér? De miért mert az fekete...

A homlokom, éreztem, olyan forró volt, mint a kohó fala, a kezem pedig, mint a jég, hideg. Most már féltem valamitől, remegtem, mint a halálraítélt, aki tudja, hogy reggel mi vár rá. Tudtam, rettenetes biztonsággal tudtam, hogy valami történni fog. Lehet, hogy csekélység, de lehet, hogy ... de mi? Akármilyen tudom jól, hogy egyszer meghalok, de borzalmas és örjítő érzés tudni, megmásíthatatlan biztonsággal tudni, hogy — hólnap halok meg. Mennyivel emberségesebb dolog lenne, ha a halálraítélttel nem közölnék, hogy mire ítélték, ha meghagynák a lelkében a szabadulás reményét és az élet boldogságát és egy szép napon behívják egy szobába és ott leültetnék egy székre és egy pillanat alatt végeznének vele, egy pillanat alatt, hogy ne legyen ideje az életre gondolni és ne legyen ideje kimondani a legfájdalmasabb jajt... mert nem a halál a fájó, hanem az a tudat, hogy meg kell halni...

És én tudtam, hogy történni fog velem valami lehet, hogy a legközelebbi kapu alól egy gyilkos ugrik elő, lehet, hogy megbotlom és kiszakítom az ujjruhámot, akkor nevetni fogok. Kár, kár... gondoltam majd — de legalább nyugodt leszek. Ó, bár már történné velem valami, bár csak túl lennék már azon a titokzatos valamin.

Este, mikor lefeküdtem, az volt az érzésem, hogy egy puhatestű, meleg macska simul mellém, pedig csak a langyos verítékesöppek gurultak végig a hátamon. Hajnalban arra ébredtem, hogy valaki dorombol mellettem, pedig csak az óram ketyegett a márványlábon.

És azóta folyton gyötör a fekete macska. Kerülöm a villamosokat, a kocsiakat, korán hazamegyek, nem járok kávéházba, nem cigarettázom, nem fog felgyújt-sam az ágyamat, óvatosan eszem a halat, megvizsgálom a levest nem mérgezett-e, lélegzetet is vigyázva veszek, nagyon vigyázva, sőt azt hiszem óvatosság kedvéért legjobb lenne, ha egyáltalán nem vennék lélegzetet.

Fekete macska... Bár tán jobb is, mert bizonyos, hogy nem okozott annyira gondot, mint amennyit a Fekete nő okozott volna, dinárokból

Szegedi Emil

GÁL OTTÓ:

ALOM A NAGY VIZ PARTJÁN

Egy kavics alszik a Nagy Viz partján:
könykeserű sós víz marja,
vagy cziüstiövénnyel takarja...

És álmodik, ha leszál az alkony,
mely mint büntekete márvány balkon
borul a tenger fölé...

És álmodik, ha felszáll a hajnal:
biborral szegett vigék szalaggal
a Horizont homlokán...

Néha, ha nehéz és gonosz az álma:
mint kisdéd, ki anyja mellét kívánja:
álmában hosszan, hangosan felzokog...

Az én életem: a kavics álma...

Az életem buja, gondja:

a kavics köszvét nyomja...

A sok-sok vad, lázas lelki hajsza
és megkínzott szívem vig panasza:
e vers is: álom csupán...!

Alom a jótett, mit velem tettek,

álom a bűn, miért megköveztek...

Álmodom, hogy álmodom...!

Mily jó lesz, ha egy esős őszi reggel
a kavics felriad... s majd hűs kezekkel:

a Halál megsimogatja homlokom...

A fajcsirkék

Ritka jószág nagyon manapság az ajándék. Hiába, nehéz idöket élünk, mindenki örül, ha maga-magának van, nemhogy ajándékozza. Azért csak kevéssé olykor mégis egy kis ajándékféle a házba.

Ahogy a multkor délen haza megyek, a gangban összekötvé látok egy pár fiatal csirkét. Láttam én már máskor is csirkét összekötvé, de ügyet se vettem rá, most azonban nagyon szemtettem szurt, mert a gangba volt letéve, oszt kukorica volt eléjük szórva. Ejnye, ugy magamba, hogy kerül ez a gangba, avval már fogom, hogy viszem ki az udvarra az eresz alá, nehogy a feleségem is meglássa. Szentül azt hittem, hogy Rozi, az új cseléd tudatlankodta a gangba őket.

Már épen lépnék ki velük a gangból, rám nyitja a konyhajtót a feleségem.

Hova viszed azokat a csirkéket?

Viszem — mondom — ide ki az eresz alá, a lány betette őket a gangba, oszt izé a követ mind össze-vissza csirkézik.

Hagyd csak, én tettem oda őket. Nem akarom összeereszteni a többivel, mert fajcsirkék, orpingtonok. Rudics Ignác küldte ajándékba. Most ugyis nagyon ráérsz, hát majd ebéd után csinálsz nekik ketrecet. Azokkal a nagy ládákkal a padláson ugye tudunk mit csinálni, az egyikből kikerül egy alkalmas.

Ugyan még eddig ketrecet nem csináltam, de gondoltam, biztosan nem lesz nehéz egyet fabrikálni. Ha valami ördögös dolog volna, akkor városban nem lenne minden házból legalább is egy-kettő belőlük.

Ámbár dicskedni nem nagyon dicskedhetek a kezűgyességemmel, de lehet, hogy épen sikerülni fog egy egész akkurátust szerkeszteni.

Ebéd után le is hoztuk a ládákat. Az igazat megvallva egy is nagyon elég lett volna, de ha már három is van, legalább az ember válogathassa a legalkalmasabbat. De meg lehet, hogy pótlásnak köll is, ha teszem a deszka nem úgy hasadna, ahogy az ember szeretné.

Jó nagyot, kényelmeset csinállok, ugy magamba, ha majd elszaporodnak ezek az orpingtonok, ne kelljen minduntalan bővítetnem.

Mindjárt ebéd után neki is kezdtem. Sajnáltam azt a két szegény jószágot, hogy a lábuk össze volt kötve. Egy-kettőre kész leszek vele, így a feleségemnek, legalább a szegény párak nem sínylik meg nagyon, hogy nem tudnak lábra állni. De meg az ilyen fajcsirke érzékeny is nagyon.

Hát neki is veselkedtem a legnagyobb ládának. A teteje nem épen volt jó, de majd a másikkól pótolom, ugy gondoltam. Előbb azonban mondom néhány szöggel megerősítem az oldalakat, mert az ilyen gyári ládák könnyen szétesnek. Ahogy ütöm bele az összeeresztésnél a szöveget, nyilván nagyobb volt a csapás, kettőbe röpant a deszka.

No, nem baj, majd a többiből, már mint a ládákban, ki fogom cserélni. Még jó, hogy mind a hármát lehoztuk. Szét is bontottam a másik ládát. Hiba csak az volt, hogy annak egy kicsit rövidebb volt a deszkája.

Csinálom én szorgalmasan a csirkék lakását, hol vágok egy deszkát, hol meg toldok.

Annyi bizonyos, hogy legjobban a szögek hátráltattak. Egy szög se akart égvilágé egyenesen belemenni oda, ahova ütöttem. Oszt micsoda gyalázatos matériából csinálják manapság a szögeket. Olyanok, mintha fujottak volna mint az olcsó aranygyűrű. Mind meg-görbül középen, mikor az ember a fejére üt, oszt szépen ráhasal a deszkára. Nem győztem kihuzogatni harapófógóval a gyalázatosakat. Egész méregbe gyűttem. Lehet, hogy épen a méreg volt az oka, nagyobbat akartam csapni a kalapáccsal a szögre, oszt szinte a szemem majd kiugrott, akkorát ütöttem a bal hüvelykujjamban.

No, ha az izenetem oda talált a kalapácsgyároshoz, hát biztosan nem érte meg a reggelt.

Fél kézzel csakugyan nem tudtam tovább dolgozni, átszalajtottam a cselédet a komáért. Jött is hamarosan.

Gyere, mondom, segíts egy kicsit, már nagyjából kész is vagyok, egy ketrec köll ezeknek az orpingtonoknak.

A koma először megnézte az orpingtonokat és megállapította, hogy alighanem valódi fajtiszták, azután megnézte az ujjamat, arról meg azt állapította meg, hogy a körömöm le fog esni, a munkámról pedig megállapította, hogy az mindennek látszik, csak épen ketrecnek nem.

Hanem az nem baj, majd ő rendbe fogja hozni.

Van-e komám rossz cipőd? Így én hozzáam. Rossz cipöm? Már hogyan volna rossz cipöm. Ha épen nagyon szigoruan vesszük a kérdést, csakis rossz cipöm van.

De mondom, mi köze a ketrecnek a cipőhöz?

No komám, ha illet még kérdezel is,

akkor hogy mertél ilyen nagy munkába fogni, hát sarokvasnak.

Ne bolondozz, mondom.

Csak hozzá ki egy cipőt, oszt vágják ki belőle két darab bőrt, mert tyukketrecnek csakis bőrsarokvas dukál.

Csakugyan okos ember a koma, hogy ez nekem nem is jutott eszembe.

A bőrdarabokat ki is vágtam, oszt néztem a koma művészetét. Hamarosan mind a három láda darabokban hevert. A koma hol fűrészelt, hol aprított, de legtöbbet szögelt. Nem győztem a szöveget hordani a boltból.

Lassan be is esteledett, mire elkészült vele.

Hozd ki a csirkéket, így a koma.

Ki is hoztam, a feleségem kioldotta a lábukat. A koma nagy büszkén kinyitotta a ketrecet, oszt betette a fajcsirkéket.

Hanem a csirkék csak nem tudtak lábra állni. Nem mintha el lettek volna zsibbadva, de a koma ugy eldarabolta a ketrecet, hogy csak guggolva fértek el benne.

No komám, erre ugyan ráhibáztál, így én, de csak csendes hangon. Ezt se mondtam volna, ha a feleségem nem áll ott. De jónak tartottam a komára tolni a fuser munkát, nology én is ludas voltam benne.

A feleségem nem szólt semmit, de a szeme villogásán láttam, hogy nem nagyon örül a három láda hiába való elaprításának.

Sehaj, így a koma, majd vacsora után átjövünk a praksival, oszt megmagasítjuk.

Vacsora után át is jött a koma, meg a prakszi. A bicikli lámpáját is áthozta, merthogy annak nagyobb a fénye, de meg a gyertya lángját bajos dolog a szétől óvni.

A csirkéket kivettük a ketrecből, újra megköttöttük a lábukat, oszt letettük a földre.

Én a lámpát tartottam, a koma volt a mester, a prakszi meg adogatta kézhöz a deszkákat, de legkivált a szögeket. A koma szinte ette a szöveget. Ha egy kilót bele nem vert abba a csirke pályáiba, hát egyet se.

Már épen csakhogy készen nem volt a csirke-hajlék, ahogy a prakszi buzzgólkodott, a szerencsétlen rálépett a csirkékre.

Mi köll egy ilyen fajcsirkének, hogy beadja a kulcsot?

Pedig aszondja a prakszi, csak épen hogy lábujjhegygel ment rajtuk keresztül.

El köll hirtelen vágni a nyakukat, javasolta a koma, akkor tán még meg lehetne főzni. Sajnos már a levágás se segített volna rajtuk, mert a taposástól alighanem epebajt is kaptak.

A prakszi takarította el őket a kertben. Szerencse, hogy a feleségem nem látta vagyoni romlásunkat. Mégis rösteli az ember, ha az asszony idegenek előtt nyilatkozik.

A feleségem bent kézimunkázott a gangban, mikor a veszedelem megtörtént.

Ahogy elcsöndesedtünk az udvarban, kijön közénk az asszony.

Tán már készen van a ketrec?

Izé, mondom, a ketrec csaknem készen van, hanem egy kis hiba történt az orpingtonokkal.

Micsoda hiba? És hol vannak a csirkék? Ezt mind egy lélekzetre kérdezte.

A prakszi elföldelte őket. Hirtelen halálos nyavalya lepte meg mind a kettőt, osztán nehogy a mi csirkéink is megkapják a bajt, a prakszi elásta, így én egész bátran, mert a sötétben könnyebben meri az ember elkerülni az igazat.

A prakszi egész észrevétlenül elkövetkezett tőlünk. A koma is hamarosan elbucszott, pedig nagyon marasztaltam, de aszondta sürgős dolga van, haza köll mennie. Sajnos én nem mehett haza, mert én otthon voltam.

A feleségem véleményét rólunk meg a ketrecről nem mondhatom el. Első sorban azért, mert nem illik, hogy bizalmas nyilatkozatokat nyilvánosság előtt szellőztessék, másodsor meg azért, mert nem akarok haragot a komával két csirke miatt, amik talán nem is voltak egészen bizonyosan fajtisztá orpingtonok.

Novoszel Andor

TERE-FERE

Mussolini a nőkről. Vahdaj Johanna hosszan beszélgetett a fascizmus vezérével a nőkről egy angol folyóirat megbízásából. Benito Mussolini nem rejtette véka alá, hogy a gyöngébb nemet nem valami sokra becsüli.

— A nők — mondotta — életünknek kellemes és bájos epizódja. Ha így tekintjük őket, fontos szerepet játszanak a férfiak életében. Nem mintha alsóbbrendűnek tartanám a nőket, de nyilvánvaló, hogy törékenységük folytán testileg is gyöngébbek s aki testileg gyöngébb, az majd nem mindig szellemileg is az. Mire is valók? Melyik területen vehetik föl a versenyt a férfakkal? Mindent, csak az alkotó munka terén nem. A nők nem tudnak alkotni. Minden művészetben — a legrégebb időktől kezdve — legfőkébb csinos kis munkákat hoztak létre, de mielőtt nagy fába vágták fejszéjüket, csufosan megbuktak. Mondjon nekem egyetlen nőt, aki valami remekművet alkotott a festészet terén. Hasonlóan vagyunk aszobrászattal is. Kénytelen vagyok azonban elismerni, hogy az irodalom kivétel, itt akadnak nagy írónők.

Az angol író megjegyezte, hogy a nők legalább megihletik, munkára serkentik a nagy férfiakat. Mussolini határozottan mondotta:

— Sohase sugalmazott valamit a nagy embernek egy nő láthatatlan jelenléte. A férfiakat a becsvágy sarkalja alkotni s a meggyőződés. Azt állították, hogyha Dante nem ismeri Beatricét, sohasem írhatta volna meg a Divina Comédiát. Ez légből kapott mese, melyet a regényesek sütöttek ki. Dante azért írta meg költeményét, mert száműzték Firenzéből meg akarta mutatni ellenségeinek, hogy mindenek ellenére ő a legnagyobb olasz költő. Beatrice halála leverte, de ez nem akadályozta meg, hogy két évvel később feleségül ne vegye Gemma Donati-t.

Hát a szerelem? Erről így vélekedik a Duce:

— Kétségtelen, hogy a férfiak is tudnak szeretni, egy bizonyos pillanatban. Nincs nagyszerűbb ennél az epizódnál, mely megtöri az életük egyhangúságát. A flirt negyven éves korunkig tart. Amikor ehhez a határhoz ér, a férfi más szórakozást keres, más foglalkozást: a sportot, a munkát. A házasság? Szükséges intézmény. Szerződés, melyet férfi és nő köt — az állam javára...

Különös emlékeztetés. Az amnesziának, az emlékezet hiányának rendkívül iuresa esete fordult most elő Amerikában, Saint Paulban, Minnesota államban.

Egy kiszolgált katona, aki annak idején súlyosan megsebesült az Argonne-erdőben, Arthur Whitney, a fegyverszünet után visszavonult Saint Paulba és megnősült. Boldog családi életet élt. Szeszitalmál igényeknek állt be, buzgón teljesítette kötelességét. Mult héten meg akart állítani egy sörshordókkal tele rakott teherautót, de az feldöntötte, súlyosan megsebesítette. Koponyatöréssel a kórházba szállították, ahol sokáig öntudatlanul feküdt.

Mintán magához tért, visszaemlékezett a háború előtti feleségére, akitől van egy gyermeke. Ezt akkor felejtette el, mikor 1918. szeptemberében egy gáztámadás folytán hetekig öntudatlan maradt. Viszont most egyáltalán nem tudta fölismerni második feleségét. Emlékképei teljesen megszakadtak a fegyverszünet utáni életével és a háború előtti életét látta teljes világossággal.

A saint-paull hatóságok kerestetik Whitney első feleségét. Amennyiben megtalálják, különös jogi helyzet keletkezik. Jogtudósok szerint a két házasság nem lehet egyszerre érvényben. Amennyiben nem tér át a mormon hitre, választania kell a két asszony közül, ha csak nem akarja, hogy bigámia miatt börtönbe csukják.

Föltétlenül él-e a villamos áram? A bostoni kivégzés kapcsán újra vitatják ezt a kérdést az amerikai újságok.

Több esetet említenek, melyből kiderül, hogy egy magas feszültségű árammal megtöltött drót érintése nem mindig halálos. Brocklyn-ben — pár nappal ezelőtt — egy Boykin nevű szerelő dol-

gzott a villamospózna mellett, érintkezésbe került a magasfeszültségű dróttal, mely 2500 volt-tal volt töltve. Az áram azonnal lesütötte. Társai segítségért futottak, jött egy tűzoltó, aki a póznához odakötöztött számlóról leemelte a szerencsétlen Boykint. Közben a helyszínére érkeztek a Holy Family Hospital

mentői is. Már azt hitték, hogy nincs semmi segítség, de az orvos mégis megkísérelte, hogy a villansütöttöt visszadobja az életnek s harminc perc mentési munka után a szív verni kezdett. Ma a szerelő a kórházban fekszik, de nem sokára elhagyja.

Ilyen eset megerősíti azt a véleményt, hogy a villamosszékben kivégzettek élve kerülnek a boncolóasztalra s voltaképp az orvosok boncolókészei adják meg nekik a kegyelemdöfést.

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsel Jenő kozmetikus

A bőrátka (mitesszer) és az ellene való védekezés

Főleg fiatal, serdülő korban levő leányoknál, de később is, amikor a nő virágzásának teljében van, nagyon sok panaszra, elkeseredésre ad okot a bőrátka (mitesszer) megjelenése, amely megfosztja az arcot tisztaságától és a szépséget is nagyon hátrányosan befolyásolja. A mitesszer főleg az által jön létre, hogy a bőr faggyumirigyének kiválasztó csövei és nyílásai a bővében termelt váladék által betömészelődnek, majd később a faggyumirigyek is változást szenvednek. Főleg az orr körül, a homlokon, az állon lépnek fel, de láthatjuk ezeket a szétszórt fekete pontokat, pattanások kíséretében másutt is.

Az ellene való védekezésnél mindegyiket az okokat kell keresni, amelyek előidézik és ha megtaláltuk, aszerint kell eljárni.

Amidőn a gyermekleány haladóni, majd a test gyors fejlődésével mindinkább nőiessé lesz, a testben végbe menő egyéb nagy változásokkal kapcsolatban a faggyumirigyek is erősebb működést fejtnek ki. Éppen ebben a korban tapasztalhatjuk még azt is — ami különben sokkal gyakoribb, mint hímeknél — hogy a táplálkozás célszerűtlensége, amely az anyagcsere helyes menetét megzavarja és az ezzel karöltve járó emésztési zavarok, valamint az ennek folytán legtöbbször fellépő vérszegénység, milyen fontos szerepet játszanak a mitesszerek előidézésében. De előidézhetik ezenkívül még külső okok is, így pl. egyes gyógyszerek, bróm, józ hosszasan használata.

A mitesszer az arcon jelentkező fekete pont: — ha ezt kinyomjuk, fagygyúcsap távozik el és a kiválasztó nyílás szabadabb lesz. Ha a mitesszert el nem távolítjuk, gyulladást okoz, pattanás keletkezik, amely baktériumok hozzájutása folytán gennyedésbe megy át. A kezelés legfontosabb része, amint ebből következtethetjük, a mitesszerek eltávolítása, mert így meg akadályozzuk a pattanások keletkezését. Az eltávolítás előtt az arc bőrét fel kell puhítani és megtisztítani, ami előléhető szappanos meleg víz, vagy alkoholos lemosás által. Az eltávolításnál a körmök tisztaságára nagyon kell vigyázni, mert kinyomás közben az arcot könnyen megfertőzhetjük.

Ha a mitesszert eltávolítottuk, a bőrt *bepuderezni nem szabad*. A gyakran használt elszintelenítő szerekkel semmi célt nem lehet elérni, mert a fagygyúcsapok ne távolodnak el és a levegő és a benne levő por behatása alatt ismét gyorsan megfeketednek. A mitesszerek arcnál pudert használni egyáltalán nem ajánlatos, mert vele a faggyumirigyek kiválasztó csövei még jobban eltömészelődnek.

A mitesszerek arc mindig zsíros: — az ilyen arcból épügy kezelendő, mint a zsíros arc, lehetőleg állandó kezelés alatt kell állania, nehogy a baj kiújuljon.

A mitesszerekkel kapcsolatban genyves pattanások is jelentkeznek; ezeket a tisztaság erős szemeltartása mellett kell felnyitni. E művelet mindig orvos által végeztessék, mert ekként el lesz kerülhető rutító hegek visszamaradása.

Ha a felsorolt módszerrel a mitesszerekkel szemben nem érünk célt, úgy a hámlasztás veendő igénybe, de amely mindig az orvos feladata legyen; felügyelete, utasítása nélkül ne végeztessék, mert ellenesetben nagyon is kellemtelen következményekkel járhat.

Hü olvasó, Pogovác. Az újságokban hirdett „feltűnő és biztos hatású” orrformálók nem egyebek szélhámosagnál. El akarják hitetni, hogy az orr erőszakos préselésével célt lehet elérni. Az orr formájának átalakítása csak két módon lehetséges: műtéti úton, vagy pedig paraffin befecskendezéssel. Manapság az utóbbi eljárás az, amely nagyobb tért hódít.

S. A. urnó, Szubotica. Hozzánk intézett hosszas levelére kívánsága szerint — amennyire terünk megengedi — bővebben felelünk. Az elhízás nemcsak kozmetikai, de egészségi szempontból sem kívánatos. Lehetőleg megakadályozandó, nehogy kóros állapottá fajuljon. Viszont jól tudjuk, hogy az elhízás ellenkezője, a túlságos soványosság sem alkalmas a szépség előidézésére vagy fokozására. Főleg arra kell vigyázni, hogy meg legyen a normális testsúly, amely annyi kilogramm, ahány centiméter az illető egy méterén felül és így mindenki könnyen elbíráhatja, hogy hízásra vagy soványodásra van-e szüksége? Az egyszerű szépségápolás természetesen életmód mellett könnyen elérhető. Sok mozgás végezendő, de akként, hogy abban lehetőleg a test minden izma részt vegyen. Tartózkodni kell a sok hűsítőről, mert ez a szépségnek ártalmára van és idővel fokozza az érlemezésedet létrejöttének a lehetőségét. Az ételek csak enyhén sózandók, inni keveset kell, a szesz italoktól pedig végleg tartózkodni. Nem szabad elfelejteni, hogy a bizonyos ételkől való megtartóztatás által előidézhető fegyverszüneti kurának csak addig van eredménye, amíg a szabályok át nem lesznek lépve, mert ellenesetben a hízás újból előáll. Fogyasztási kurát senki orvosi ellenőrzés nélkül ne végezz, mert azzal, ha szív, máj, vagy veséj van jelen, nagy kárt tehet a szervezetben. A mozgás vagy a sport nemét szintén az orvosnak kell előírni. Gondoskodni kell, hogy emésztési zavarok ne legyenek, viszont a soványítás céljából használt pajzsmirigytablettákat sem szabad orvosi előírás nélkül használni.

Erna leány, Odzsaci. Legalkalmasabb, ha esténként nagyon meleg vízzel mosakodik. Napközben a szükség szerint le lehet törölgetni az arcot jó minőségű kölni vízbe mártott ruhácskával, sőt azt is megteheti, hogy egy órával az esti mosakodás előtt a zsíros helyeket végig törli tiszta benzinnel megnedvesített vászondarabkával.

Piros pipacs, Szrhobrán. Hogy a bőrről levő mitesszereket felpuhítás nélkül nyomkodja ki, azt nem helyesen teszi, mert így sokkal nagyobb erőművi hántalomnak teszi ki a bőrt, amely mint maga is írja, utána pikkelyes és érzékeny lesz. Ezt csak felpuhítás — gőzölés után volna szabad tenni, akkor is csak természetesen abszolút tiszta kézzel. Hogy krémet vagy kenőcsöt nem használ, azt jól teszi, nem mintha annak használata nem volna ajánlatos, sőt ellenkezőleg: de önnök csak olyan krémet vagy kenőcsöt szabadna használni, amely az ön túlszíros bőrének nemcsak hogy megfelel, de éppen szükséges is volna és amelyet csak orvos, esetleg szakorvos adhat. *Pudert használni — amint eddig tette — sem-*

mi körülmények között nem szabad. mert ezzel a már kinyomás által nyílt pórusokat ismét eldugaszolja. Ajánlatos naponta legalább háromszor meleg vízben való mosakodás, amely legintenzívebb este legyen, de viszont figyelni kell arra, hogy az átmelegedett bőrt hirtelen nagy hőmérsékletváltozásnak ki ne tegye, mert — amint írja — a bőre különben is érzékeny és ebből más bajok is keletkezhetnek. Szappanul lugos szappant használjon, amelyre a legcélszerűbb a közönséges házi szappan. Levélben bővebben.

JOVAN DUCSITY:

A NAP

(Сунце)

Az ion tenger partján született, ahol káprázik a napfény, sötétlenek a ligetek és sápadt szobrok villannak elő a fák árnyékából és miként a sirály, úgy furdott az azurban, a csillámló vizek illatában és káprázatában. Az anyja többször a fák hűvös árnyékába vitte, melynek lombjai úgy illatoztak, mint az álom.

Ó, mily szerencsétlen a költő! Gyermekével olyan tájra ment, ahol fehér, fagyos volt az ég, amelyen hideg, sápadt nap borzongott, a partokon pedig a szelek sirtak. És a fájdalmas emlékezés úgy fájt, mint felszakadt régi seb és felidézte a napfényes partokat, a sötét berkeket, a nyugodt márványokat. Ő is sirt tehát a hullámokkal és a szelekkel együtt, keserűen vigasztalanul sirdogált az idegen komor tengerparton.

De mikor szöke haja, mint halott őszi lomb, deresen didergett, mikor nagy, szenvedélyes szeme — amely olyan volt, mint téli citromfa, avagy mint deris tenger kékje — elhomályosult és elfakult, mikor ereiben az ősz érezte sipolni, amely után már nem jött több tavasz — a Végzet visszavezette Ioniába.

Ott minden a régi volt. De ő már nem volt a régi: nem tudta már felismerni a deris, duzzadó ioni tenger napcsókos partjait. Lehunyta szemét és mélyen belenézett a lelkébe. És ime! ott látja az egykori napot, azt a csodás, hatalmas napot, amely körül hajdan a világ keríngött, amely álmillatot adott a lombnak, amely hideg, fehér vért áramoltatott a csendes márványokon keresztül, amely leltővé tette neki, hogy az emberek mély, hatalmas szenvedélyével éljen és szenvedjen.

Ez a nap az Ifjúság Napja volt, amely mégegyszer mélyen bevilágít az elhamvadó lélekbe és mindenre az Ábránd csodás és mágikus szépségét szórja.

Mert a dolgok olvannak látszanak, amilyen fényt ad nekik a lelkünk.

MESE AZ ERŐSRŐL

(Прича о јаком)

Két rab egy láncra volt fűzve, nyakukat és kezüket erősen szorította a lánc. Az egyik erős volt, a másik gyenge. A gyenge a szabadságra gondolt és szomorú volt, az erős a szabadságra gondolt és vidám volt. Az erős több ízben akart menekülni, egy elszánt rántással szét akarta tépni láncát, de ez mindenkor fojtogatta, felsebezte a gyengét, aki ilyenkor közel járt a halálhoz.

Egy éjjel viharzott az erős. A hegyekre gondolt, ahol nemrég még hatalmasan, vadállat módra barangolt, mint maga a természet; ahol a vadkanok is féltek tőle, ahol véres kézzel nyult a sasfészekbe, az öregeket megfojtotta, a fiatalokat ellopta, a bércekről sziklákat mozdított el, hogy a szakadékban halálos sikolyukat hallja. Olyan erős, olyan borzalmas, olyan féke vesztett volt, mint a vizesés.

Az éjjel sötét volt, az örök aludtak. A szabadság utáni ellenálhatatlan vágy feszítette vadállati lelkét. A vas megfeszül és elpattan. Az erős átgázol megfulladt társán, átgázol az örökön, át a fekete mezőn, át a fekete folyón, amelybe úgy vetette bele magát, mint tüzes, fiatal bestia és eléri a szabad partot. Véres, vészes éjjeli hold gyul fel a hegyek mögötti feketeségben.

A Természet mosollyal, örömmel, szét-tárt karokkal várta az erőt és megáldotta.

Szenteleky Kornél fordítása.

Svájci hajtószijak

Staub & Co

Männedorf a/Zürichsee borműveinek gyártmányai

Legjobb minőség, bányacserzett, neheztelen és zsirozatlan, minden üzemhez, a mindenkor atmoszferikus hatások figyelembevételével.

FŐLERAKAT:

H. & Ch. Vögeli, Beograd

KNEZ MIHAJLOVA 50/1 * TEL. 4-19

LERAKAT:

AMAN FERENC SOMBOR,

Apatini ut 44

6999

Olcsó tűzifa

100 kg. vágott és aprított fa **30.—** dinár hához szállítva. Pontos mérésért garántálunk. Gyors és szolid kiszolgálás

„BOSNA“

fakereskedés **Subotica,** a vasuti pályaudvar mögött. Telefon 512 8242

A legesetélyeb) próba

hevásáro'ás is meggyőzi Önt arról, hogy a legjobb és legolcsóbb

bort, pálinkát, rumot, likört, cognacot málnát, valamint valódi főzött **esencet**

osakis 9154

Klopfert Sándor

ujjonnan megnyitott szeszüzletében szeresheti be. Jelašićeva ul. 5. (Weisz kalapüzlet mellett)

PAPPNÉ

kozmetika és manikűr-szalón. Paja Kujundžićeva (Wesselényi ut) 3

Törvényileg védett valódi Pompadour kenőcs mely egyedüli biztos ártalmatlan szer a szeplők, májfoltok és pattanások ellen. Árutas és postai szétküldése utánvétellel

Előnyömdát

legujabb rajzokkal jól szortírozva legolcsóbban szállít

Bleier Márk

Első Jugoszláv Előnyömda Berendezési Gyára Senta 9347

Zongorák Pianók a világ legjobb márkái. Hosszú lejáratu részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban

KAIN hangszerkészítő Subotica, Városháza épület.

Ernyőket legmodernebb kivitelben készit, javit és raktáron tart

Gerber Jakabné első suboticai esernyőkészítő műhelyében Subotica, Sudarević u. 32

SIRKÖVEKET, temetői utánvételeket, valamint a kőfaragó szakmába vég mindenemű munkákat legolcsóbban vállalja

Pauk Gáspár kőfaragó, Subotica Somborski put es Gabonaput varok: 76

Használt palinás és boros **hordók** 15 litertől 46 hektőlíig **eladók** **NOJCSEK GÉZA** SUBOTICA 6123

Jugoslavenska Banka d. d.

ZAGREB

folyósít **100.000** dinártól kezdve nyolc százalékos amortizációs kölcsönöket tíz és tizenöt éves visszafizetőre

Szükséges okmányok: 1. telekkönyvi kivonat, 2. kataszteri birto'okiv, 3. városi házaknál teljes terv 9807

Eladó házhelyek

A M. eskovics Leontin tulajdonát képezett és a szegedi szőlőkben levő közvetlenül a vasut mellett fekvő ingatlan házhelyeknek felparcellázva, parcellánként eladó és azonnal birto'ba vehető. Bővebb felvilágosítás Dr. Vojnic Tuncics István subotica' ügyvédnél. 9763

Butorok

méyen e szállított áron **ERDÉLYI ANTAL** lakásberendezési vállalata Subotica, Szudarević ulica 4. (Klein Géza mellett) 8530

Elegáns párisi modelljeim érkeztek. **Barsonykülönlegességek** **Sikke: filzkalapok** 1020 **100 dinártól kezdve** **A legnagyobb választék** **ESZTERKA-nál a korszón**

Vigyázat!

Vigyázat!

HANGSZERVÁSÁRLÓK

Zongorák, Pianinók, csakis elsőrendű gyártmányok Hegedűk, Harmonikák, Fa- és Rézfúvóhangszerek Gramofonok, világhírű „His Master's Voice” és „Columbia” angol gépek, legujabb felvételi angol és amerikai Táncclemezek, ugyszintén híres Művészlemezok nagy választékban kaphatók részletfizetésre is

3791

TRUPPEL BÉLA

hangszerkészítőnél **NOVISAD**

Viszontelárusítóknak árengedmény. Fenti hangszerekről különkülön árjegyzékekkel szolgálhatok

KI MIT VET, AZT ARAT!

Folyó évi október hó 16-án délelőtt 9 órakor, a szabadaimazott

„SELEKTOR“

egyetemes vetőmagtisztító és osztályozógépet a Bácsmegeyi Gazdasági Egyesület helyiségében, Somborban, Kralja Petra ulica 43 bemutatjuk

Tekintsék meg e gép kiváló munkáját!

Közelebbi felvilágosítást nyujt:

Aus i Drugovi k. d.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SCHUTTLEWORTH, NOVISAD

Temerinska ulica 1

Telefon 26-52

Sürgönyeim: Hofherton

Hölgyközönség figyelmébe
Szenzációs ősz **kalapujdonságaim**
és gyönyörű
kalapmodelljeim megérkeztek
HAN JOLÁNKA Subotica, Városi székház
9244

Régi, bevezetett és ismert
RÉSZLETÜZLET
keres ügyes, szorgalmas ügynököket, biztosított jövedelemmel Novisad és környékére. — Ajánlatokat SMOLKA hirdető iroda Novisad továbbít.

Káposzta-
hagyma, rózsaburgonya, gesztenye, alma- és diószükségletét vagontételben és kicsinyben a legelőnyösebb árban szerezheti be
Grünbaum Aladárnál
Sombor, Malackvena ul. 7. sz.

Trbovljei (Trifail-i) szén szobafűtésre
100 kg. 55.— dinár, bécsi koks 100 kg. 85.— dinár, házhoz szállítva kapható
Sipos Sándor Subotica
I. Sokolska ul. 6, Telefon 868
10108

Alképvisélet
Keresünk Subotica, Novisad, Vel. Bečkerek, Vel. Kikinda, Vršac, Sombor és Ruma területére **alképviselőket** elsőrendű dobozos svájci sajt és csokoládé eladására. Csak megfelelő tőkével rendelkező egyének vagy cégek adják be ajánlataikat német, francia szerb nyelven a kiadóhivataltba „Schweiz” jellegre a körzet- és referenciák megjelölésével
10019

Figyelem szőlőbirtokosok
Aki jó és egészséges amerikai alapra oltott szőlővesszőt akar, kérjen alulírott szőlőbirtokostól ingyenes árjegyzéket, vagy fáradjon el hozzám a szőlőültetvények személyes megtekintésére.
Miloš Vičković szőlőbirtokos Kamenica (Srem) 9929

RESTAURANT „AKADEMIJA NAUKA”
BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 35
Elsőrendű szerb-francia és vajdasági konyha — Mérsékelt árak!
Allandó látogatóknak 20% árkedvezmény!
Vajdaságiak találkozóhelye!
Tulajdonosok: BRACA SPITZER

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD
gummi cipősarkot, amely elsőrangú amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, melyről mindenki az első próba után meggyőződhet 5844

REJTVÉNYEK
Zárhadnagy kapitányda

Mágikus-kocka
A múlt vasárnapi számban közölt mágikus-kocka helyes megfejtése:

1. Pa-ípa
2. Aladár
3. Rakéta
4. Idegen
5. Patent
6. Aranta

Helyesen megfejtették 118-an. Könyvjutalmat nyertek Ujvári Manci (Subotica, II., Szremszka-u. 12), Ifkovics Győző (Sztara-Kanizsa, Karagyorgyeva-u. 31.), Király Teri (Novi Vrbász — Weingart).

Az alanti mágikus-kockát pályázatra beküldte Palusek Mariska (Topo'a).

P, AAAAAAAAA, LLL, OOOOOO, TT, DDD, ÁÁÁ, RR, K, MM, NyNy, S, H.

A fenti betűk úgy helyezendők el, hogy fölről lefelé és balról jobbra olvasva ugyanazt az értelemet adják.

1. Városban sok található.
2. Név.
3. Ezen sokan szeretik részlenni.
4. Ezt azok mondják, kiknek niúsen pénzük.
5. Éjszaka dolgozik.
6. Kedves jelző.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes: 1. Fejes, 5. Csipkés, 11. Kikap, 16. Após, 18. Aláír, 20. Néma, 21. Hetedhét országban túl, 24. A rét, 25. Ott, 26. Ölr, 27. Ikra, 28. Ima, 29. Béli, 31. Vas, 33. China, 35. kereseti adó, 39. Egyszál, 41. Piz, 42. Evő, 44. Illé, 46. Perif, 48. Rein, 50. Emke, 52. Ney, 53. Hét, 54. Zavaros, 57. Aer, 58. Csepel, 59. Házás, 60. Ringli, 61. Seb, 62. Takaré, 64. Ind. 65. Yen, 66. Enen, 68. Veb, 69. Kandi, 71. Láng, 72. Joe, 74. Zet, 76. Pionier, 78. Non szent Pál, 81. Grill, 83. Tit, 84. Tud, 85. Spa, 87. Savó, 90. Cra, 92. Neó, 93. Ilka, 95. Ahány ház annyi szokás, 98. Borg, 99. Azori, 100. Nézz, 101. Aljas, 102. Szokolo, 103. Timót.

Függőleges: 1. Fahal, 2. Eper, 3. Jótét helyébe jót várj, 4. Eset, 6. Satt, 7. Ilo, 8. Párbér, 9. Kis, 10. Érző, 12. Inni, 13. Kétkedő magyar lelke, 14. Amur, 15. Palay, 17. Thomas salak, 19. Ugrat, 22. Éta, 23. Alvezér, 28. Iny, 29. Belizár, 30. Lep, 32. Sie, 34. Ige, 35. Kár, 36. Siras, 37. Ave, 38. Kinesem, 40. Zet, 43. Keringő, 45. Lesen, 47. Fazék, 49. Norningpost, 51. Kelen, 53. Hét, 55. Vakapád, 56. Sid, 59. Haben, 63. Keze rá, 64. Idő, 67. Non, 70. Nil, 71. Lei, 73. Est, 75. Ttt, 77. Ira, 79. Zichy, 80. Putnok, 82. Csaba, 85. Sei, 86. Kaszt, 88. Ahol, 89. Onga, 91. Azaz, 92. Nyil, 93. Joni, 94. Kóró, 96. Aza, 97. Nro.

A KOVACS-FELE
Nagyenyei Arckenőcs
és
Borax-szappan
Évtizedek óta elismert a legjobb és legártalmatlanabb arcszépítő és bőrfinomító szer. — Kapható minden gyógyszer-tárban, drogériában, és illatszerüzletben. — Főelárusító: **Drogeria Hercl Subotica, Aleksandrova ul. 1.**

I N G Y E N
kap tanulás céljaira tőlünk egy elsőrendű asztali **zongoraciterát** 10 ingyenkottával. Irjon még ma „UMSONST” jellegre Kovačić hird. irodának, Maribor, Slovenska 2 10134

A dohányzás még!!
Bárki könnyen leszokhat az egészségére ártalmas dohányzástól a Dr. RASCHER-féle **Putsch-tablettákkal**. 1 csomag portóval együtt **30 dinár**, teljes kúra 5 csomag 145 dinár teljesen bérmentve. Szállítja „AURORA” **Sremska Kamenica b. 1.**
Kapható a legtöbb gyógyszer-tárban és drogériában

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy férfiszabó üzletemet folyó hó 20-án a Manojlović-uccában levő dr. Pletikosić-féle pátóba helyezem át.
Tisztelettel
Vojislav Vasiljević
férfiszabó
9803

TŰZIFÁT
elsőrendű bükkfahasáb, franko bármely vasutállomásra legolcsóbban szállít:
„KOMERC”
Trgovačka Agentura
ZAJEČAR
6399

A világhírű német gyártmányu
„STOCK” TRAKTOROK
megérkeztek és két évi részletfizetésre kaphatók. Üzemköltség 10 órai üzemnél csak 80 dinár. Raktáron megtekinthető
VRANITS I DRUG cégnél
Novisad, Kr. Aleksandra ulica 7

Vasuti vendéglő, Beograd
Ujjalakítva!
I. és II. osztály elsőrendűen berendezve!
Bécsi és szerb konyha. Kifünő italok. Nagy választék csemekekben és utraváló ételekben. Külön tervek zárt társaságok, bankettek és esküvők részére. Mindennap zene. Szolid árak. Jó kiszolgálás. — — — — Tel. 34-50
Eddigi működésünk a csomagoszakmában elég biztosított, hogy a t. u. az első-közönséget a legjobb kiszolgálásban részesüljünk.
Djoka Z. Djordjević és Társa, uj bérlők

Elsőrendű szlavóniai
préselt széna és szalma
nagyban kapható
JOSIP WEISS
széna- és szalma-nagykereskedőnél
Telefon 6-45 **ZAGREB** Illica broj 82
Raktár: Novogradiska

ZORA VODA!
LEGUJABB SZER AZ ŐSZ HAJ ELLEN! Nem fés, hanem visszadja az ősz hajnak az eredeti színét. A használatot a zagrebi egészségügy osztály 1796/1920. sz. n. vegy. elemzése engedélyezte és teje en ártalmatlan a hajra és a bőrre.
A siker biztos és tartós. Egy üveg ára postaköltséggel 10 D 35. Megrendelések utánvétel mellett küldenek. Cim:
Proizvodnja ZORA VODE Zagreb, Du'a ulica 82. 7894 Törv. védve
Vajdasági városokban és nagyobb községekben képviselőket keresünk.

Gazdaságok és községek részére a legtekélyesebb **raktári, szer- és sertés-, valamint komló-mérlegeket** gyárt versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár **Subotica** Kérjen ajánlatot!

3571

Butort
izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletekre is

Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kör, Vukovljeva ul. 38 (Csalkeplac)

BETEG IDEGEK

Ahány nappól az év áll, annyi újabb szenvedésen megy át az ideges ember, mert a rossz, kimerült idegek elkeserítik az életet és sok-sok szenvedést okoznak. Szurások és húzóddó fájdalmak, szédülés, félelemérzet, féltódlall vagy egész főfájás, fülzúgás, szembántalmak, emésztési zavarok, álmatlanság, izzadás, nyilalások, munkaképtelenség és sok más egyéb jelenség mind a gyenge, kimerült és beteg idegek következménye.

Hogyan szabadul meg ettől a bajtól?

A valódi Kola-Lecithin által, mely az emberiségnek a jótétemények forrása. Csodálatos módon előmozdítja a test működését, erősíti a gerincvelőt és az agyat, edzi az izmokat és a végtagokat, erőt és életörömet nyújt.

Az egészséges idegekért való harcban a Kola-Lecithin gyakran valóságos csodákat művel, a tulajdonképeni tápanyagokat a vérképződés legvégső helyéig elviszi, megelevenít, felvidít, fiatalít és erőssé tesz. Önnek is meg kell győződnie, hogy az igazat ígérem Önnek, mert a legközelebbi két hét alatt mindenkinek, aki levélben hozzám fordul, teljesen **ingyen és bérmentve** küldök egy kis doboz Kola-Lecithint és orvos könyvét hosszú és sokoldalú tapasztalatokkal. Irja meg világosan az Ön címét, azonnal elküldöm Önnek az ígért dobozt és könyvet teljesen ingyen.

VERLAG:

E. Pasternack, Berlin S. O.
Michaelkirchplatz 13. — Abt. 756

Angol Királyi Gőzhajózási Vonal
ROYAL MAIL LINE
DÉLAMERIKÁBA
Brazília — Uruguay — Argentina
és CUBA — CHILE — PERU.

Minden felvilágosítás ingyen:
Bečkerek — Obala P. Princese Jelene 7.
Beograd — Karadjordjeva 91.
Somoor — Kralj Gordija 3. Kosta Dodić.
Osijek — Zmajevska 24. Dr. Blažević. 2073

JUNIPER
ZÖLD SÖSBORSZESZ
minden más gyártmánynál
hatásosabb
Győződjön meg róla. Kérjen a
fűszerkereskedőjénél egy ingyen
minta üveget leírással!
Mr. Alfred Blum Subotica

VESZEK

legmagasabb napi árban
lisztes-, korpás- és cukor-
s egyéb

HASZNÁLT ZSÁKOKAT AVRAM SCHIFF NOVISAD

zsák-, ponyva- és zsinag
nagykereskedő, zsák és
ponyvakölcsonzó

Telefon 2403

Sürgöncim: Juteárf

Új zsákok Új ponyvák Zsinegek

legolcsóbb bevásárlási
forrása.

Szüretet veszek

kisebb-nagyobb tételekben

Nojcssek Géza

kereskedő

SUBOTICA 10063

Ház

vendéglővel és teljes be-
rendezéssel

eladó

Bővebbet a tulajdonosnál
Fehér Ferenc-nél
Novisad, Zeljeznicka ul. 83.

Keresünk Subotičara és környékére képviselőket

Állami értékpapírok részlet-
fizetésre való eladására,
„Slavija“ K. D.
Beograd, Kralja Milana 37.

Burgonya Káposzta Hagyma Torma

legolcsóbban kapható

Hoffmann János

Szeged — Telefon 114

Legelőgansabb

divatcipők

Subotičan 1003

Koch Ármin

Jelašićeva ulica (kis-
káporna mellett) üzle-
tében szerezhető le.

**HADNAGY
ISTVÁN**
szabó

készít polgári
és minden
hítlekezeseti
papi ruhákat

Subotica,
Sućićeva ulica 10

**Orajavitások
órak**
a legjobb oraj-
javító műhely-
ben kaphatók:

Thau Hermann-nál
Sokolaka (Gombkötő) ul. 4

Naponta friss

TEVAJ

és
felvágottak
valamint 4485
Rohicsiviz
különböző ásványvizek nagy-
ban és kicsinyben kaphatók

Herzl Vilmos
fűszer- és csemegéüzletében
Vilsonova ul. 8. Telefon 5-40

KOPILOVIC BALÁZS
szűcs,
SUBOTICA, SUDAREVIC UL. 2

Ajánlja legjobb minőségű szőr-
meit, valamint mindenféle
szőrmeárut

Szőrmejavítások garancia mel-
lett szakszertűen és olcsón
eszközöltetnek 8063

Bánát legolcsóbb beszerzési forrása !!

Káposzta,
I-a rózsaburgonya,
makói vöröshagyma,
foghagyma, erdőlyi
bab vagonkételekben
és minden mennyi-
ségben

V. Mišković
V.-Bečkerek, Ruszki Dom,
a Torontállal szemben

Angol és francia **elcököt**
mérték után a legmodernebb
kiviteiben készít

Mezei András
cipészemester
Subotica, Városi székház

Szolid áron és precízen

FEST TISZTIT WIHART

Subotica, Sokolska 3.

Albe Sudarević
ruhafestő, ruhatisztító
és fonalfestő
SUBOTICA
Scotus Viator ulica 34
(Saját ház)

Ügyes és bevezetett
képviselőket

Keresünk jugoszláviai sors-
jegyek kis havi részletek-
ben fizetendő eladásra.
Ajánlatok J. C. Zumbulović
Beograd, Kralja Petra ul.
52. címre kértnek.

GIMNASZTIKUMJAI
és őszi virágai csodás
teljes éget és nagyságot
érnek el, ha

KANIPOS

növénygyógyászati készítmények.
Csomagja 12-60 és
42- dinár.

SCHUMACHER ZOLTÁN
gyógyászati és va-
gészeti laboratórium,
Crvenka, SBS.

Saját készítésű **akta-táskák**
bőrből és vászonból, valamint rfidkűlök
legolcsóbban csakis a készítőnél kaphatók:

Schlager Henrik, Subotica
speciálisa bőröndös és bőrárú-kereskedése, Aleksandra ul.

Télire elrakható különböző burgonyafajok, u. m.

Elsőrendű rózsza, kézzel válogatott áru,
Ella, hollandiai nemesített, kitűnő liszttar-
talmu áru,

Waltmann, rózsaszínű, tartós és száraz,
Krüger, fehér (hópehely) valamint
makói vöröshagyma, káposzta,
bab és széna vagonkételekben és ki-
csinyben is, a legolcsóbb napi árban kapható

GERGELY SAMU fetelepén V. Bečkerek
10015

REUMA

Köszönőlevél

Dr. I. Rákhjev urnak

Beograd,
Kosovska 43.

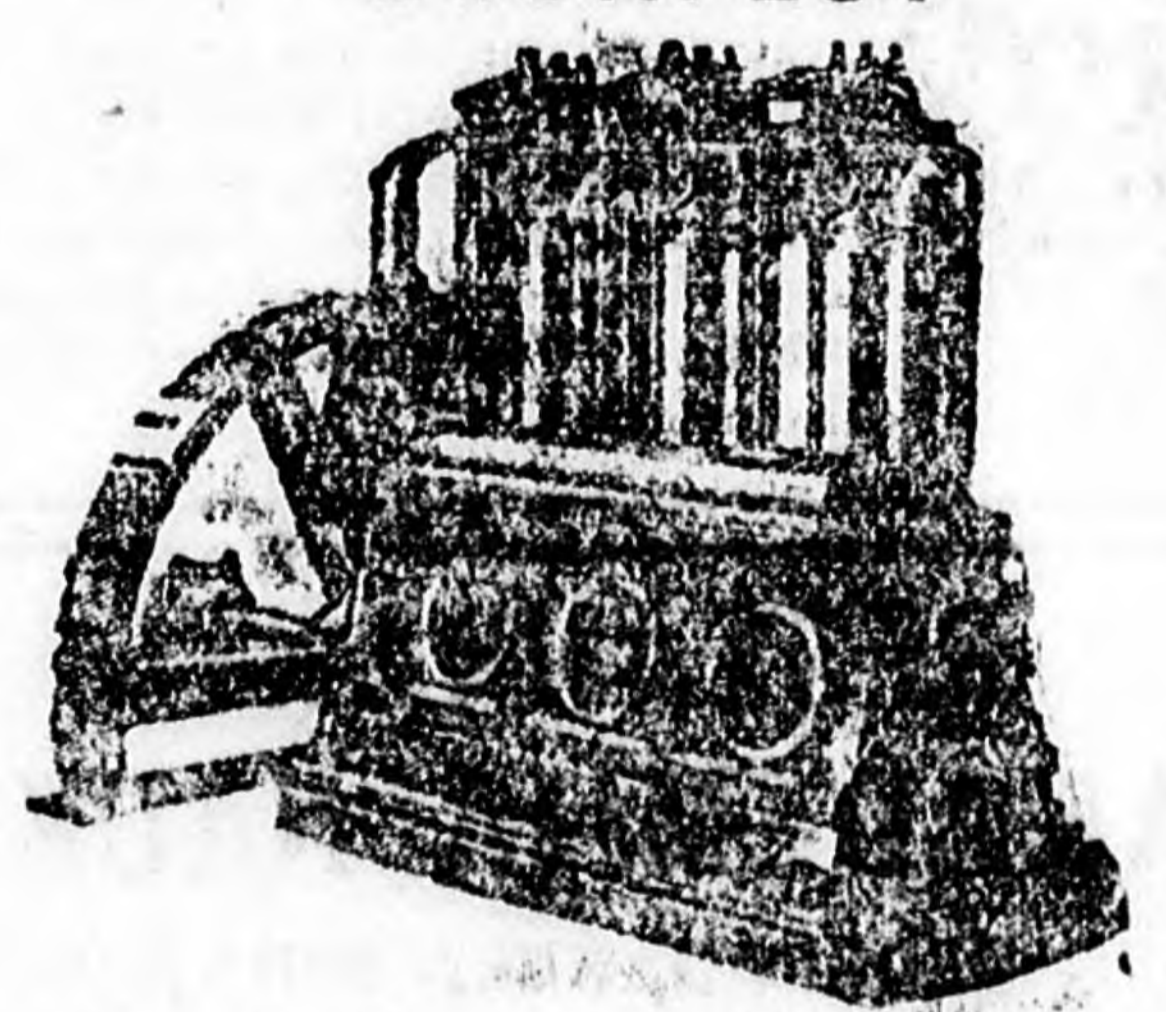
Az Ön **RADIO BALSAMIKA** gyógyszerere kiváló
hatásu. Feleségem évek óta reumában szenvedett, de
a b j különösen az utolsó 3 hónapban hatalmasodott
el, amikor a betegség teljesen az ágyhoz láncolta a
szerencsétlent. Az Ön gyógyszeréből 5 üveget fo-
gyasztott, a fájdalmak teljesen elmúltak és ma már
teljesen egészséges lett. Kérem küldjön nekem még
3 üveggel.

Cirkvenica, 1927. augusztus 18.

LUKA BABURIC
kereskedő

A **Radio Balsamika** gyógyszerert készítő
forgalomba hozza és utánvétellel szállítja **Dr. I. Ra-
khjev „Radio Balsamika“** laboratóriuma
Beograd, Kosovska 43.

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T. BUDAPEST

LÉG ÜRÍTŐS és LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜLI
DIESELMOTOROK
KÉPVISELŐ
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
SZUBOTICA, Kralja Aleksandra ul. 15

Karácsonyfa
mindenféle nagyságban 1-3 m.
nagyságu gyönyörű, egészséges,
szabályos forma, minden mennyi-
ségben gyökerezéstől is kapható

Kohut Péter
Sombor, Krekova ul. 31.

Ki akar érettségizni?

Gimnáziumból vagy kereskedelmi osz-
tályvizsgákat tenni. Irjon azonnal „Bo-
ros-Girdos“ taxinál, Budapest,
VIII., Rákóczi ut 57. a. — Teljes siker.

A bagatell árak utolsó napjai

LALKOVIĆ fióküzlete Beograd, Knez Mihajlova 34, a Tudományos Akadémiával szemben f. hó 31-én megszűnik és a teljes árukészlet bagatell árakon kerül eladásra

Tankönyvek
árjegyzékét ingyen küldi bárkinek magyar- vagy németnyelvű iskolák részére
Lipsitz i Lampel
könyvkiadó Subotica 7861

HADNAGY
asztalosmester készít épületmunkát. Festett batorkák állandó raktára. Javításokat vállal. SUBOTICA 1575 Petrogradska n. 6

HOVÁ SZALAD A NÉP?

Gyerekek, asszonyok, férfiak, részt akarnak venni a

MILKA SUCHARD CSOKOLÁDÉ

új versenypályázatán. Számtalan értékes nyeremény. A SUCHARD CSOKOLÁDÉT MEGIZLELNI is már valóságos élvezet. Nyereménybarca minden 1 és 2 dináros csomagban

9759

Wesziák Mihály

angol uri és női divatszabószalon
Subotica, Aleksandrova 1 (Lelbach-ház)

A n. é. közönség figyelmét felhívja a legújabb angol őszi és téli

divatszövetjére amelyből nagy választékban raktárt tart fenn.

A legújabb divat apjal megérkeztek!

Szolid árak! 9969

Elsőrendű kiszolgálás!

Hegyi Fülöp

női konfekció áruháza, Szubotica

Szörmeárak speciális raktára!

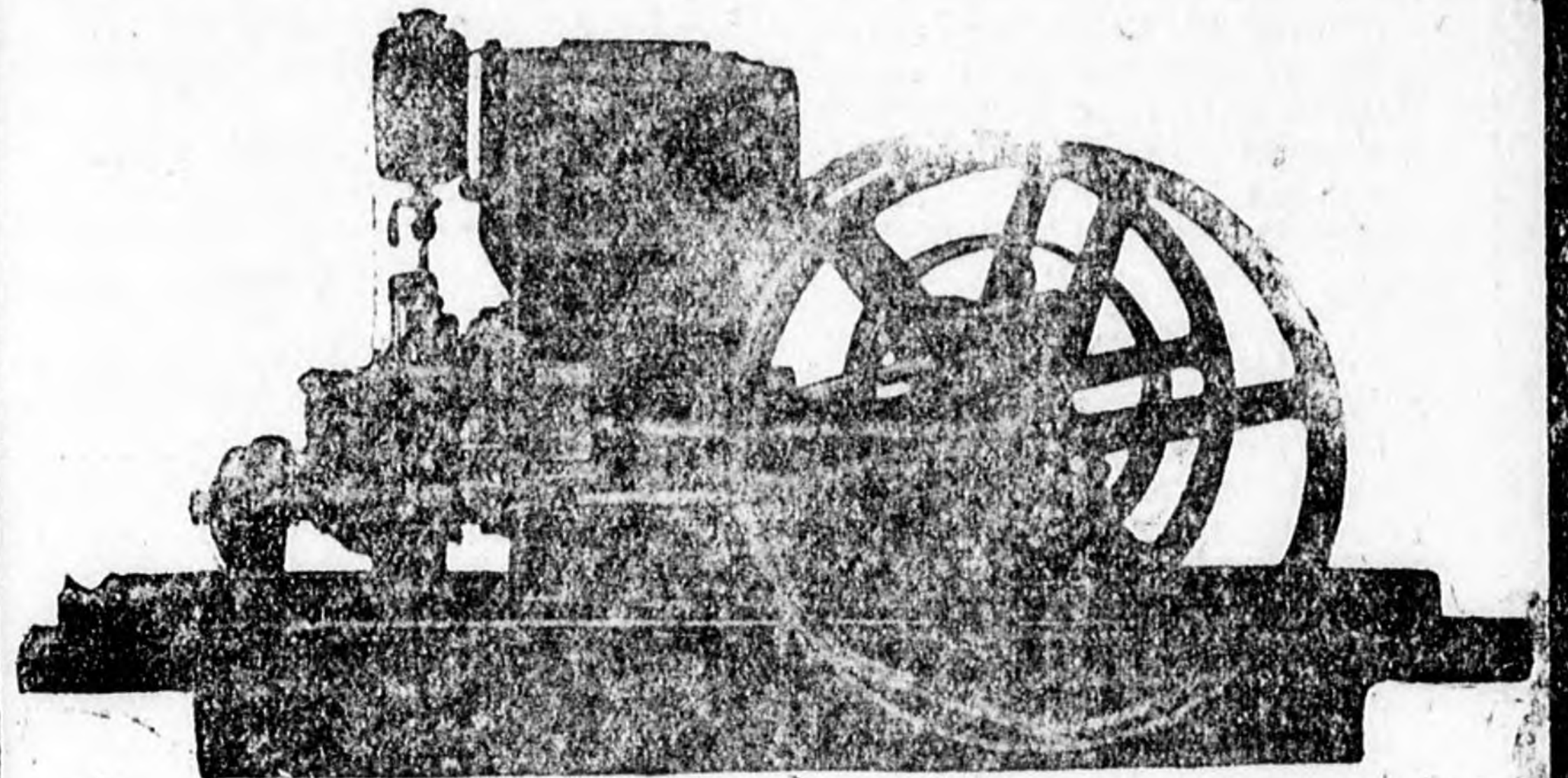
Bundák már 2700 din-tól

Különlegességek kötött árukban!

Nagy választék
női- leánykabátokban!

Kedvező fizetési feltételek!

Ruston & Hornsby Ltd., Lincoln, Anglia

Petróleum motorok

Egyszerű kezelés!

Nyersolaj motorok

1 1/2, 2 1/2, 4 és 6 HP

2 1/2, 6, 9 és 10 1/2 HP

Szivógáz-motorok

2 1/2, 6, 9 és 10 1/2 HP

Szabványos konstrukció, csekély tüzelőanyag fogyasztás!

Jugoszláviai vezérképviselet:

H. & Ch. VOEGELI, BEOGRAD

Knez Mihajlova 50

Telefonszám 4-19.

Sombori alképviselet

Aman Ferenc, Apatinski put 44.

„SLAVIJA” magánpoliklinika

specialista orvosok vezetése alatt

BEOGRAD, DELIGRADSKA 12 (a Hotel Slavijával szemben)

Telefonszám 32-31

Vizsgálat és gyógyítás az összes különleges módszerekkel naponta reggel 8 órától este 7 óráig

Kémiai-bakteriológiai laboratórium átvesz vért vizsgálatra, gyomorváladékot, köpetet, vizeletet, ürüléket és végez minden egyéb bakteriológiai vizsgálatot

A Röntgen-kabinett egész nap működésben

Vasárnap csak délelőtt vannak vizsgálatok

Mérsékelten szabott árak!

Kívánatra és szükség szerint két vagy több orvosból álló konzilium

Az 1, 1a, 2 és 10-es villamosok és autóbuszok a poliklinikáig közlekednek

Junper-ruha tricót-szővelből az őszi divat.

Minden kivételben, saját gyártmányu szövetekből mérték szerint a legolcsóbb árban készü.

Beck Jenő

kötött-szővöltáru gyár speciális szaküzletében

Subotica, Rudičeva ul. (Gyümölcs piac)

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegyei Napló” könyvosztályába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégítik!

Öt drb Ady-könyv és egy Ady-tanulmány 80 dinárért

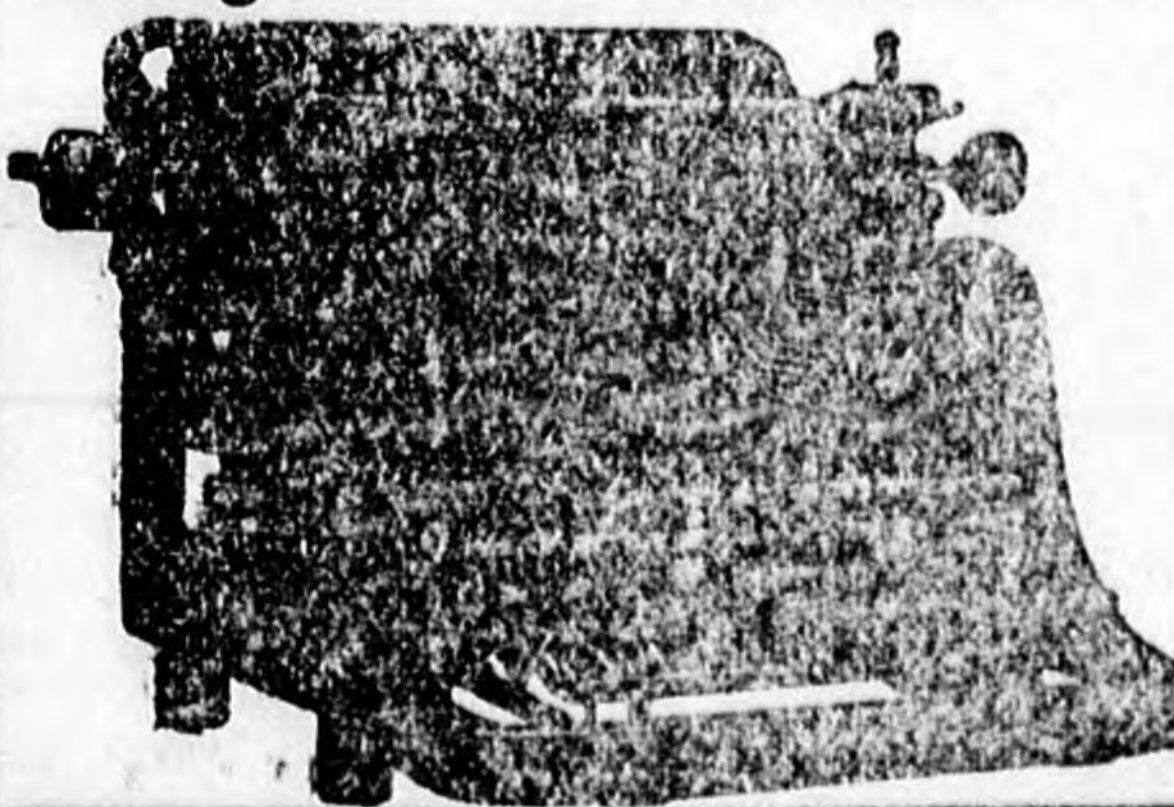
Ady Endre: Margita élni akar
Még egyszer
Könyv

Ady Endre: Párisi noteszkönyv
Párisi levelek
Földessy: Ady-tanulmányok

Megrendelhető a BACSMEGYEI NAPLO könyvosztályában

Vidéki megrendeléseknél 10 dinár portó fizetendő

Saját érdekében keresse fel

Bence & Haraszti Harambašić-ova 8
A. E. G. suboticiai főképviseletjét

ahol új és használt gépeket kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhat

Ugyancsak kölcsön gépek bármikor kaphatók

Irógép javítást és karbantartást vállalunk. Gyors és pontos kiszolgálás 9872

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére

40% Jégmegtakarítás

BRAČA GOLDNER

SUBOTICA

TELEFON: 134.

